

Nog 1.400 andere
'Van Dammes'
PAGINA 5

Illusiepolitiek
van kabinet-Kok
PAGINA 7

CDA delft in
Staten onderspit
PAGINA 15

'Voorgevechten'
rond Tuur-Speed
PAGINA 23

Van Duijnhoven
nieuwe troef MVV
PAGINA 24

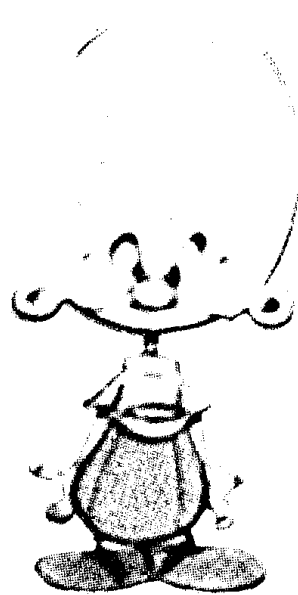
Rein van
Duijnhoven

Een jaar
bisschop Wiertz
PAGINA 27

Utrechtse tippelzone
voorbeeld Heerlen
PAGINA 29

Goed boek over
bevrijding Mook
PAGINA 31

Vandaag begint het LD
met kleurenstrips op
PAGINA 36

Wie maakt die strips?
PAGINA 25

Humor in het
interieur
PAGINA 37

Grand Gala krijgt
klassiek broertje
PAGINA 41

Programma's voor
het weekeinde
PAGINA 43 en 45

Concurrentie VSL-buslijnen

DOOR PETER BRUIJNS

MAASTRICHT - Streekvervoerder VSL krijgt concurrentie in het westelijk deel van Zuid-Limburg. Er hebben zich liefst vier kandidaten aangemeld die het busvervoer in die regio kwalitatief beter denken te kunnen verzorgen. Er is zelfs kans dat een Amerikaans bedrijf de Zuid-limburgse buslijnen overneemt. Gisteren sloot de inschrijvings-termijn van de openbare aanbesteding van het busvervoer in het gebied tussen Maastricht, Margraten, Mechelen, Valkenburg en Eijsden. Bij Rijkswaterstaat meldde zich vijf serieuze kandidaten voor de klus. Behalve VSL zelf zijn dat het Amerikaanse bedrijf Vancom, Stadsbus Maastricht bv, De Valk Tours bv uit Valkenburg en Personenvervoer Nederland bv. De proef duurt vier jaar.

Zie verder pagina 15
● VSL loopt gevaar
de bus te missen

(ADVERTENTIE)

Reclamevereniging Markt Eygelshoven

Vandaag
START
van de
**1000 PIEK
Aktie!**
op de Markt
in Eygelshoven

Openbaar ordebevel tegen drugsoverlast en prostitutie Heerlen zet dealers uit

Van onze verslaggever

HEERLEN - De politie van Heerlen heeft sinds middernacht de bevoegdheid junks, dealers, prostitués en hun klanten uit de stad te zetten of een straatverbod op te leggen. Burgemeester J. Pleumeekers heeft daartoe gisteren een openbaar ordebevel uitgevaardigd, dat voorlopig een maand van kracht zal zijn.

Op en rond het station en in wijken waar sprake is van grote overlast (Zeswegen, Schandelen), zal consequent worden opgetreden als er sprake is van een onaanvaardbare inbreuk op de openbare orde. Van een overtreding van de wettelijke voorschriften hoeft niet eens sprake te zijn. Er worden enige tientallen agenten extra ingezet.

Begin september kondigde Heerlen een strengere aanpak van de drugs- en prostitutie-overlast aan. Daarbij werd aangekondigd dat het openbare ordebevel pas zou worden gebruikt als de andere maatregelen onvoldoende effect zouden sorteren. Op grond van een verzoek van de politie is het ordebevel nu al uitgevaardigd.

Klandizie

De maatregel richt zich vooral tegen buitenlanders en dealers uit de Randstad. In Heerlen verdienen veel Duitse heroine-hoertjes hun brood, terwijl de Randstad-dealers mede worden aangetrokken door de grote buitenlandse klandizie.

Op grond van het ordebevel kunnen mensen die niet in Heerlen wonen het bevel krijgen zich uit de stad te verwijderen. Luisteren zij niet, kunnen ze gedwongen uit de stad worden verwijderd.

OAC

Verslaafden uit Heerlen en de Oostelijke Mijnstreek die tot de doelgroep van het bij het station gevestigde Opvang- en Adviescentrum (OAC) behoren, kunnen een tijdelijk straatverbod krijgen. Dat geldt ook voor Heerlense straatprostitués en de stadgenoten die van hun diensten gebruik maken.

Het ordebevel geldt voor de hele stad, behalve voor het OAC. De ingrijpende maatregel moet juist zorgen dat de hoofddoelstelling van het OAC - vermindering van de overlast - bereikt kan worden.

Zie verder pagina 15
● Ordebevel zonodig verlengd

● Tweede luitenant Utecht wordt aan de aarde in Margraten toevertrouwd.

Foto: ANP

Na vijftig jaar begraven

Van onze verslaggever

MARGRATEN - Na vijftig jaar heeft VS-soldaat Willis A. Utecht eindelijk zijn laatste rustplaats gekregen. Hij sneuvelde in 1944 in Mook. De tweede luitenant uit Marysville Kansas werd gisteren begraven op het Amerikaanse oorlogskerkhof in Margraten. De late begrafenis was mogelijk doordat het lichaam van de sedert 1944 als vermist te boek staande Utecht vorig jaar in het Katerbosch bij Mook werd gevonden.

De plechtigheid in Margraten gistermiddag werd bijgewoond

door zijn broer Marvin en echtgenote Catharine Utecht en door zijn zus Ellen en schoonbroer Charles Becker. Onder de honderden aanwezigen waren tal van vertegenwoordigers van het Amerikaanse leger, een vertegenwoordiger van president Clinton en een groep veteranen van de 325ste Glider Infanterie (parachutisten), één van de vier regimenten van de 82ste Airborne Divisie. Bij dat onderdeel diende Willis A. Utecht.

Zie verder pagina 16
● Boer vond lichaam
gesneuvelde Utecht

(ADVERTENTIE)

PASAR MALAM VALKENBURG
Geulhal 16-17-18 september 1994 13-23 uur
- Andy Tielman - Pencak silat - Culturele show
- René Shuman - Country band - Jerome Show
- Andres Show
Info: S. Ali, 046-333190 en nog vele verrassingen

Vanaf 23 sept.

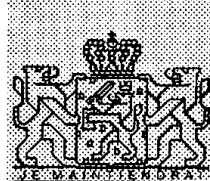
**IJSBAAN
GEOPEND
GEULHAL
VALKENBURG**

10 rittenkrt. verkrijgbaar
Info. tel. 04406-14951

(ADVERTENTIE)

VERVOLGUITGIFTE TENDERSYSTEEM

**7 1/2 % STAATSLENING 1993
PER 15 JANUARI 2023**

inschrijving tot 22 september 1994 9.00 uur via banken en commissarissen
koers wordt na de inschrijving vastgesteld volgens het tendersysteem
rente jaarlijks per 15 januari
storting 29 september 1994
aflossing 15 januari 2023 wordt het uitstaande bedrag van de lening a pari aflosbaar gesteld, gehele of gedeeltelijke vervroegde aflossing is niet toegestaan
vervolguitgifte 10 november 1994 volgens het tendersysteem
voorwaarden kosteloos verkrijgbaar bij banken en commissarissen

DAMES-, HEREN-, KINDERJACKS EN -JASSEN...

**LIMBURGS GROOTSTE
KOLLEKTIE TEGEN
LIMBURGS LAAGSTE
PRIJZEN:**

**HENDRIKS
TEXTIEL**

HEERLEN SCHOLSBERG 88, TEL. 045-721124 (S' AANDAGS GEOPEND VANAF 10.30 UUR)
SITTARD BRUGSTRAAT 1, TEL. 046-51 56 56 'AALS KERKSTRAAT 4, TEL. 04454-8 36 36
TEXTIEL, SCHOENEN EN SPORTARTIKELN... NERGENS BETER, NERGENS GOEDKOPER!

(ADVERTENTIE)

GSM Telefoneren door heel West-Europa

Handheld zaktelefoon MET 8 WATT BOOSTER NU VOOR...

1599,- excl. BTW ruim 10 modellen in voorraad

+20% korting!!

Petit Telecommunicatie Stationsstraat 18 NUTH Tel: 045-242324 Fax: 045-242320

(ADVERTENTIE)

DE KRANT VAN LIMBURG

Naam:
Adres:
Postcode:
Plaats:
Telefoonnr. (i.v.m. controle bezorging):

Hiervoor betaal ik
abonnement: f 29,- per maand
f 56,50 per kwartaal
f 133,50 per maand
f 38,50 per kwartaal
Mijn bank-/gironummer voor automatische betaling is:

Handtekening:
Als beloning voor automatische betaling kies ik voor het volgende cadeau:
☐ badhanddoek ☐ Parkerpen
☐ reiswekker ☐ pocketcalculator
Stuur deze bon in een open envelop, zonder postzegel, op naar: Limburgs Dagblad, Antwoord 48, 6400 PS Heerlen.

8 710404 400017

17-09

Vier choreografieën later op televisie uitgezonden

Avond van de Nederlandse Dans in Vrijthoftheater

Van onze kunstredactie

MAASTRICHT – Het Theater aan het Vrijthof presenteert woensdag 21 september voor de tweede keer de Avond van de Nederlandse Dans. De NOS maakt opnamen die vrijdagavond 23 september op televisie te zien zijn. Op het programma staan vier choreografieën, van Pastor, Galili, Norton en Brandsen. Het Theater en de NOS hopen hiermee een breder publiek te interesseren voor de wereld van de dans. Bij de eerste aflevering van de Avond van de Nederlandse Dans stonden onder andere Het Nederlands Dansstheater 2, Scapino en Krizstina de Châtel in het Theater aan het Vrijthof. De opnamen die toen werden gemaakt kregen een hoog waarderingcijfer van de kijkers.

De choreografie van Krzysztof Pastor, danser bij Het Nationale Ballet, heet Stop It. Daarin staat de uitzichtloze, conflictueuse relatie tussen een al lang aan elkaar gekoppelde man en vrouw centraal. Beiden tonen een dubbelzinnig gedrag; iedere toenaderingspoging wordt uitgelokt en vervolgens weer afgewezen. Drie andere paren tonen hoe hun relatie is opgebouwd.

Itzik Galili schreef een duet voor zichzelf en zijn vrouw, de danseres Jennifer Hanna. De Israëlische Galili verwijst naar de politieke situatie in zijn geboorteland. In de muziek 'Soliloqui' is een tekst verwerkt van de joods-Amerikaanse publicist I.F. Stone over de verbodering via de redelijkheid.

Zo soepel als deze tekst verweven is in de muziek, zijn ook de expressieve bewegingen, die strijd, wanhoop en berusting suggereren, opgenomen in een verder abstracte dans.

Ook Paul Selwyn Norton maakte een duet dat de merkwaardige naam 'th' 'n meekreeg. Dit duet, geschreven voor Anne Affourtit en Mischa van Dulleman, werd goed ontvangen tijdens de Springdance 1993. Het is een helder abstract stuk op muziek van de Amerikaanse avantgarde-componist John Zorn. Het stuk opent overigens met een stevige rap. De choreograaf doet een beroep op het gevoel van de dansers voor zuiverheid in de beweging en harmonieus samenwerken. Evengoed eist hij een verscheuren de dissonantie. 'Th' 'n is een best voorbeeld van moderne dans.

Toekomst

Na de editie van vorig jaar besloot de commissie die het programma samenstelt dat er naast de presentatie van recente maar bestaande dansstukken ook aandacht aan het danstalent van de toekomst geschenken moet worden.

Daarom kreeg choreograaf Ted Brandsen het verzoek een nieuwe choreografie te maken van zeven à acht minuten voor studenten uit de hoogste klassen van de Nederlandse dansvakopleidingen. Het zal een ensemble-stuk worden voor negen meisjes en zes jongens, allen leerlingen die volgend jaar zullen afstuderen aan klassieke dansopleidingen in Den Haag, Amsterdam en Arnhem.

Aanvang: 20.15 uur. Entree 40 gulden.

Hommage aan bevrijders

Musical Hello Dolly is 'extra speciaal'

DOOR PETER P. GRAVEN

MAASTRICHT – De befaamde Broadway-musical Hello Dolly van Jerry Herman beleefde dertig jaar na de eerste uitvoering in het St. James Theatre te New York eergisteren in het Theater aan het Vrijthof zijn Maastrichtse première. De versie van de Nederlandse Volksopera was, om de woorden van de gerant van het Harmonia Gardens Restaurant te gebruiken, extra speciaal.

Extra speciaal, omdat de eerste van in totaal acht opvoeringen als hommage aan onze Amerikaanse bevrijders bedoeld was en voornamelijk door genodigden, onder meer twee bussen vol 'Amerikanen van toen' bijgewoond werd en die zich na de glansrijke Parade zichtbaar ontroerd toonden.

Extra speciaal tevens omdat de voorstelling liep als de bekende trein. Vanaf het eerste optreden van koppelaarster Dolly tot en met de Eind goed, Al goed-finale. De rustige momenten tussen de spektakel-scènes door waren zodanig getimed, dat acteurs, musici en publiek net voldoende tijd kregen om adem te halen. De beruchte dode decors-minuten

heeft men kunnen vermijden met het inbouwen van de onvermijdelijke decorswisselingen in de voorstelling.

Extra speciaal was verder Frans Meewis' bewerking van de tekst, een geslaagde combinatie van Engels en Limburgs dialect, al zullen de Hollanders van Heerlen en de Laamkaesjes in Sittard op respectievelijk 24 september en 24 november waarschijnlijk moeite hebben met het toch wel overheersende Maastrichtse accent.

recensie

Extra speciaal vond ik zonder meer de acteer- en zangprestaties op het toneel. Het duo Edward Hoepelman als Cornelius Hackle en Roger Baum als Barnaby Tucker liep danwel huppelde als een soort prettig gestoorde rode draad-combinatie door de voorstelling. Zij deden in geen geval onder voor de twee feitelijke hoofdrolspelers Mariette Janssens (Dolly) en Will Wintjes (Horace Vandergelder). Leuke rollen waren ook weggelegd voor 'grienerij' Jeanine Bonnemayer als Ermengard, de hoedenmadam Dianne van den Eynden (Irene Molloy) en haar winkelmeisje Irene Meeuwis (Minnie Fey). De geest van de

De Parade van Hello Dolly.

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

overleden echtgenoot van Dolly, Jonathan, gespeeld door Jan van Kasteren, fungeerde als een soort verteller. Omwille van de aanwezige honorabele gasten deed hij aan 'Engelsch' sprekend. De resterende uitvoeringen spreekt Jonathan's geest, zoals ik uit zeer betrouwbare bron vernam, gewoon 'plat'.

Extra speciaal was ongetwijfeld het ballet. Dat was niet als zo vaak met de haren erbij gesleept, maar vormde een geïntegreerd onderdeel van de productie. Het door Joop Grubben voorbereide koor van de Nederlandse Volksopera leverde uiteraard voortreffelijk werk evenals het Maastrichts Wind Collectief, dat muzikale wind kon maken dank zij de beste arrangeur die er bij het LSO – Symphonie Orkest van Maastricht rondloopt: cellist Jan Dols.

Extra speciaal tenslotte was de productie dank zij de aardige regievondsten van Frans Meewis, de nooit overheersende decors van Matthias Stevens, de vlotte choreografie van Ilona Hendriks en de duidelijke muzikale leiding van André Presser. En niet te vergeten de artistiek coördinatrice, Mariette Janssens, bij wie de rol van Dolly zonder meer op haar 'prij' geschreven was.

Kunstwerk verdwenen

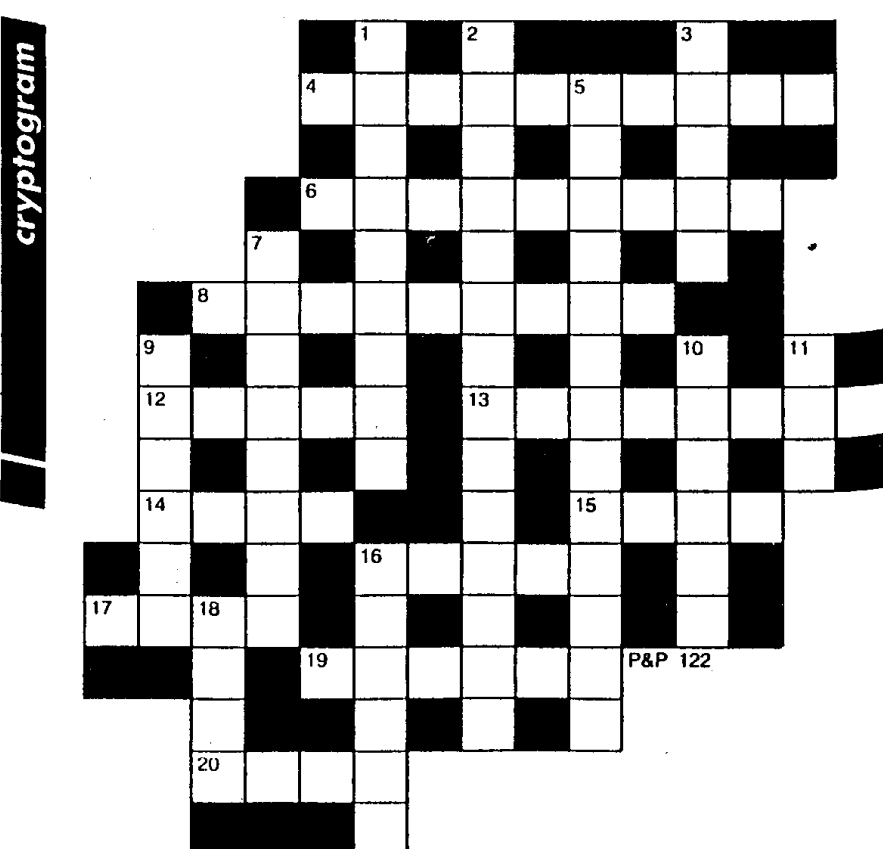
ZANDVOORT – De Stael, het kunstwerk dat begin deze week geplaatst is in de branding voor de Zandvoortse kust, is op geheimzinnige manier verdwenen. Waar De Stael, een vijf ton wegende creatie van kunstenaar Paul van den Berg, is gebleven is onduidelijk. De Zandvoortse politie acht het vrijwel onmogelijk dat het kunstwerk gestolen is. Het is ook onaannemelijk dat het heftige weer De Stael heeft losgewoeld.

Na vele problemen lukte het deze week eindelijk om De Stael te installeren. Eigenaar van de scheping is de Stichting Kunstcircuit Zandvoort. De poten van De Stael staan vijf meter diep in het zand en zou volgens berekeningen van een ingenieursburo de grootste windkracht kunnen weerstaan.

In Zandvoort riep De Stael veel weerstanden op. Tegenstanders noemden het plaatsen van een kunstwerk in de branding 'horizontvervuiling'. Maar de Zandvoortse politie kan zich niet voorstellen dat De Stael-haters zich meester hebben gemaakt van de creatie van de IJmuidens creatie. „Zoiets sleep je niet zo maar weg.”

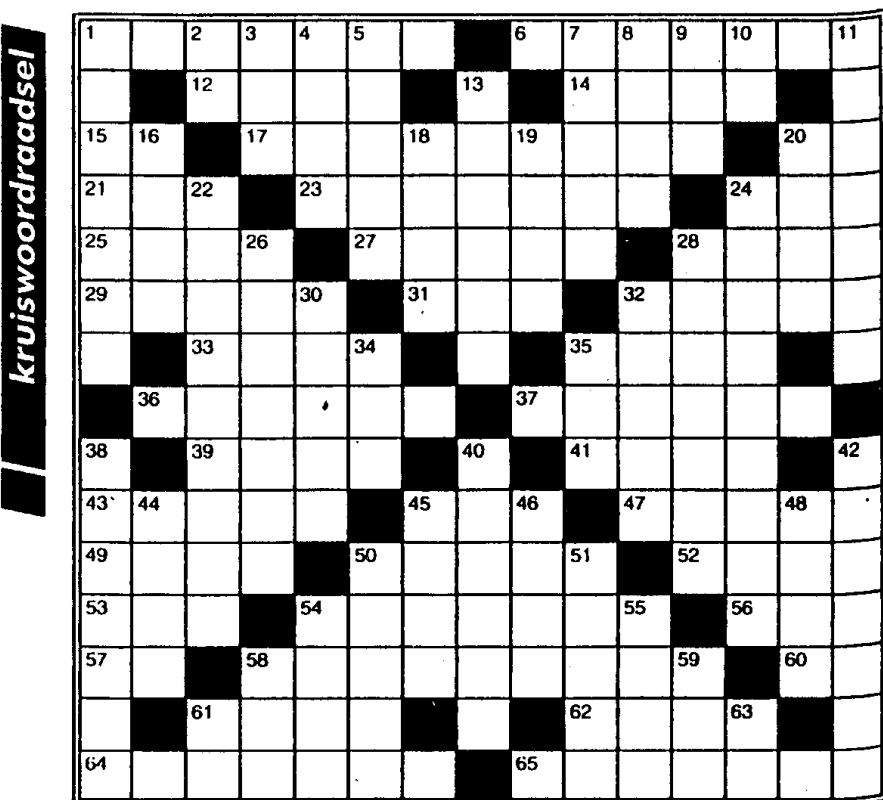
De Stichting Kunstcircuit Zandvoort vermoedt dat de storm De Stael heeft verplaatst en dat een van de komende dagen de zee het kunstwerk weer terug zal brengen op het Zandvoortse strand.

puzzels

HORIZONTAAL: 4 Luchtstroom omhoog (10); 6 Nuttige(n) gewoonten (9); 8 Onderscheiding voor een Surinaamse groente (9); 12 Binnen dat land (5); 13 Bas gaf een luide waarschuwing (8); 14 Het kasteel gaat dicht (4); 15 Dat klinkt als een opgewonden geluid (4); 16 Rauw gebied (5); 17 'n Kus is gezellig (4); 19 Het leek een stuk been (6); 20 Droog is dubbel zo lekker (4).

VERTIKAAL: 1 Pad naar het einde (9); 2 Portemonnee voor de boodschappen (14); 3 Die stof alkeuren (5); 5 Een rondje voor mijn maten (13); 7 Een soort snijbloem (8); 9 Ik hengelde naar zijn sterrenbeeld (6); 10 De spiegel van de ziel (6); 11 Waardeloos hoofddekse (3); 16 Onderdeel van een lijkschouwing (6); 18 Flupplaatsje (4).

P&P E0303

56	21	15	20	37	45	52	57	23	24	13	28	32	10	9
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	---

Welk winwoord komt er in het balkje?

HORIZONTAAL: 1 verbinding; 6 scheepstrap; 12 Z.-Amer. land; 14 hooivork; 15 Rijksgroend; 17 grootste gedeelte; 20 inh. maat; 21 berg; 23 onbep. vnn.; 24 boerenbezit; 25 soort onderwijs; 27 groot hert; 28 vieze lap; 29 benul; 31 buidel; 32 kortschrift; 33 locht; 35 riv. in Zwitserland; 36 veedrijver; 37 binnen; 39 laam; 41 boom; 43 Turkse schimppnaam; 45 loot; 47 zenuwen betreffende; 49 egaal; 50 bol; 52 orgaan; 53 lidw.; 54 geschied; 56 sportterm; 57 uit; 58 vogel; 60 per week; 61 pijnlijke; 62 streven naar; 64 houders; 65 fris.

VERTIKAAL: 1 uitroep; 2 niet parkeren; 3 tot en met; 4 palm; 5 pauselijk hof; 7 roofvogel; 8 vers; 9 opstootje; 10 maanstand; 11 mantel; 13 conserveermethode; 16 slijplek; 18 verharde huid; 19 bewegingskunst; 20 Europeaan; 22 predikantschap; 24 zoogdier; 26 jungle; 28 aaien; 30 borgmoer; 32 duivel; 34 larve; 35 persbureau; 38 eihoofd(Eng.); 40 joekel; 42 zonder omhaal; 44 hulst; 45 riv. in Duitsl.; 46 koord; 48 strook; 50 stof; 51 proef; 54 vuile; 55 aanw. vnn.; 58 wig; 59 speelstok; 61 zaterdag; 63 nummer.

oplossing gisteren

HORIZONTAAL: 1 engerling; 8 ene; 9 bes; 10 aar; 12 engel; 13 dagen; 15 sater; 16 Ale; 18 degel; 20 Tiel; 21 blik; 23 lire; 24 kegelen; 26 Ab; 28 erg; 29 Noë; 31 af; 32 fossiel; 33 idolaat; 34 Ba; 35 per; 37 ark; 38 Ko; 40 leiband; 44 Amor; 47 nodig; 48 bath; 50 regel; 52 NOS; 53 ternet; 54 eggen; 55 arren; 56 EEG; 57 pel; 59 een; 60 nomineren.

VERTIKAAL: 1 engel; 2 neer; 3 en; 4 repliet; 5 LS; 6 naad; 7 gage; 8 en; 11 regie; 12 aai; 14 Ner; 15 stralend; 16 alg; 17 eel; 19 leeftocht; 21 ben; 22 kendang; 24 kriel; 25 no; 27 boa; 28 esp; 30 elk; 31 aak; 32 abdomen; 39 rogge; 41 ion; 42 als; 43 ramen; 45 mee; 46 regen; 48 ben; 49 ten; 51 lego; 53 tree; 57 pi; 58

Winwoord: KARAKTERISERING

UITGEVERSMACHTSAPPIJ

Limburgs Dagblad a.v.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemont
K.J. Verwer
Hoofdkantoor:
In de Cramer 37, 6411 RS Heerlen
Telefoon:
Abonnementen 045-739881
Advertenties 045-739886
Algemeen 045-739911
Piccolo-advertenties 045-719966
Fax:
Advertenties 045-739204
Algemeen 045-739364
Redactie 045-739264

Banken:
ABN-AMRO Heerlen 57 75 35 935
Postbank 10 35 100

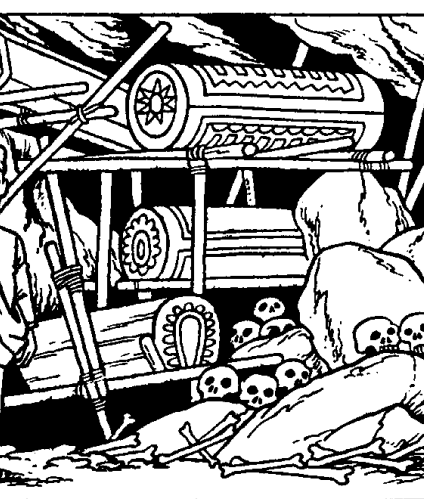
Rayonkantoren:
Brunssum 045-256363
Geleen 046-746868
Kerkrade 045-452932
Maastricht 043-254477
Roermond 04750-18484
Sittard 046-515577
Valkenburg 04406-15045

Abonnementsprijzen:
Bij vooruitbetaling te voldoen.
Bij automatische betaling:

per maand	f 29,00
per kwartaal	f 86,90
per maand	f 30,50
per kwartaal	f 86,40
Losse nummers	f 1,75

Alle orders worden afgeleverd in uitvoering overeenkomstig de Regelen voor het Advertentiewezen en overeenkomstig de Algemene Voorwaarden van het Limburgs Dagblad.

tokapua toraja

(C) Standaard Uitgeverij Antwerpen

de rechter

recept

Bleekselderij met gesmoorde tomaten

Deze groenteschotel combineert heel goed met lamsvlees en gebakken aardappeltjes of aardappeltaart.

1 struik bleekselderij, 6 dl kippe- of kruidenbouillon, 1 ui, 2 eetlepels olijfolie, 500 gram tomaten, 1/2 theelepel gemengde Italiaanse keukenkruiden, peper en zout.
Maak de bleekselderij schoon en verdeel elke sten-

gel in drie of vier stukken. Kook de stukken bleekselderij in kippe- of kruidenbouillon beetgaar. Pel ondertussen de ui en snipper deze fijn. Kruis de tomaten aan de onderzijde kruisels in en leg ze kort in heet water. Ontvel de tomaten en snijd ze in stukken.
Verhit de olijfolie en fruit hierin de uisnippers zacht. Voeg de stukken tomaat toe en smoor ze kort samen met de gedroogde Italiaanse kruiden. Neem de tomaten mogen niet tot puree koken.
Neem de bleekselderij uit het kookvocht (bewaard de bouillon voor soep of saus) en leg de stukken in een schaal. Schep de gesmoorde tomaten over de bleekselderij en bestrooi met versgemalen peper.

Pracht en praal is troef in Haagse Koninklijke Stallen

Luxepaarden klaar voor Prinsjesdag

DOOR JOSINE WEHRENS

● Friese paarden worden op de binnenplaats van de Koninklijke Stallen uitgelaten.

Foto: GPD

maakt. Vijfenvierzig miljoen steekjes zitten erin. Geweldig toch?"

Pracht en praal is troef in de galatruikenkamer, alweer een 'schatkamer' van de koningin. Maar de functionaris die deze afdeling beheert, heeft weinig tijd om van deze onbetaalbare collectie te genieten. Hij draait drie weken lang dubbele diensten om al het koper van de paardetruiken te krijgen. Op Prinsjes-

dag moet alles zoveel mogelijk glimmen. De 'eenvoudige' galatruiken voor de koetsen van de prinsessen en hun gevolg, zijn het eerst aan de beurt. De paarden van de Gouden Koets krijgen het grootgala, een streling voor het oog voor menig paardeliefhebber. „Die poets ik pas het laatst, om het koper zo lang mogelijk mooi te houden,” vertelt hij.

De koetsier-majoor maakt zich

niet zo druk over Prinsjesdag. Zijn paarden worden iedere dag perfect verzorgd en glimmen als een spiegel. De man heeft een paardeverlating, zoals 'ie dat zelf noemt. Dat mag ook wel na 36 jaar dienst in de stallen. „Ik heb geen behoefte van deze verlaten af te komen.” Een baan als dienstpaard van de koningin is lang niet voor alle paarden weggelegd. Natuurlijk is schoonheid en voorbeeldig gedrag een vereiste, maar er moet

ook een offer gebracht worden: alleen ruïnen (gecistreerde hengsten) zijn toegestaan in de stallen.

Fries ras

De twintig koetspaarden en acht rijpaarden hebben ieder een eigen afdeling. Er zijn twee secties koetspaarden, de Friese paarden en de zogenaamde KWPN-ers. De laatste groep (Koninklijk Warmbloed Paardenstamboek Nederland) bestaat uit Gelderse paarden. De koetsier majoor wijst naar de Friese paarden. „Dit ras is een van de oudste Nederlandse rassen en dreigde enkele jaren geleden te verdwijnen. Het Gelderse paard raakte meer in zwang, omdat het sneller is en gemakkelijk te trainen. Hare majesteit werd echter beschermvrouwe van het Friese stamboek en sinds veertien jaar behoren deze dieren gelukkig weer tot de Koninklijke Stallen.”

In de Koninklijke Stallen worden de bewoners netjes opgevoed en ze leven volgens een strak schema. Iedere dag begint met een poetsbeurt en met het uitmesten van de stal. Daarna is het tijd de benen te strekken met een wandeling door het Haagse.

Speciale training voor Prinsjesdag is volgens de ritmeester niet nodig, omdat de viervoeters aan het verkeer zijn gewend. „Ieder jaar op de maandag voor Prinsjesdag is op het strand van Scheveningen de speciale Prinsjesdag-training voor de cavaleriepaarden. Daar speelt dan een muziekcorps en zwaaien ze met vlaggen om de paarden te laten wennen,” aldus de ritmeester. „Onze paarden komen alleen maar een kijkje nemen.”

Haiti

Over enkele dagen zal het VS-leger beginnen met de invasie van Haiti, het westelijk deel van het ten oosten van Cuba gelegen eiland Hispaniola, tenzij de Haiti aanse junta nog net op tijd de macht uit handen geeft. Daar lijkt het echter niet op, ondanks de oproep van de

beruchte politieke en moordenaar kolonel François aan het adres van twee junteleden om af te treden. Het omstreken Haiti-beleid van president Clinton heeft officieel tot doel de gekozen president Jean-Bertrand Aristide, die al drie jaar in de VS in ballingschap leeft, terug aan de macht te helpen. Er wordt in Haiti inderdaad een uiterst verwerptel terreurbewind gevoerd, met gruwelijke moorden, verkrachtingen en wat dies meer zij. Maar in feite gaat het Clinton erom de onophoudelijke stroom vluchtelingen uit Haiti naar de VS in te dammen en om het vertrouwen van de burgers in de Verenigde Staten te herwinnen. De vraag blijft of die doelen een dergelijk machtsvertoon acceptabel maken.

Opvallend is in ieder geval wel dat slechts enkele Middenamerikaanse landen en een paar eilandstaten in de Cariben meedoen in de door de VS geleide en door de Verenigde Naties gesanctioneerde militaire operatie. De meeste Westerse bondgenoten overwegen pas troepen te leveren voor een multinationale strijdmacht die na de invasie de orde moet handhaven en de democratie moet herstellen.

Navrant is dat Clinton zijn gespieerde taal heeft uitgesproken op vrijwel hetzelfde moment dat de laatste Amerikaanse soldaten uit Somalië zijn vertrokken. Na 21 maanden aanwezigheid streken zij de vlag. De Amerikaanse interventiemacht vertrok met stille trom uit een land dat had moeten worden gered maar dat in wanhoop werd achtergelaten. Deze stille aftocht stond in schril contrast met de groots aangepakte landing op de stranden van Mogadishu in december 1992.

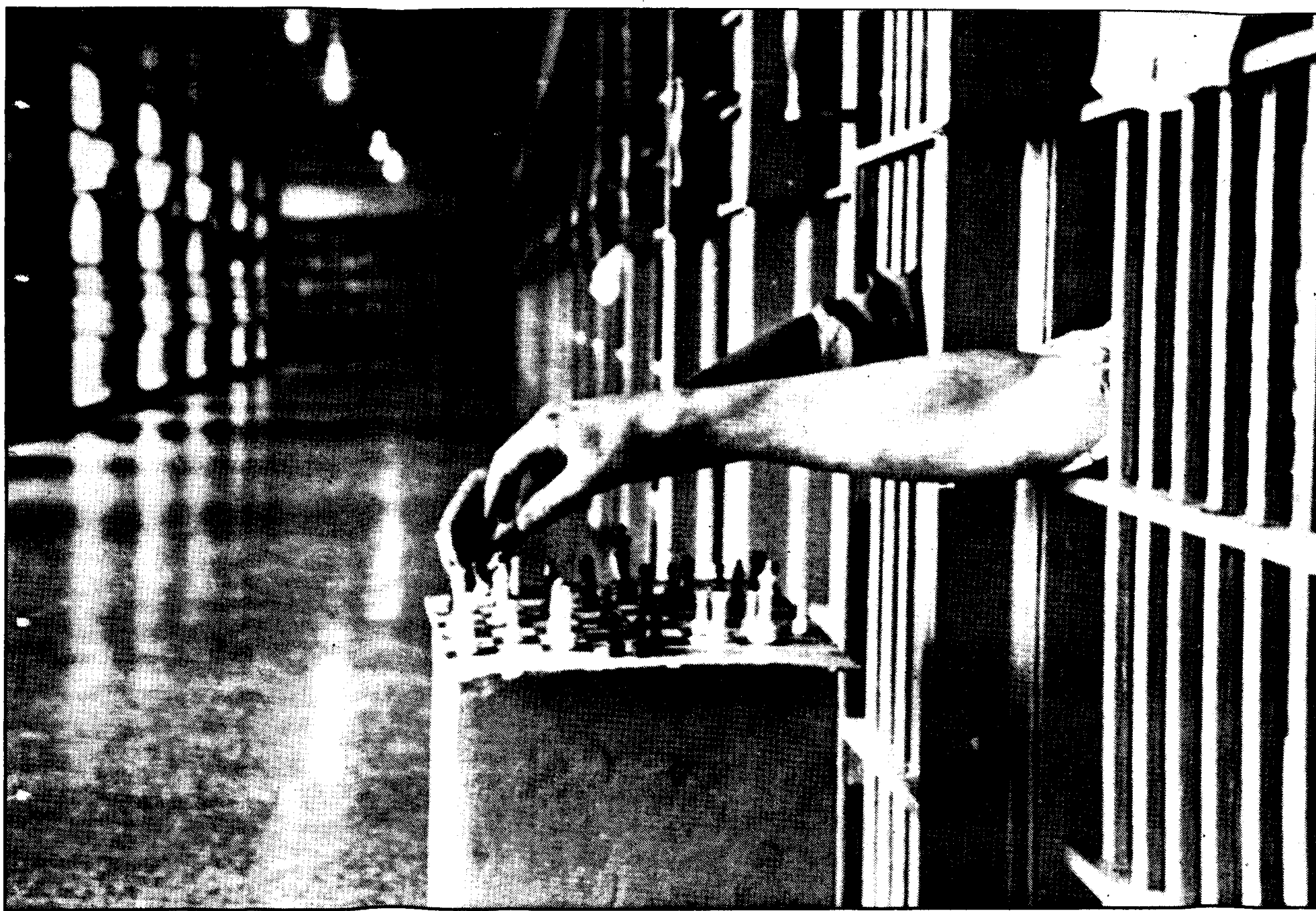
In feite heeft Clinton dus dringend een groot buitenlands succes nodig om zijn geschonden binnenlands blazoen te kunnen herstellen. Daarvoor heeft hij Haiti uitgekozen, waar de kans op een eclatante overwinning het grootst is. Zijn handen branden aan een riskante operatie in bij voorbeeld het voormalige Joegoslavië doet Clinton kennelijk liever niet. Bovendien kan de aanstaande operatie worden gezien als een waarschuwing aan het adres van de Cubaanse president Fidel Castro en eventueel als een oefening voor een invasie aldaar. In dat geval zal Clinton echter op heel wat meer internationale tegenstand moeten rekenen dan nu.

P.S.

Legertje vrijwilligers bezoekt landgenoten in buitenlandse cel

Nog 1400 andere 'Van Dammes'

Van onze redactie binnenland

● Twee gevangenen spelen schaak in een Amerikaanse gevangenis zonder dat ze elkaar kunnen zien.

Archiefoto: LD

reau steekt de gevangenen een helpende hand toe en probeert door middel van een leger vrijwilligers ter plaatse de gevangenen een beetje uit hun sociale isolement te halen. Bijna alle Nederlandse gevangenen en hier wonende buitenlanders zijn bij het bureau bekend. Om te zorgen dat de rechters in het buitenland een goed beeld krijgen van de verdachte Nederlandse, maakt het bureau een profiel van veel verdachten.

Naast bijstand aan de gevangene ter plaatse, legt het bureau ook contact met familie en relaties in Nederland. „We vinden het van groot belang dat de gevangene bij terugkomst in Nederland weer een toekomst heeft. Maar daarnaast schuilen achter iedere gevangene wel tien mensen die hier diep in de problemen komen. Ik verbaas me niet meer als hier een moedertje van 85 binnenkomt en praat over haar zoon van 60 die in Spanje vastzit. Zij weet niet eens waar het land ligt,” aldus W. Reusen.

Netwerk
Het netwerk van vrijwilligers dat reclassering de afgelopen decen-

nia heeft opgebouwd in het buitenland is voor het bureau onbetaalbaar. „Daarom zoeken we in het buitenland 'gesettelede' Nederlanders die tijd en energie willen steken in bezoekjes aan gedetineerden. Het zijn vooral mannen en vrouwen wier partners vaak een goede baan hebben en die zelf tijd over hebben. Daarnaast maken we gebruik van pastores, dominees en zendelingen.” Ook Van Damme kreeg bezoek van een vrijwilliger in zijn cel in Singapore.

Om de vrijwilligers bij te staan worden door het bureau incidenteel bijeenkomsten georganiseerd. Zo komen deze dagen in Parijs vrijwilligers bijeen om er-

spredikanten Boeschoten en Spoor jaarlijks zo'n 300 bezoeken af bij gedetineerden. Anders dan het Bureau Buitenland timmert de stichting vooral pastoraal en minder diplomatiek aan de weg. Waar het bureau in tactische dialogen met buitenlandse overheden vooral contact en begrip probeert te kweken, wil Eprafas nogal eens fors uithalen naar misstanden in buitenlandse gevangenis.

Piepertjes

Vaak zijn het oudere Nederlanders die in de buitenlandse cel vastzitten. Volgens Reusen zou dat kunnen worden veroorzaakt

gevalen waarbij het onmogelijk is dat ze zelf de transporten konden verzinnen.”

Volgens het Bureau behoren de gedetineerden tot de doorsnee van de bevolking. „Wellicht komen ze voor in de categorie die altijd net iets te hard rijdt, een pilje te veel drinkt en een beetje onverschillig is. Het gaat ook bijna altijd samen met werkloosheid en hoog opgelopen schulden. De meesten zijn ook nooit eerder met justitie in aanraking geweest. Ik ben elke dag weer verbaasd dat ze voor een paar duizend gulden de kans willen lopen van jarenlange detentie. En ze geloven vaak ook nog dat er geen enkel risico is.”

Het komt meer dan eens voor dat de kinderen van een (echt) paar uit het buitenland moeten worden teruggehaald omdat man en vrouw tegen de lamp zijn gelopen. Vaak worden dat slepende zaken. In Nederland moet een zaak binnen drie maanden voor de rechter komen. In het buitenland kunnen zaken soms acht maanden op de plank blijven liggen. „In Nederland hebben we prachtige voorzieningen, maar één stap over de grens en dat alles is weg.”

achtergrond

doordat de organisaties die drugskoeriers proberen te strikken, meer vertrouwen hebben dat ouderen door de grensposten heen glippen. Reusen sluit niet uit dat de nu bijna 60 jaar oude Van Damme er ook is ingeluisd. „Naar mijn overtuiging behoort het gros van de mensen dat vastzit tot de kleinste piepertjes. Veelal zijn ze makkelijk te beïnvloeden. Ik weet van zeer veel

Van onze redactie buitenland

DEN HAAG - In de Golfoorlog in februari 1991 hield Irak, dat toen over het op drie na sterkste leger van de wereld beschikte, het nauwelijks een week vol. De superioriteit van de Amerikanen en hun bondgenoten was enorm. In een mum van tijd werd Koeweit-Stad bevrijd, Zuid-Irak bezet en het grootste deel van het Iraakse leger verwoest. Murw gebombardeerd gaven de eerder zo gevreesde Iraakse militairen zich bij bosjes over. De Amerikaanse troepenmacht onder leiding van generaal Norman Schwarzkopf leed nauwelijks verliezen en werd met lof overladen.

Aan de op handen zijnde invasie van Haiti valt weinig eer te behalen voor de circa 20.000 Amerikaanse militairen die vermoedelijk zullen worden ingezet. Er wordt uitgegaan van een dermate geringe tegenstand dat het Washington wordt aangerekend als ook maar een VS-militair in een lijkenzak terugkeert.

Er wordt zelfs verwacht dat veel Haitiaanse militairen direct de pijp aan Maarten zullen geven als de speciale elitetroepen van de snelle interventiemacht binnenkort in het holst van de nacht op Haitiaanse bodem arriveren. Dat zou het voor de daaropvolgende met helikopters aangevoerde mariniers, die in Port-au-Prince moeten landen, nog gemakkelijker maken. Eenheden van de 82e luchtmachtdivisie, van de 10e bergdivisie en al wat er nog meer uit de vliegdekschepen voor de Haitiaanse kust tevoorschijn komt, zouden de operatie vervolgens snel en simpel kunnen afronden.

Drugshandel

Van een uniform Haitiaans leger is overigens geen sprake. De strijdmacht bestaat meer uit een los samenwerkingsverband van allerlei met wapens uitgeruste groepen: politiemensen, soldaten en paramilitaire knokploegen. Allen hebben zich geschaard achter de een of andere commandant die hen laat meeprofiteren van zijn winstgevende cocaïne-transacties. Want de drugshandel heeft de Haitiaanse gewapende machten geen windeieren gelegd. Al decennia lang worden daarmee kapitalen verdiend. Elke politicus die, al is het maar zeer voorzichtig, probeert aan deze illegale praktijken van het leger een einde te maken, is zijn positie en vaak ook zijn leven niet meer zeker.

Sommige 'Haiti-watchers' beweren dat drugs een belangrijke reden zijn waarom er nog nooit sprake is geweest van enig normaal politiek bestuur in dit arme Caribische land.

Ongedisciplineerd

Behalve in betrokkenheid bij de drugshandel blinkt het Haitiaanse leger ook uit in het voeren van een schrikbewind. Militairen hebben duizenden Haitianen op brute wijze vermoord. Het bestrijden van de ei-

gen bevolking is de enige oorlogservaring die de militairen hebben. Daarvoor is een gedisciplineerd en goed uitgerust militair apparaat nooit nodig geweest. Volgens een verslaggever van de Britse krant The Guardian in Port-au-Prince begint de opperbevelhebber van het 7.000 man tellende Haitiaanse leger vaak pas om 12.00 uur met zijn werk en houdt hij er om 14.00 uur mee op. De marine beschikt weliswaar over onberispelijke uniformen maar heeft slechts één schip waarvan de motoren werken. En van de twee propellervliegtuigen van de Haitiaanse luchtmacht kan er slechts een vliegen. De zes à zeven stuks artillerie van de landmacht zijn voor het merendeel verwoest. Ze worden alleen gebruikt bij ceremoniën. De zes pantservoertuigen, die zijn uitgerust met lichte machinegeweren, kunnen niet allemaal rijden.

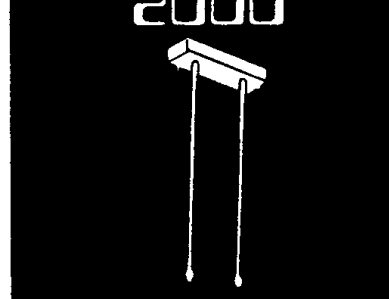
Voodoo

Ook de wijze waarop de Haitiaanse legerleiding zich voorbereidt op een mogelijke invasie heeft tot weinig bezorgdheid geleid in Washington. Zeker onder Amerikaanse ambtenaren die niet al te veel geloof hechten aan de geheime krachten waarmee voodoo-priesters eventueel de indringers kunnen bestrijden. Van de zandzakken en betonblokken die in de straten van Port-au-Prince zijn geplaatst gaat weinig dreiging uit. En ook de burgermilities, die momenteel worden getraind, zijn geen toonbeeld van kracht. De wapens waarmee, zonder munitie, wordt geoefend moeten na afloop weer worden ingeleverd. Dus als de Amerikanen plotsklaps 's nachts binnenvallen kunnen de 'getrainde' burgers slechts met blote handen vechten.

Volgens functionarissen van het Pentagon zal de omvang van de invasiemacht overweldigend zijn. Met dat machtsvertoon moet worden voorkomen dat er onnodig slachtoffers vallen, zowel onder de eigen militairen als onder de Haitiaanse burgers. De Amerikaanse minister van Defensie zei gisteren dat de militaire operatie hooguit twee dagen zal duren. „Het zal eerder een kwestie van uren zijn,” aldus Perry.

(ADVERTENTIE)

Licht-Studio
2000

Heerlen, Spooringsingel 1a
tel. 045-729735

modern klassieke

moderne

Illusiepolitiek van kabinet-Kok

DOOR CAREL GOSELING

HAAG - Een bespersoon zal over het beleid nooit zeggen het niet deugt. Hoog komt er vlak voor veringen een erkenning het allemaal wat beter kunnen, vooral door er geld voor uit te trek-

et de kiezer de gang naar de bus heeft gemaakt, keren de bewindslieden echter vrij weer terug tot de orde van de marges in de politiek maal, heet het dan. Het kost veel tijd het beleid te wijzigen. De vergelijking met een moettanker die van koers veranderen, wordt regelgetrokken.

Erde in politiek-Den Haag de dooddoeners om weer vooruit te kunnen zonder wijke veranderingen. de nood erg hoog stijgen, volgt snel de belofte dat er aanpassende maatregelen zullen worden. De voorzichten zijn al in gang gezet, het dan.

Wachten, parlement en er, wordt geacht het meestal zoete koek te slikken. De hoogst zelden ontstaat een eens in de Haagse keur kijken. Zoals bij een kabinetsformatie. Dan wordt niet het regeringskabinet openbaar ook de talloze ambtelijke adviezen die er aan ten slag lagen.

Middeels via deze krant geerde ambtelijke nota's een onthullend beeld van illusiepolitiek die het kabinet bedrijft. Grote delen van regeringskabinet en de regeringsverklaring blijken op drijfzand gebaseerd. Er wordt lippen aan problemen bedreven, echt inhoudelijke keu-

Verbeelden

Verbeelden zijn er te over. Het affen van de ziektewet kan niet, geven de ambtenaren. Het kabinet schijnt het gelijke plan toch maar op, er valt 900 miljoen mee te nemen. Een energieheffing, de echte milieumaatregel de ploeg-Kok, wordt voor 1996 beloofd. Maar de ambtenaren weten nu al met zekerheid dat het niet kan.

Wachtingen dat er niet aan de sociale zekerheid ambtenaren getoet kan worden zonder ze ook extra te geven, worden in de wind waaien. De miljarden die extra zijn voor openbaar vervoer, wegen, infrastructuur, woningbouw en politie komen er leidooien snel te beslissen Schiphol, HSL, Betuwerijn en de Rijkswaterstaat gaan de bak in.

De gezondheidszorg wordt roep van de uitgaven toegevoegd, te weinig is om elke de zelfde zorg te laten betalen als nu het geval is. Desondanks wordt er niet gedaan of niveau van de zorg toch gehandhaafd kan worden. Onambtelijke nota's waaruit de leegte blijkt.

● Premier Kok met zijn kabinetsploeg.

Foto: DIJKSTRA

nieuwsanalyse

Er is meer. Zo liggen er ook ambtelijke stukken waaruit blijkt dat het huidige beleid domweg niet werkt. Zoals de aanpak van de illegalen of het in de hand houden van het gokwe-

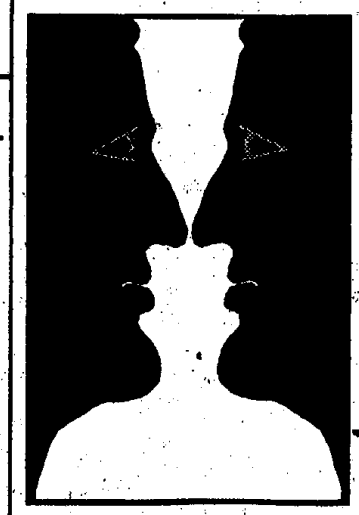
zen. Het 'paarse' kabinet zag er echter geen aanleiding in het roer om te gooien.

Het kan natuurlijk zijn dat Kok en de zijnen de macht van de

ambtenaren niet te groot wilden laten worden en bewust de meningen van de overheidsdienaren hebben genegeerd. Dat zou onvoorstelbaar dom zijn. Niet alleen omdat men zelf om de ambtelijke mening vroeg, maar ook omdat de ambtenaren de enige continue factor in politiek-Den Haag zijn. Het is de enige groep die de beleidslijnen over een periode van meer dan de zittingsduur van een kabinet kunnen overzien.

Opvallend genoeg vroegen Kok en de andere informateurs/onderhandelaars op talrijke andere voor de hand liggende punten niet naar de mening van de ambtenaren. Zo is er geen stuk over de Ingerepen in het hoger onderwijs en de studiefinanciering. Waarmee de indruk wordt versterkt dat men dat zelf maar even met de benen op tafel heeft beslist omdat er zo lekker door bezuinigd kon worden.

Geen woord ook over het besluit WVC weer op te delen. Het milieubeleide werd geen ambtelijk advies waard gevonden, net zo min als het terrein van minister Van Aartsen (Landbouw). Asielzoekers komen niet aan de orde, De beleidslijnen Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken, Defensie en zelfs Economische Zaken ontbreken in de bijna 30

centimeter hoge stapel ambtelijke notities ten behoeve van de kabinetsformatie.

Fout

Het geheel geeft wel een helder beeld van beleid-maken door de 'hoge heren' in Den Haag. Men beslist zelf maar wat, in de waan van het moment en in weerwil van alle beschikbare informatie. Mocht het straks 'fout' gaan, dan kan nog altijd een beroep op de 'loyale' ambtenaren gedaan worden om binnen een half jaar via een beleidsnota een uitweg te bieden voor de betrokken minister.

Alleen cijfermatig lijkt het kabinetsbeleid goed onderbouwd, gezien de talloze nota's van Financiën over de budgettaire stand van zaken in relatie tot de plannen die tijdens de formatie werden bedacht. Inclusief het concept-regeringskabinet. Maar ja, het beleid draait niet alleen om cijfers. Het duo Kok-Zalm daar wellicht graag verandering in willen brengen.

Rwanda-conferentie in Den Haag

Rechts vrije gedachtenwisseling

Van onze redactie buitenland

HAAG - De tweedaagse internationale conferentie Rwanda, die gisteren in Den Haag begon, zal weinig opleveren dan enkele vage plannen. Het zullen zeker besluiten worden genomen. De conferentie richt zich eerste plaats op een vrije gedachtenwisseling en relatie ten aanzien van de problemen in Rwanda. Zegt van Harn van de Nationale Commissie voorlichting en ontzorging (NCO).

NCO is de organisator van de conferentie. Het is de grootste opgezette internationale conferentie, onder auspiciën van de Organisatie van Afrikaanse Eenheid (OAE) en de Verenigde Naties. Van Europa, Vanuit Afrika zijn 125 politici in Den Haag verschenen, onder wie president van Rwanda, de geleide Hutu Pasteur Bizimungu, zijn gezelschap bevinden de ministers van de nieuw-gekozen regering. Ook vertegenwoordigers van de regeringen van Zaire, Burundi, Oeganda, Malawi, Mozambique, Senegal, Sierra Leone, Togo, Tunesië, Zambia, Zimbabwe, de Verenigde Staten, Nederland, België, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, de Verenigde Naties en de Europese Unie, aldus van Harn. De werkelijkheid is echter weerbarstiger. Verwacht wordt dat er op de conferentie moede woorden worden uitgesproken, intenties geformuleerd, maar dat de politieke te-

kingen tussen Hutu en Tutsi-partijen over een nieuw democratisch bestel in Rwanda. Het wegblijven van president Mwirya kan als een signaal worden opgevat dat Tanzania, dat een belangrijke rol speelt in oostelijk Afrika, weinig belang hecht aan de conferentie in Den Haag.

Verband

De NCO ziet de conferentie zelf, nu de eerste nood in de vluchtelingenkampen gesignaleerd is, als een opstap naar een gezamenlijk aanpak van de problemen in Rwanda en in de grensgebieden. Dit kan alleen in internationaal verband, met steun van Afrikaanse landen, de Verenigde Naties en de Europese Unie, aldus van Harn. De werkelijkheid is echter weerbarstiger. Verwacht wordt dat er op de conferentie moede woorden worden uitgesproken, intenties geformuleerd, maar dat de politieke te-

● President van Rwanda, Bizimungu.

Foto: ANP

genstellingen voorsnog onoverbrugbaar lijken. Er zijn al diverse signalen dat de voormalige regeringstroepen en Hutu-milities in de vluchtelingenkampen in Zaire en Tanzania zich opmaken voor een guerrillaoorlog tegen de door Tutsi's gedomineerde regering in Rwanda. De regering in de Rwandese hoofdstad Kigali houdt voet bij stuk dat de Hutu's die verant-

woordelijk worden gesteld voor de slachtingen onder de Tutsi's voor een internationaal tribunaal worden berecht, alvorens te gaan onderhandelen over 'machtsovername', zoals de VN graag wil. Vluchtelingen die vrijwillig terugkeren zullen echter gaan haat worden gekrenkt; benadrukt regeringsvertegenwoordigers in Kigali. Mondjesmaat keren Hutu's ook terug naar huis.

Toch twijfelt het merendeel van de in totaal 2,5 miljoen vluchtelingen, voornamelijk Hutu's, om huiswaarts te keren. Enerzijds omdat lokale Hutu-leiders oproepen en desnoeds met geweld afdwingen niet uit de kampen te vertrekken. Anderzijds omdat ze geen vertrouwen hebben in het door Tutsi's geleide Rwandese Patriotisch Front (RPF). Er zijn rapporten dat het RPF-leger teruggedrongen Hutu's heeft gedood. De VN wil mensenrechtentoezichten in Rwanda stationeren als garantie tegen wrede daden. Enkele tientallen zijn inmiddels ter plaatse, evenals een VN-macht van enkele duizenden soldaten. Beschuldigingen van oorlogsmisdadigers en de terugkeer van vluchtelingen zijn kortom belangrijke voorwaarden om het vredesproces in Rwanda op gang te krijgen. Maar belangrijker is of de Tutsi's en Hutu's in staat zijn de wederzijdse haat te overwinnen, die al meer dan honderd jaar diepe sporen trekt in de relaties tussen beide stammen. Gezien de groeiende spanningen in buurland Burundi, waar hetzelfde probleem speelt, zal dat nog geruime tijd duren.

Het zou daarom fidele hoop zijn om te verwachten dat de Rwanda-conferentie in Den Haag een concrete doorbraak in die verziekte verhoudingen te weeg zou kunnen brengen. Maar mogelijk kan de informele sfeer in de Haagse wandelgangen worden gebruikt voor het slaan van bruggen die de ellende in Centraal-Afrika tegengaan. Elke poging om de dialoog tussen de strijdende partijen in Rwanda en de buurlanden tot stand te brengen, moet daarom worden benut. Uiteindelijk zijn het de betrokken partijen zelf die een eind kunnen maken aan de onmenselijke situatie die er nu heerst.

lezers schrijven

Herinnering

Een van de artikelen in de serie 'De herinnering van' in de bevrijdingskrant van 10 september heeft mij zeer geschokt. Het betreft de herinnering van Sjeng Heuts over mijn vader, de heer Savelberg. Het verhaal strookt totaal niet met de waarheid en ik begrijp niet dat dit gesprek klakkeloos is overgenomen door een van uw medewerkers zonder te controleren of deze gegevens juist zijn. Het is inderdaad juist dat mijn vader een vlag had uitgehangen en ook weer heeft binnengehaald. Maar niet op de belachelijke manier zoals de heer Heuts weergeeft.

SITTARD

H.M. Tjissen-Savelberg

Klankstad

Afgelopen zaterdag 10 september vierden we in Kerkrade het feit dat we 50 jaar geleden werden bevrijd. De gehele zaterdag waren er festiviteiten georganiseerd, met name voor een groep Amerikaanse oudstrijders, die speciaal hiervoor naar Kerkrade kwamen. 's Avonds was er een defilé waaraan alle Kerkrade's harmonieën, fluit- en tamboerkorpsen en schutterijen zouden deelnemen. Wie schetst mijn verbazing als er slechts enkele schutterijen en tamboerkorpsen bleken deel te nemen. Erger nog vind ik dat er slechts vier harmonieën/fanfarekorpsen aanwezig bleken te zijn, van de in totaal elf die Kerkrade rijk is. En dat terwijl Kerkrade zo graag de Klankstad wil zijn. Is het te veel gevraagd om op zaterdagavond een uur lang present te zijn om onze bevrijders muzikaal te begroeten?

Aan het weer kan het niet gelegen hebben, want tijdens het defilé was het praktisch droog. Trouwens onze bevrijders hebben in 1944 ook niet gedacht: we kunnen niet optrekken naar Kerkrade, want het regent. Al met al een zeer slechte beurt van onze Kerkrade's muziekkorpsen. Gelukkig hebben de wel aanwezige hofgezelschappen St-Barbara, Uw Harmonie, St-Callistus en St-Pancratius zich uitstekend gepresenteerd als muzikale vertegenwoordigers van Kerkrade.

KERKRADE

B. Krewinkel

Oranje

Het is toch niet te geloven dat je vlak na het WK-voetbal in de krant moet lezen dat het Nederlands voetbalelftal, als het zo blijft spelen, het EK-boek beter kan sluiten. Waarom zijn wij altijd zo kritisch en weten wij vooral altijd alles beter? Wat dat betreft doen wij echt niet onder voor onze oosterburen. Nu ben ik geen voetballenner bij uitstek, maar toch rond ik het zo slecht nog niet. Mijn mening wordt niet gelezen, die van jullie wel. Vandaar dit schrijven. Klankstad voetbalwedstrijden als meer wordt er georganiseerd. Met het 4-0 winst van Luxemburg is een must. Tegenstander kan het gewoon niet. Op alle linies missen we de namen van Koeman, Wouters, Van Basten en Rijkaard. We weten wat dit betekent voor de nieuwe generatie, die die plaatsen moet gaan innemen. Buiten voetbal talent moet je in Nederland ook beschikken over een ontzettend dikke en harde kop en dat heus niet alleen om de ballen in te koppen.

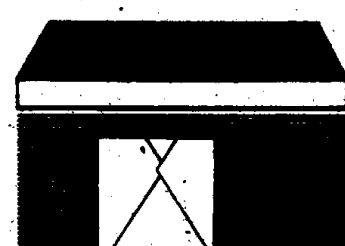
Zou het niet goed zijn om al die voetbaltalentjes duidelijk te maken dat de journalistiek een groter en gevaarlijker tegenstander blijkt te zijn dan die op het veld?

HEERLEN

W. Geelen

Bevrijding

Betreffende mijn kritiek op het bevrijdingsgala met Oostenrijkse muziek in Sittard wil ik het volgende toelichten. Het waren Oostenrijkers die het bevrijdingsbewind voerden en zij deden dat zeer grondig. Rijkscommissaris Seys-Inquart en SS-topman Rauter hadden blanko volmachten en moesten de invijding bij het Duitse Rijk voorbereiden. Dit als dank voor hun steun bij de geslaagde coup in Duitsland in '33 en het welslagen van de vlekkeloze Anschluß in 1938. Zij brachten hun eigen staf mee, bijna alle Ortscommandanten en een groot deel van het bezettingsleger in Nederland hadden de Oostenrijkse nationaliteit. Er was meldingsplicht voor Arbeitsdienst in Duitsland voor mannen van 17 tot 40 jaar. Niet melden en opgepakt worden betekende de doodstraf. Dit was geen loos dreigement. Tegenover mijn ouderlijk huis werden de twee broers Eykenbroek uit huis gehaald en doodgeschoten. Als voorbeeld hebben zij 24 uur op straat gelegen. Zelf ben ik via onderduiken de dans ontlopen. Alles onder Oostenrijkse bezettingsbewind. Hiervoor betuigde pas veertien dagen geleden de huidige president van dat land zijn spijt aan de koningin, bij haar bezoek aan Oostenrijk. Hiermee krijgt echter de geschiedenis geen wending en rechtvaardigen dit niet het bevrijdingsgala en de storende aankondiging, die toen al ophing. De op 9 september in

postbus 3100

In deze rubriek neemt de redactie brieven van lezers op. De redactie heeft het niet eens te zijn met de inhoud. De brieven dienen betrekking te hebben op publicaties in deze krant en moeten kort en zakelijk zijn. Te lange brieven worden ingekort. Een tijdschrift-brief moet voorzien zijn van correcte naam, adres en het telefoonnummer, waar men overdag te bereiken is. Brieven op rijm, in dichtvorm, of brieven die oproepen tot acties of aanzetten tot geweld of andere onwettige daden, worden niet geplaatst. Datzelfde geldt ook voor brieven met onwettig gebruik van taalgebruik en beledigingen. Anonieme brieven worden evenmin geplaatst.

Sittard uitgevoerde muziek is de muziek van de bezetter, niet van de bevrijder. De uitvoerende artiesten treft hiervoor geen blaam, wel de organisatie. Dit concert op een ander tijdstip, prima. Maar nu even niet. Duiters zelf zijn bij de bevrijding niet welkom, Duitstalige muziek wel. Hoe krijgt men dit verzonnen?

GELEEN H. Speksnijder
(Door redactie ingekort)

Afvalverbrander

In de vergadering van Provinciale Staten van 18 februari 1994 heeft de heer Tindemans bevestigd, dat a. er geen afvalverbrander (AVI) gebouwd zal worden als tevoren niet vast staat, dat voor deze 100% aan alle normen zal voldoen. b. wanneer de AVI gebouwd is en er blijkt dat deze niet aan alle normen voldoet, zal hij door de leverancier afgebroken moeten worden. Deze uitspraken waren voor o.a. D66 en het CDA wel voldoende reden om voor de bouw van een AVI in Maasbracht te stemmen. Nu blijkt, dat deze uitspraken van de deputé niet als voorwaarden in het AVI-besluit zijn opgenomen. Vraag: Waarom zijn deze onvolledige besluiten desondanks dan toch door Provinciale Staten goedgekeurd? Tindemans bevestigt, dat zijn twee genoemde voorwaarden geen deel uitmaken van het besluit tot bouw van de AVI. Uit deze opstelling blijkt, dat hij helemaal niet in staat voor de juistheid van zijn beweringen. Wij, als inwoners en kiezers, willen niet belazerd worden en eisen, dat deze beweringen alsnog als voorwaarden in het besluit opgenomen worden. Indien de deputé dit niet wil kunnen de Staten alsnog het besluit van een motie het volledige besluit nemen. Voor ons is dit dan de beslissing, dat er nooit een AVI kan komen. Immers, in tegenstelling tot de conclusies van het Oostenrijks Instituut für Umweltanalytik (n.b. een dochteronderneming van de AVI-leverancier) is nog nergens ter wereld een AVI gebouwd, die aan de (gezondheids)normen voldoet. Het is toch voor iedereen duidelijk, dat dit bureau zijn eigen producten niet zal afkeuren. Bovendien is er maar op drie achtereenvolgende dagen gemeten. Dus onbetrouwbaar! Waarom wordt door Gedeputeerde Staten bevestigd, dat er al zoveel aan het afvalprobleem gedaan is. Dit is zeker niet het geval. In vergelijking met andere provincies in ons land loopt Limburg ver achter. Wel heeft het Afval Overleg Oegden prognoses gemaakt over de toekomstige omvang van het afvalprobleem. Hierbij dringt de vraag zich op, of deze prognoses betrouwbaar kunnen zijn. Immers hierbij wordt uitgegaan van de huidige situatie waarbij aan het gescheiden inleveren van afval en aan het gebruik maken van milieustraten praktisch nog niets gedaan is. Hoe is het mogelijk, dat er over dioxines geredeneerd wordt alsof deze niets te betekenen hebben. In verband hiermee verwijs ik naar het rapport hierover van het Amerikaanse Bureau voor Milieubescherming. Dat dit rapport betrouwbaar moet zijn blijkt uit het feit, dat de uitkomsten niet aan de verwachtingen van de opdrachtgevers voldoen. Ik ben benieuwd naar de standpunten.

MAASBRACHT W. Brouwer

W. Geelen

Rechtspraak

Wederom heeft een flauwe grappenmaker toegelopen. De zaterdag 10 september onder het kopje 'Brussel' geplaatste brief blijkt niet te zijn geschreven door de heer H. van Ooij, maar door een persoon die misbruik van diens naam heeft gemaakt. Wij bieden de heer Van Ooij voor onze excuses aan.

Redactie

Foxy Fashion
Foxy Fashion
Klinkenkamler
Hunkemöller
Lingerie for Women and
Men

MARCA
MARCA
Modeshop Nicole
Pink's Boutique
SHIRTS & SWEATERS
Shirts & Sweaters
Uw Baby'specialzaak Ben-
hino

VAN HAREN
Van Haren Schoenen

Beauty Mall Center
Dering's Hairfashion
Cesaux Coiffure
Kapsalon Marlies
Kapsalon Marthou

lampenier
Lampenier
Xenos
Xenos

1 HOUR SUPER PHOTO
1 Hour Super Photo

CAPI
Capi
habitat
Habitat

AUTOTRON
Autotron

BOEKZAK
Boekzak Bergen
Boekzakland

Compande

Doffinarium

Joods historisch museum
Joods Historisch

MADAME TUSSAUD
SCENERAMA
Madame Tussaud

MADURODAM
MADURODAM
Madorodam

Museon

Museum

PARADISE MERIDAG
Paradise Meridag

POSTILJON
Postiljon

Slingaren

BIJ TOURISCHTISCH NEDERLAND ZIJN MEER DAN 45 RECREATIE- EN PRETPARKEN IN HEEL NEDERLAND AANGESLOTEN.

TRAVEL
Travel Express

Ultra Light

VNC
VVC

VAN GOGH MUSEUM
Van Gogh Museum

lampenier
The A-Z Book
Lampenier
Stein
Diergaarde Steen
Boortek Groovy
Rekreatieoord Steinerbos
Dames on Herenkapelen
Hedepunt
Vaals
Voederwinkels
Bright Brock Damesmode
Down Town
Wilhelmstraten Drielanden-
punt
Original Restaurant Prince
Garden
Burbados Afrikaanseentrum on Zonneveld
Valkenburg
"AUTOSCHOOL" CENTRALE
Autoschoolcentrale
Valkenburg Journal
Dutch Corner Shop
Paulsson
Peter's Hummel Home
Playmakers
Austin Hotel
Koch Edelsmid-Jeweller
Mommers Sport on Mode

Base
CAPI
Capri
habitat
Habitat

Autotron

Boekse Bergen
Dobbejensland
Compagnie

Dolfinarium
Joods historisch museum
Joods Historisch
MADAME TISSAUD
SCENERAMA
Madame Tussaud
MADURODAM
MODERODAM
Museum
Museon
Museon

Panorama Mesdag

Postiljon

Slagharen
BIJ TOURISCHTISCH NEDERLAND ZIJN MEER DAN 45 RECREATIE- EN PRETPARKEN IN HEEL NEDERLAND AANGESLOTEN.
TRAVEL
Travel Express

Ultra Light
VNC
VVC

Van Gogh Museum

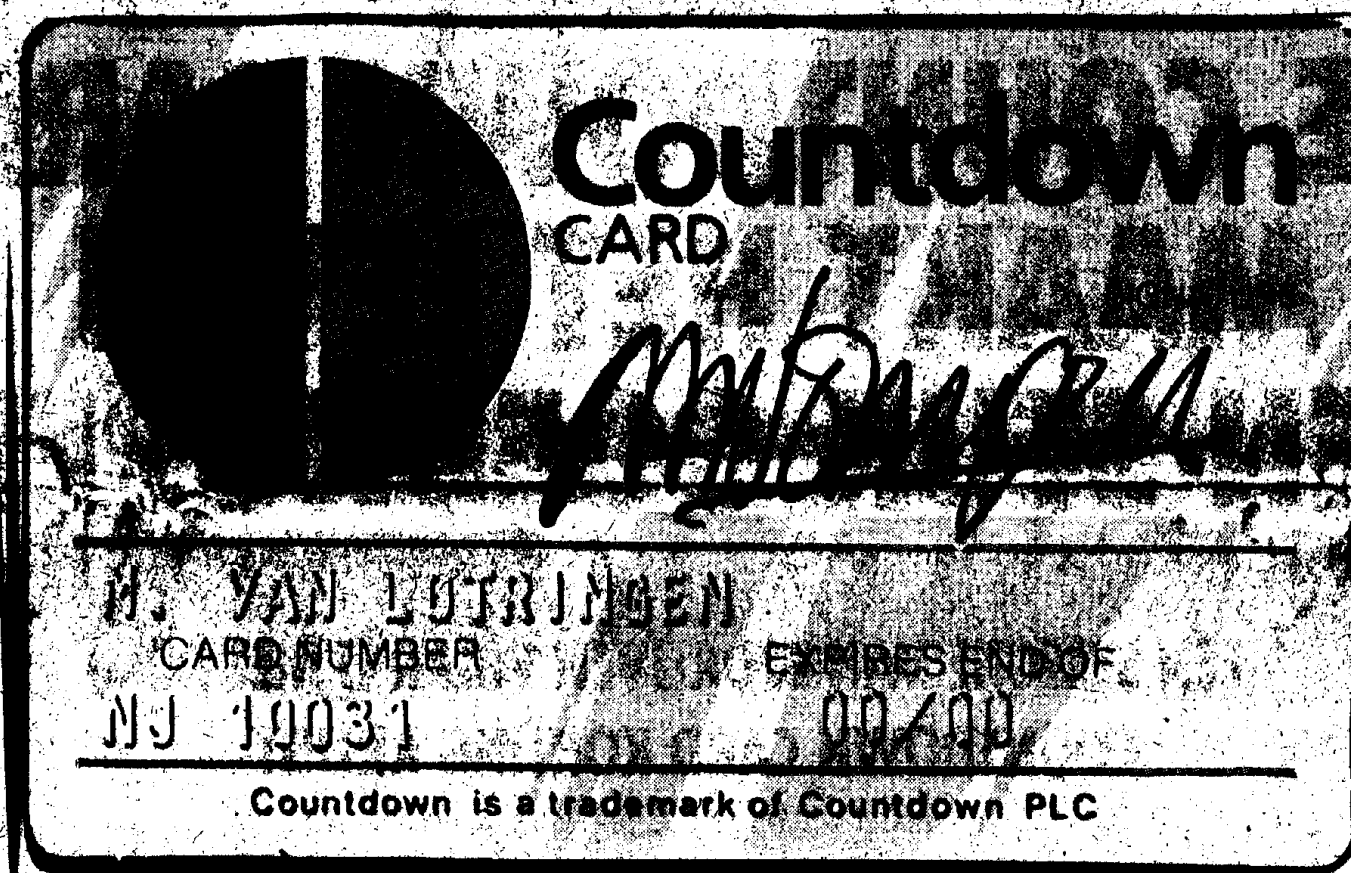
KORTING KAART

Op vertoon van de Countdown Card krijgt u 10% tot zelfs 20% korting bij tienduizenden winkels en gelegenheden. Van cadeauwinkels tot CD-shops. Van modezaken tot musea. Bij restaurants en rijscholen. Noemt u maar op. Overal ter wereld kunt u uw kortingkaart gebruiken. Maar laten we dicht bij huis beginnen: Limburg. Op de achterkant van deze pagina ziet u een selectie van adressen in uw omgeving. De complete lijst vindt u in de Countdown Voordeelgids voor Limburg.

Alleen al in Nederland krijgt u korting bij ruim 7.000 adressen. Bij zo'n 250 musea en attractieparken. Bij zo'n 800 restaurants. En wat dacht u van korting op reizen en vakanties?

Kortom: vraag vandaag uw Countdown Card nog aan. Voor fl. 42,50 per jaar ontvangt u uw persoonlijke Countdown Card plus de Countdown Voordeelgids.

Voor Vrienden van het Limburgs Dagblad is de Countdown Card nog voordeliger. Vrienden ontvangen de Countdown Card voor slechts fl. 10,- per jaar!

Vriendenprijs voor Vrienden van het

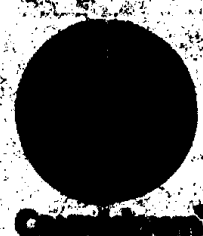
Bent u nog geen Vriend? Dan is dit het moment om u aan te melden. U krijgt

dan uw Countdown Card én Vriendenpas voor in totaal één tientje thuisbezorgd.

Vul nu de bon in. En profiteer van honderden guldens voordeel. Voor één tientje.

Stuur deze bon in, met naam, adres en telefoonnummer naar:
Vrienden van het Limburgs Dagblad/Countdown, Amelundweg 40, 62600 VC Heerlen.

DE COUNTDOWN CARD MAAKT HET LEVEN EEN STUK GOEDKOPER

Maastricht presenteert toekomstig beleid

Noodopvang verslaafden in tweede stadskantoor

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Het Maastrichtse stadsbestuur heeft een deel van het tweede stadskantoor, gelegen aan de oprit van de Houthofweg, bestemd tot noodopvang voor drugsverslaafden. Op 7 oktober zal de computer-instructie ruimte, die thans gebruikt wordt voor de opvang van zo'n zestig zogeheten 'perspectiefloze' verslaafden. Zij zullen daar een kop koffie en een eenvoudige maaltijd kunnen krijgen en gebruik kunnen maken van de toilet- en wasgelegenheid.

De noodvoorziening, honderd vierkante meter groot, zal dienst doen voor een periode van zes maanden. De omwonenden zijn gisteren van de besluit op de hoogte gesteld. Zaterdag volgt nog een informatiebijeenkomst om 21.15 uur in het stadsbestuur.

De noodvoorziening komt in de plaats van de hulpverleningsbussen van het CAD, die sinds de ontruiming van het junkenparkje langs de Houthofweg zijn ingezet. De noodvoorziening staat los van het opvangcentrum dat in het najaar aan de Sint-Hubertusweg open gaat ten behoeve van verslaafden aan wie metha-

mon wordt verstrekt. Na zes maanden de noodopvang van het stadskantoor verdwijnt, zal het politiebureau aan de Prins Bisschopsingel een tijdelijke voorziening in gebruik worden genomen. Die komt op een terrein naast de sportvelden van Afcant, groot vierkante meter, waar portolines geplaatst kunnen worden. De politie en het CAD hebben deze locatie al eerder goedgekeurd. Ook op de zijde van de bewoners van de Sint-Pieter is weinig weerstand te verwachten, omdat zij zelf deze mogelijkheid als alternatief hebben genoemd. De tijdelijke voorziening zal tijdens de inspraak worden besproken. Medio 1996, wanneer de nieuwbouw dan wel nieuwbouw

van het politiebureau gereed zal zijn, zal de tijdelijke voorziening komen te vervallen. Dan zal 'hard zicht' zijn op een definitieve voorziening, zoals burgemeester Ph. Houben, die de plannen gisteren toelichtte, het noemde.

Rechter

Het is niet uitgesloten dat de Sint-Pieteraanen nog voor die tijd opnieuw in het geweer zullen komen, want volgens de beleidsstukken van het gemeentebestuur staat de omstreken voormalige MTB-vestiging aan de Prins Bisschopsingel nog steeds op de nominatie; nu als definitief opvangcentrum. Onlangs wilden B en W in dat gebouw een tijdelijk onderkomen scheppen, maar de bevolking stapte woedend naar de rechter. Met succes. Volgens twee gerechtelijke instanties bood het vigerende bestemmingsplan onvoldoende ruimte voor de herinrichting van het MTB-gebouw. Kort nadat de gemeente de lokatie had aangewezen, werd brand gesticht in het gebouw.

Wat betreft het drugstoerisme deed de Houben gisteren mee dat er dagelijks nog een honderdtal verslaafden van elders worden gesignaleerd. Dat waren er voor het invoeren van de openbare orde maatregel soms 1500 per dag.

• Circus Custers leverde een originele bijdrage aan de opening van het Humanitas-hoofdgebouw.

Foto: DRIES LINSSEN

Dubbel feest bij Humanitas

HEERLEN – P. Beelaerts van Blokland, commissaris van de koningin in Utrecht, opende gistermiddag het nieuwe hoofdkantoor van Stichting Humanitas aan de Meezenbroekerweg 3 in Heerlen.

Tegelijkertijd onthulde burgemeester Jef Pleumeekers de nieuwe naam van het Humanitas-kinderdagverblijf aan de Grasbroekerweg in Heerlen: 'Alles ki(d)ts'. Het dagverblijf biedt plaats aan honderd kinderen in

de leeftijd tot twaalf jaar. Humanitas is een van de grootste landelijke aanbieders op het gebied van kinderopvang. Met 450 medewerkers, zo'n zestig dagverblijven en gastoudercentrales wordt onderdak en verzor-

ging geboden aan ruim vierduizend kinderen in Nederland. Als voorzitter van de Nederlandse afdeling van Unicef mocht Beelaerts van Blokland vijfduizend gulden in ontvangst nemen. Humanitas maakte met de overhandiging van het geld de nauwe verbondheid tussen beide instanties duidelijk. Zowel bij Unicef als bij Humanitas staat de zorg voor het kind centraal.

Eurode wil Duitse les in Kerkrade

Van onze verslaggever

KERKRADE – Op basisschool De Domaniale wordt donderdag een proefles Duitse taal en cultuur gegeven aan in Kerkrade wonende Duitsers. De les is een gezamenlijk initiatief van de Eurode-gemeenten Herzogenrath en Kerkrade. Indien de proefles aanslaat, zullen nog dit schooljaar Duitse leerkrachten op Kerkraad-

se scholen les geven aan de daar wonende Duitsers. Uit een recent onderzoek is gebleken dat dit jaar 490 kinderen van in Kerkrade wonende Duitsers naar scholen gaan in Herzogenrath. Daardoor ontstaat op de Kerkraadse basisscholen een capaciteitsoverschot. In Herzogenrath daarentegen kunnen de kinderen niet meer worden geplaatst omdat daar bij de scholenplanning geen rekening kan worden

gehouden met de instroom van in Nederland wonende leerlingen. In Kerkrade bestaat de bevolking voor tien procent uit burgers met de Duitse nationaliteit. In sommige wijken, zoals Gracht en Nuland, ligt dit rond de twintig procent. Met de Duitse proefles willen de Eurode-gemeenten (Duitse) ouders en kinderen alsmede docenten en schoolbesturen kennis te laten maken met de vorm en inhoud van dit onderwijs. Kerkrade Duitsers sturen hun kinderen overwegend naar Duitse

peuter-, kleuter- en basisscholen met het oog op het vervolgonderwijs. Uit een Eurode-onderzoek is echter gebleken dat Duitse ouders bereid zijn hun kinderen naar Nederlandse scholen te laten gaan, mits een en ander goed is geregeld. De financiering van de lessen komt grotendeels voor rekening van de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen. De proefles in basisschool 'De Domaniale' aan de Feldbiss 210 in Kerkrade-Zuid begint donderdag om 19.00 uur.

(ADVERTENTIE)

EXPOSITIE IN HET ABP

MARGUERITE JURRISEN ARTHUR PUTS

Marguerite Jurrisen verwerkt de vergankelijke kanten van het menselijk bestaan in keramische beelden. Steenvormen uitgehold door de tand des tijds inspireren haar. Arthur Puts maakt, vaak monumentale, linsneden die mensen temidden van hun leven gestoken scherp neerzetten. Beiden exposeren tot en met 28 oktober in de hal van het ABP hoofdkantoor. Oude Lindestraat 70 te Heerlen. De tentoonstelling is op werkdagen vrij toegankelijk.

ABP

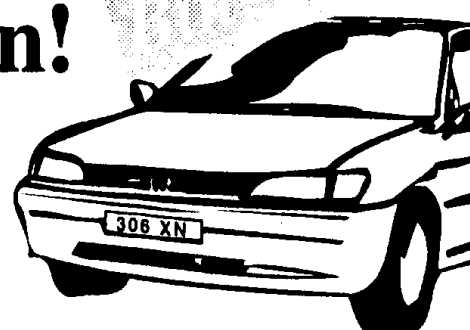
(ADVERTENTIE)

je zult ze maar winnen!

Iedere week
aan prijzen plus in de
extra gratis ronde de
superhoofdprijs
de

t.w. f 27.500,-
Koop nu uw kaarten!

Gratis kans
op de auto bij
aankoop van
uw Bingo
kaarten.

BINGO

De Limburgs Dagblad Bingokaarten koopt u bij de bekende verkooppunten. Voor informatie bel: 045-739888. Vergoeding voor Limburgs Dagblad Bingo is verleend door de Staatssecretaris van Justitie onder no. L.O. 940-0081-0096-94

Werktijden in AZM weer overtreden

MAASTRICHT – Medewerkers van de afdeling hartchirurgie van het Academisch Ziekenhuis Maastricht hebben weer veel te lang gewerkt. Dat is gebleken uit een hercontrole door de Dienst voor Inspectie en Informatie (voormalige Arbeidsinspectie) die, enkele maanden geleden net voor de zomerperiode, is uitgevoerd. De situatie is volgens clustermanager J. de Rooij van de dienst wel verbeterd na de eerste overtreding, maar niet voldoende. De Dienst voor Inspectie en Informatie heeft proces verbaal opgesteld. De zaak is nog niet in handen van justitie gegeven. De hercontrole heeft betrekking op een periode van enkele maanden. Vorig jaar voerde de Arbeidsinspectie ook een onverwachte controle uit. Toen bleek dat de werktijden behoorlijk overschreden werden. De raad van bestuur van het AZM heeft een schikking getroffen met justitie. Het is gebruikelijk dat na een geconstateerde overtreding een hercontrole volgt.

Drugs gebracht aan arrestant

MAASTRICHT – Een 30-jarige vrouw uit Sint-Truiden is in Maastricht aangehouden omdat zij harddrugs het cellencomplex van het politiebureau had binnengesmokkeld. In een beker yoghurt werd drie gram heroïne gevonden. Een arrestant die in een politiecel zit, mag voedsel van buiten laten komen. Toen de drugs werden ontdekt, was de bezorgster ervan alweer vertrokken. Een volgende maaltijd die bezorgd werd voor dezelfde arrestant, werd terdage gecontroleerd en ook daarin zat (een gram) heroïne. De vrouw die het eten had afgeleverd, werd op de parkeerplaats van het politiebureau aangehouden. Bij het fouilleren werd in haar onderbroek nog vier gram heroïne aangetroffen. Zij werd ingesloten.

Congres afscheid Sjef Dezaire

ROERMOND – Bestuurder Sjef Dezaire van de Katholieke Onderwijs Vakorganisatie (KOV) zal op zaterdag 24 september zijn werkzaamheden na een ambtsperiode van veertig jaar beëindigen. Ter gelegenheid daarvan zal in De Oranjerie in Roermond een congres worden gehouden, waar CNV-voorzitter Anton Westerlaan en de voorzitter van de Nederlandse Katholieke Schoolraad NKSR, prof. dr. G. Brenningmeijer, het woord voeren. Zij gaan onder andere in op de rol van de christelijke vakorganisatie en het katholieke onderwijs. Het congres begint om 10.15 uur en wordt om 12.00 uur afgesloten. Van 15.00 tot 17.00 uur wordt een receptie gehouden.

Extra geld voor fusie Symbiose

MAASTRICHT – De nieuwe welzijnsorganisatie Symbiose, waarin volgend jaar tien nu nog zelfstandige welzijnsinstellingen opgaan, krijgt van de provincie 725.000 gulden extra om de fusie gestalte te geven. De provincie betaalt het geld uit een meevaller van 2,4 miljoen. Daarvan houdt de provincie een half miljoen achter de hand om dreigende rijksbezuinigingen op te vangen. Verder trekt de provincie extra geld uit voor toerisme (vier ton), de aankoop van natuurgebieden (twee ton) en het herstel van de natuurlijke loop van de Noordlimburgse beek de Niers (125.000 gulden).

Trein naar Yomanda

MAASTRICHT/UTRECHT – Op alle stations zijn vanaf 1 oktober combikaarten te krijgen voor een rit per trein, inclusief toegangkaart, voor een optreden van het in Tiel gezeten medium Yomanda. Om dit te 'vieren' rijdt op 1 oktober eenmalig vanuit Maastricht een speciale trein naar Tiel met bezoekers voor het razend populaire fenomeen. De zitplaatsen in de speciale trein zijn volgens de Nederlandse Spoorwegen 'gekocht' door de stichting On Line, die de optredens van de Tielse organiseert. De combikaarten zijn te gebruiken op dinsdag, donderdag en zondag, de dagen dat de vrouw optreedt in de plaatselijke evenementenhallen.

Overval station Beek-Elsloo

ELSLOO – Met een afleidingsmanoeuvre heeft een gewapende man gisteren een succesvolle overval gepleegd op de kas van het NS-station Beek-Elsloo. De lokettist van het stationnetje zag hoe buiten een man verrielingen aan een auto pleegde. Hij ging naar buiten om hem te sommen daarmee op te houden. Toen trok de vandaal een pistool waarmee hij de NS-employee bedreigde en hem dwong de inhoud van de kas te geven. Met een onbekend geldbedrag ging hij er vervolgens vandoor.

o/z

Tientallen klachten na storingen DSM 'braakt' weer

Van onze verslaggever

HEERLEN – Bij fabrieken van DSM Heerlen hebben zich gisterocht twee storingen voorgedaan. Daarbij 'braakten' de bedrijven poeder uit, dat volgens het chemieconcern onschadelijk is voor de gezondheid.

De tweede storing leidde tot veel poeder in Krawinkel en omgeving. Het kwam bij het bedrijf gisteren in de loop van de dag zo'n veertig klachten binnen, die vrijwel uitsluitend betrekking hadden op de tweede uitstoot. Op vijf vrijdagmorgen deed een decomp voor, waarbij een onbekende hoeveelheid polyethyleenpoeder naar buiten kwam. De decomp loopt de druk in de productieketel te hoog op, waarna de zich als veiligheidsmaatregel automatisch ontlaat. Daarbij scoot de fabriek 750 kilo meengas uit, zes kilo polyetheenpoeder en dertig kilo roet. Het meengas vervloog; het witte poeder en roet sloegen neer op het eigen dak, zodat DSM daarover nauwelijks klachten kreeg.

Om kwart over negen kwam maximaal anderhalve ton titaandioxide (een soort kleurstof voor kunststoffen) vrij. Toen die stof bij de ABS-fabriek van een voorraadwagen naar een silo werd overgeblazen, sprong een veiligheidsklep los, die tien minuten heeft opengestaan. De oorzaak van deze storing was een verstopte filter.

Hoewel de meeste poeder van deze fabriek neersloeg op het DSM-terrein, kwam een deel terecht in de omgeving. Dit witte tot lichtgrijze poeder bedekte de geparkeerde auto's. Volgens een woordvoerder van DSM is het spul niet agressief en eenvoudig te verwijderen met water.

De klachten over poeder op auto's en dergelijke kwamen vooral uit de buurten Voutersveld en Krawinkel. Diverse klagers hebben een schadeclaim ingediend, maar de DSM-zegsman kon gisteren nog geen bevestiging noemen.

Begin dit jaar deed zich een serie decamps voor. Sinds enige tijd is dat niet meer voorgekomen.

Geringe vergoeding asielzoekers

Van onze verslaggever

BRUNSSUM – Asielzoekers in de centra in Brunssum en Spaubeek, die met ingang van 1 oktober een geringe vergoeding voor verzuimd werkzaamheden. Bewoners van de asielzoekersopvangcentra (AZC) die daar huishoudelijk en schoonmaak werk verrichten, krijgen met ingang van volgende maand een vergoeding van een gulden per uur.

vluchtelingenstatus hebben. De directie van de asielzoekerscentra streeft er echter naar zoveel mogelijk bewoners bij de werkzaamheden in huis te betrekken.

Directeur H. Boesten van de asielzoekerscentra in Spaubeek en Brunssum: „De mensen moeten iets om handen hebben, ze vervelen zich hier. Bovendien kijkt de overheid sinds enige tijd ook iets anders tegen asielzoekers aan. Daar past zelfwerkzaamheid en voorbereiding op de Nederlandse samenleving nadrukkelijk in.” Het AZC in Schimmert kent vrijwilligers al enkele weken een vergoeding toe. Door het vrijwilligerswerk kunnen asielzoekers hun wekelijkse zakgeld van dertig gulden verduubelen tot maximaal zestig gulden.

Sinds kort besteden de centra meer aandacht aan Nederlands onderwijs. Ook worden meer mogelijkheden voor zelfstudie geboden. De bibliotheek wordt hiervoor binnenkort uitgebreid met enkele computers. Begin oktober openen de AZC's in Brunssum en Spaubeek informatiebalie's waar asielzoekers terecht kunnen met vragen over onder meer Nederlandse regelgeving.

bij de geofende
drinker komt
de kater
enkel
stukken later

punaise

Heden trouwen
Laurence Stassen

Eric van Esser

Echt-Maaseik
17 september 1994

Yvonne Schoon
en
Mac Höppener

Trouwen zaterdag
24 september 1994
om 14.30 uur in de
Minderbroederskerk,
Mindelbroederssingel
15 te Roermond.

Receptie van
14.00-20.00 uur in
restaurant
Goudhof,
Groeneweg 2,
Ool te Roermond.

Door de tranen van dit uur,
sluipst de glimlach der herinnering.
Bedroefd maar dankbaar voor alles wat hij voor
ons heeft betekend hebben wij afscheid genomen
van mijn lieve man, schoonzoon, onze dier-
bare broer, schoonbroer, oom en neef

Wiel Delahaije
echtgenoot van
Mia Senden

Hij overleed voorzien van de h. sacramenten op
de leeftijd van 53 jaar.

Huisberg: Mia Delahaije-Senden
Familie Delahaije
Familie Senden
6301 HZ Valkenburg, 15 september 1994.
Hekarweg 41.
Curr. adres: Bernhardstraat 13,
6330 TW Hulsberg.

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op
dinsdag 20 september om 10.30 uur in de par-
ochiekerk van de H. Clemens te Hulsberg waarna
de begrafenis zal plaatshebben op de algemene
begraafplaats Wissengracht aldaar.

Samenkomst in de kerk alwaar gelegenheid tot
schriftelijk condoleren.

In de eucharistieviering van zondag 18 septem-
ber om 10.30 uur zal de dierbare overledene
herdacht worden in voornoemde kerk.

Wiel is opgebaard in de rouwkapel van het be-
jaardencentrum Panhuys te Hulsberg. Gelegen-
heid tot afscheid nemen dagelijks van 19.30 tot
20.00 uur.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wie is een God, groot als God
Gij zijt de God, die wonderen werkt
psalm 77:14-15

Hubertus Frans
Ludovicus Kleintjens

geboren te Heerlen op 21 juni 1939
overleden te Schimmert
op 16 september 1994
echtgenoot van

Elisabeth Maria
Hubertina Palmen

zijn kinderen en kleinkinderen:

Leon en Anita Kleintjens-Houwens
Johan en Brigitte Kleintjens-Blommestein
Bas en Sandra Kleintjens-Hanna
Santana en Nicky

Joost en Chantal Kleintjens-Tijssen

Correspondentieadres: Langstraat 10a,
6333 CE Schimmert.

Huib ligt thuis opgebaard. Als persoonlijk af-
scheidwilt namen en ons wilt condoleren is dit
mogelijk op zaterdag 17 september van 15.00 tot
17.00 uur aan de Langstraat 10a te Schimmert.
De gezamenlijke dienst van de r.k. kerk en
Evangelische Gemeente "De Ware Wijnstok" uit
Maasbracht zal plaatshebben in de kerk van de
Evangelische Gemeente te Schimmert op
zaterdag 17 september om 10.30 uur. Aansluitend
zal er een receptie plaatshebben op de begraaf-
plaats op maandag 19 september 1994 in de
voornoemde kerk.

† Martijn Schroën,
2½ jaar, Vlasstraat
24c, 6093 EG Heyt-
huysen. De engel-
mis wordt gehouden
zaterdag 17 septem-
ber om 15.00 uur in de
H. Nicolaaskerk te
Heythuysen.

† Ber Deckers, 79
jaar, weduwnaar
van Mia Neijens.
Verstraetenweg 205,
6001 JA Weert. De
plechtige uitvaart-
dienst zal worden ge-
houden maandag 19
september om 11.00
uur in de dekenale St.
Martinuskerk te
Weert.

† K.J. Hundt, levens-
gezel van J.S.
Franssen. Verpleeg-
kliniek Kleverie,
Maasbracht. Cor-
r. adres: Presentstr. 45
B, 6217 XT Maas-
tricht. De plechtige
uitvaartdienst zal
worden gehouden op
dinsdag 20 september
a.s. om 11.00 uur in de
parochiekerk van St.
Christoffel te Caberg,
Maasbracht.

† Jan Voorst, echtge-
noot van Marie
Jongens, 80 jaar,
sonstr. 10, Maas-
bracht. Op wens van
iedereen zal er op
zaterdag 17 septem-
ber om 10.30 uur een
afschieddienst wor-
den gehouden in de
kerk van de H. Mari-
a van de Heerle te
Maasbracht.

Het regent zachties
in mijn ogen
en achter de wolken
verschuilt zich de zon
als ik kijk
naar die vrouw
met haar kinderlijk wezen
waarin, lang geleden
mijn leven begon.

Soms ben ik de oudste
en zij is het kind
soms noem ik haar moeder
als ik erkenning vind.
Nu glimlacht ze zachties
en ik zit naast haar neer
ik zoek in haar ogen
maar het regent alweer
Christel Kuipers

Marieche Wöltgens-Ritt
weduwe van
Arnold Wöltgens

Zij overleed voorzien van de h.h. sacramenten in de leeftijd van
jaar.

Kerkrade: Antoinette en Sief Wallz-Wöltgens
Familie Ritt
Familie Wöltgens

16 september 1994.
Corr. adres: Putgang 5, 6461 EK Kerkrade.

Gelegenheid om afscheid te nemen dagelijks van 18.00 tot 19.30
in het mortuarium Schifferheide, Schifferheidestraat 7 te Kerkrade.
De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden in de parochie
van A. van Padua te Kerkrade-Bleijheide op maandag 19 septem-
ber a.s. om 14.00 uur.

De crematieplechtigheid vindt aansluitend plaats in het crematorium
aan de Imstenraderweg te Heerlen.

Samenkomst in de kerk alwaar gelegenheid is tot schriftelijk con-
doleren.

Zij die geen kennisgeving mochten hebben ontvangen gelieven de
annonce als zodanig te beschouwen.

Enige en algemene kennisgevingen

† Ik sta in God's hand als een groene olifant
vertrouw op Zijn goedheid voor immer.
Ps. 92

In dankbare herinnering aan haar persoon
van, zing en hebbe geven wij u kennis van het
overlijden van onze medezuster, zuster, schoons-
ter, tante en nicht

zuster Maria Francisca
Petronella Maria Dohmen

Re van de congregatie
Anne Dorothea van Jesus Christus

Voorman van het heilig klooster overleed op
17-jarige leeftijd te Golen.

Geleed: Zuster Anne Dorothea van Jesus Christus
Petronella Dohmen

6162 XJ Golen, 14 september 1994
De Vaart 20

De plechtige eucharistieviering zal worden ge-
houden op zaterdag 17 september a.s. om 10.30 uur in de
parochiekerk van de H. Hart van Maria te Golen.
Waarbij de begrafenis zal plaatshebben op de begraaf-
plaats van de begraafplaats op het kloosterterrein te
Golen.

Gelegenheid in de kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wiel Delahaije

Wij hebben Wiel laten kennen als een uiterst
waardvolle en collegiale medewerker en zullen
hem als zodanig altijd in herinnering houden.
Wij wensen Mia veel kracht en sterkte toe bij
het dragen van dit zware verlies.

Collage's
Dienstverleners: M. Delahaije, M. Senden,
Schimmert

Met grote verdriet namen wij kennis
van het plotselinge overlijden van onze zeer ge-
waardeerde vriend en collega

Wiel Delahaije

Wiel was een vriendelijke, open en
menselijke persoon. Hij was een
goed mens en een goede collega.
Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Wiel was een mens die altijd
aan de afgelegen was.

Hub Kleintjens

Wij bedanken voor alles wat hij voor ons
heeft gedaan.
Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

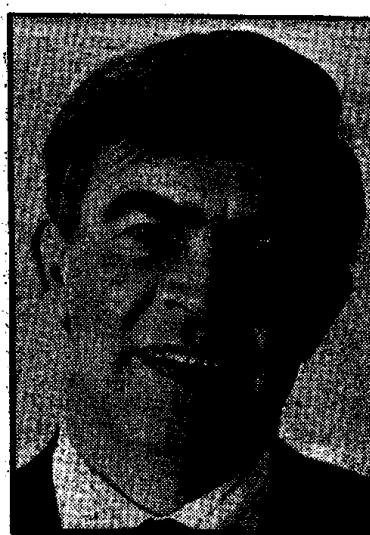
Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

Wim Nuyens

Wilt u indien u nog niet bent ingetekend, een
kennissgeving of een rouwkaart afgeven, dan
schrijft u op zaterdag 17 september 1994 op
de volgende kerk.

och steun VVV na tumultueus en bizar marathon-debat

CDA en GS ten onder in historische 'Statenslag'

● Constant de Waal
...bakzeil...

Van onze verslaggever

MAASTRICHT - De Limburgse VVV krijgt van de provincie volgend jaar tóch nog langde 1,6 miljoen gulden subsidie. Na een bizar en tumultueus verlopen marathon-debat, vol babylonische verwarringen en rumoerige schorsingen, kwam een krappe Statenvergadering zowel het CDA als de doorgevoerde CDA-fractie op de knieën. Met als tastbaar resultaat voor de VVV-Limburg dat de provinciale subsidie in 1995 alsnog drie ton uitvalt dan door GS - steun van het CDA - tot nul maal toe in gespiegeld was voorgesteld.

De steun is niet alleen verloren voor de VVV maar ook volgens de VVD, D66, PNL, GroenLinks en de fractie Veugen ontvalt om de geplande 'Limburgse promotie' in met name het buitenland te kunnen uitvoeren. De buitenland-promotie van de provincie als toeristische trekpleister vanaf volgend jaar bijzonder belangrijk, omdat het Nationaal Bureau voor Toerisme (NBT) voor provincie en bedrijfsleven een belangrijke budget zal bijbrengen. Dat betekent dat de provincie dit doel in totaal 1,2 miljoen gulden kan besteden.

De hoog opgelopen politieke druk van zes van de zeven fracties - die alleen samen een meerderheid vormen zonder het CDA, hetgeen in de Limburgse Staten zelden of nooit voorkomt - voelde CDA-gedeputeerde Constant de Waal er lange tijd voor om bakzeil te halen. Hij bleef hameren op de eis dat college dat de provinciale subsidie maar eens alle beschikbare financiële en organisatorische mogelijkheden 'ten volle' moet inzetten. Vooral het toeristisch leven zelf, aangevuld met de Europese structuurfondsen en moet volgens De Waal steun wat steviger in de bus komen. Bovendien kan de provincie VVV in de ogen van het college door veel nauwer te gaan samenwerken met haar lokale vestigingen. „En met die 1,3 miljoen moet de VVV redelijk uit de steek kunnen.”

Hardhandig

De VVV kreeg daarbij stevige rugsteun van CDA-fractievoorman J. Eurlings. Die wreef de VVV hardhandig onder de neus dat deze 'nog altijd' een samenhangend netwerk zou zijn. „Ze is eigenlijk niet meer met van autonome kantoren dat is onaanvaardbaar. Het moet een: of twee streek- of één echte provinciale. Nu als provincie extra geld moet leggen, is de weg van de weerstand. Laat de VVV maar eens gaan werken aan een betere structuur en afrekening. Niet zeuren, maar aanpak.”

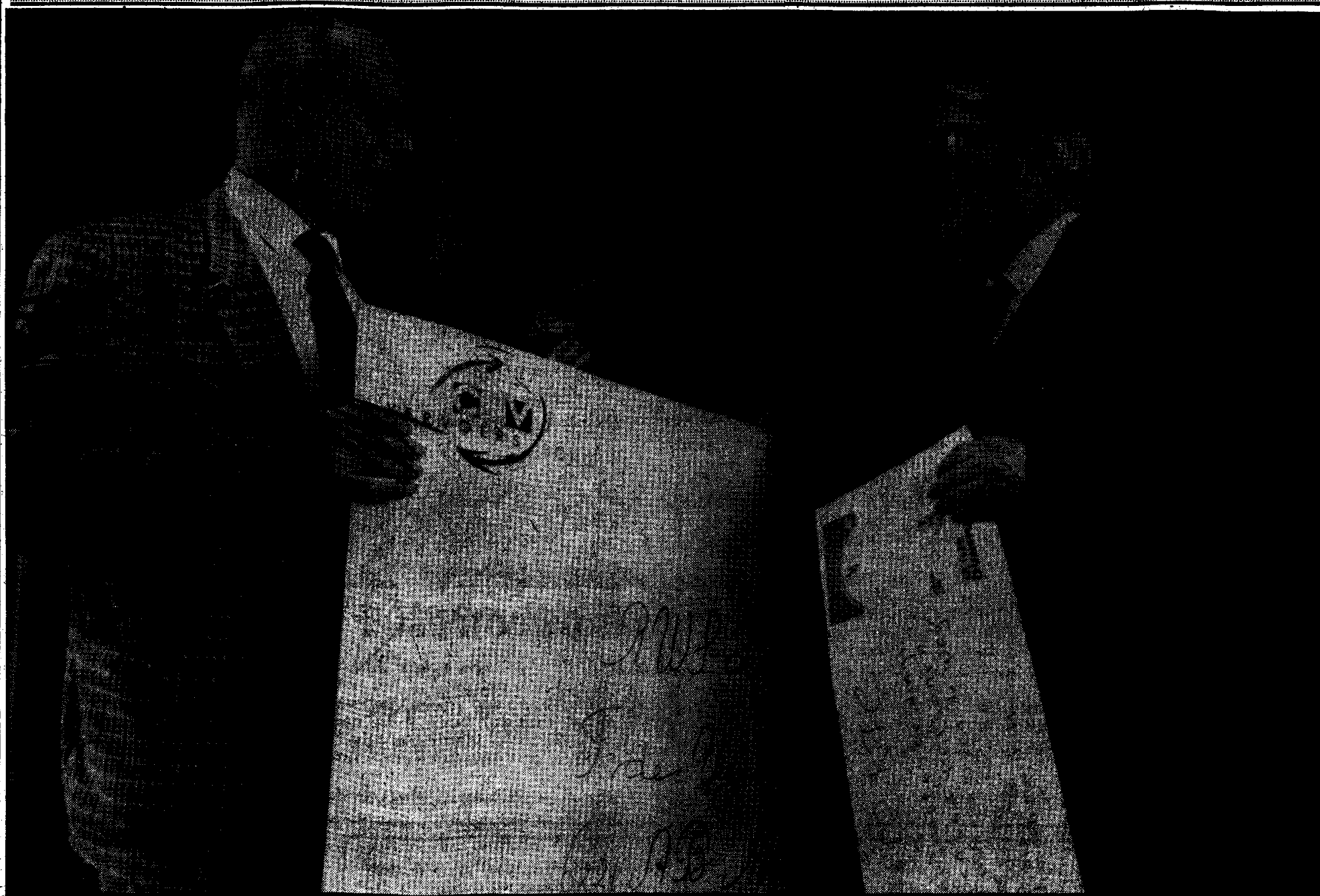
De Waal werden echter letterlijk overstemd door de kritiek van de overige fracties. De VVV's in Limburg moeten meer gaan samenwerken. Maar dat neemt niet weg dat deze voor de Limburgse provincie en werkeigenheid zo belangrijke organisatie moeten stimuleren, in haar te demotiveren. De provincie moet ons verspreiden durven uitspreken. Goed moet je goed doen. En de kosten nu eenmaal al voor de baat.” zo vatte VVD-voerder Jan Schrijnen de onvrede van het 'monstervergaderen' samen.

promis

De hele serie halve en hele beloften, evenzovele schorsingen omzichtig geformuleerde voorstellen van De Waal, het college er uiteindelijk uit te drukken en wurgden in om een steun uit te drukken dat zes fracties aanvaardbaar was de (maximaal) drie ton subsidie wordt nu de voorstelling dat het toeristisch leven een even grote bijdrage levert voor de promotie-activiteiten van de VVV.

In alle tumult nog even was op een toenadering, de CDA-fractie uiteindelijk in het blok het nieuwe voorstel begint hier op een koers te lijken, constateerde aan het eind van de ruim durende slag.

'Belachelijkheid ten top'

● De vervoersbonden CNV en FNV overhandigden gisteren bij wijze van protest tegen de aanbesteding nep-offertes aan Rijkswaterstaat.

Vervolg van pagina 1

MAASTRICHT - De VSL-bus heeft vertraging. Tien minuten later dan het programma van de Vervoersbond FNV aangeeft, arriveert de bus bij het kantoor van Rijkswaterstaat Limburg. Zo'n 45 VSL-personeelsleden stappen uit, die tegen de openbare aanbesteding komen demonstreren. Ze zijn bang dat ze hun baan verliezen als VSL op 25 november bij de gunning niet als eerste uit de bus komt. Het bedrijf dat de komende vier jaar bij wijze van proef het busvervoer in het gebied tussen Valkenburg, Maastricht en de Belgische grens mag verzorgen, is niet verplicht de circa 42 betrokken VSL-werknemers over te nemen.

De Vervoersbond FNV is woedend op mevrouw Marij-Weggen die voordat ze vertrok nog even een koekoeksei heeft gelegd in het nest van het openbaar vervoer. Om de kwaliteit en de service aan de passagiers te verbeteren mogen bij wijze van experiment in Zuid-Limburg en Noord-Beveland buitenstaanders concurreren met de traditionele busmaatschappijen. Het streekvervoer heeft niet per se goedkoper, maar het moet wel beter. Maij heeft het project niet aan het parlement voorgelegd.

Tot gistermiddag kon iedereen inschrijven op de twee openbaar aanbestede trajecten. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat stelt 4,7 miljoen gulden beschikbaar.

VSL loopt gevaar de bus te missen

voor het busvervoer in het zuid-westelijkste stukje van Limburg. Het bedrijf dat met dat geld het beste openbaar vervoer weet op te zetten, maakt de meeste kans de concessie te bemachtigen.

Ervaring

Natuurlijk heeft VSL zelf een offerte ingediend. Het bedrijf heeft immers jarenlange ervaring in het betreffende gebied en heeft alle mensen en middelen die voor het busvervoer nodig zijn. Maar wat VSL tot nu toe als vervoerder heeft gepresteerd, is niet voldoende. Als de streekvervoerder voor de concessie in aanmerking wil komen, zal toch het een en ander moeten verbeteren op bijvoorbeeld het gebied van lijnen, dienstregelingen, opstapplaatsen en service, laat medewerker Hub Winter van Rijkswaterstaat doorschemeren.

Dat heeft VSL zelf natuurlijk ook allang bedacht. Niet voor niets heeft het bedrijf de afgelopen tijd flink aan schaalvergroting gewerkt door links en rechts taxi- en touringcarbedrijven over te nemen en te fuseren met de Brabantse/Gelderse streekvervoerder

Zuidooster. Daardoor is VSL straks ook in staat om meer maatwerk te leveren en efficiënter te werken. Bijvoorbeeld door op stillere lijnen luxe zespersoons taxibusjes in te zetten of op onrendabele lijnen met belbussen te gaan rijden.

Woordvoerder Jelle Krol van de Vervoersbond FNV vreest niettemin dat VSL bij de aanbesteding de strijd gaat verliezen op de personeelskosten. VSL betaalt zijn personeel namelijk volgens de vrije dure cao Openbaar Vervoer, terwijl de meeste concurrenten opereren met cao's die minder goed en dus goedkoper zijn. Zo werkt een van de mededingers, Persoonvervoer Nederland (PVN), met een touringcar-cao. In PVN werken de grootste Nederlandse touringcarbedrijven samen onder leiding van OAD-reizen en De Jong Intratours. Ook een andere inschrijver, De Valk Tours bv in Valkenburg, heeft minder personeelskosten dan VSL. Dat geldt echter niet voor Stadsbus Maastricht nv.

Nazaat

Interessant is de kandidatuur van

Vancor Nederland bv in Amsterdam. Dat is een rechtstreekse dochter van Vancor Transportation Inc. uit Illinois, eigendom van de Amerikaanse miljardair Peter Huijzinga. Deze nazaat van Nederlandse emigranten ziet big business in het Nederlandse personenvervoer. Hij wil dat op de bekende grootse Amerikaanse wijze aanpakken. De bonden vrezen echter dat de flexibele Amerikaanse aanpak vooral ten koste zal gaan van de rechten van het personeel.

Gistermiddag brachten de vervoersbonden van CNV en FNV daarom bij wijze van protest een nep-offerte uit. Daarin wordt betoogd dat de proef 'de belachelijkheid ten top' is. Met de aanbesteding wordt volgens FNV-woordvoerder Krol de tijd vijftig jaar teruggezet. Krol: „De reiziger heeft alleen maar last van de versnippering van het openbaar vervoergebied. Er worden geen eisen gesteld aan het materieel, dus het is de vraag of gehandicapten nog wel kunnen reizen. Er worden geen eisen gesteld aan de arbeidsvoorwaarden, zodat het personeel de sluitpost van de begroting vormt.”

Als VSL de strijd verliest, vreest Krol dat het VSL-personeel niet door de nieuwe concessiehouder wordt overgenomen. In dat geval is het de vraag hoe rijvaardig de niet-VSL chauffeurs zijn. „Zo dreigt kwalitatief goed openbaar vervoer verloren te gaan. Volgens de normen van Maij kan zelfs de vakbond met dertien oude autobussen zo aan de slag.”

Opleggen van 'verblijfsontzegging' in voorbereiding Ordebevel zonodig verlengd

Vervolg van pagina 1

HEERLEN - Het openbare ordebevel geldt tot 15 oktober, maar zal mogelijk nog worden verlengd. Heerlen wil bovendien de mogelijkheid tot het opleggen van 'verblijfsontzegging' in de Algemene Politie Verordening opnemen. Dan kan aan dealers en gebruikers de toegang tot de stad voor een bepaalde periode worden verboden.

De gemeente Maastricht werkt daar nu al mee. Anders dan in Maastricht medio juli is in Heerlen geen noodbevel afgekondigd. Op grond van een noodbevel kan iedereen de stad worden uitgezet. Dan moet wel sprake zijn van een acute noodsituatie. Daar is in Heerlen geen sprake van, zo liet burgemeester Pleumeekers al eerder weten.

In Maastricht werden op grond van het noodbevel en het daaropvolgend openbare ordebevel 3300 mensen de stad uitgezet. Volgens Pleumeekers is de situatie in Heerlen

echter niet goed te vergelijken met die in de Limburgse hoofdstad.

Het uitvaardigen van het openbare ordebevel volgt na een aantal roerige maanden. Nadat de overlast rond het station aanvankelijk afnam, was deze zomer sprake van een sterke toename van de overlast. Twee maanden geleden voerden bovendien de inwoners van Zeswegen acties tegen de straatprostitutie in de naar hun wijze leidende CBS-weg. Daar wordt de straatprostitutie getolereerd. De acties in Zeswegen leidden echter tot verspreiding van de overlast naar andere wijken en tot nieuwe protesten van burgers aldaar.

In de steeds grimmigere sfeer passen ook de berichten over verkrach-

te, mishandelde of bedreigde prostituees.

Begin september kondigde het gemeentebestuur een strenger beleid aan. Een speciaal politieteam van enige tientallen agenten uit de hele regio Zuid-Limburg werd gevormd om de overlast aan te pakken en 'versnelde recht' werd ingevoerd.

Nu gaat de gemeente dus nog een stap verder. Pleumeekers: „We komen evenwel langzaam aan de grenzen van wat we als lokale overheid kunnen doen. Het kabinet moet met ons mee gaan worstelen.”

Op rijksniveau moet men gaan studeren op een fundamentele aanpak van het drugsprobleem, vindt Heerlens burgemeester, die eerder pleit-

te voor een experiment met legalisering van drugs. In landen met een veel strengere aanpak is de problematiek nog groter, merkt hij op.

Heerlen kampt daarenboven net als Maastricht met de grensproblematiek. Het kabinet moet met Duitsland gaan spreken over de harmonisatie van het beleid, vindt Pleumeekers. Anders blijven Heerlen en Maastricht buitenlandse junkies aantrekken. In Duitsland worden verslaafden en dealers ook harder aangepakt. Het beleid in Duitsland zou volgens Pleumeekers in Nederlandse richting moeten worden omgebogen.

Heerlens burgemeester zal de Vereniging van Nederlandse Gemeenten vragen de problematiek bij het kabinet aan te snijden.

In Heerlen zelf wordt overigens druk gewerkt aan het aanwijzen van een officiële gedoogzone voor straatprostitutie. De gemeente hoopt dat dan veel overlast zal verdwijnen.

Ordebevel

Wat is er mis in Zuid-Limburg? Maastricht vaardigt op 15 juli een noodbevel uit tegen de drugsoverlast. Heerlen doet het nu met een openbaar ordebevel iets kalmer aan, maar nog steeds is sprake van een paardmiddel waarbij democratische rechten opzij gezet kunnen worden.

Het doel: zorgen dat de drugs- en prostitutie-overlast weer binnen de perken blijft, zorgen dat de gewone burger niet zonder angstgevoelens 'zijn' NS-station kan betreden. De overlast is ook Heerlen boven het hoofd gegroeid, zo blijkt uit de afkondiging van het ordebevel. Als burgemeester Pleumeekers deze maatregel had kunnen vermijden, had hij het gedaan. De gemeente had liever voor een beleid gekozen, dat het simpele 'law and order' te boven gaat.

Nu is echter - terecht - het ordebevel afgekondigd. De overlast is de laatste maanden alleen maar groter geworden, de sfeer in een deel van Heerlen steeds grimmiger. De gebeurtenissen dreigen - ook door toedoen van acties van boze burgers - uit de hand te lopen.

Gemeenten als Heerlen en Maastricht bereiken echter de grenzen van wat zij nog kunnen doen. Een belangrijk deel van de overlast komt uit de buurlanden, en daar hebben de Limburgse gemeenten geen greep op. Dat vergt, zo merkt Pleumeekers terecht op, een internationaal antwoord. Daarvoor is de hulp van het kabinet nodig. Dat moet met Duitsland en België gaan praten over de afstemming van het beleid.

Duidelijk is ook dat het beleid dat tot nu toe in Nederland werd gevoerd om de drugsoverlast te beperken, onvoldoende heeft gewerkt. Ook daar ligt een taak voor het kabinet. Het antwoord moet niet alleen liggen in de sfeer van grotere mogelijkheden voor justitie om effectiever tegen dealers op te kunnen treden. Repressief beleid alleen lost niets op.

T.S.

Piet Neus blijft stevast ontkennen

Reis naar Parijs deels op kosten ondernemers

Vervolg van pagina 1

MAASTRICHT - Ook zou Neus de kosten van een reisje naar Parijs gedeeltelijk hebben laten betalen door ondernemers, die voor al die 'goede daden' een voorkeursbehandeling bij het verwerven van opdrachten van de gemeente Maastricht konden krijgen, of dank zij de ingrepen van Neus in een heel laat stadium alsnog hebben kunnen meedingen naar werk.

Neus heeft steeds ontkend te hebben gereisd op kosten van bedrijven. De verbouwingkosten met name aan aannemer Tillie zou hij, zo hield hij bij de Fiod vol, toen de openstaande rekeningen ontdekt werden, nog niet betaald hebben.

Volgens het Openbaar Ministerie heeft de aannemer de verbouwing aan de woning van Neus voor bijna 30 mille onder de kostprijs verricht, althans op een of andere manier dit

bedrag niet in rekening gebracht en deed ook loodgieter Hogenboom een duik in het zakje door voor acht mille onder de prijs te werken. Tenslotte leverde volgens de aanklacht ook J. Hoen van installatiebedrijf Melotte bv werk dat volgens justitie bijna vier mille gunstiger uitviel voor de wethouder.

Opvallend en ook als element in de aanklacht verwerkt, aldus justitie, waren de innige vriendschapsbanden die Neus onderhield met onder andere de heren Tillie en Hogenboom. Dat kwam tot uitdrukking in de uitnodiging die de heren en hun partners kregen om Neus te vergezellen naar de wijnfeesten in Eguisheim. Neus ging daar als officiële vertegenwoordiger van Maastricht heen omdat de gemeente vriendschapsbanden onderhoudt met die stad.

Neus heeft in 1990, zo zegt justitie, ook geknoeid met zijn autodeclaraties. Hij zou zijn secretaresse een valse rekening voor 1020 dienstkilometers hebben laten indienen, die hij met zijn eigen auto gemaakt zou hebben.

Aantal Maastrichtse cafés wil decibels opschroeven

Van onze redactie economie

HEERLEN - Een aantal cafés in de Maastrichtse binnenstad overweegt toetemming te vragen om meer lawaai te mogen maken. Het betreft caféhouders in een deel van het centrum van de stad dat volgens landelijke normen aangeduid zou kunnen worden met 'horeca-concentratiegebied'. Eerder dit jaar heeft de gemeente Maastricht een vergaard om voor een uitzonderingspositie in aanmerking te komen. In plaats van bijvoorbeeld de toegestane vijftig decibel, zou men een licentie kunnen krijgen voor het produceren van 55 decibel geluid.

De wensen van in ieder geval Amsterdam en Groningen zijn volgens Horeca Nederland uitdrukkelijk bij het verantwoordelijke ministerie van Vrom bekend. Maar een woordvoerder van het ministerie in Den Haag liet gisteren weten dat wat Vrom betreft 'niets verandert'. De plaatsen beroepen zich er op om meer lawaai te kunnen maken omdat in hun buurt het uitgaansleven een centrale en overheersende rol speelt, zo wordt geoordeeld.

De normen voor geluidshinder zijn momenteel nogal actueel. Caféhouders geven duizenden, vaak tienduizenden gulden uit om de geluidsnormen niet te overschrijden. Voor het geval er een uitzonderingsposi-

tie komt voor sommige Maastrichtse cafés, zouden de eigenaren die al fors hebben geïnvesteerd voor compensatie in aanmerking moeten komen. Dat vindt tenminste een woordvoerder van Horeca Nederland.

(ADVERTENTIE)

Meubelgroothandel

Reulen bv

TOEGANG VOOR IEDEREEN

Zeer grote collectie bankstellen, kasten, gedomes, Lazy-Boy fauteuils, matrassen, spiralen en lattenbodems.

INRUIL MOGELIJK

5000 m² verkoopruimte

Maandagochtend gesloten

Dinsdagochtend koopavond

Ruim keuze in slaapkamers, o.a. Auping, Eastborn etc.

Heerenweg 251, Heerlen

Tel. (045) 216123

Langs grote weg Heerlen-Brunsum

(ADVERTENTIE)

Ook voor u

De weg naar de vrijheid

OPENLUCHTSPEL

WAAR:

Vanavond + 21.15 uur rond de Meentbroeker vijver in het kader van

Jup-promotion-festival

op 17-18 september

Elke veteraan kreeg een roos uit handen van de Valkenburgse schoolkinderen.

Valkenburg biedt bevrijders ingetogen ceremonieel Rozen voor oud-strijders

Van onze verslaggever

VALKENBURG - Honderden schoolkinderen trotseerden gistermiddag de kille regenbuien om de oorlogsveteranen van de Old Hickory-divisie in Valkenburg te verwelkomen. Door een foutje in het scenario arriveerden de oud-strijders te laat in de Bosstraat. Maar het vreugde bij het inhalen van de Amerikanen was er niet minder om.

De kinderen van de St-Joseph- en openbare school ontvingen de

enigszins verkleumde echtparen met bloemen en vlaggetjes. Elke oud-soldaat kreeg een roos aangeboden tijdens de voettocht van de Bosstraat naar scholengemeenschap De Ravensberg.

Voordien werkten de veteranen een programma af in de Geulhemmergroeve met een rondleiding door de grot en de onthulling van een plaquette. Volgens een van de organisatoren van het Valkenburgse bevrijdingsfeest wilden de veteranen en hun eega's daarna de Valkenburgse souvenirwinkels bezichtigen.

Na enkele speeches in De Ravensberg gebruikten de Old Hickory-strijders een broodmaaltijd om vervolgens door burgemeester Nuytens in de gemeentegrot ontvangen te worden. Ook hier weer een onthulling van een plaquette en de aanbidding van het in het Engels vertaalde boek 'De bevrijding van Valkenburg'. In de avonduren had de Valkenburgse organisatie een ingetogen en muzikaal programma voor de toenmalige bevrijders in petto. Voor het gemeentehuis in het park Dersaborg hadden zich vele Valkenburgse inwoners verza-

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

meld om niets te missen van het plechtige ceremonieel.

Vooraf gegaan door de schutterij St-Mauritius van Strucht en om sloten door vier muziekgezelschappen werden de veteranen met een hartelijk applaus ontvangen voor het gemeentehuis. Handenschuddend en zwaaiend baanden de Old Hickory-leden zich een weg naar de gereedstaande stoelen.

Onder elke weersomstandigheid zullen wij de feestelijkheden laten doorgaan", vertelde ceremoniemeester Lou Pluyten voor de plechtigheid. Hij had het geluk aan zijn zijde, want het bleef de hele tijd droog. Een herdenking ontrolde zich die de handen van de Amerikanen regelmatig op elkaar bracht. Niet in de laatste plaats door het optreden van het Zangkoor Walram en het Mannenkoor Geulklank.

1944 - 1994

50 jaar bevrijding

Burgemeester Jos Som ontsteekt in Maastricht de fakkel waarmee hij het bevrijdingsvuur naar Gulpen zal brengen.

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Burgemeester met vrijheidsvuur naar Gulpen

GULPEN - Burgemeester Jos Som van Gulpen heeft gisteren persoonlijk het bevrijdingsvuur uit Maastricht gehaald. Woensdag werd met een estafette het vuur van Normandië naar Maastricht gebracht. Gisteren vierde behalve Valkenburg ook Gulpen de bevrijding van een halve eeuw geleden.

Jos Som liep het eerste deel van de estafette. Daar-

na namen de ambtenaren Leo Kramer, Guido Bsems, Hub Colen en Jan Somers de fakkel over. Via Margraten, Termaar, De Planck en Reymstok arriveerde de toorts in Gulpen, waar burgemeester Som weer gereed stond om de fakkel ontvangst te nemen. In de Toeristenkerk werd vervolgens een officiële dienst gehouden.

Boer vond lichaam gesneuvelde Utecht

Vervolg van pagina 1

MARGRATEN - De naam van Willis A. Utecht was op de militaire begraafplaats in Margraten al gegraveerd in de muur voor de in de Tweede Wereldoorlog vermiste soldaten. Want enkele weken na zijn landing op 23 september in Overasselt (ten westen van Nijmegen) tijdens de geallieerde operatie Market Garden werd nooit meer iets van hem vernomen.

Een dag na zijn landing stak de tweede luitenant de frontlinie richting Groesbeek over. Een van de opdrachten voor hem en zijn kameraden was het zuiveren van het Kiekerbos van Duitsers. Op 1 oktober was het gelukt om de laatste zware tegenaanval van de Duitsers in het gebied te pareren. Daarop ging hij richting Mook, waar in het gebied tussen de huidige autoweg en de Maas de Slag om Mook in alle hevigheid was losgebarsten. Daar in het Katerbosch sneuvelde Willes

A. Utecht op 2 oktober, evenals vele van zijn kameraden.

Er werd nooit meer iets teruggevonden van de militair. Zeer waarschijnlijk is hij door een onbekende Nederlandse burger ter plekke begraven. In 1949 werd zijn naam officieel als vermist geregistreerd. Maar vorig jaar op 2 november stuitte boer Lamers bij ploegwerkzaamheden in een akkerland in het gebied Katerbosch op iets 'vreemds'. Hij waarschuwde direct de politie.

Agent Hans Nillessen wist dat de vondst waarschijnlijk met de oorlog te maken had en alarmeerde op zijn beurt de militaire autoriteiten.

Tal van internationale militaire instanties in Nederland, Frankfurt, Geneve en in de VS waren bij het onderzoek betrokken. Begin dit jaar kwam uit Hawaii het bevrijdende bericht. Het gevonden lichaam was geïdentificeerd: Willis A. Utecht uit Marysville, Kansas. Eindelijk kon de ge-

sneuvelde soldaat zijn laatste rustplaats gegeven worden.

Dat gebeurde gisteren in de bevrijdingsweek mede op verzoek van de familie in Margraten. De Groesbeeks pastoor G. Thuring, die nauw betrokken is bij de naspeuringen naar gevallen bij de operatie Market Garden, droeg in de stromende regen een mis in de openlucht op. Honderden veteranen, die in Zuid-Limburg de bevrijdingsfeesten bijwonen, waren opnieuw naar Margraten gekomen. Onder militaire eer, compleet met saluutschoten, werd Willis A. Utecht ter aarde besteld.

Bevrijdingsvuur brandt in Sittard

SITTARD - De Sittardse sportman Arnold Vanderlijde heeft gisteravond rond half negen het bevrijdingsvuur ontstoken op de Sittardse Markt.

De fakkels werden door leden van atletiekvereniging Unitas - onder politie-

escorte - via Bunde, Meerssen, vliegveld Beek en Geleen naar Sittard overgebracht.

Rond acht uur nam Vanderlijde zijn vlam over bij de Sittardse stadsspoorthal en liep met de sporters door de binnenstad. De ontsteking

betekende het officiële begin met de bevrijdingsfeesten die al langer aan gang waren.

Met dit begin begonnen de kerkklokken te luiden en ging feestverlichting op de markt en de kiosk.

Optredens Harrie St-Joseph, en U.S. Airforce Europe (Usafe)-band sloot de bijeenkomst af.

Historicus vindt onthulling gedenkteken onvoldoende 'Sittard heeft niets voor joden gedaan'

DOOR HAN BRINKMAN

SITTARD - „Het is schandelijk dat Sittard pas vijftig jaar na dato een monument onthult op deze plek. De gedenkteken is niet eens van de gemeente. Sittard heeft vijftig jaar lang niets gedaan.”

Zondag wordt in Sittard een gedenkteken onthuld ter nagedachtenis aan de 160 joden uit Sittard - en omgeving - die de Tweede Wereldoorlog niet hebben overleefd. De Sittardse historicus Jac. Lemmens is uitgenodigd voor deze plechtigheid, maar hij heeft voor de onthulling weinig goede woorden over. „Dit is wel het allerminste wat de gemeente kan doen.”

Het joods gedenkteken is al tientallen jaren oud, maar nooit officieel onthuld. Het kreeg na de oorlog een plekje op het joods kerkhof in Sittard. Deze begraafplaats moest in 1963 wijken. De graven en de stenen werden overgebracht naar de algemene begraafplaats van de gemeente, waar ze in een uithoek belanden.

Vorig jaar wijdde Lemmens in een boekje ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan van Sittard een hoofdstuk aan de geschiedenis van de joden in Sittard. Hij beschrijft daarin hoe de joden eeuwenlang zijn gepest en hoe onzorgvuldig de gemeente met de joodse begraafplaatsen omgesprong. In tegenstelling tot andere gemeenten in Limburg (Maastricht, Meerssen, Beek, Gulpen) gaf Sittard volgens Lemmens weinig blijk van pietet. Sittard moet de verantwoordelijkheid op zich nemen en het joods ver-

leden in de stad zichtbaar maken, schreef de historicus vorig jaar.

Verplaatsen

De publicatie sorteerde effect. Sittard besloot het joods gedenkteken te verplaatsen van de algemene begraafplaats naar de stadstuin. Burgemeester Tonnaer en rabbijn Jacobs verrichten zondag de onthulling.

Maar Jac. Lemmens, die al verscheidene publicaties over het joods leven in Limburg op zijn naam heeft staan, is over deze stap verre van tevreden. „Sittard heeft vijftig jaar lang niets voor de joden gedaan. Ze heeft wel tot tweemaal toe de begraafplaatsen van de joden ontruimd en de synagogen afgebroken.”

Ontruiming van een joodse begraafplaats is volgens de talmoed (joodse regelgeving) in principe verboden, omdat de rustplaats van de overledene voor de eeuwigheid is. Sittard beroept zich op toestemming van het Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap (NIK) voor het verhuizen van de graven. Dit besluit van het NIK heeft Lemmens verbaasd, omdat joodse kerkbesturen doorgaans alleen meewerken aan een verhuizing van een begraafplaats als de overheid dit vraagt in het kader van stadssanering. Daarvan was in Sittard geen sprake, zegt Lemmens. „Toen het joodse kerkhof nog bij Fort Sanderbout lag, bleek de buurt er het wasgoed. Daarvoor vonden ze de begraafplaats ongeschikt. Er waren eigenlijk geen argumenten voor de ontruiming.”

De dubbele verhuizing van de

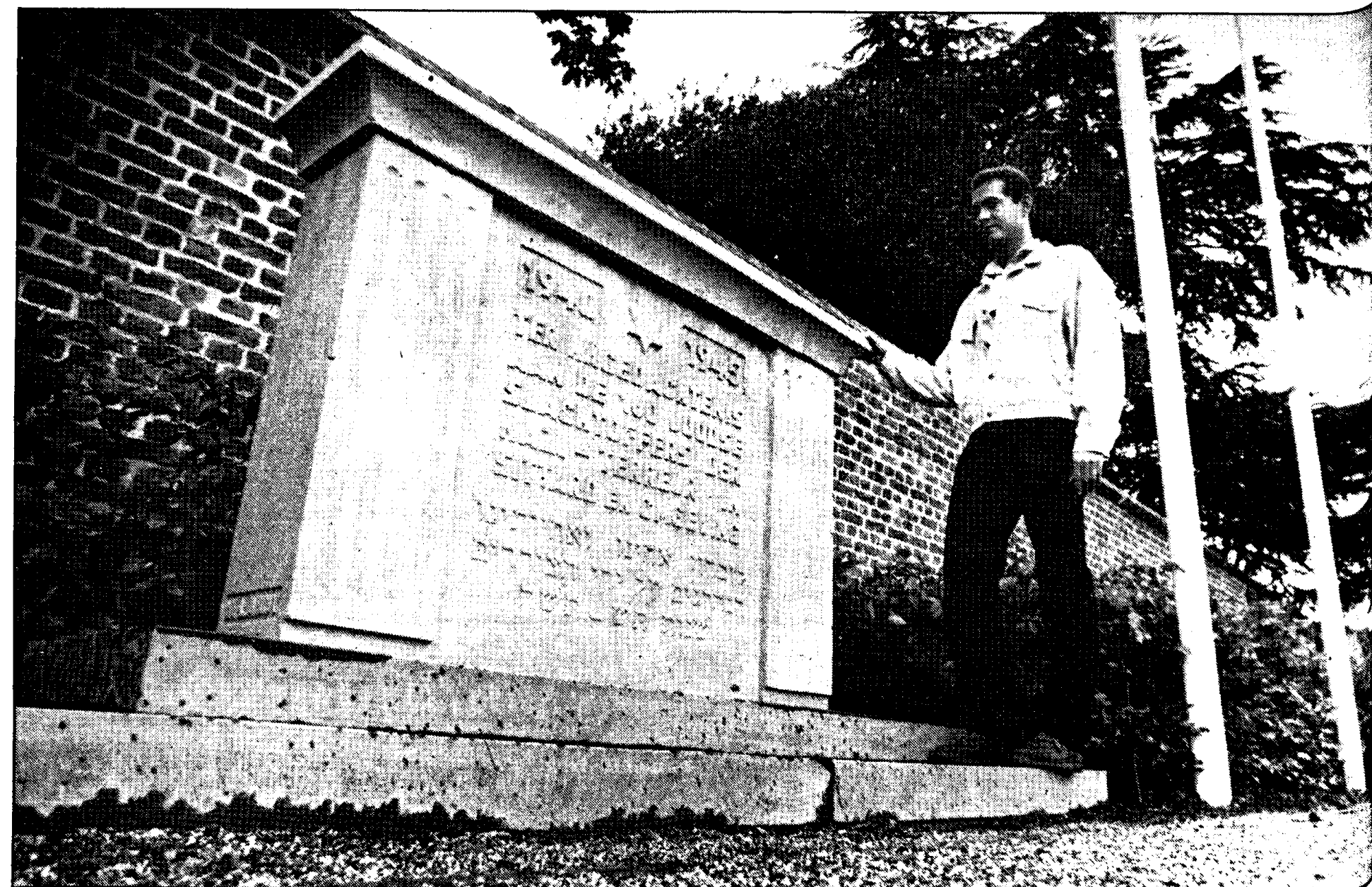
joodse grafstenen in Sittard is volgens Lemmens ook al opmerkelijk, omdat elders in Limburg helemaal geen en in de rest van het land nauwelijks één verhuizing van een joodse begraafplaats is voorgekomen.

Apathisch

Ook de plek waar de gedenkteken nu staat, de in 1993 aangelegde stadstuin, deugt in de ogen van de historicus niet. Vóór deze tuin lag het complex van de zusters Ursulinen. Lemmens: „Ik kan niet zeggen dat de katholieke kerk een rol gespeeld heeft in het verzet. Er is een aantal pastoors dat niet apathisch heeft toegekeken, maar dat zijn de uitzonderingen. De houding van de kerk in het algemeen was: lijdzaam toekijken. Ik noem het ongepast dat Sittard het joods gedenkteken in een voormalige kloostertuin plaatst. De kerk is mede-verantwoordelijk voor de jodenvervolgving.”

Ten slotte vindt Lemmens het kwalijk dat Sittard nauwelijks iets doet aan de herdenking van de joodse gemeenschap. „Bij het gedenkteken hoort een plaquette met een toelichting. De plekken waar in de stad de synagogen hebben gestaan, kunnen worden gemarkeerd. Bij de dodenherdenkingen op de algemene begraafplaats worden de Nederlandse en Engelse militaire oorlogsslachtoffers geëerd, maar bij het joods gedenkteken wordt niet stilgestaan. De joden worden nog steeds vergeten, systematisch vergeten.”

Tijdens de oorlog zijn vanuit Sittard 130 joden gedeporteerd. Ze werden vanuit de verzamelpplaats, de vroegere synagoge aan

Historicus Jac. Lemmens bij het joodse gedenkteken in Sittard, dat morgen wordt onthuld.

Foto: PETER ROOZ

de Plakstraat, naar kampementen gestuurd. In concentratiekampen kwamen er 113 om, onder andere in Sobibor. Onder hen ook Nathan Blijdenstein, de laatste rabbijn-voorzanger van Sittard. Slechts één jood uit Sittard overleefde het concentratiekamp en dat was Isidoor Sassen.

Ravage

Tegenwoordig wonen praktisch geen joden meer in Sittard. Vera Linssen-Rutten (73) is van joodse afkomst, maar werd in 1937 gedoopt. Zij noemt zich een katholieke jood, is praktiserend katholiek maar nog steeds begon met alles wat joods is. Zo trok ze fel van leer tegen de gemeente Sittard toen ze in 1963 zag op welke brute wijze de joodse begraaf-

plaats werd verplaatst. „Het was een ravage. Alle stenen waren op een hoop gegooit. Als de Duitsers zo iets gedaan hadden, had ik dat kunnen begrijpen.”

In tegenstelling tot de schijver Lemmens is de vrouw ingenomen met de plek waar Sittard nu de joodse steen heeft geplaatst. De stadstuin is 's nachts gesloten. „Op de joodse grafstenen hebben ik yaker bloemen gelegd, maar als ik 's anderendaags ging kijken waren ze al weg. Ik ben dus wel blij met deze plek.” Minder fraai vindt Vera Linssen dat ze van de gemeente geen uitnodiging heeft gekregen voor de onthulling van het monument. Ze heeft de afgelopen jaren diverse attributen beschikbaar gesteld voor het historisch mu-

seum, vorig jaar nog bij een tentoonstelling over het 750-jarig bestaan van Sittard. „En nu weten ze me niet te vinden,” zegt ze enigszins spottend. Ondanks dat ze niet is uitgenodigd, gaat ze wel naar de onthulling. „Ik denk dat ik dan mijn oorlogsspoot maar meeneem,” zegt ze cynisch.

Omgekomen

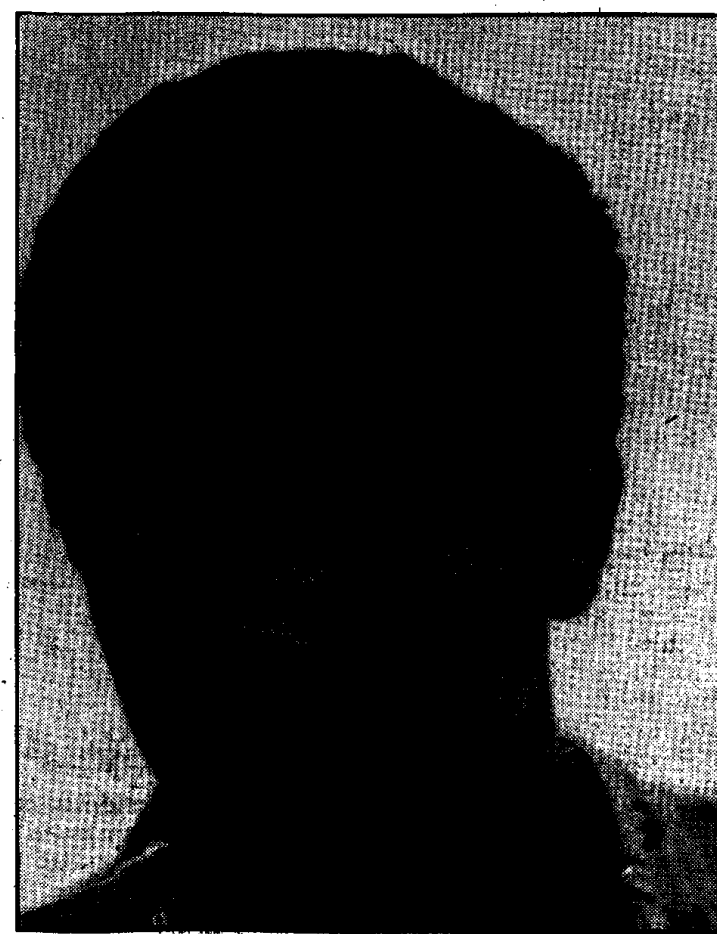
Verder is ze het met Lemmens eens dat Sittard in gebreke is gebleven in vergelijking met andere Limburgse gemeenten. Ze is er ook van overtuigd dat vanuit Sittard meer dan 130 joden zijn gedeporteerd. „Er waren toen ook joden hier die waren gevlucht uit Duitsland. Als ik zie dat er 113 zijn omgekomen, waar zijn die anderen dan gebleven?”

vraagt ze zich nog steeds af. Jac. Lemmens heeft zich zijn studie geschiedenis vastgebeten in de geschiedenis van de joden in Limburg in negentiende en twintigste eeuw. Hij schreef een boek over joods leven in Maastricht en verder verder een historische drage over joods Beek. Hij is stellig van overtuigd dat het antisemitisme tot op de dag van vandaag voortduurt.

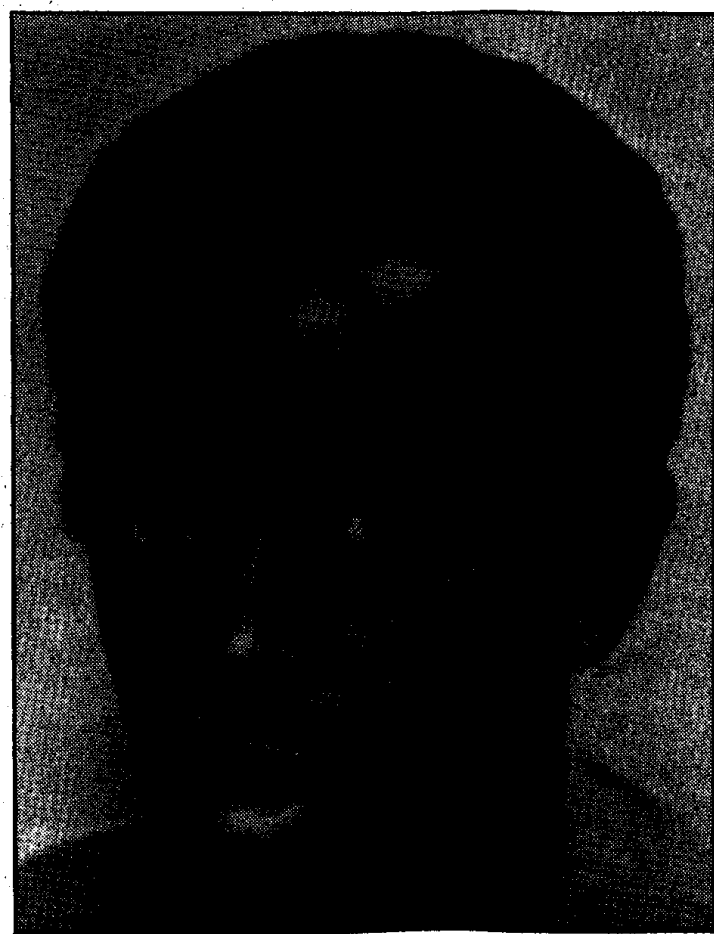
De weinige joden die nog in Limburg wonen, praten echter niet zo snel openlijk over dit moment zijn er in de provincie nog zo'n 150 joden, over 1500 voor de Tweede Wereldoorlog. Van de joden die oorlog overleefden, zijn er daarna geëmigreerd.

Verdwijning jongens stelt politie nog altijd voor raadsel

Somalische broers op lange lijst vermisten

● Faisal

● Mahad

in het nieuws

Van onze verslaggevers

De Zeister broers van Somalische afkomst Mahad (13) en Faisal (14) Adem zijn vier weken spoorloos. Op 19 augustus zouden ze na een bezoek aan hun oom in Heerlen de trein naar Utrecht nemen. Bij het station in Heerlen stapten ze uit de bus, maar of ze ooit op de trein zijn gestapt, is onduidelijk. Diverse getuigen verklaren dat ze de broers in de week na de vermissing bij Heerlen CS hebben gezien in de omgeving waar de junks samenkomen. Maar ze hadden ogenschijnlijk geen contact met de verslaafden. De politie tast nog altijd volledig in het duister. Afrika-kenner M. Doornbos wijst in Den Haag evenwel op de nomadische aard van het Somalische volk.

verzoek dat de politie ook overal in en rond het station van Heerlen heeft opgehangen. De mannen weten van niks.

Afgesproken

Vader Adem zou de jongens om vijf uur ophalen op Utrecht CS, zo had hij de avond ervoor via de telefoon met hen afgesproken. Maar bij de bushalte in Landgraaf bleek dat de zomer-dienstregeling van de bus pas de dag daarop zou eindigen. De bus vertrok dus niet om twaalf, maar om twee voor drie.

De bedoeling was dat de broers op het station van Heerlen kaartjes zouden kopen voor de trein van één voor drie.

Nu kwamen ze echter te laat in Heerlen aan. De eerstvolgende trein naar Utrecht vertrok vijf minuten later. Vader Adem heeft, toen de jongens niet om vijf uur uitstapten in Utrecht, de trein van een uur later afgevoerd en is om half zeven vertwijfeld naar huis gegaan toen ze ook daar niet in bleken te zitten.

Een vrouw die reageerde op een politiebericht na het Journaal, een week na de verdwijning op vrijdagavond uitgezonden, zegt met de Somalische jongens in de bus te hebben gezeten. De broers zijn aan de

achterkant van Heerlen CS uitgestapt, heeft ze tegenover de politie verklaard.

Ze kwamen zo terecht bij de achtergang, waar dagelijks drommen junks samenscholen. „Misschien hebben die een zekere aantrekkingskracht op hen gehad en hebben ze het van dichtbij willen bekijken,” veronderstelt Van der Veer.

Vastgelopen

Een opsporingsbericht op de tv leverde, behalve onbehoorlijke telefoontjes van mensen die vroegen waarom de politie zich druk maakte over 'dat soort lui', tientallen tips op

Vijftien hadden betrekking op Zuid-Limburg. Dat zijn de serieuzere tips, zegt Van der Veer tijdens een kort bezoek deze week aan zijn collega's in Landgraaf, nadat de politie daags ervoor had vastgesteld dat haar onderzoek is vastgelopen.

Ook de Limburgse tips hebben niks opgeleverd, aldus J. Laster van de Landgraafse politie. Dinsdagavond 23 augustus zou een getuige een van de jongens op de Groene Boord hebben gezien, vlakbij Heerlen CS, aan de kant waar de junks zich druk maakte over 'dat soort lui', tientallen tips op

op het station gezien, een collega van hem zegt ze 's middags op perron 2, waar vandaan de regionale treinen vertrekken, te hebben waargenomen. Maar enig doorvragen door de politie leerde, dat de tweede conducteur alleen twee figuren op de rug heeft gezien, aldus de Limburgse politiemann.

Zeer serieus neemt de politie de getuigenis van iemand die de jongens een aantal malen in het centrum van Heerlen zegt te hebben gezien en van een ander die ze bij de verzamelaars van junks achter het station is tegengekomen. „Die laatste tipgever komt niet uit de wereld van de junks,” zegt

Van der Veer. Gezien de omschrijving die de getuigen van de broers uit Zeist konden geven, betitelt de politie deze tips als 'vrij zeker'.

Station

„Duidelijk is dat Faisal en Mahad de eerste week na hun verdwijning nog in Heerlen zijn geweest en dat ze meestal rond het station hebben gelopen,” vat Bouwman van de politie Zeist samen. „Ze waren vooral met z'n tweeën en vertoefden in de buurt van de junks, maar hadden geen contact met hen. Het meest waarschijnlijk is dan ook, dat ze nog leven.” Haar collega Van der Veer concludeert dat alles erop wijst, dat de broers aan het zwerven zijn geslagen.

M. Doornbos, als Afrika-kenner werkzaam bij het Institute of Social Studies in Den Haag, vindt die mogelijkheid zeker niet irreal. „Somaliërs zijn van oudsher een rondtrekkend volk en zijn, cru gezegd, per definitie zwervers. Van huis uit kennen ze letterlijk geen grenzen, dus het lijkt me helemaal niet onmogelijk dat ze in Limburg de grens zijn overgaan. Hoewel de jongens wel jong zijn, zullen ze zeker beweeglijker zijn dan hun Nederlandse leeftijdsgenoten.”

„We hebben honderden uren in deze zaak gestoken,” zegt Van der Veer, „maar er is niks.” De twee broers zijn toegevoegd aan de lijst van vermiste personen met 192 jongens en mannen en 107 meisjes en vrouwen die de Centrale Recherche Inlichtingendienst sinds 1992 bijhoudt.

bioscopen

HEERLEN

Royal: I love trouble, do t/m zo 19 en 21.30 uur, ma t/m wo 18.15 en 20.30 uur, za en zo ook 14 uur. Digitale nachtmarchon, (Clear and present danger, Forrester gump, Blown away, true lies) za 24 uur. Rivoli: Four weddings and a funeral, do t/m zo 18.30 en 21 uur, ma t/m wo 18.15 en 20.30 uur, za en zo ook 16 uur. Duimelintje, za zo 14 en 16 uur, wo 14 uur. Mystery movie, za 23.30 uur. Maxima: Beverly Hills cop 3, do t/m zo 18.30 en 21 uur, ma t/m wo 18.15 en 20.30 uur, za en zo ook 16.15 uur. HBS: Speed, dag. 14.30 en 20.45 uur, za ook 23.15 uur. The flintstones, dag. 14.15 en 18.15 en 20.45 uur, za en zo ook 16.15 uur. Wolf, dag. 14.30 en 21 uur, za ook 23.30 uur. The client, dag. 18.30 en (beh. zo) 21 uur, za ook 23.30 uur. De aristokatten, dag. 14 uur, za en zo ook 16.30 uur. The cowboy way, dag. 14.18.30 en 21 uur, za ook 23.30 uur. Sneak preview, za 23.15 uur, zo 21 uur.

LANDGRAAF

Autokino: Beverly Hills cop 3, do t/m wo 20.30 uur. Maverick, vr en za 23 uur.

MAASTRICHT

Mabi: I love trouble, dag. 18.30 en 21.15 uur, za en zo ook 14.30 uur. The client, dag. 18.30 en 21.15 uur, za en zo ook 14.30 uur. Sirens, dag. 18.30 en 21.15 uur. De aristokatten, za en zo en wo 14.30 uur. Duimelintje, za en zo en wo 14.30 uur. Four weddings and a funeral, dag. 18.30 en 21.15 uur. Cine-K: Como agua para chocolate, dag. 21 uur. Cinema: Palace Speed, dag. 18.30 en 21 uur. De aristokatten, za en wo 14 en 16 uur. Wolf, dag. 18 en 21.15 uur, za zo ook 14.30 uur. The flintstones, dag. 18 en 21 uur (geen voorstelling 21 uur), za zo wo 14.30 uur. Sneak preview, ma 21 uur. Laster: Speed, dag. 18.30 uur. La vie sexuelle des belges, dag. 20.30 uur. Blue kite, dag. 22 uur.

GELEEN

Rexy: I love trouble, dag. 20.30 uur. Speed, vr t/m wo 20.30 uur. The flintstones, za zo 14 en 18.30 uur, wo 14 uur. Het meisje met het rode haar, do 20.30 uur.

SITTARD

Forum: Four weddings and a funeral, dag. 20.30 uur. Beverly Hills cop 3, vr t/m wo 20.30 uur. D

ECHT

Royal: Speed, do t/m di 20.30 uur, zo 14.30 uur. Maverick, do t/m di 20.30 uur. Duimelintje, zo 14.30 uur.

ROERMOND

Royal: I love trouble, do t/m wo 20.30 uur. Royaltime: Speed, do t/m wo 20.30 uur, vr t/m zo 19 en 21.30 uur, zo 14.30 en 20.30 uur. The flintstones, za en wo 14.30 uur.

'Nieuwe helden' middelpunt van Week van de bezorger

oor dag en dauw op stap voor de krant

De vijftigduizend krantenbezorgers die Nederland rijk is, krijgen komende week wat extra aandacht. Omdat zij de 'nieuwe helden' zijn die elke ochtend dag en dauw de krant bij de bezorger brengen. De Week van de bezorger begint dit jaar voor de tweede keer met een mediacampagne van de Nederlandse Dagblad Pers (NDP). Affiches en advertenties in dagbladen maken dat de krant 'nergens zonder nieuwe kampioenen'. De Nederlandse Dagblad Pers van Willigenburg, Marina Keijl en Jaap van der Veen vinden dat ook en mee aan de campagne. De spots prijzen zij de bezorgers de hemel in. De krantenbezorgers worden gecreëerd met cadeau'tjes, strijden en uitstapjes.

Van onze verslaggeefster

LEEN - De 'nieuwe helden' van Limburgs Dagblad bezorgers tachtigduizend krantenbezorgers in de week voor de krantenbussen moe-

de campagne van de NDP is Limburgs Dagblad in 1991 zijn campagne begonnen in eigen krant. Onderdeel daarvan is het 'Dag en Dauw'. Het eerste nummer van deze krant rolde gisteren uit de brievenbussen van de pers.

De speciale krant voor de bezorgers is onder andere bedoeld om de betrokkenheid van de bezorger bij het werk te versterken. Het blijkt namelijk moeilijk voor krantenbezorgers voor langere tijd aan de krant te binden.

● Directeur van het Limburgs Dagblad K. Verwer (rechts) deelt de eerste exemplaren van de bezorgerskrant Dag en Dauw uit aan krantenbezorgers Patrick en Wendy en het echtpaar Klunder.

Foto: FRANS RADE

die elk dagblad zichzelf stelt om de belangrijke schakel tussen krant en lezer vast te houden. „Tegenwoordig zijn er natuurlijk tal van baantjes waaruit jongeren kunnen kiezen. In het bezorgersvak heb je bovendien te maken met concurrentie van reclamefolders en tijdschriften.”

Onmisbaar

Met de kreet 'Zonder nieuwe helden ben je nergens' probeert de NDP jongeren enthousiast te ma-

ken voor een krantenwijk, maar dat is niet alles. De campagne is ook bedoeld om het respect van de lezers te winnen voor deze vroege vogels. Cox: „We willen de krantenbezorgers laten zien dat hij of zij onmisbaar is binnen de krant. Het is vaak het eerste baantje van een scholier en als bedrijf moet je ook de jongste werknemers voor vol aanzien.”

Met een flitsend koffertje, een thuisbankmap en een bonuspuntensysteem probeert het Limburgs Dag-

blad zijn bezorgers te imponeren.

„Geld is natuurlijk de grootste motivatie om met een krantenwijk te beginnen. Daarom geven we elke krantenbezorger een klapper met een instructieboekje, een mapje om de salarisafschriften te bewaren en een bonuspuntboekje. Met dit boekje kan de bezorger sparen voor cadeaus.”

Aanwinst

Met Dag en Dauw wil het Limburgs

Dagblad de jonge medewerkers laten zien dat ze er echt bij horen en speciale aandacht verdienen. „Het is een sport informatieblad voor bezorgers met het laatste nieuws op het gebied van muziek, film, trends en aanbiedingen.”

Zelf kunnen de krantenjongens en meiden ook verhalen insturen voor Dag en Dauw over al hun belevenissen in de vroege ochtend. „Misschien is dit wel een manier om in de toekomst aan nieuwe talentvolle journalisten te komen.”

(ADVERTENTIE)

binnenhuisdesign
voor persoonlijk wonen

cor
de sede
cassina
rolf benz
leolux

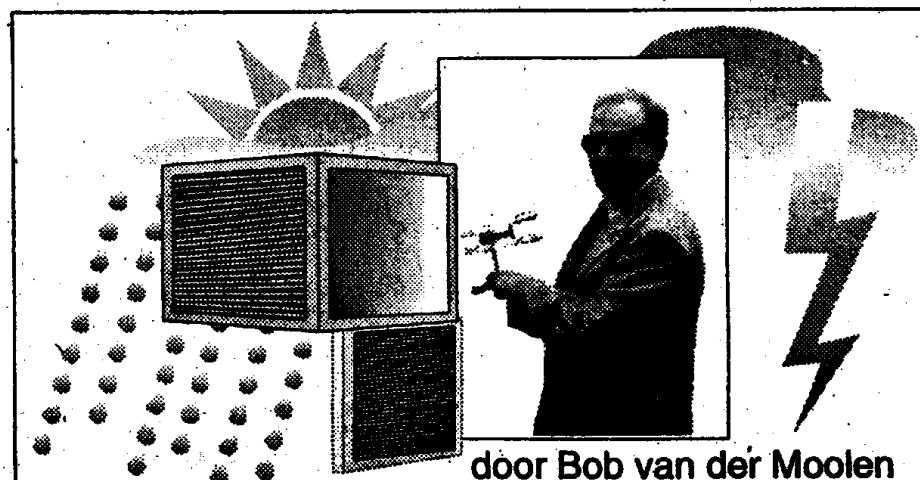
geleen, rijksweg-centrum 2-2a, tel. 046-749212

(ADVERTENTIE)

hydro-deer
waterbedden
Service voorkomen is beter dan geven

Rijksweg Zuid 78, Geleen (naast AH)
046-754310, Eindhoven/Den Bosch

limburgs weerhoekje

door Bob van der Moolen

September nu al te nat

De eerste helft van september is goed en wel halverwege en heeft inmiddels, ook in Limburg, al meer dan de normale hoeveelheid neerslag voor de hele maand in de regenmeter achtergelaten. Regengod Pluvius liet in deze periode dit instrument slechts op één dag ongemoeid. Vooral na woensdag is het erg nat geweest met bijna 30 mm hemelwater. Dit was het gevolg van een langdurige strijd tussen warme en koude lucht die zich juist boven het noorden van ons land voltrok. De totale hoeveelheid neerslag is in deze maand tot gistermiddag opgelopen tot bijna 80 mm. Normaal valt in Limburg in september 65 à 75 mm. Ondanks de vaak overvloedige en langdurige regenval zijn dit toch bescheiden hoeveelheden in vergelijking met Noord-Nederland. Op diverse plaatsen viel daar op één dag twee maal zoveel als hier in tien dagen. Daarnaast is in Noord-Holland plaatselijk nu al ruim 210 mm regen opgevangen. Na een eveneens zeer natte augustusmaand is daar op veel plaatsen sprake van wateroverlast, terwijl zeven weken geleden nog alarmerende berichten binnenkwamen over de grote droogte.

De grootste hoeveelheid neerslag in september bedraagt 250 mm en werd in 1984 opgevangen in het Brabantse Klundert. Het huidige uiterst sombere weer heeft tot gevolg dat het aantal uren zonneschijn in de eerste helft van september in Limburg sinds 1956 niet meer zo laag is geweest. Maar tijdens de schaarse uurtjes zon konden in het begin van de week, alleen in Limburg, toch nog twee warme dagen aan het totaal worden toegevoegd, dat inmiddels op 106 is uitgekomen. De gemiddelde etmaaltemperatuur is in de eerste helft van deze maand vrijwel normaal geweest met de aantekening dat het overdag iets te fris was, maar de zachtere nachten dit vrijwel geheel gecorrigeerd hebben.

Bezitters van een goed functionerende barometer hebben via dit instrument het weersverloop in de afgelopen week goed kunnen volgen. De luchtdruk daalde van dinsdagavond tot donderdag van 1010 tot 994 millibar of 745 mm kwikdruk. Een dergelijke lage barometerstand is in september weliswaar geen grote uitzondering, maar was wel de laagste stand sinds april van dit jaar. In Groningen daarentegen werd het septemberrecord van 975 hpa bijna gevenaard, omdat de kern van het lagedrukgebied vlakbij was. Gistermiddag liep de luchtdruk geleidelijk hier weer op tot boven de 1005 hpa.

Vogeltrek

Uiteraard heeft de herfst ook zijn mooie kanten, waarvan de vogeltrek voor de natuurliefhebbers er één is. Onder vogeltrek worden alle vliegbevingen verstaan, die de vogels naar de streek van overwintering voeren en weer terug brengen naar het broedgebied.

Onderzoekingen hebben uitgewezen dat een najaarstrekkende gestimuleerd met een wind 'op de staart', met niet al te hoge temperaturen, een lucht die iets minder dan voor de helft bewolkt is en een luchtdruk van rond de 1020 hpa. Hoewel de grootste trek plaatsvindt in de nacht, kan het in de komende tijd best interessant zijn de lucht goed te observeren. Wellicht al in het komend weekende wanneer de opklaringen breder worden, als de zon er weer wat meer aan te pas zal komen.

weerspreuk

'Veel blaasjes op de waterplais
nog meer regen komt er aan te pas'

Gevolgspraak Hoge Raad in zaak Chabot

Vervolgingsbeleid euthanasie soepeler

Van onze redactie binnenland

DEN HAAG - De ministers Sorgdrager (Justitie) en Borst (Volksgezondheid) versoepelen het vervolgingsbeleid voor euthanasie en hulp bij zelfdoding. Daarbij is het in beginsel niet meer van belang of het om geestelijk of lichamelijk lijden gaat. Het is evenmin nog van belang of een patiënt in een stervensfase verkeert. Voorwaarde blijft dat de patiënt uitzichtloos en ondraaglijk moet lijden.

In het vorig jaar onder de toenmalige minister Hirsch Ballin van kracht geworden vervolgingsbeleid was het criterium dat slechts ondraaglijk en uitzichtloos lichamelijk lijden tot euthanasie en hulp bij zelfdoding mocht leiden. Psychiatrisch lijden kon nooit een rechtvaardigingsgrond voor euthanasie vormen. Hirsch Ballin ging er eveneens

vanuit dat de stervensfase moet zijn ingetreden, wil er sprake kunnen zijn van euthanasie.

Sorgdrager en Borst hebben het beleid versoepeld naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad in juni van dit jaar. De Haarlemse psychiater Chabot werd toen op wezenlijke onderdelen vrijgesproken, nadat hij een patiënte die psychisch leed, geholpen had zelfmoord te plegen. Door die uitspraak is volgens de ministers en de procureurs-generaal het vervolgingsbeleid van Hirsch Ballin niet langer vol te houden.

Op grond van het oude beleid had het openbaar ministerie inmiddels vervolging ingesteld tegen vijftien artsen die euthanasie hebben gepleegd, of hulp bij zelfdoding hebben verleend aan patiënten die niet in een stervensfase verkeerden. De ministers hebben het advies van de procureurs-generaal overgeno-

men, om de vervolging van elf hun-
ner te staken.

Sorgdrager en Borst schrijven dat bij de vaststelling van de uitzichtloosheid van het lijden, het medisch oordeel bepalend is. Vast moet staan dat de situatie van de patiënt vererget, en niet te verbeteren is. In beginsel kan er geen sprake zijn van euthanasie en hulp bij zelfdoding als de patiënt een reël bestaand alternatief om het lijden te verlichten, heeft afgewezen. Volgens de ministers is uitzichtloosheid van lijden door medici objectief vast te stellen.

Daar ligt anders bij het criterium dat er ook sprake moet zijn van ondraaglijk lijden. Dit is een moeilijk meetbare factor, aldus de ministers. Het Openbaar Ministerie zal er hierbij op letten of een arts in redelijkheid tot de conclusie kon komen of er van ondraaglijk lijden sprake is geweest. Er zijn daarbij vaak geen scherpe grenzen te trekken tussen

gevallen waarin het lijden voortkomt uit een lichamelijke aandoening en gevallen waarin dat niet het geval is. In feite is er sprake van een glijdende schaal. Daarbij zullen gevallen waarbij het lijden meer psychisch is bepaald, een nog zorgvuldiger toetsing van de arts vragen.

Sorgdrager en Borst schrijven dat ook psychiatrische patiënten in beginsel de vrije wil kunnen hebben om te sterven. De Hoge Raad heeft namelijk het standpunt verworpen dat bij psychiatrische patiënten nooit sprake kan zijn van vrije wil. Dit betekent dat ook psychiatrische patiënten voortaan in beginsel een te honoreren beroep kunnen doen op hulp bij zelfdoding.

De ministers wijzen er wel op dat in dergelijke gevallen „uitzonderlijke behoeftzaamheid” moet worden betracht, en dat hulp bij zelfdoding hierbij, slechts „in zeer uitzonderlijke gevallen” denkbaar is.

De vorig jaar door het parlement vastgestelde meldingsprocedure voor artsen hoeft niet te worden veranderd. De vragen en aandachtspunten die daarin zijn opgenomen, en waarover de arts moet rapporteren aan het Openbaar Ministerie, voldoen ook voor het versoepelde beleid.

In een toelichting wees minister Sorgdrager erop dat er geen politieke motieven in het spel zijn. „De beleidswijziging is noodzakelijk op grond van de uitspraak van de Hoge Raad, en is derhalve een juridische aangelegenheid.”

met een licht verstandelijk handicap voor langdurige intensieve behandeling door te verwijzen naar behandelcentrum Gastenhof. Daar wordt samen met kinder- en jeugd-psychiatrisch ziekenhuis Wickradheem in Heerlen gewerkt aan het verbeteren van de hulpverlening voor deze doelgroep.

Noodzakelijk noemt de raad ook het beschikbaar komen van mogelijkheden om normaal begaafde jongeren voor langere tijd op te nemen voor een intensieve behandeling. Zo'n voorziening zou kunnen worden ontwikkeld door de Stichting Jeugdzorg Sint Soseph in Cadier en Keer samen met het Wickradheem. De Provinciale Raad voor de Volksgezondheid hoopt dat GS de genoemde instellingen vragen een voorstel te doen over hoe de behandelvoorziening er uit zou kunnen zien.

De raad stelt voor om jeugdigen

Raad Volksgezondheid vraagt GS om extra aandacht Hulpaanbod voor jeugdigen met gedragsprobleem onvoldoende

Van onze verslaggever

MAASTRICHT - Het schort in Limburg aan een goed hulpaanbod voor jeugdigen met ernstige antisociale gedragsstoornissen. De hulpverlening voelt zich niet altijd goed uitgerust om deze kinderen, die zich kenmerken door een zeer agressief, destructief en vaak delinquent gedrag, te helpen. Dit meldt de Provinciale Raad voor de Volks-

gezondheid aan Gedeputeerde Staten van Limburg. De raad pleit dan ook voor een zorgcircuit voor deze groep jongeren, waarin hulp van diverse hulpverleningsinstellingen in samenhang kan worden aangeboden.

De zorgcircuits zouden met medewerking van de jeugdhulpverlening, de justitiële jeugdbescherming, de kinder- en jeugdpsychologie en de zorg voor licht verstande-

lijk gehandicapte jeugdigen verder ontwikkeld kunnen worden. Een zorgcircuit kan er, volgens de raad, voor zorgen dat de jeugdigen niet tussen wal en schip raken en onnodig worden doorgeschoven van de ene naar de andere instelling. De jeugdige is doorgaans niet echt bereid en gemotiveerd om een vaak langdurige behandeling te ondergaan.

De raad stelt voor om jeugdigen

Moordaanslag op Fien Salden leek nauwelijks te vermijden

DOOR ROB PETERS

MAASTRICHT - Specialisten van het AZM vochten gisteren nog steeds voor het leven van Fien Salden, de 47-jarige vrouw uit Hoensbroek, die donderdag werd neergeschoten door haar ex-vriend Leo D. De verwondingen in de buikstreek zijn van dien aard dat voor het ergste moet worden gevreesd.

Intussen is de vraag actueel of deze crime passionel voorkomen had kunnen worden of dat Leo D., gezien zijn geestelijke toestand, zijn voornemen toch ten uitvoer had gebracht.

Politie en justitie denken dat nooit helemaal te voorkomen is dat een zo door een emotionele en vooral denerende scheiding geboende man op enig moment toch door het lint gaat.

Daarbij helpen straatverboden en extra bewaking niet. Ook een langere gevangenisstraf of dwangverpleging voor de eerdere poging van D. Fien te laten vermoorden, zijn in de ogen van persofficier mr. J. Nabben geen middelen die alles uitsluiten. „Hoe lang die straf ook is. De man komt op enig moment weer uit de gevangenis,” aldus Nabben.

Justitie heeft steeds hardop kanttekeningen geplaatst bij de adviezen in deze affaire van de psychiater. Professor

Van Leeuwen berichtte de Maastrichtse rechtbank in september 1993 en later in maart 1994 ook het hof in Den Bosch dat naar zijn mening Leo D. waarschijnlijk geen nieuwe poging zou doen Fien te vermoorden. Tegelijkertijd beschreef de reclassering de situatie zodanig dat de rol van D. meer leek op die van het slachtoffer dan van de verdachte in een huurmoordzaak.

Officier van justitie mr. R. Philippart met name heeft tijdens de behandeling van

enveloppe, en sloop hij bij nacht en ontij rond haar woning. Zaken die hij overigens met ontkenning.

Signalen te over, maar desondanks volgde rechtbank en hof toch psychiater en reclassering in hun milde en geruststellende visie, dat niets meer zou gebeuren in een relatie die twee partners volsgaan uit hun evenwicht moet hebben gebracht door met name de geestelijke pijnningen over en weer. D. gaf bij alle behandelingen duidelijk aan dat hij het

nieuwsanalyse

de affaire voor de rechtbank in Maastricht herhaaldelijk en met nadruk zijn ongenoegen (en zijn zorgen over de effecten daarvan) over die rapporten doen blijken. Philippart werd later gesteund door Leo D. zelf die voor het hof in Den Bosch openlijk uitkwam voor zijn teleurstelling dat het „met Fien nog niet gelukt was”. Een uitspraak die op 21 maart 1994 voldoende was voor het hof om een verzoek tot onmiddellijke invrijheidstelling af te wijzen.

Philippart had indertijd nog een serie aanwijzingen, die al wezen op een meer dan abnormale geestesgesteldheid bij D. zo stuurde D. onder andere nadat hij uit de woning van Fien Salden was gezet haar kogels in een

nauwelijks kon verkroppen dat de eens zo aanbieden Fien het hield met anderen.. en toch was de psychiater meer dan optimistisch. Een misrekening of een bedrijfsrisico?

Of de straf van vier jaar die Philippart had voorgesteld (het vonnis was uiteindelijk drie jaar, waarvan een jaar voorwaardelijk) Fien Salden had kunnen redden, blijft een open vraag.

Fien Salden heeft in elk geval wel het idee gehad dat iets moest gebeuren. Anders had zij het verzoek om D. een straatverbod op te leggen niet doorgezet. Het heeft niet mogen baten, al zal Leo D. nu wel voor hele lange tijd uit haar buurt blijven...

Familiezender in samenwerking met Disney

RTL start met derde zender in Nederland

Van onze redactie binnenland

HILVERSUM - RTL wil in januari volgend jaar een nieuw commercieel station in Nederland lanceren. In samenwerking met de Walt Disney Company start RTL het derde station onder de naam RTL Disney Channel. Daarnaast overweegt RTL in maart volgend jaar een eigen programmamagis op de markt te brengen. Het blad, RTL Telestar, is gebaseerd op het gelijknamige Franse programmablad. Dat heeft RTL gisteren bekendgemaakt.

RTL Disney Channel richt zich op Nederland en Vlaanderen en gaat amusementsprogramma's voor het hele gezin uitzenden. Met het nieuwe station poogt RTL haar marktaandeel te be-

schermen nu meer bedrijven hun plannen voor een commerciële zender bekend hebben gemaakt. Zo begint het Zweedse SBS volgend jaar in Nederland een commercieel station en staat Veronica op het punt het publieke bestel te verlaten. RTL Disney Channel wordt een afgeleide van Super RTL, dat in januari 1995 in Duitsland van start gaat. Super RTL is eveneens een samenwerkingsverband tussen CLT, de moedermaatschappij van RTL, en Walt Disney Company. Beide bedrij-

Dubbele kandidatuur voor rechter

RIEMST - Over de dubbele kandidatuur voor de gemeenteraadsverkiezingen van de 44-jarige Jeanne Theunissen uit Vlijtingen-Riemst zal door de rechter worden beslist. Haar naam kwam voor op de kandidatenlijst van de Socialistische Partij en op die van de lijst Gemeentebelangen. Het dossier is overgedragen aan het hof van beroep in Antwerpen. De gemeenteraadsverkiezingen zijn zondag 9 oktober.

Toch hartchirurg in externe commissie deskundigen AZM

Van onze verslaggever

MAASTRICHT - De raad van bestuur van het Academisch Ziekenhuis in Maastricht moet de onafhankelijke commissie van externe deskundigen, die de problemen op de afdeling cardiopulmonale chirurgie moet oplossen uitbreiden met een deskundige op het gebied van de hartchirurgie.

Vice-president mr. H. Martens van de rechtbank (sector bestuursrecht) heeft met die uitspraak hartchirurg dr. Olaf Penn gelijk gegeven. Penn had de raad van bestuur van het AZM verweten in de commissie van goede diensten niet alleen geen specifieke deskundigen op te nemen, maar bovendien er relaties in te hebben opgenomen. Volgens Penn moet de commissie nu juist heel expliciet aangeven hoe een einde gemaakt kan worden aan de meningsverschillen die tot de problemen op de hartchirurgische afdeling hebben geleid. Zodanige problemen dat Penn zelfs werd ontslagen maar later na tussenkomst van de rechter weer aan het werk kon gaan, maar voorlopig nog niet als afdelingshoofd.

Mr. Martens was met Penn van mening dat met die samenstelling een onjuiste uitleg is gegeven aan een eerdere uitspraak van de rechtbank.

De commissie die volgend jaar maart een advies over de nieuwe structuur van de afdeling hartchirurgie moet uitbrengen, mag van de rechter geen conceptrapport in het leven roepen. Die vindt dat een dergelijke werkwijze zich niet verdraagt met de noodzakelijke onafhankelijkheid van de commissie.

Fusie bedrijfsverzorging Limburg gaat niet door

ROERMOND - De fusieplannen van de Limburgse bedrijfsverzorgingsdiensten gaan niet door. Dat is besloten tijdens de vergadering van de Bedrijfsverzorgingsdienst Kring Weert. De bedrijfsverzorgingsdienst is een organisatie die inspringt op boerderijen waar boeren door ziekte of vakantie hulp nodig hebben.

Tot nu is de organisatie verdeeld in regio's. Eerder stemden de leden van Kring Zuid tegen de plannen. Te grote overheadkosten en onenigheid binnen het bestuur waren voor de boeren uit Weert en omgeving reden genoeg om niet akkoord te gaan met de voorgenomen fusieplannen. De leden vinden bovendien dat zij onvoldoende informatie gekregen hebben. Het voltallige bestuur heeft daaruit haar conclusies getrokken en is opgestapt. Boeren in Noord-Limburg en de Limburgse tuinders hebben voor de fusie gestemd.

Vakantie & Recreatie

Voor informatie en reserveringen: RDP, postbus 2, 1800 AA Alkmaar, Advertentiecombinatie van 40 Regionale Dagbladen. Tel.: 072.196.596, Fax 072.196.484

SPANJE

GRATIS GIDS 10/17 dgn Htt! Sept./Okt. / 249 Kerst *** Salou 12 dgn / 599. Boosten Busreizen SGR 045-227777

/ 199. NIEUW! Benidorm busret. incl. ontb./diner, vertr. ma. & vr. sept. t/m apr. '95. REKRO REIZEN ROTTERDAM 010-4142233 tot 22 u. SGR.

/ 229. Super HERFST-aanbieding div. app. a/d Costa Brava, vertr. 30 sept. 7-14-21 okt. 10/17 dgn incl. luxe bus / 229/299 3e/4e pers./kind / 189, vol=vol. REKRO REIZEN ROTTERDAM, 010-4142233 tot 22.00 uur. SGR.

FREELINE (ANVR/SGR) Your Friendly Company. Pendelbus reizen met htl. of app. en gratis maaltijden in de bus. Vele aanbied. in sept/okt. Benidorm/Salou/Calella/Pineda/Malgrat/Lloret. Met herfstvak. 14 okt. speciale 10d. reizen C.Brava met exc. o.a. Barcelona met hotel Hp of VP v.a. / 339,- of met app. v.a. / 237,- of in Salou in superhotel met HP / 369,-. Bel. 04970-16461.

/ 299. VPI WINTERZON BENIDORM, incl. gratis ontbijt & diner in zeer luxe bus. Vertrek div. data v.a. 28 okt. iedere ma. & vr. 10/17 dg VP (!) Hotel Golden *** v.a. / 369/579. Hotel Las Vegas ** 10 dgn VP al v.a. / 299! NIEUW! busretour / 199 p.p. vol=vol. REKRO REIZEN ROTTERDAM 010-4142233 tot 22.00 uur. SGR.

SOLMAR TOURS BUSREIZEN, vraag nu gratis folder voor de laatste naseizoen reizen, b.v. Salou in 3-sterren hotel volp. 10dgn al v.a. / 249,-. Herfst. Malgrat in 2-sterren hotel / 315,-. Benidorm 24-31/10 14dgn volp. / 465,- nov. 10dgn v.a. / 354,-. Bijk. kosten: royal class / 40,-, gratief. / 15,- adm.kosten / 5,-. Bel 040-460560.

TSJECHIË / SLOWAKIJE

PRAAG-C., pension, km./badk. + bew. parking l/o / 38,-. Kam. bij part. l/o v.a. / 28,-. BoB Travel: 02290-39762.

PRAAG! Weeklijks 6 verschillende reizen, o.a. 6-dgse nachtbuizen v.a. / 279! 7-dgse excursie met ons ***-HOTEL CAROL v.a. / 599! 8-dgse excursie met ons ***-Omgeving v.a. / 649! 4-dgse Lang Weekend Vliegreis v.a. / 599. Ook 12-dgse reizen Praag & Moravië v.a. / 998 en 10 dgn Moravië v.a. / 798! Gratis reisgids? Bel Speciale Reizen Centrale 050-120100 (24 uur per dag) of 020-6202121 anvr/sg.

PRAAG per bus v.a. / 289 Vertrek: 17-10/24-10/26-12 incl.: bus, hotel, ov kaart. Dino Tours 070-3252899. Hoe bereikt u in één keer 4,2 miljoen lezers? Bel 072-196596

HONGARIJE

BUDAPEST: 7-dgse nachtbuizen v.a. slechts / 399! 8-dgse excursie met ons *** v.a. / 599! 12-dgse Rondreis met o.a. Budapest, Eger, Balatonmeer en Pecs v.a. / 998. Wenen, Budapest & Praag: 12-dgse rondreis v.a. / 1198! Weer vertrek mogelijk v.a. 22/9. Gratis reisgids? Bel Speciale Reizen Centrale 050-120100 (24 uur per dag) of 020-6202121 anvr/sg.

INDONESIË

Kies voor onze verzorgde

OVERWINTERING OP BALI

Wij gaan in jan. '95 voor de 6e keer naar BALI. Nederl. arts gaat mee. Keuze uit 12 parken. (AANBIEDING 6 WEKEN / 2895,- van 1-3 tm 11-4). Dia/Info NUNSPET 22/9 (o.a. golfers) 22/10 (o.a. briders), ALERSLOOT (NH) 20/9, MAASTRICHT 23/9, BEST 28/9. Inl. OBI (D. v.d. Linde), Vledder, tel. 05212-1866.

In 1995 overwint. op Bali (4-10 wkn) en div. rondreizen: Sumatra, Java, Bali, Lombok, Sing., Phuket, Bangkok. Inl. en pres. iedere laatste zaterdag v.d. maand. ASIAN ARTS DECORATION in Vlaardingen. Doc. + Inl.: STAP-INN TRAVEL: 01887-4156 + 01881-2083/2347. Reeds 16 jaar kleinschalig reizen naar INDONESIË

Reis van 5 weken naar NIEUW-GUINA en andere delen van oost-Indonesië. Hollandia, Baliemvallei, Biak, Woendi, Manokwari, Sorong, Kaimana, Fakfak, Ambon, Saparua, Jakarta, etc. Vertrek ca. 1 maart '95. Info: Stichting Nieuw-Guinea, Tel. 02220-17266.

VERRE OOSTEN

ONZE NIEUWE WINTER-BROCHURES ZIJN UIT!

- Groepsreizen
- Oosterse steden en individuele rondreizen
- Overwinteren op Bali en Lombok

Kous uit: Indonesië, Singapore, Thailand, Laos, Maleisië, India, Nepal, Sri Lanka, China, Hongkong, Taiwan, Filipijnen en Vietnam

Haal de brochures bij uw ANVR-reisburo of bel voor meer informatie: 01828-11966. Lid van ANVR en SGR.

ONBETWIST VERRE OOSTEN SPECIALIST VAKANTIES VAN GINKEL

24 dg. Java-Bali / 2.825,- / 31 dg. Sumatra-Java-Bali / 3.450,- Volledig verzorgd met RJA. Met Singapore Airlines is 23 dg. / 2990,- / 30 dg. / 3650,- in 1995. AHA TOURS 05980-95830 / 045-226743 / 03440-19515.

Speciale aanbieding 26 dagen SUMATRA-JAVA-SULAWESI-BALI v.a. / 4200,-. Diapresentatie Bijhorst Wassenaar 18 sept. Arthavan Den Travel: 070-3635900.

MIDDEN-AMERIKA

*Rondreis: MEXICO-Guatemala-Belize. 23/30 dgn v.a. / 2995,-. Uitgebreide folder DISCOVER: 020-6854506 SGR

COSTA RICA, schitterende 9 daagse rondreis incl. vlucht en hotels v.a. / 1899,- verlenging aan de Pacific-coast mogelijk. Info GoGo TOURS: 010-4142599 anvr/sg

AUSTRALIË / N. ZEELAND

NIEUW-ZEELAND: reisinformatie uit de eerste hand, want we komen er zelf vandaan. Bel voor NIEUWE VLEGTARIEVEN naar Nieuw-Zeeland en Australië. Baron & De Keijzer Travel 010-4780000-020-6258600, SGR.

CRUISES

HOERA er zijn nu 8 daagse DROOM CRUISES vanaf f 395 22, 29 sept., 6 okt met MS. BALICA naar de stralende zon van NICE - SARDINIE MALTA - MALLORCA TUNIS - CORSICA info en folder van deze grandioze aanbieding natuurlijk alleen bij:

EURO CRUISES 043-250808

U WILT EEN ADVERTENTIE OP DEZE PAGINA? B E L : 072-196596

CARIBISCH GEBIED

ISLA MARGARITA, schitterend eiland voor de kust van Venezuela. Vlucht inclusief hotel (9 dgn.) vanaf / 1249,- verlenging mogelijk. Boeiende rondreis door Venezuela vanaf / 2469,-. Belt u voor informatie GoGo TOURS: 010-4142599 ANVR/SGR.

HOTEL WESTDUIN ***

Westduin 1, 4371 PE Koudekerke (Vlissingen)

50 meter van zee en strand

NAZOMEREN IN ZEELAND

55+ korting en zeer interessante aanbiedingen voor nazomer en winter. Arr. v.a. f 115,-. Kerst- en silvesterarr. zijn reeds beschikbaar. Voor brochure + reserveren: 01185-2510.

GOLF VAKANTIE

Onderstaand een selectie van 4 fantastische golfarrangementen voor beginners, gevorderden en cracks. Vertrek vanaf Düsseldorf.

6 daagse vliegreis naar MALLORCA

Hotel Sa Coma Playa**** 5 golfbanen (18+9-holes) Gratis vervoer naar 5 golfbanen f 627,- p.p.

6 daagse vliegreis naar SPANJE / COSTA DEL SOL

Hotel Don Carlos**** 7 golfbanen (18-holes) Green fees inbegrepen f 903,- p.p.

8 daagse vliegreis naar PORTUGAL / ALGARVE

Hotel Vilar do Golf**** locatie van 'Portugal Open'; 4 golfbanen (18+4x9-holes) Green fees inbegrepen v.a. f 903,- p.p.

8 daagse vliegreis naar CYPRUS

Hotel Laura Beach**** f 965,- p.p. Hotel Coral Beach**** f 1.010,- p.p. Nieuw sinds voorjaar '94: 18-holes golfbaan met een lengte van 5129 m.

Vraag naar onze speciale Golf & Greenbrochure

ONGELOOFLIJKE AANBIEDING:

Pro Fantom All-American complete golfset. Direct uit de States. Van f1400,- voor f1075,-* (levetijd ± 5 weken).

REISBURO PAUL CROMBAG VAN DE BURGT

ORANJE NASSAUSTRAT 3 HEERLEN TELEFOON 045-740000

Bloedbank Zuid-Limburg

heeft nieuwe donoren nodig! 043-877778

De contributie was één dubbeltje, maar fluit- en tamboerkorps St.-Paulus uit Landgraaf bezat in 1934 dan ook nauwelijks instrumenten: drie gebruikte en zes nieuwe fluiten. Later kwamen daar nog acht trommen bij. In september '35 had de vereniging weggeteld 4 gulden en 97 cent in kas. Een schrille tegenstelling met de welvarende vereniging anno 1994, een bindend element in de Schaesbergse gemeenschap.

DOOR MONIQUE PARREN

LANDGRAAF – Eigenlijk is de vijftigste verjaardag van St.-Paulus al dik een maand voorbij. Het verslag van de oprichtingsvergadering stamt namelijk uit augustus 1934. In een kartonnen schrift staat een verslag van die allereerste bijeenkomst. In mooie krulletters staat de oorspronkelijke naam van het muziekgezelschap.

Geld voor uniformen was er dus niet. Om het uiterlijk van de leden van het kersverse muziekkorps toch enigszins op elkaar af te stemmen, werden vijftientig identieke petten gekocht. Op de pof. „De afbetaling voor de petten was vijf gulden per maand. Sommige leden betaalden daarom maandelijks een kwartje contributie extra,” weet de secretaris.

Ruste

Het eerste lustrumfeest van de vereniging viel in het water omdat de Tweede Wereldoorlog zich aankondigde. „In 1939 werden volgens de notulen veel leden opgeroepen om het vaderland te dienen,” vertelt Logister. „De laatste ledenvergadering werd in december '41 gehouden. Noodgedwongen ging de vereniging daarna 'in ruste'. Pas in mei '45 mocht men de draad weer

oppakken van het Militair Gezag.” Logister is exact veertig jaar lid van het fluit- en tamboerkorps. „Als kleuter werd ik door mijn oudere broer meegenomen naar de repetities en dan raakte ik toch gefascineerd door alles wat je ziet en vooral hoort.”

Ledental Schaesbergs korps opgevijsd door meisjes

Emancipatie Sint Paulus uit pure nood geboren

● Het Landgraafse muziekkorps St.-Paulus gefotografeerd begin jaren zestig tijdens een concertreis naar Duitsland.

oppakken van het Militair Gezag.”

In de tijd na de oorlog nam St.-Paulus wel twee of drie keer per jaar deel aan een concours. „Op elke hoek van de straat werd toen bij wijze van spreken zo'n concours georganiseerd. Daar waar de minste concurrentie was, of het meeste geld in de prijzenpot, was St.-Paulus present,” zegt Logister.

Op het muzikale vlak is veel veranderd in de zestig jaar dat het muziekgeselschap nu bestaat.

„Voor en vlak na de oorlog maakten we slechts gebruik van een paar instrumenten, alleen de fluit en de trom. Nu heeft een fluit- en tamboerkorps bij een concert ook de beschikking over

bekken, grote trom allerlei soorten fluiten en zelfs een xylofoon of marimba.”

De vereniging heeft goede en slechte tijden gekend. In de jaren '65, '67 en '68 werd St.-Paulus Limburgs Kampioen. Rond de jaren zeventig echter was het ledenaantal tot een dieptepunt gedaald. Noodgedwongen moest de muziekeniging emanciperen.

„Om het dalende ledental te stoppen, hebben we toen besloten ook meisjes toe te laten tot het muziekkorps. Maar daar is nog een heel debat aan vooraf gegaan,” herinnert Logister zich. Zijn dochter was een van de eerste meiden, die toetrad tot het fluit- en tamboerkorps.

Een beslissing die goed heeft uitgepakt volgens de secretaris. „Er zijn wel mooie dingen opgebloeid, om het zo maar eens te verwoorden. Sommigen kregen verkeren en ook werd er een enkel huwelijk gesloten tussen twee leden van de St.-Paulus-familie.”

In 1988 ging het zo goed met het korps dat het landskampioenschap werd binnengehaald. Het muziekgeselschap heeft aldus een niet weg te denken plek in de Schaesbergse gemeenschap verworven. Om ervoor te zorgen dat ook de onderlinge band tussen de leden plus aanhang goed blijft, gaat het korps de laatste jaren geregeld op concertreis naar het buitenland.

In '83 ging het richting Hamar in Noorwegen, tien jaar geleden was de Spaanse kust aan de beurt. Foto's uit het Spaanse Pineda de Mar en Blanes spreken boekdelen. De zon schijnt voor het Landgraafse muziekkorps.

Fluit- en tamboerkorps Sint Paulus reageert zaterdag 1 oktober in gemeenschapsruimte Carré, Hoofdstraat 144 van 19.30-20.30 uur. In het weekeinde van 7 oktober zijn optredens gepland van The Jaguars en Rowen Heze in sporthal Strijthagen.

Bodybuilding

● In de Stadsschouwburg in Heerlen vindt zondag nu eens geen toneelvoorstelling, muzikale show of balletdemostratie plaats. Vanaf 12 uur verschijnen de beste, de krachtigste en meest bicepsrijke bodybuilders op de bühne. Al die fraai gespierde mannen strijden die dag om het Open Gransland Kampioenschap. Voor de heren senioren bieden deze wedstrijden de mogelijkheid zich te plaatsen voor de wereldkampioenschappen in Shanghai. Gelet op de internationale belangstelling is het aan te bevelen reeds in de voorverkoop een kaartje te kopen bij Fitness Centrum De Landgraaf, Rukkenweg 7 in Landgraaf, ☎ 045-317928. Oud-wereldkampioene Erika Mes, nog altijd beeldschoon, neemt de presentatie voor haar rekening. Dat wordt dubbel genieten.

Koempel

● Volgens zijn DSM-collega Harrie Custers uit Geleen is Hulsbergenaar Roger Coenders de laatste koempel van de Emma die nog vrijgezel was. Gisteren is Coenders in Oud-Valkenburg in het huwelijk getreden. De gelukkige bruid is de 23-jarige Angélique Nix. Over de 'late' trouwpartij zegt de kersverse bruidegom: „Het heeft inderdaad lang geduurd. Op de Emma hebben wij geleerd geduld te hebben. En het wachten was de moeite waard...”

Koempel 2

● Wij horen u al hardop rekenen en denken: „Hoe oud is Roger dan wel niet?” De Emma is al een kwart eeuw dicht. Wel, Roger is 'pas' 26 jaar. Waarom dan de link met de Emma? Bij DSM werkt Coenders samen met een aantal collega's die daadwerkelijk op de mijn hebben gewerkt. Als het in Geleen evenities niet op rolletjes loopt, zegt Roger Coenders stevast: „Ut is nimmer zoe es vreuger. Op de Emma waar dat allemaal anders...”

Optocht

● Voor de Amerikaanse veteranen die vandaag een bezoek aan Bocholtz brengen, is op het allerlaatste moment een verrassing ingebouwd. Van 13.30 tot 14 uur worden zij met originele Amerikaanse jeeps door het dorp gereden. De route van deze optocht komt de Amerikanen misschien nog bekend voor: bij de bevrijding van Bocholtz legden ze deze weg af. Onder de bezoekers bevindt zich ook de Amerikaanse generaal Harjehausen, die bij de bevrijding van Bocholtz het bevel voerde. De optocht, waar ook schoolkinderen en leden van de Phil van Bocholtz aan deelnemen, start bij de Schoutissenhof en eindigt in Overhuizen, waar een denkplaat wordt onthuld.

Veldeke

● De kring-Heerlen van Veldeke viert dit najaar het derde lustrum. De dialectvereniging zal dit de komende drie maanden met diverse activiteiten vieren. Maandagavond is het al zover. In Auberge de Rousch in Heerlen vindt een liedje-avond plaats. Tijdens deze avond, die om 20 uur begint, wordt de nieuwe cd van Jos Meessen gepresenteerd. Pierre Cnoops zorgt voor de presentatie. Daarnaast kunnen belangstellenden in het Thermenmuseum in Heerlen tot 15 oktober een tentoonstelling over het Limburgse dialect bezoeken.

Limburgs Dagblad

REGIONALE EDITIE

Wvd-chef regioredactie
Joos Philippens

KANTOREN

Heerlen
Hoofdkantoor, In de Cramer 37,
6411 RS Heerlen,
tel: 045 - 739911,
fax: 045 - 739264

Kerkrade
Rayonkantoor, Markt 42,
6461 ED Kerkrade,
tel: 045 - 452932,
fax: 045 - 455506

Brunssum
Rayonkantoor, Rumpenerstraat 81,
6443 CC Brunssum,
tel: 045 - 256363,
fax: 045 - 259056

Leerlingen kunnen terecht in Landgraaf en Heerlen

Fusie tussen scholen

Brandenberg en Grotius

Van onze verslaggever

LANDGRAAF/HEERLEN – Het Grotiuscollege in Heerlen en scholengemeenschap Brandenberg in Landgraaf gaan samen. Nieuwe leerlingen kunnen op beide locaties blijven instromen. Door de fusie van de interstedelijke scholengemeenschap alle vormen van onderwijs aanbieden.

Scholengemeenschap Brandenberg heeft haar katholieke signatuur verloren. De nieuwe fusie-school krijgt een openbaar karakter. Het Grotiuscollege (mavo, havo, atheneum en gymnasium) heeft nu ongeveer 800 leerlingen en de Brandenberg (mavo, vbo, ivbo) heeft zo'n 600 leerlingen. De fusie levert volgens directeur H. Schiffelers van scholengemeenschap Brandenberg alleen maar voordelen op. Banenverlies is volgens hem niet bij. „We verachten geen ontslagen, integendeel, na de fusie kunnen we aantrekkelijk maken op speciale fusie-eenheden. In de praktijk kan dat acht volle banen opleveren.”

De directies van de opleidingen hebben de fusie-aanvraag met goed oordeel opgesteld naar het ministerie van Onderwijs, om nog van een goede regeling te kunnen profiteren. Op 1 oktober is het niet meer mogelijk dat brugklassers op alle twee de fusie-scholen instromen. Je moet kiezen een hoofd- en een nevenvestiging aanwijzen. In ons geval kunnen we in de toekomst in Landgraaf en Heerlen nieuwe leerlingen opnemen. Door dit laatste feit en de voorbereiding van studierichtingen reikt Schiffelers op een toeloop van studenten. Volgend schooljaar moet de fusie-opleiding een feit zijn. Een nieuwe naam voor de interstedelijke scholengemeenschap is er nog niet. Schiffelers: „Het kan best dat we doorgaan onder de naam Grotiuscollege, die opleiding is per slot van rekening de oudste.”

Man wil betalen met gestolen pas

KERKRADE – Een bedrijfsleider van een bouwmarkt aan de Locht in Kerkrade kon donderdagmiddag met twee uur een 25-jarige Kerkrade-aanhouders, die goederen wilde kopen met een gestolen girokaart, de auto van de man lagen nog met bankpasjes en eurocheques. Een huiszoeking werden nog betaalde cheques, bank- en girokaarten aangetroffen. Ook vond de politie 700 gram amfetamine, xtc en een hoeveelheid marihuana. De Kerkradenaar is voor nader onderzoek ingesloten.

Diamanten feest

● Diamanten jubilaris Harry Vankan klaar voor het feest.

Foto: DRIES LINSEN

76-jarige doet nog elke dag gymnastiekoefeningen

DOOR KATJA KREUKELS

BOCHOLTZ – Hij is geen man van woorden, maar van daden. Harry Vankan (76) ging op 15-jarige leeftijd bij gymnastiekvereniging Wilhelmina in Bocholtz om zich uit te leven in de turnsport. Zestig jaar later is hij nog steeds trouw lid. „Met hart en ziel” zoals hij het zelf zegt. Samen met zilveren jubilaris Ger Wetzel is hij het paradepaarje van de club die haar zestigjarige bestaan viert. Vier dagen lang feest in Bocholtz. De champagnefles is gisteren geopend. De muziek, show en sportevenementen gaan door tot maandagnacht.

Dat sporten goed voor je conditie is, blijkt uit het drukke leven van deze veteraan. Op zijn oude dag houdt Vankan de tuin bij, is hij actief in het huishouden en rijdt hij rond in zijn eigen auto. „Ik voel me net 42 jaar, maar ik

ben het allang niet meer. Turnen is natuurlijk onmogelijk op mijn leeftijd, maar ik doe wel elke dag trouw mijn gymnastiekoefeningen op de badkamer. Je moet toch een beetje beweeglijk blijven.”

Wilhelmina is op 12 mei 1934 opgericht in het voormalige café Havenith in Bocholtz. Harry Vankan is samen met een kamerad twee weken later bij de nieuwe club gegaan. „Ik kon niet zo goed voetballen als andere jongens van mijn leeftijd en turnen vind ik een schitterende sport. Vooral op de brug en in het rek was ik erg bedreven.”

Op 20 september 1942 stopte Wilhelmina met haar activiteiten, omdat ze niet op de eisen van de Duitse bezetter wenste in te gaan. Om de verenigingsband niet verloren te laten gaan, werd 31 januari 1943 de zogenaamde Sjtobbeclub opgericht. „Als herkenningsteken moesten alle le-

den een houten kurk (Sjtob) meenemen en dan konden we stiekem samen plezier maken.”

Wilhelmina kreeg het in 1951 aan de stok met de parochiegeestelijken, omdat een van de bestuursleden was gescheiden van zijn vrouw. Vanaf de kansel werd de vereniging verketterd. Wilhelmina stapte om dit conflict uit de Katholieke Gymnastiekbond en sloot zich aan bij het Koninklijk Nederlands Gymnastiekverbond (KNVG). Deze overstap leidde tot een enorme sportieve ontwikkeling en grote teamprestaties. Willy Jagers, net als Vankan erelid van de vereniging, werd zeven maal Nederlands kampioen. Zelf heeft Vankan in groepsverband het Limburgse kampioenschap in de wacht gesleept. Als bestuurslid en penningmeester is hij enkele malen onderscheiden: „Ik ben er apetrots op, reken maar dat ik dit weekeinde lekker ga feesten.”

Reclameboodschappen op Omroep Landgraaf

Van onze verslaggever

LANDGRAAF – Omroep Landgraaf begint in november naar alle waarschijnlijkheid met het uitzenden van reclameboodschappen. De lokale televisiezender wil hiermee haar financiële positie in de toekomst verbeteren.

Het bestuur van Omroep Landgraaf heeft

onlangs een vergunning aangevraagd bij het Commissariaat voor de Media. Zodra de omroep de vergunning binnen heeft, wordt gestart met de uitzending van bewegende beelden.

Volgens Jo Dautzenberg van Media Profile, de productie-maatschappij van Omroep Landgraaf, wordt gedacht aan reclameboodschap-

pen van het midden- en kleinbedrijf in de gemeente, sponsorovereenkomsten en een donateursactie.

De tarieven voor een bewegende advertentie zijn nog niet bekend.

De vacante plaatsen in het dagelijks bestuur van de lokale omroep Landgraaf zijn overigens opgevuld: voorzitter is Coen de Jong, penningmeester Lou Nelissen en secretaris Peter van Werssch.

Heerlen werkt tweede bordeel Schandelen tegen

Van onze verslaggever

HEERLEN – Het college van burgemeester en wethouders van Heerlen wil voorkomen dat de exploitant van een bordeel in Schandelen zijn pand kan verbouwen. Het gaat om het tweede bordeel in de wijk, dat pas sinds zeer kort in bedrijf is. Pas enige tijd geleden werd aan de

Schandelerstraat een eerste woonhuis voor prostitutie in gebruik genomen. De bewoners van Schandelen hebben de gemeente verzocht daar tegen op te treden, maar het college ziet daar geen kans toe, ook al had het bordeel zich illegaal gevestigd. De bewoners hebben tegen dit besluit een bezwaarschrift ingediend.

Nu wordt dus opnieuw een woonhuis-winkel (Oude Kerkstraat) als bordeel gebruikt. En opnieuw protesteren de bewoners, terwijl ook de politie druk uitoefent om op te treden, schrijft het college aan de raadscommissie Stadsontwikkeling.

De politie heeft nu gemeld dat de exploitant van het bordeel het winkelgedeelte van zijn pand wil verbouwen. Omdat ter plekke geen bestemmingsplan geldt, wil het college snel stappen nemen om te voorkomen dat zonder meer aan het bouwplan moet worden meegewerkt. Het college spreekt van een 'ongewenste ontwikkeling'.

De aanrijding vond plaats op de kruising Molenweg/Bosweg. De 19-jarige bestuurder van een auto uit Lanaken verleende geen voorrang aan een 29-jarige automobilist uit Kerkrade. De Belgische auto met het 17-jarige meisje aan boord belandde tegen een muurtje, de Kerkrade tegen een gepaarde auto. Beide rechtstreeks bij de aanrijding betrokken wagens raakten totalloss.

Dief aangehouden

LANDGRAAF – De politie heeft woensdagavond in de Dr. Calsstraat in Landgraaf een 25-jarige inwoner van die plaats aangehouden. Hij had een half uur eerder een bromfietstolen in de Voorstraat in Landgraaf. De man werd voor nader onderzoek ingesloten.

Herinrichting Promenade Brunssum

BRUNSSUM – De gemeente Brunssum is inmiddels gestart met de tweede fase van de herinrichting van de Promenade. Het gaat hierbij om de reconstructie van het plein voor het oude raadhuis tot aan het plein voor de Edah. Op het plein bij de Edah komen zeven nieuwe winkels. De werkzaamheden moeten op 15 november, ruim voor de feestdagen, klaar zijn.

De reconstructie van de Promenade bestaat onder meer uit het aanbrengen van nieuwe bestrating. De nieuwbouw van gokpaleis Fairplay naast het oude raadhuis moet medio volgend jaar gereed zijn. Dan pas wordt de bestrating van het Promenadegedeelte voor Fair Play aangebracht.

De winkels die door Ruijters worden gebouwd, zouden een meer exclusief karakter moeten krijgen. De winkels moeten dienen als trekker na het wegvallen van V&D.

Schandelerstraat een eerste woonhuis voor prostitutie in gebruik genomen. De bewoners van Schandelen hebben de gemeente verzocht daar tegen op te treden, maar het college ziet daar geen kans toe, ook al had het bordeel zich illegaal gevestigd. De bewoners hebben tegen dit besluit een bezwaarschrift ingediend.

Nu wordt dus opnieuw een woonhuis-winkel (Oude Kerkstraat) als bordeel gebruikt. En opnieuw protesteren de bewoners, terwijl ook de politie druk uitoefent om op te treden, schrijft het college aan de raadscommissie Stadsontwikkeling.

De politie heeft nu gemeld dat de exploitant van het bordeel het winkelgedeelte van zijn pand wil verbouwen. Omdat ter plekke geen bestemmingsplan geldt, wil het college snel stappen nemen om te voorkomen dat zonder meer aan het bouwplan moet worden meegewerkt. Het college spreekt van een 'ongewenste ontwikkeling'.

Man vangt bot bij rechter

DEN HAAG/VOERENDAAL – De Klimmenaar L. Schaepkens heeft bij de Raad van State verzoeken om toestemming voor de bouw van een woning aan de Klimmenderstraat gevraagd. Schaepkens spande bij de Raad van State een schorsingszaak aan omdat de gemeente Voerendaal weigerde voor Schaepkens het bestemmingsplan 'Kern Klimmen' te veranderen. Het rechtscollege wijst erop dat de gemeente een grote vrijheid heeft bij het wijzigen van bestemmingsplannen.

Ruud Gullit in Oranje

EINDHOVEN - Ruud Gullit speelt voor één keer in Oranje. De aanvalsvan AC Milan heeft toegezegd op 1 oktober mee te doen in de afscheidswedstrijd van Hans van Breukelen. De oud-doelman van PSV en het Nederlands elftal kreeg vrijdag van Gullit te horen dat die er zin in heeft.

De opbrengst van het duel tussen de huidige PSV en het Nederlandse team uit 1988 gecombineerd met de Eindhovense formatie uit dat jaar, respectievelijk Europees kampioen en Europa-Cupwinnaar, komt ten goede aan Top Support. Van Breukelen en ex-prof wielrenner Maarten Ducrot richtten deze stichting onlangs op ter ondersteuning van jonge topsporters. De afscheidswedstrijd zal naar verwachting drie tot vier ton opleveren.

Van Breukelen heeft de toezegging dat veel van zijn oude ploeggenoten aanwezig zullen zijn op 6 oktober. Alleen Gerald Vanenburg ontbreekt. Hij krijgt geen toestemming van zijn Japanse werkgever. Ook Ronald Koeman moest een voorbeeld maken, omdat Barcelona twee dagen later tegen Atletico Madrid moet aantreden. „We proberen te geloven dat hij een kwartier of 20 minuten meespeelt”, zei Van Breukelen, die zijn aandacht eerlijk zal verdelen over PSV en Oranje/PSV. Zekerheid heeft hij over het meespelen van een aantal inmiddels geopte oud-PSV'ers als Nielsen, Verbeek, Arnesen, Gerets en Kieft.

Meyers opent met winst

BERLICUM - Het debuut van Hans Meyers op het hoogste zaalvoetbalniveau, de ere-divisie, is goed begonnen. De Geleense ploeg won bij FC de Hommel 5-7. Met het leek het nog een debacle te worden: 4-1. Voor Meyers scoorden Gastiaans en Goulding (2x), Gerrits, Hermont en Fennane elk een keer.

Eredivisie:
 1-1: Stoepe-Bunga Melati 2-11; JSB-GZS/Amicita 1-4; FC de Hommel-H. Meyers 5-7; Handsome, Eight-Hoornsche Meyers 2-5; Kras Boys-ELC Sport 6-2; FC Broekie-Schoenenreus 9-5; Kabelkrant-Sport 7-7.
Eerste divisie C:
 1-1: Petit-Graus Bouw 7-2; Bouwfonds-Sport 8-2.
Eerste divisie noord: Nederweert-Hercules 1-1; Amicita-1 Kesjoje 2-5.

voetbal kort

• **VOETBAL** - AS Monaco heeft coach Arsène Wenger met onmiddellijke ingang ontslagen. De 45-jarige Elzasser was sinds 1987 in dienst bij de club. De maatregel is genomen nadat Monaco in de eerste acht wedstrijden vijf nederlagen leed.

• **VOETBAL** - Het bestuur van de Internationale Voetbal Federatie (FIFA) heeft de Duitse club MSV Duisburg in de transfermarkt rond de Nigeriaan Emmanuel Amunike gelijk gegeven. In eerste instantie was bepaald dat Amunike voor de Portugese club Sporting Lissabon uit mag komen. De Afrikaan tekende afgelopen zomer zowel bij MSV als bij Sporting.

• **VOETBAL** - Eerste divisieclub Eindhoven heeft Roy Hendriks voor twee jaar gecontracteerd. De 25-jarige middenvelder speelde de afgelopen drie seizoenen voor RBC, dat hem geen nieuw contract meer aanbood. Hij keerde terug naar de amateurs.

• **VOETBAL** - De Deense aanvaler Ron Ekelund komt voortaan uit voor Southampton. De Engelse club betaalde ongeveer 1,5 miljoen gulden aan FC Barcelona voor de 22-jarige speler van het Deense olympische elftal.

• **VOETBAL** - Aan het Japans avontuur van Pierre Littbarski lijkt binnenkort een einde te komen. „Litti” voelt zich niet thuis in het land van de rijzende zon en overweegt na een conflict met trainer Kikoku zijn contract bij JEF United voortijdig te ontbinden.

Houwaart steekt man met mes

GEENT - Henk Houwaart heeft zich met een mes verweerd tijdens een conflict met de ex-man van zijn vrouw. De Haagse oud-voetballer, 36 jaren woonachtig in België, bracht de man enkele steken toe. Het slachtoffer kon na behandeling met ziekenhuis verlaten. Houwaart werd na verhoor op het politiebureau naar huis. Hij zou hebben gepleegd uit zelfverdediging. De politie stelt een nader onderzoek in. Houwaart (49), trainer van tweedeklasser Racing Harelbeke, haalde in het Oostvlaamse Knesselare het kind van zijn vrouw en haar ex-man naar school. Toen de ex-man zich ter plaatse meldde, kwam het tot een hooglopende ruzie tussen beide mannen. Houwaart trok een mes en stak toe. Zijn vrouw was getuige van het incident.

Van onze correspondent
HENK SPORKEN

HEERLEN - „Voetbal is een emotionele zaak, ook in de amateursector. En met emoties moet je op positieve wijze kunnen omgaan. Dat hebben de jongens afgelopen zondag in en tegen Deurne niet gedaan. De instelling was perfect, maar je moet je kunnen beheersen, ook al heb je de scheidsrechter negentig minutenlang tegen. Dat is de belangrijkste opdracht voor de thuiswedstrijd tegen Roermond,” aldus EH/NORAD-manager Karel Bauling.

NORAD/EHC contra RFC Roermond is de enige wedstrijd in de hoofdklasse C, die morgen in Limburg wordt gespeeld. Vandaag (zaterdag) vinden reeds plaats Wilhelmina'08-Lindenheuvel (18.00 uur)

Herkansing in thuiswedstrijd tegen Roermond NORAD/EHC moet leren omgaan met emoties

en Panningen-Geldrop (18.30 uur).

In 1F daarentegen valt er morgen, op papier althans, veel te genieten. Zo ontmoeten SVN en Waubach elkaar in Nieuwenhagen. Een echte derby:

Waubach-trainer Rob Hutting blikt afgelopen zondag meteen na afloop van het duel tegen Almania alvast vooruit: „De

kansen die we vandaag voor de rust hebben weggegeven zullen we zondag niet meer bieden. Houdt daar alvast rekening mee”.

Voor SVN is het dus zaak de Waubach-defensie te ontregelen. Chevrement is de competitie met twee nederlagen gestart. Toch bespeurde trainer Mario Eleveld tegen RKVCL een duidelijke vooruitgang

in verhouding met de prestatie tegen Eijssden.

FC Vinkenslag dat morgen in Kerkrade op bezoek gaat is gewaarschuwd. Limburgia speelt in eigen sportpark tegen RKONS. Trainer Math Schaepkens van de thuisclub is blij dat Aussems, Bons en Fijneman weer beschikbaar zijn.

„RKONS is altijd voor ons een moeilijke tegenstander. Maar ik zie duidelijk mogelijkheden om te winnen. De ploeg raakt steeds meer op elkaar ingespeeld,” voerspelt Schaepkens.

Toppers in de lagere klassen: 2A Heer-Kolonia; 3A Amicitas-Buchten; 3B Voe-rendaal-Heerlen Sport; 3C EMS-IVS; 4A Spcl.WVV'28-Walram; 4B Banholtia-Gulpen; 4E Susteren-Susterse Boys; 4F Swift'36-Brevendia.

Balarabe op MVV-bank • Roda klaar voor fanatiek Vitesse

Eerste serieuze test voor Fortuna

- Frans Körver weer aan de bal. Als keeperstrainer van Fortuna neemt hij Arno van Zwam onder schot.

Foto: PETER ROOZEN

Van onze sportredactie

SITTARD - Voor Fortuna Sittard staat vanavond om 20.00 uur in De Baandert eigenlijk de eerste, echte krachtproef in het nog jonge voetbalseizoen in de eerste divisie op het programma. Niet alleen gezien de stand op de ranglijst van tegenstander Helmond Sport dat vijfde is, maar ook vanwege de recente prestaties van de Brabantse gasten tegen AZ en VVV. Van eerstgenoemde ploeg werd verdiend gewonnen en tegen de Venlose lijst-aanvoerder werd de winst knuglijk uit handen gegeven. Fortunatrainer Pim Verbeek liet beide wedstrijden analyseren.

„In Venlo had Helmond Sport twee punten kunnen en moeten pakken. Dat ze daar de overwinning nog laten glippen, zal ze niet zo gauw meer gebeuren. We weten dat Helmond Sport een goed voetballende ploeg is en we zullen het team dan ook uiterst serieus nemen,” aldus Verbeek.

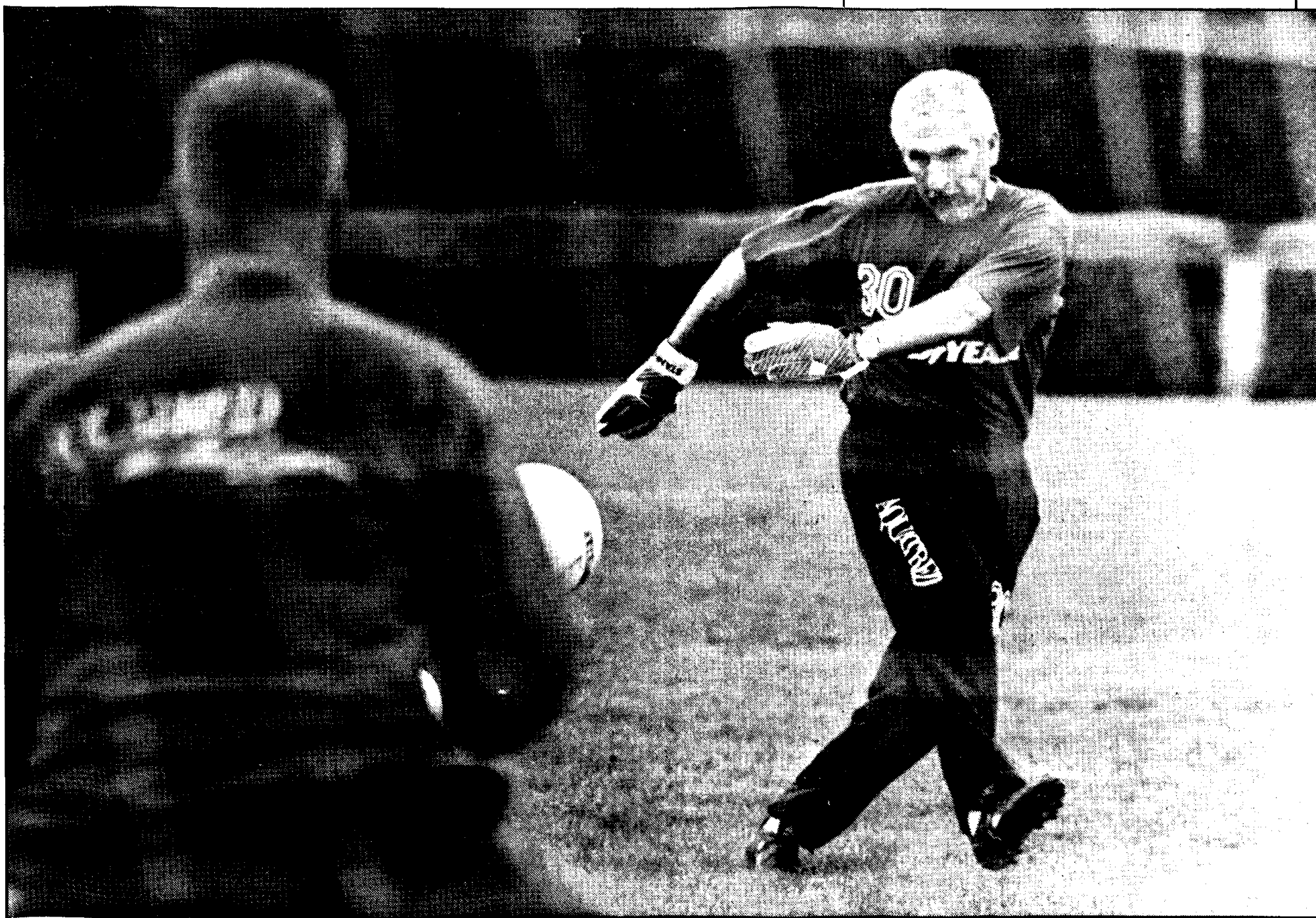
Verbeek kan over een nagenoeg fitte selectie beschikken. Alleen Maurice Rayer (lichte griep) en Roland Vroomans (spierverrekking) zijn niet helemaal honderd procent, maar kunnen hoogstwaarschijnlijk wel spelen. Voor René Maessen is opnieuw geen plaats in de selectie.

Thal

Na afloop van de ultieme training vandaag zal moeten blijken of Reginald Thal vanavond om 19.30 uur van de partij kan zijn in het competitieduel tegen Willem II. Thal sukelt de hele week met een hardnekkige voetblessure en heeft daarom de afgelopen dagen niet kunnen trainen.

In ieder geval kan MVV-trainer Sef Vergoossen nog steeds niet beschikken over Eric Maes en Roger Knarren. En Stijn Haeldermans heeft in de selectie plaats moeten ruimen voor Sascha van Wissen. Wie wel van de partij is, is Balarabe. Nog niet fit voor een hele wedstrijd, maar wel voor een korte presentatie aan de eigen aanhang.

Vergoossen omschrijft Willem II als een van de betere eredivisieploegen. „Geen gemakkelijke tegenstander. Een ploeg met een duidelijke strategie, die zoals MVV voor de winst speelt,” meent Vergoossen, die het team van zijn vriend Jan Reker afgelopen zondag tegen FC Utrecht zag verliezen. Vergoossen: „Willem II had pech tegen Utrecht, dat geen enkele kans kreeg. Niette-

min zijn wij klaar voor deze tegenstander. De zege tegen Heerenveen was een fijne opsteker. Daarop moeten we tegen Willem II verder borduren.”

Regen

Huub Stevens heeft er een zwaar hoofd in als hij naar buiten kijkt. Volgens hem zou Vitesse-Roda JC morgenmiddag wel eens afgelast kunnen worden. „Ik ben er van de week geweest. Het toch al niet al te beste veld heeft behoorlijk wat werken gekregen tijdens het Europacupduel tegen Parma. Als het zo blijft regenen, sta ik er niet versteld van als het duel eruit vliegt.”

Niet dat Stevens hoopt op een dergelijke ontwikkeling. Hij dicht zijn ploeg wel degelijk kansen toe in het onderlinge treffen. „Ik heb afgelopen woensdag een defensief ingesteld Vitesse aan het werk gezien. Pas toen na de rust Cocu wat dicht in de buurt van Gillhauss ging spelen en Bos kon doorschuiven werd de ploeg meteen een stuk gevaarlijker. Daarnaast kon je aan het

Arnhemse spel zien dat er in de dagen vooraf het een en ander gebeurd was. Er was veel agressie en motivatie in de geleerden.”

Bij Roda JC gebeurde er aanmerkelijk minder. Geen onderling geruzie zelfs de vage geruchten rond een eventueel PSV-interesse in Johan de Kock, bracht op Kaalheide niemand van de wijs. Marco van Hoogdalem is niet verder gekomen dan wat looptraining na zijn knie-operatie en Tijjani Babangida is nog licht

gebleesd. De laatste training vanochtend moet zekerheid omtrent zijn meespelen verschaffen.

VVV

Dogan Corneille komt vanavond tegen Eindhoven voor de zevende keer in een officiële wedstrijd voor VVV uit. Het voldoen aan deze voorwaarde is de graadmeter om een contract te kunnen tekenen. De 20-jarige CIO-student in Arnhem, komt al zeven jaar uit voor VVV en

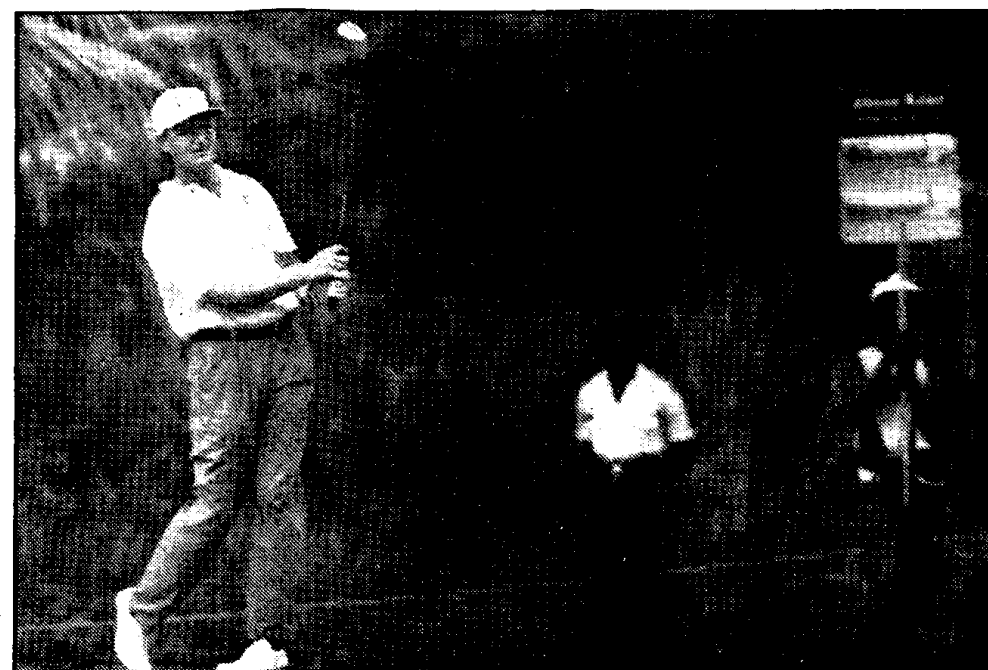
is akkoord gegaan met de aanbidding van de Venlose club. Harold Derix ontbreekt in het Venlose team. Hij liep een dijbeenblessure op tegen RBC. Ook Geert Braem is niet van de partij. Hij hield aan een valpartij op de training een schouderblessure over. Reynierse: „Zijn vervanger kies ik uit Maurice Koenen, Pascal Boer of Rob Jilissen. Gelukkig zijn Alfred Knippenberg en Erwin Wolter ook weer fit maar zij beginnen op de bank.”

Ernie Els ligt op de loer

WOBURN - De openingsronde van het Britse Masters-toernooi in Woburn gaf gelegenheid aan de loonslaven onder de golfers om zich te onderscheiden. Niet Nick Faldo, Seve Ballesteros, Bernhard Langer, Colin Montgomerie of Jose-Maria Olazabal voeren het sterk bezette veld aan, maar Steve Bowman, Ian Palmer, Andrew Murray en Martin Gates. Niet de bekende jongens van de Europese Tour, maar een zelden op de voorgrond tredende Amerikaan, een Zuid-Afrikaan en twee Engelsen.

Het viertal voltooide de eerste achttien holes - donderdag verregend - in 67 slagen, vijf onder par op de koude en winderige Duke's Course. De Zuidafrikaan Ernie Els, de opening van het seizoen met onder meer winst in de US Open, ligt echter op de loer. Hij heeft, evenals de Ier Philip Walton, een slag achterstand. Els, die dit jaar ook bij het Heineken Open te bewonderen was, heeft derhalve een goed uitzicht op de hoofdprijs van drie ton. De Zuidafrikaan heeft zichzelf hervonden, na een mindere periode. „Na de US Open ben ik enigszins onder de voet gelopen door de publiciteit. Ik raakte daardoor uit m'n evenwicht. Nu gaat het echter weer de goede kant op”, zei Els.

Ernie Els zal volgend jaar minder te-

• Ernie Els klaar voor weer een stunt.

Foto: ANP

zien zijn in de Europese Tour. Hij prefereert dan het Amerikaanse PGA-circuit en heeft daartoe een huis gekocht in Orlando. Dat besluit heeft hij niet genomen omdat de toernooien in Europa hem tegenstonden. „Integendeel. Ik heb er veel geleerd. De bezetting is vaak veel sterker dan in de Verenigde Staten, maar het klimaat bevalt me niet.”

• De finale van het NK matchplay

voor profs in Geijsteren gaat tussen Alan Saddington en Brian Gee. De eerste, pro op De Haar, won van Tim Giles, 2 up. Gee (Rijk van Nijmegen) versloeg Joos Steenkamer met een hole.

• Rolf Muntz, die via de Challenge-toernooien een plek in de Europese Tour hoopt te krijgen, bezet in Parijs na twee rondes de 48e plaats, net genoeg om ook tijdens het weekeinde nog in actie te komen.

Programma betaald voetbal

eredivisie

FC Utrecht	3	3	0	0	6	8	-	2
Ajax	2	2	0	0	4	8	-	1
PSV	2	2	0	0	4	8	-	3
FC Twente	3	1	2	0	4	7	-	6
Feyenoord	3	1	2	0	4	4	-	3
Volendam	2	1	1	0	3	3	-	0
NEC	3	1	1	1	3	4	-	4
NAC	3	1	1	1	3	4	-	5
RKC	3	1	1	1	3	4	-	4
MVV	2	1	0	1	2	5	-	2
Roda JC	2	0	2	0	2	2	-	2
Groningen	3	1	0	2	2	6	-	7
Dordr.'90	3	0	2	1	2	3	-	4
Willem II	3	1	0	2	2	3	-	4
Heerenveen	3	1	0	2	2	2	-	8
GA Eagles	3	0	1	2	1	3	-	9
Vitesse	3	0	1	2	1	2	-	9
Sparta	2	0	0	2	0	3	-	5

Vandaag 19.30 uur:

MVV-Willem II
 NAC-Ajax
 PSV-Dordrecht'90
 Morgen 14.30 uur:
 Feyenoord-NEC
 RKC-Sparta
 FC Twente-Go Ahead E.
 FC Utrecht-FC Groningen
 Vitesse-Roda JC
 Volendam-Heerenveen

eerste divisie

FC Zwolle-Excelsior 3-1

VVV	3	3	0	0	6	13	-	8
Cambuur L.	3	2	1	0	5	7	-	3
Fortuna S.	3	2	1	0	5	6	-	3
TOP	3	2	1	0	5	5	-	2
FC Zwolle	3	1	2	0	4	6	-	4
Helm.Sport	3	2	0	1	4	9	-	8
Graafschap	2	1	1	0	3	6	-	3
Haarlem	3	1	1	1	3	8	-	6
Emmen	3	1	1	1	3	3	-	2
AZ	2	1	0	1	2	5	-	4
RBC	3	1	0	2	2	5	-	7
Telstar	3	0	2	1	2	6	-	9
Veendam	3	0	2	1	2	3	-	6
Heracles	2	0	1	1	1	1	-	2
Den Haag	2	0	1	1	1	3	-	5
Eindhoven	3	0	1	2	1	1	-	6
Excelsior	2	0	1	3	2	8	-	8
Den Bosch	2	0	0	2	0	5	-	8

Vandaag 19.30 uur:

AZ-RBC
 Cambuur L.-Veendam
 Emmen-Haarlem
 Graafschap-Heracles
 VVV-Eindhoven
 Fort.Sittard-Helm.Sp (20.00 uur)
 TOP Oss-Den Bosch
 Morgen 14.30 uur:
 Telstar-FC Den Haag

buitenland

DUITSLAND
 Karlsruhe-1860 München 3-1
 VfL Bochum-SC Freiburg 1-3

Vandaag 15.30 uur:

Dynamo Dresden-MSV Duisburg
 Bayern München-Hamburger SV
 Schalke'04-FC Köln
 Uerdingen-Kaiserslautern
 VfB Stuttgart-Eintr. Frankfurt
 Bayer Leverkusen-Bor.Dortmund
 Morgen 15.30 uur:
 Werder Bremen-Mönchengladbach

BELGIË

Vandaag 20.00 uur:

Lommel-Seraing
 Lierse SK-Beveren
 RWD Molenbeek-Charleroi
 AA Gent-KV Mechelen
 Club Luik-Standard Luik
 Morgen 15.00 uur:
 Eendr. Aalst-Anderlecht
 Oostende-Sint Truiden
 Cercle Brugge-FC Antwerp
 Ekeren-Club Brugge

mvv-willem II

Vandaag 19.30 uur

Scheidsrechter: Wegereef

MVV: (Selectie): Van Duinhoven, Van Grinsven, Van As, Straal, Benneker, Th. Hofman, Reyners, Libregts, Delahaye, Lanckohr, Visser, Jordens, Van Wissen, Scheepers, Roelofs, Balarabe.

Willem II: Jansen, Meijs, Smits, Feskens, Bogers, Van Gastel, Stewart, Latuiperrissa, Van Arum, Soumah, Laros.

vitesse-roda jc

Morgen 14.30 uur

Scheidsrechter: Luinge

Vitesse: Van der Gouw, Sturing, Van der Looi, Bos, Vermeulen, Van der Weerden, Laamers, Cocu, Mise, Gillhaus, Helder.

Roda JC: Hesp, Senden, De Kock, Atteveld, Luijpers, Van der Luer, Iwan, Van Galen, Derksen/Babangida, Graef, Huijberts.

vvv-eindhoven

Vandaag 19.30 uur

Scheidsrechter: Van Vliet

VVV: (Selectie): Van Roox, Smits, Polman, Spee, Verberne, Driessens, Van der Meer, Sibon, Cattenstert, Corneille, Koenen, Boer, Jilissen, Wolter, Knippenberg, Jacobs.

Eindhoven: Van der Steen, Van Corstanje (of Van de Rijt), Thijsens, Diliberto, Janada, Den Haan, Hendriksen, Driessens, De Getrouwe, Danen, Dos Santos.

fortuna-helmond

Vandaag 20.00 uur

Scheidsrechter: Bossen

Fortuna Sittard: Fortuna Sittard: (vermoedelijke opstelling): Van Zwam, Rayer, Ricksen, Boessen, Vergoossen, Losada, Usta, Van Bommel, Meulenbergh, Van der Zander, Van der Weert, Reserves: Juffing, Dassen, Lontjens, Lee.

Helmond Sport: Zoetmulder, Meeuwse, Schol, Schuman, Swinkels, Van Aert, Janada, Den Haan, Hendriksen, Driessens, De Getrouwe, Danen, Dos Santos.

(ADVERTENTIE)

Ut Banjert in de Baandert

Fortuna Sittard

Helmond Sport

Vanavond 20.00 uur
Stadion De Baandert

Voor de wedstrijd en tijdens de rust een optreden van De Nachroave

Van onze sportredactie

Omloop van de Beitel slotkoers in Limburg

De wedstrijd is Neer staat alleen open voor renners, die aangesloten zijn bij een van de Limburgse wielclubs. Nadat de jeugdrenners vanaf een uur hun rondjes hebben gedraaid, komen de nieuwelingen (16.00 uur, 40 km) en zowel de A- als B-amateurs (17.30 uur, 80 km) in actie.

De Omloop van de Beitel begint zondagmiddag om een uur met een wedstrijd voor junioren (60 km). Exact twee minuten (!) later wordt het nieuwelingenpeloton op pad gestuurd voor een koers

over 50 kilometer.

Ook de A- en B-amateurs vertrekken met een korte tussenpauze. De A-klasse begint om 14.45 uur aan hun opdracht over 90 km. Twee minuten later starten de B-klasse om 60 kilometer af te leggen. De permanente, het administratieve hoofdkwartier, is gevestigd in Peppermill.

Startgelegenheid is er dit week-einde ook nog voor licentiehouders van de NWB. Zij krijgen morgen de jaarlijkse Ronde van Horn voor de wielen. Start en finish in de Graaf Jacobsstraat.

Den Bakker verliest tweestrijd met Casero

LE PUY-DU-FOU - Maarten den Bakker heeft in de afsluitende tijdrit van de Tour de l'Avenir de tweestrijd met de Spanjaard Angel Casero verloren. Op een lastig parcours van 19,5 kilometer in Le Puy-du-Fou moest hij een voorsprong van twee seconden zien te verdedigen. Dat was onbegonnen werk. Casero was beter in de race tegen de klok; in

navolging van zijn ploeggenoot Miguel Indurain, die in 1993 op dezelfde plek aan een zegetocht begon in de grote Ronde van Frankrijk door de proloog te winnen.

Den Bakker gaf zich niet zonder slag of stoot over. Hij werd vierde in de tijdrit, maar gaf zeven-tien tellen toe op Casero. De

Spanjaard, lid van de Banesto-ploeg, hoefde alleen de Fransman Didier Rous voor te laten gaan. Die haalde een gemiddelde snelheid van bijna 46 km/uur. De derde plaats in het eindklassement, achter Casero en Den Bakker, was voor de Franse amateur Franck Bouyer, die volgens de kenners een grote toekomst tegemoet gaat. De pas 20-jarige protégé van Jean-René Bernaudeau eindigde in de tijdrit als vijfde, op 40 seconden van de winnaar, net voor de Nederlandse Australiër Henk Vogels. Die tekende een profcontract bij Raas.

Speed-manager verwijt Team-Tuur maffiapraktijken

Wereldtitelstrijd boksen al ontbrand

Handbalnostalgie Roermond

ROERMOND - Vanavond om acht herleven oude handbal- en Swiftspeelsters uit de jaren tachtig, begin tachtig speelt Jo Gerrishal een wedstrijd tegen een Hongaars team van

Partners actie

ROERMOND - Van de Limburgse ploegen uit de eredivisie in categorieën topteam en kader wordt Willem Koeltechniek (Kateren) vandaag een uitwedstrijd tegen BC Princess in Nijmegen. Matchpoint (Heerlen) moet bezoek bij Graafschap Buren. De wedstrijd wordt vrijdagavond om 19.00 uur in Walk Inn. In de weekendcompetitie speelt Play Centers zondag uit tegen Amusement in Amstelveen. Onder meer de Limburgers Hendriksen nemen dit weekend in de hoofdstad deel aan NK kunststoten.

IS springt in Ruiterspelen

HAAG - De hippische bond NHS zal de organisatie van de Wereldruiterspelen tegemoet komen. Door kunnen de ruiters, die nu woede nog geen prijzen hebben ontvangen, er van zijn dat zij alsnog betaald worden. In totaal gaat het om bedrag van zeventienhonderd gulden. De organisatie van de Wereldruiterspelen met een tekort van drie miljoen gulden en heeft surséance van betaling aangevraagd.

Jeuch verdacht Singapore

SINGAPORE - Een rechtbank heeft de zaak tegen de Maleisische voetballer Michael uitgesteld. Vana wordt er verdacht wedstrijden te hebben gespeeld. Singapore, dat in de Maleisische competitie van was tot voor kort één van de topspelers in het team, zal zijn middelen van 200.000 gulden van een boekmaker hebben gekregen als Singapore bepaalde wedstrijden met bepaalde uitslagen zou beëindigen. De Tsjech heeft ontkend. De tegen betaling van een bedrag van 600.000 gulden op moeten gesteld.

Eysden mag open uitgeven

ROERMOND - Piet van Eysden heeft van de ATP toestemming gekregen het prijzengeld van de Melkhuise het komende jaar te trekken van 300.000 dollar. 100.000 dollar oftewel ongeveer miljoen gulden. Door de schenking behoort het open tennis dan tot de 32 best bepagelde ATP-toernooien. „In het seizoen 1994 zal er al een zomercircuit zijn te verdiensten door de organisatie, die bezig is met de voorbereidingen het evenement over te nemen van Hilversum naar Amstelveen.

Verheid garant veiligheidskosten

HAAG - De rijksoverheid heeft zich voor een bedrag van maximaal 12 miljoen gulden gecommitteerd voor de veiligheidskosten van het EK voetbal in 2000, dat Nederland (KNVB) en België willen organiseren. Dat is vastgesteld door de ministerraad en bekendgemaakt door staatssecretaris Erica Terpstra van Volksgezondheid, welzijn en sport. De Europese voetbalunie UEFA eist dergelijke garanties van de landen die zich kandidaat hebben gesteld.

ROTTERDAM - Een week voor het gevecht om de WBO-wereldtitel tussen Regilio Tuur en Eugene Speed, zaterdag in Sportpaleis Ahoy, staat de relatie tussen beide kampen op springen. Het begeleidingsteam van de Amerikaanse bokser waant zich in Rotterdam in een slechte mafia-film. Met Stan Hoffman, de Amerikaanse manager van Tuur, als regisseur.

„Het is één groot complot”, verzekerde boksagent George Kanter vrijdag tijdens een geïmproviseerde persbijeenkomst. „Het Team-Tuur schuwt geen enkel middel om de titel veilig te stellen. Dadelijk geven ze hem in de ring nog een pistool mee, voor noodgeval. Wij pikken deze belachelijke samenzwering niet. We zullen ons tegen alles verzetten wat ons niet bevalt. Het is zelfs mogelijk dat we Speed terugtrekken.”

De in het vak vergrijsde Kanter heeft namens zijn Franse baas Jean-Cristophe Courrèges, die pas volgende week in Nederland arriveert, een boze fax gestuurd naar het hoofdkantoor van de WBO in New York. Daarin protesteert de voormalige Belg tegen de samenstelling van de jury. Ook eist Kanter een verplaatsing van de officiële weging. Het Team-Tuur wil beide bokseurs uit publicitair oogpunt vrijdagavond op de weegschaal zetten. De staf van Speed houdt vast aan de zaterdagochtend, op hetzelfde tijdstip dat de andere profboksers van het gala in Ahoy worden gekeurd.

„Ik begrijp niet waarom de WBO twee volstrekt onbekende juryleden

uit Puerto Rico heeft aangesteld”, gromde Kanter. „Dit gevecht verdient goede, ervaren en vooral onpartijdige ringrechters. En bij die laatste kwaliteit zet ik zeer grote vraagtekens. Ook met die weging, op vrijdag is het niet pluis. Volgens mij heeft Tuur grote problemen om zijn gewicht te maken. Daarom wil hij liever een dag eerder op de weegschaal om daarna nog flink te kunnen bijspijkeren. Het is allemaal heel doorzichtig en als wij geen actie ondernemen, krijgen ze hun zin nog ook.”

Kanter, een oude boks- en zaken-vriend van de Nederlandse manager Henk Ruhling, verwijt de Nederlanders in het Team-Tuur en in het organisatiecomité niets. Hij zoekt de kwade geesten bij Top Rank, het Amerikaanse bureau van de invloedrijke promotor Bob Arum. De voormalige advocaat besloot vorig jaar, na bemiddeling van Hoffman, een lucratief contract voor drie profpartijen met het Team-Tuur af te sluiten. Het komende WK-duel is het laatste gevecht en moet het meeste geld opleveren. Verdere samenwerking en meer winst is te verwachten, maar dan moet Tuur wel eerst wereldkampioen worden. En daarvoor moet veel, volgens Kanter zelfs alles, wijken.

„Deze streken zijn typisch Amerikaans”, stelde hij. „Nederlanders kunnen dit niet bedenken. Tuur is nu eigendom van Top Rank en heeft weinig meer te vertellen. Ik verdenk vooral Stan Hoffman van verkeerde praktijken. Dat valt me van hem tegen. Ik heb met hem en met Bob Arum jarenlang in Amerika goede en sportieve zaken gedaan.”

Organisator Peter Bonthuis, als enige van het Team-Tuur aanwezig bij de tirade van Kanter, benadrukte dat van een publiciteitsstunt geen sprake is. „Deze ongein kunnen we missen als kiespijn. De onvrede is kennelijk groot in het Speed-kamp en dat betreft ik ten zeerste. De komende dagen gaan we proberen de pijnpunten weg te masseren. Ik moet er niet aan denken dat het gevecht wordt afgelast.”

● Regilio Tuur, klaar voor het belangrijkste gevecht in zijn loopbaan.

Foto: ARCHIEF LD

Van Olphen en Mouton winnen verkiezingen

Van onze medewerker MICHEL JANSSEN

UTRECHT - Met de nationale handbalkampioenen bij zowel de

dames als de heren was Limburg het afgelopen seizoen opnieuw bijzonder succesvol. Successen die een vervolg kregen bij de verkiezingen 'handballer en handbalster van het jaar' waarbij Horn/Sittardia en Swift prominent aanwezig waren. Patrick van Olphen en Diana Mouton werden door journalisten en trainers aangewezen als de besten van het afgelopen seizoen.

pen jaren, ditmaal werd voorbijgestoken door ploeggenote Diana Mouton (60). Ze moest zelfs de Haagse Petra van der Knaap (Hellas, 52) nog voor laten gaan en eindigde op de derde plaats. De ex-Roemeense Nicolette Borecianu (24) en Jolanda de Kok (15) legden beslag op de volgende plaatsen.

Bij de verkiezing van het beste scheidsrechterskoppel gaf de jury met een enorme meerderheid de voorkeur aan het duo De Jonge/Kaakebeen (132). Opmerkelijk omdat dit koppel, na een meningsverschil met de scheidsrechterscommissie, in de slotfase van het seizoen met onmiddellijke ingang stopte.

De internationals Brussel en Van Dongen (78) werden tweede, terwijl het koppel Nusser/Struik (64) opnieuw niet verder kwam dan de derde plaats. Haak/Koppe (41) duikelde naar de vierde plaats terwijl Duyndam en Helleman, met veertien punten, nog een plekje bij de top-vijf konden veroveren.

Ook bij de dames verdeelden de finalisten in de strijd om het nationale kampioenschap de podiumplaatsen onder zich. Het was daarbij verrassend dat de Hongaarse Katalin Szilagyi (Swift, 32 punten), na haar twee verkiezingen in de afgelo-

NK-tennis verdronken

Foto: ANP

● NK-tennis in het water gevallen.

Merry en Wassen schuilen

AMSTERDAM - De regen is nog steeds de oorzaak dat de partij uit de eerste ronde van de Nationale Kampioenschappen tussen Rogier Wassen en Mark Merry nog steeds niet beslist is. De stand is vanuit de kant van Wassen 6-4, 5-7, 6-2, 2-3 met

hem aan service. Gisteren is geen enkele bal geslagen, zodat na drie dagen nationale titelstrijd nog geen enkele partij uitgespeeld is. Voor de tennissbond is dit aanleiding geweest om de dubbel-spielen van het programma af te voeren.

Kopstukken bij NKB-titelstrijd

WANROY - Springruiter Leon Thijssen zal morgen in het recreatiepark De Bergen in Wanroy proberen voor het derde achtereenvolgende jaar de hoogste NKB titel mee naar Sevenum te nemen. Nadat hij in Meterik reeds Limburgs kampioen is geworden, start hij in Wanroy als grote favoriet bij de springruiters. De concurrentie is erg groot en zeker vanuit het Limburgse kamp zal hij op grote tegenstand kunnen rekenen.

Bij de dressuur moet Kelly Enbrocks uit Tegelen proberen haar

Limburgse titel in de hoogste klasse ook in Wanroy waar te maken. Ook voor geldt dat, naast combinaties uit Brabant, ook vanuit Limburg combinaties meerdere gebrand zijn op de titel zoals Monique Beckers en Angelique Smeets uit Beek. Naast de sportieve hoogtepunten kunnen de ongetwijfeld vele duizenden toeschouwers in Wanroy ook kennis maken met de gouden kur van wereldkampioene Anky van Grunsven en van circusdressuur met Friese paarden. De titelstrijd begint in Wanroy voor alle onderdelen om 10.00 u.

sport kort

● WIELRENNEN - Scott Sunderland verlaat de wielploeg van Cees Priem. De Australiër vervult TVM voor het Belgische Lotto, de ploeg van Jean-Luc Vandenbroucke. Priem onderhandelt op dit moment met Eric van Lancker. Voor de Belg is geen plaats meer in het Word-Perfect-team van Jan Raas.

● WIELRENNEN - Mikel Zarrabaitia, ploegmakker van viervoudig Tourwinnaar Indurain, is bij een auto-ongeluk op de weg tussen Bilbao en San Sebastian zwaar gewond geraakt. De 24-jarige Spanjaard, dit jaar tweede in de Vuelta, liep een hersenschudding en fracturen aan schouder, heup en ribben op. Zarrabaitia werd uit zijn auto geslingerd na een botsing tegen de vangrails.

● AUTOSPORT - Het Formule 1-team van Tyrrell heeft het contract met motorenleverancier Yamaha met nog eens twee jaar verlengd. Voor het Britse race-team rijden de Brit Mark Blundell en de Japanner Ukio Katayama.

toto

Euro-toto 36 A Eerste prijs: geen winnaar; tweede prijs: 1 winnaar bruto f 5221,90; derde prijs: 8 winnaars f 652,70.

lucky ten

Vrijdag 16 september: 3 - 6 - 8 - 10 - 18 - 27 - 31 - 33 - 35 - 43 - 45 - 46 - 47 - 55 - 62 - 68 - 71 - 74 - 76 - 79. (Onder voorbehoud).

sport op tv

Vandaag
15.00-16.00 TV 5: Sports Africa.
15.00-17.00 Dld 3: Sport 3 extra.
17.15-17.30 Dld 3: Sport in West.
18.40-18.48 Ned 2: Sportjournaal.
19.10-19.50 Dld 1: Sportschau: met Bundesliga-voetbal.
19.30-20.00 BRT 2: Sport.
20.30-20.40 RAI UNO: Sport.
22.15-23.00 Ned 3: Studio sport.
22.15-23.35 Dld 2: Das aktuelle Sport-Studio.
23.00-23.15 BRT 1: Sport op zaterdag.

Morgen
12.15-13.00 BRT 1: Sportmiddag.
12.40-14.00 Ned 2: TV Sport: gevarieerd en actueel magazine.
15.05-17.00 Dld 1: Sport extra: met o.a. roeien (WK vanuit Indianapolis), paardensport (Int. toernooi voor springruiters vanuit Domusneuvange).
17.30-18.00 RAI UNO: Domenica in: rustandvoetbal en einduitlagen.
17.15-18.10 Dld 2: Die Sportreportage: o.a. autosport (DTM-races vanuit Singen) en basketbal (Streetball-finale vanuit Berlin).
18.10-18.40 Dld 1: Sportschau.
18.20-18.50 RAI UNO: 90 minuto: voetbal magazine.
18.34-20.00 Ned 1: Studio Sport.
18.50-19.10 Dld 3: Sport in West.
19.30-20.00 BRT 1: Sport.
19.30-20.00 BRT 2: Sport.
19.45-19.53 Dld 1: Sportschau-Telegram.
21.55-22.05 Dld 2: Sport am Sonntag: o.a. Bundesliga-voetbal (Werder Bremen-Borussia Mönchengladbach).
21.56-22.45 Ned 2: Studio sport: Italiaanse en Spaanse voetbalcompetitie.
22.25-22.55 RAI 1: Sportweekend.
22.25-00.05 RAI UNO: La domenica sportiva.
22.55-23.15 BRT 1: Sport.
00.00-00.30 Dld 1: Sport extra: roeien, WK vanuit Indianapolis.

sport in cijfers

GOLF
Endloest. Mannen, 1,7 miljoen gulden. Stand na eerste ronde: 1. Sluman 63 slagen, 2. Day, Edwards en Flannery 64, 3. O'Meara, Byrum, Barranger, Dawson en Heinen 65.
Kant. Vrouwen, 950.000 gulden. Stand na eerste ronde: 1. Sörenstam 67, 2. Little, Johnson en Estill 68.

WIELRENNEN
Ronde van de Toekomst. Tiende etappe. Samur - Le Puy-du-Fou: 1. Steels 103,5 km in 2.28.55, 2. Zabel, 3. Teutenberg, 4. Jalabert, 5. McEwen, 6. Kirzippu, 7. Vervouten, 8. Ramel, 9. Konings, 10. Hoffman.
Elfte en laatste etappe, individuele tijdrit: 1. Rous 19,5 km in 25.29 (45,886 km/uur), 2. Casero 0.22, 3. Heulot 0.35, 4. Den Bakker 0.39, 5. Bouyer 0.40, 6. Vogels 0.53, 7. Chauvière 0.56, 8. Petersen 0.58, 9. Boogerd 1.04, 10. Genty 1.06.
Eindstand: 1. Casero 37.32.36, 2. Den Bakker 0.15, 3. Bouyer 0.53, 4. Rous 0.56, 5. Heulot 1.27, 6. Ziegler 1.34, 7. Bouvard 1.39, 8. Thibout 1.41, 9. Rous 1.48, 10. Vogels 1.49.

(ADVERTENTIE)

Dubbel voordeel

GRATIS

Gedrukt op a4

afgeprijsde artikelen

Schoenen, trainingspakken, reetjes, jassen, T-shirts, sweatshirts, etc.

RUUD CAMPS

Sportshop

Rijksweg Nrd. hoek Steenweg

Sittard. Tel. 525559

ZONDAG KOOPZONDAG

Rein van Duijnhoven grijpt zijn kans

MAASTRICHT – MVV'er Jan van Grinsven zal wellicht de minst prettige periode in zijn lange voetballoopbaan doormaken sinds hij twee weken geleden door nieuweling Rein van Duijnhoven uit het doel van de Maastrichtse eredivisieclub verdrongen werd. Definitief lijkt het, ook al wordt gewag gemaakt van een sportieve concurrentiestrijd tussen het tweetal. Want na zijn geslaagd debuut in Sef Vergoossens hoofdmacht zal de ambitieuze Brabander zijn verworven positie niet gemakkelijk meer uit handen geven. Ook al heeft de 27-jarige sluitpost een aantal seizoenen bij Helmond Sport onder de lat gestaan, in het Limburgse is hij nog steeds een vrij onbekende. Wie is die Rein van Duijnhoven dan wel? Voor het antwoord zochten we hem deze week tijdens een rustig moment tussen ochtend- en middagtraining op in de Geusselt.

'Ik koos niet voor MVV om op de bank te gaan zitten'

zijn hobby's. „Het liefst ga ik met mijn hond, een Labrador, door de bossen fietsen. En als het mooi weer is, ga ik wel eens lekker vissen.”

Van Duijnhoven startte zijn voetbalcarrière bij de amateurs van Nuenen en stapte over naar Helmond Sport. Toen hij in Tilburg aan de middelbare hotel-school ging studeren verkaste hij naar hoofdklasser Longa. „Na twee jaar Longa keerde ik terug naar Helmond Sport.”

Vijf seizoenen verdedigde hij het doel van deze eerste divisieclub. De laatste jaren verdeelde hij zijn sportieve activiteiten met een halve dagtaak in de lunchroom van zijn ouders. Halver-

wege vorig seizoen besloot hij alles op het voetbal te zetten. „Ik moest een keuze maken. De zaak of een sportieve loopbaan.” Van Duijnhoven koos voor de laatste mogelijkheid. De lunchroom werd van de hand gedaan. Ongeveer tegelijkertijd volgde MVV de verrichtingen van de uitblinkende eerste divisiedoelwachter op de voet.

„In maart stond MVV plots op de stoep. Bleek, dat ze me gedurende vier maanden in veertien wedstrijden hadden gescout. Ik wilde absoluut hogerop. MVV

gaf me de kans. Die liet ik uiteraard niet liggen.”

Kersvers profvoetballer Rein van Duijnhoven beweert, dat bij de contractbesprekingen met MVV's leiding geen enkele toezegging werd gedaan met betrekking tot de bezetting van het doel. „Ik diende de strijd met Jan van Grinsven aan te gaan en we zouden gelijke kansen krijgen, kreeg ik te horen. Daartoe was ik bereid. Ik koos uiteraard niet voor MVV om op de bank te gaan zitten,” zegt hij zelfverzekerd. „Ik wil zo snel mogelijk bewijzen wat ik kan en kwam

hierheen om eerste keeper te worden.”

Hij liet er dan ook geen gras over groeien. Hoewel zijn entree in de Maastrichtse selectie gepaard ging met een rugblessure, die hem bijna drie weken op non-actief zette en waarvoor hij nog steeds fysiotherapeutisch behandeld wordt, kreeg en greep hij een week na de seizoensopening zijn kans. „Jan van Grinsven stond in het eerste competitieduel tegen NEC in doel. Een week later in de bekerwedstrijd tegen Panningen werd ik opgesteld. Ik had wel verwacht, dat ik

die kans zou krijgen. Daags tevoren vertelde Sef Vergoossen mij, dat ik tegen Panningen zou spelen.”

MVV versloeg de hoofdklasser met 1-0. Debutant Van Duijnhoven hield zijn doel derhalve schoon. „Toch liet ik in Panningen niks bijzonders zien, ook al pakte ik een paar goeie ballen.” Voor Vergoossen in ieder geval voldoende om hem vorige zaterdag in Heerenveen opnieuw in het doel van MVV te posteren. Van Duijnhoven ontpopte zich tot een van de uitblinkers in de Limburgse gelederen en droeg

een belangrijk steentje bij aan de 4-0 verwinning. „Ik ga er van uit, dat ik blijf spelen. Ik denk, dat ik nu voldoende krediet krijg om niet na een forceruit gehaald te worden. Ik verwacht de concurrentiestrijd met Jan van Grinsven niet. Ik doe mijn uiterste best en zie wel wat er wordt.”

Van Duijnhoven begrijpt, dat Jan van Grinsven allesbehalve staat te juichen nu hij zijn positie als MVV's doelman lijfverspeeld te hebben. „De trainer heeft met Van Grinsven gesproken, toen hij besloot mij op te stellen. Jan is professioneel en hoopt ook het beste voor de club. We zijn goeie collega's en trainen elke dag met elkaar. Het is heus niet zo, dat hij het niet gunt. Natuurlijk is het lui als je op de bank moet zitten. Het mooiste is immers als je in de goal staat.”

Hoe dan ook, lange Rein is van plan zich door zijn voorname onder de lat vandaan te laten halen. Hij is overtuigd van zijn kunnen. Van Duijnhoven kwameer ficeert zichzelf als een allround keeper. „Ik kan van alles. Ben geen specifieke lijnkeeper. Mijn sterkste wapen is de rechter. Ik reageer snel, vooral bij het komen. Ook in een-tegen-een-situaties kan ik goed uit de voeten. En ik laat me horen in het veld. Maar hij heeft ook tekortkomingen, geeft hij toe. „Mijn uitvalpen zijn niet hard genoeg. En en toe heb ik moeite met het flankballen. Daar wordt keihard aan gewerkt. Dat zijn zaken, tijdens de training weggepoetst dienen te worden. Binnen twee tot drie weken moet ik het trappen en de flankballen onder de knie hebben.”

Rein van Duijnhoven steekt zijn ambities niet onder stoelen en banken. „Ik ben er zevenentwintig. Hoe ouder een keeper wordt, hoe meer ervaring hij opdoet. Hoe beter hij wordt, zegt men. Tijd. Ik heb twee jaar de kans aan te tonen, dat ik de eredivisie aankan. Hier moet ik iets laten zien. Daarna kijken we wel verder. Wel ga ik er van uit, dat ik me bij MVV waarmaak. Daar zet ik alles op alles.”

Vanavond tegen Willem II in het Maastrichtse publiek de lange Brabander voor het eerst in de Geusseltstadion in actie zien. „We winnen met 2-0,” voorspelt Rein van Duijnhoven. „Willem II is een club die de ene dag al kan, de andere niks. Het is zaak om zo snel mogelijk tegen hen te scoren en vervolgens de voor sprong uit te bouwen. Achterhouden wij de zaak dan wel dicht.”

Jan Willemsen: 'Tweeduizend koersen, heel gewoon'

Halve eeuw op kop van peloton

NUTH – „Als zó'n koers al door de mecanici gewonnen kan worden, hoe sterk moet de ploeg dan wel zijn waaraan hij verbonden is.” Jan Willemsen (65) geniet nog als hij terugdenkt aan deze passage in een Sloveense krant, vele decennia geleden. Daags voor de Ronde van Kroatië en Slovenië had hij de Grote Prijs ROG gewonnen, een klassieker voor amateurs in het toenmalige Joegoslavië. In de jaren vijftig en zestig trok een team van de Toer- en Wielclub Maastricht altijd naar het evenement.

Jan Willemsen: „Ik was negen keer van de partij. Altijd als mecanici, soms ook nog in de functie van ploegleider. Die ene keer, dat ik ginds won had ik toestemming om als individueel te starten, zowel in genoemde klassieker als ook in de daaropvolgende etappekoers.”

Het waren, vanzelfsprekend, drukke dagen. Hij moest alles regelen, vervolgens koersen. En als de ploeg na het avondeten ging rusten begon voor hem het werk als mecanici. Voor „eeuwige” wielerman Jan Willemsen heel gewoon.

„Omgerekend in Nederlands geld hield ik aan mijn overwinning in de Grote Prijs ROG enkele honderden gulden over. Kwam goed uit. Konden we nog extra eten kopen. Vooral de honger van Jan Huguens was bijna niet te stillen. Allemachtig, wat kon die man eten. Maar wat kon hij ook hard rijden.”

Vijftig jaar zonder onderbreking heeft Jan Willemsen van de Koninklijke Nederlandse Wielren Unie een licentie gekregen. Eerst een paar keer als nieuweling („direct na de bevrijding ben ik begonnen”), daarna tientallen jaren als amateur, mecanici, helper, noem maar op. Thuis in de Bavestraat 118 in Nuth, naast de foto's van zijn drie kleinkinderen, bewaart hij de documenten als tastbare herinnering aan een halve eeuw wielersport.

Hij haalt een plakboek voor de dag. „KKK-ronde in Hoensbroek,” staat er in schoolschrift. „Eerste wedstrijd als nieuweling. Zesde plaats in uitslag.” Het was kort na de oorlog. Hij grinnikt en wijst naar het bijbehorende kranteknipself. „Klaas Vet uit Amsterdam won. Jacq Fooy uit Maastricht, hij is naderhand nog even prof geweest, werd zevende. Jan Bakkes uit Puth elfde. Na ons kwamen de amateurs aan de start, vervolgens de profs. Zij reden 125 kilometer.” Uitslag: 1. Gerrit Schulte, 2. Kees Pellaars, 3. Bouk Schellingerhoudt, 4. Theo (Fiele) Middelkamp. „Kanjers, hé.”

door
WIEL VERHEESEN

Hoeveel wedstrijden Jan Willemsen reed? „Zeker tweeduizend. Niets bijzonders. In 1961, ik was toen tweëndertig, werd ik gehuldigd ter gelegenheid van mijn duizendste wedstrijd. Begin jaren zeventig koerste ik nog. Tel maar uit. Er waren jaren, dat ik tachtig, negentig keer aan de start kwam. Veldritten en wedstrijden op de sintelbaan niet ingerepen.”

Als cyclocrosser was hij lange tijd een toonaangevend figuur. Trouwens, zijn allereerste bloementuul veroverde hij in het veld. „Het was in 1947. Op de Sint Pietersberg. Een jaar later werd ik amateur. Ik heb menige generatie zien komen en gaan. Geen amateurkoers waar de Toer- en Wielclub Maastricht destijds naar toe ging of ik ben er geweest. Omloop van de Twaalf Kantons in Luxemburg, Ronde van Joegoslavië. Ster van Namen, Ronde van Belgisch Limburg, Ster van Henegouwen, Olympia's Tour door Nederland, noem maar op.”

Een poosje geleden reed hij eens met een trimclub naar Luxemburg. „Ik zei tegen mijn metgezellen: 'Mensen, tussen de grens in Eijsden en het Groothertogdom ligt géén dorp of ik heb er gereden.' Toen ik zeventig was won ik nog vijf koersen.”

Prof is hij nooit geweest. Wel veel met beroepsrenners op pad geweest. Als mecanici zes keer naar de Tour de France.

„Telkens met de ploeg van Kees Pellaars. Eerst TeleVizier, daarna Goudsmid Hoff. De Tour de l'Avenir heb ik als zodanig ook meegemaakt. Ook de Ronde van Tunesië. In de Tour de l'Avenir heb ik Cees Haast gered van een val in het ravijn. Ik zag hem zigzaggen over de weg naar beneden gaan. Volledig van de kaart. 'Stop', riep ik tegen de ploegleider. Ik sprong uit de auto en kon nog net op tijd Haast grijpen.”

Vaste klant werd Jan Willemsen na zijn rennersbestaan ook in toertochten en gentlemenwedstrijden. Het wielereest in het Oostenrijkse Sankt Johann slaat hij nooit over. Met veel oud-collega's heeft hij een goede band.

Zeker met Jan Huguens, maar ook met renners uit een latere periode zoals de ex-wereldkampioen der veldrijders Hennie Stamsnijder en huidige prof Frans Maassen.

● Jan Willemsen, vaste klant op de afdeling licenties van de Koninklijke Nederlandse Wielren Unie. Foto: FRANS RADE

„Van Maassen kreeg ik altijd een exemplaar van de leiderstrouw. Hij droeg in deze of gene rit koers. Een paar maanden geleden ben ik hem nog gaan ontmoeden in de proloog van de Tour. Het was voor mij om géén prettige dag. Toen terugkeerde in het hotel bleek de fietsen van mezelf en de vriend waarmee ik naar de Tour was gegaan gestolen. Schrikte enkele duizenden gulden.”

Jan Willemsen bewaarde met dan de - soms al vergeelde - licenties. Zijn archief kreeg een halve eeuw indrukwekkende afmetingen. Met het jubileum voor de boeg, dat hij op 26 november viert, is hij druk doende om alles nog eens te ordenen.

Het jubileum belooft een wijde reünie van de eerste orde te worden. Een klassieker met herinneringen en sterke verhalen. Bovendien het feit, dat hij vijftig jaar geleden is bij de KNWU, viert hij immers ook - met een vertraging - zijn vijftenzestigste verjaardag. Bovendien zit hij op halve eeuw in het zakenleven. Eerst hielp hij zijn vader in de sport- en rijwielzaak, daarna werd hij - met een kleine onderbreking elders - zelf ondernemer.

Overigens, het wielersport van Jan Willemsen ging niet alleen over rozen. In Joegoslavië won hij eens toen hij uit het maraathonbaas stapte aangereden door een andere volger.

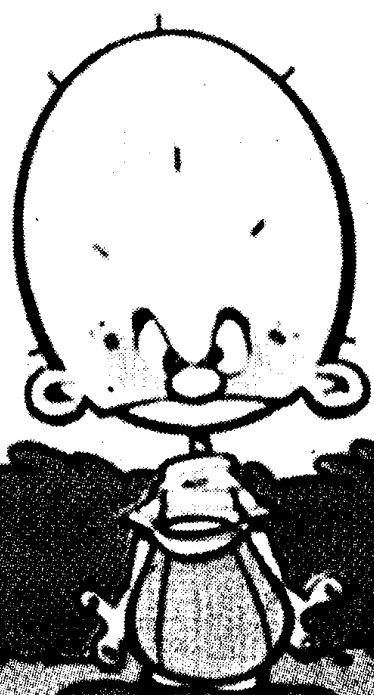
„Het gebeurde aan de finish van de eerste etappe. Drummen uit Bemelen had enkele uren tevoren bij een tegenslag zijn pols gebroken. Alsof voor de ploeg nog geen tegenslag genoeg was reed een auto met het voorwiel over mijn voet. Pijn dat ik had.”

In de Ronde van Spaubeek won hij omstreeks 1970 door nog een tere tegenslag getroffen. Hij bleef zijn linkerheup. Uitgerekend de laatste koers van het seizoen. Bovendien, in de laatste kilometer ter en als leider in de wedstrijd.

„Even tevoren was ik weggesprongen. Toen gebeurde het. Pats, daar lag ik. Mijn achtervingers reden mij voorbij. Publiek snelde toe en hielp mij overeind. Toen de mensen me los lieten zakte ik weer ineen. Ik voelde dat het goed fout zat, maar wilde naar de streep. Die heb ik gehaald, maar toen was het voor enige tijd echt afgelopen.”

Het plan om een paar dagen later als mecanici met Harry Stams en Gerard Koel naar de Amsterdamse van Berlijn voor amateurs te gaan moest hij laten varen. Zijn comeback niet meer. „Zijn comeback niet meer. Zeker met Jan Huguens, maar ook met renners uit een latere periode zoals de ex-wereldkampioen der veldrijders Hennie Stamsnijder en huidige prof Frans Maassen.

Biebel, een stripfiguur die

Vanaf vandaag elke zaterdag in Vrijuit: een hele pagina kleurenstrips op de achterpagina van Vrijuit. Scorpio is een strip van Robert Wuyts, een romantisch verhaal dat doorloopt; Biebel is een grappig figuurtje van Marc Legendre, die op elke pagina een compleet 'avontuur' beleeft – dit is wat men in België, waar beide strips vandaan komen, een 'gagstrip' noemt. Op deze pagina een korte kennismaking met de makers van de strips en wordt een tipje van de sluier rond de ontstaansgeschiedenis opgelicht.

● Marc Legendre met Biebel: geregeld een weekeinde biebelen.
Foto: BRUNO VETTERS

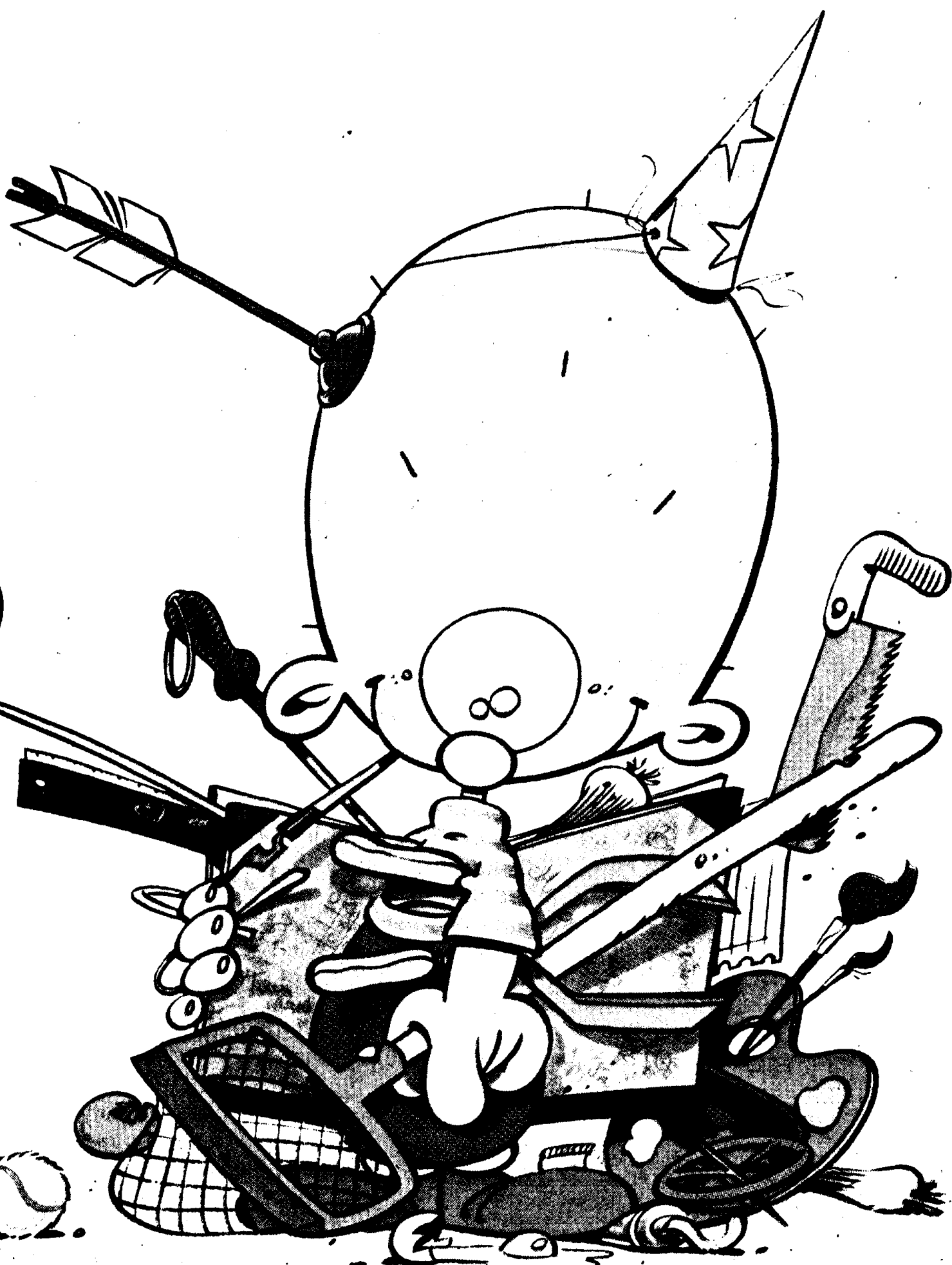
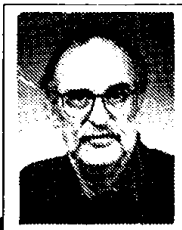
kig niet iedere dag een grap te bedenken, zo nu en dan ga ik een weekeinde biebelen."

Ook na 21 albums van Biebel meent Legendre dat het niet echt een beroep is, maar een hobby. Een echt beroep is trouwens zijn hoofdredacteurschap van het stripblad Suske en Wiske ook niet. "Hoofdredacteur, een groot woord, maar het is

meer een vorm van babysitten."

Hoe lang gaat Biebel nog door? „Ik zeg altijd dat ik het beu ben, maar zolang ik het leuk vind, blijf ik het doen. Ik denk niet dat ik het mijn hele verdere leven volhoud. Maar tegen de tijd dat ik met tegenzin aan tafel ga zitten om grappen te bedenken, dan stop ik ermee."

door
SANTE
BRUN

Robert Wuyts, de tekenaar van het album 'De Gekkenlijn' in de reeks Scorpio, werd geboren in Rwanda en is zelf 'half Toetsi'. Scorpio is een mooie romantische strip over de vriendschap tussen Schotse avonturier Steve McEwan en de Maasai in Kenia. Wuyts zal wel vaak Kenia en Maasailand bezoeken. „Ik ben één keer in Kenia geweest; ik was toen zeven jaar en onderweg van Rwanda naar België heb ik een tussenstop gemaakt in Nairobi." Hij is nu 41, en een nieuwe reis naar Afrika heeft er financieel nog steeds niet aangezet. „Ik ben deze zomer met Yaack op vakantie geweest in De Panne. Veel plezier gehad, trouwens. Het was er minstens zo warm als in Afrika." Yaack is de schrijver van het scenario van Scorpio.

De verbijfing wordt alleen maar groter. Maar hoe kom je dan aan die gedetailleerde kennis, die nodig is om dit type strips geloofwaardig te tekenen? „Een vriend van me werkt bij de FAO, die heeft via een baan in Rwanda contact gekregen met de Maasai. Hij heeft daar later een tijdlang iemand verzorgd die syfilis had, en zo raakte hij er zo vertrouwd, dat hij werd opgenomen in het stamverband en toestemming kreeg te fotograferen." Honderden foto's kreeg Robert Wuyts ter beschikking, plus een bijna eindeloze verhaal vol informatie over de Maasai. Wuyts Belgische vader verdween in 1959, vlak voordat Rwanda een zelfstandig staat werd. Kinderen van gemengd bloed worden niet geaccepteerd door de Rwandese bevolking. Via het Rwanda Fonds werden Belgische adoptieouders gezocht en gevonden voor de kleine Robert, die vervolgens naar België vertrok. Eerst woonde hij in Turnhout, nu in Antwerpen. „Maar natuurlijk heb ik heimwee naar het continent, naar de mensen in Afrika." Dat heimwee leeft hij een beetje uit in de strip, die hij zelf graag 'grafische literatuur' noemt.

Wuyts was aanvankelijk reclame-tekenaar, maar zelfs toen hij nog in Afrika was, werd zijn belangstelling voor strips gewekt. Hij werkte, voor hij aan Scorpio begon, uitgebreid voor Willy Vandersteen, en

● Robert Wuyts: heimwee naar Afrika.

voor de weekbladen Kuifje en Robbedoes. De verhalen worden overigens geschreven door Yaack, schuilnaam voor Jacques Bakker (52), maar in feite komen de uiteindelijke strips in een soort symbiose tot stand. Dat gebeurt bijvoorbeeld in uren lange telefoongesprekken, en ze gaan dus ook wel samen op vakantie. Gemiddeld eens in de maand zien ze elkaar, en alle beslissingen worden gezamenlijk genomen. Ook Yaack wist niets van Afrika, hij had wel – ook onder de persoonlijke leiding van Willy Vandersteen – zijn sporen verdiend als schrijver van verhalen voor dertig verhalen van Jerom, 350 verhalen van Bessie, twee verhalen van Robert en Bertram en daarna nog Erik of het Klein Insectenboek. De film Out of Africa was zowel voor Wuyts als voor Yaack de voornaamste aanleiding om als onderwerp voor hun strip de Maasai te nemen. „Ik had al eens gewerkt aan een verhaal over Stanley, maar daar was geen belangstelling

voor," zegt Wuyts. Maar na de film was de interesse van het publiek gewekt en daar haakt Scorpio bij aan. Waarom heet de stripheide Scorpio? Oplettende stripezers zullen al snel zien dat Steve McEwan op zijn bovenarm een getatoeëerde schorpioen heeft staan. En de schorpioen is een de Maasai hooggeacht edel dier, waardoor de tatoeage aanleiding werd McEwan in hun kringen op te nemen. Wat is het bijzondere aan de Maasai, met wie McEwan de rest van zijn leven verbonden zou blijven? „Ik houd heel erg veel van traditioneel Afrika," zegt Wuyts. „En de Maasai weten traditioneel en modern heel goed te combineren, ze blijven zichzelf en gebruiken toch westerse middelen. Er zijn Maasai-veeartsen en ingenieurs, maar ze gaan allemaal terug naar hun stam – het stamverband is heel sterk." Na 'De Gekkenlijn' is verschenen 'Het begin van alle schoonheid', en dezer dagen komt 'Het Witte Goud' uit.

● De schorpioen op de schouder van Steve McEwan, die de serie strips haar naam gaf.

DE LIMBURGSE PERSONEELSGID

Wij bieden een jonge 'ondernemer' m/v een interessante carrière als regiomanager

Tempo-Team Uitzendbureau is een succesvolle, dynamische en snelgroeiende organisatie. Met ruim 100 vestigingen behoren wij tot de grootste uitzendbureaus in Nederland. Om flexibel en doordoor slagvaardig te kunnen opereren, helpen wij vanuit onze specifieke deskundigheid bedrijven een tijdelijk personeel. En meestal een passend werk. Op vrijwel elk gebied. Wij zijn gespecialiseerd in diverse sectoren van de arbeidsmarkt.

Ook Randstad Holding nv, de groep zakelijke dienstverleners waarvan Tempo-Team deel uitmaakt, floreert. Met een omzet van ruim 3 miljard gulden behoort onze groep wereldwijd tot de grootste uitzendorganisaties.

Om in de pas te blijven met onze groeiende activiteiten zijn wij op zoek naar regio-managers m/v voor onze vestigingen in Limburg.

Particulier inzicht

Als regiomanager gaat u leiding aan een vestiging. U bent direct verantwoordelijk voor de verloop en het rendement van de vestiging. De begeleiding van de medewerkers - uw laatste medewerkers - staat daarbij voorop. U gaat hen hun verantwoordelijkheden en opdrachten mee, die ze moeten uitvoeren. U bent verantwoordelijk voor de verloop van de vestiging en de relatie met de klanten. Ook bent u verantwoordelijk voor de uitvoering van de vestiging. U bent verantwoordelijk voor de verloop van de vestiging en de relatie met de klanten.

Wat wij vragen

U hebt een afgeronde HBO- of academische opleiding. Wij denken daarbij aan HBO-CE, HBS of een studie Economie. Verder beschikt u over commerciële en leidinggevende werkervaring, bij voorkeur opgedaan in de zakelijke dienstverlening. Om die reden hanteren wij een leeftijdscriterium van 27 tot 34 jaar. U hebt vanzelfsprekend een uitstekende kennis van de Nederlandse taal en bent vlot en overtuigend in het Nederlands. U bent vlot en overtuigend in het Nederlands. U bent vlot en overtuigend in het Nederlands.

Wat wij bieden

Omdat wij veel van u vragen, stellen wij daar veel tegenover. Zoals: een uitgebreide introductieperiode in een professionele organisatie met een vriendelijk en open werkklimaat; binnen een organisatiestructuur met korte communicatielijnen. Wij hebben verder een uitstekende honorering met dito arbeidsvoorwaarden voor u in pectio en reële mogelijkheden om door te groeien binnen de eigen organisatie en holding. Nog een pluspunt: via een opgedane kennis in het afdelenkapitaal van Randstad Holding nv.

De volgende stap

Indien u zich herkent in het geschetste profiel, neem dan het juiste initiatief. Stuur binnen twee weken s.v.p. een sollicitatiebrief voorzien van pasfoto en cv. aan: Tempo-Team Uitzendbureau Mw. J.M. Caro Postbus 12700 1100 AS Amsterdam-ZO

Een op de functie afgestemd psychologisch onderzoek maakt deel uit van de selectieprocedure.

tempo-team uitzendbureau

Binnen de sector Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs is bij de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH) een vacature voor een

docent dans (m/v) voor 15,2 uur per week

Taken:

- verzorgen van onderwijs in het betreffende vakgebied;
- eindexamen (scriptie) begeleiding;
- supervisie en praktijk/stagebegeleiding;
- (samen met anderen) ontwikkelen van het onderwijs in het betreffende vakgebied;
- leveren van een bijdrage in de ontwikkeling en organisatie van de opleiding;
- verzorgen van lessen en taken binnen andere opleidingen van de Hogeschool;
- verzorgen van contractactiviteiten.

Functie-eisen:

- een voor de functie relevante HBO- of universitaire opleiding;
- bekendheid met en werkervaring in een of meerdere werkvelden van de Hogeschool Sittard;
- bekendheid of affiniteit met het werken in een modulaire onderwijsstelsel;
- een bewijs van voldoende didactische voorbereiding of de bereidheid hier toe een cursus te volgen;
- ervaring in het onderwijs is een pre.

Het salaris wordt vastgesteld conform de CAO van de Hogeschool Sittard, bedraagt minimaal f 3.727,- en maximaal f 7.996,- bruto per maand bij een volledige betrekking.

Inlichtingen kunt u telefonisch winnen bij mevrouw drs. C. Schoffelen-Steensma, directeur HSAC, (046) 59 12 12, of bij mevrouw Y. Truyen, studierichtingsleider SPH, (046) 59 13 34.

Sollicitaties kunt u vóór 3 oktober a.s. richten aan mevrouw W. Overstee, personeelsfunctionaris, Postbus 69, 6130 AB Sittard.

HOGESCHOOL SITTARD

De Hogeschool Sittard ressorteert onder de Stichting Hoger Beroepsonderwijs Limburg. Hiervan valt ook deel uit te maken Hogeschool Heerlen en de HEAO-Limburg te Sittard. Er worden opleidingen verzorgd in de sectoren Economie, Gezondheidszorg, Sociale Agogisch Werk, Onderwijs en Techniek.

Opleidingen van de sector Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs:

- Culturele en Maatschappelijke Vorming;
- Kruisieve Therapie;
- Maatschappelijk Werk en Dienstverlening;
- Sociaal Juridische Dienstverlening;
- Personeel en Arbeid;
- Sociaal Pedagogische Hulpverlening.

Sportcentrum 35, 6136 KX Sittard, Postbus 69, 6130 AB Sittard, telefoon (046) 59 12 12.

HOGESCHOOL KATHOLIEKE LEERGEN

De Hogeschool Katholieke Leergangen Sittard zoekt op een aantal plaatsen naar leerlingen voor de onderwijsinstelling.

Taken: onderwijsinstelling, studenten van verschillende profielen, verschillende niveaus, van het eerste tot het laatste jaar. Taken: onderwijsinstelling, studenten van verschillende profielen, verschillende niveaus, van het eerste tot het laatste jaar.

De Hogeschool Katholieke Leergangen Sittard heeft naast opleidingen in de sectoren Economie, Gezondheidszorg, Sociale Agogisch Werk, Onderwijs en Techniek, ook een groot aantal Samenlevingsprogramma's en een afdeling voor de opleiding van docenten aan de Hogeschool Katholieke Leergangen. De Hogeschool Katholieke Leergangen behoren tot de Stichting Hoger Beroepsonderwijs Zuid-Nederland en verzorgen een breed scala van middelbare en hogere beroepsopleidingen, begeleiding voor bedrijven en overheid en opereren in internationaal samenwerkingsverband. Een dynamisch onderwijsbedrijf voor de bijna 4.000 medewerkers en ruim 35.000 studenten aan de Hogeschool in Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Roermond, Sittard en Tilburg.

MEDEWERKER ONDERWIJS-ADMINISTRATIE/RECEPTIE V/M

De Hogeschool Katholieke Leergangen Sittard zoekt op een aantal plaatsen naar leerlingen voor de onderwijsinstelling. Taken: onderwijsinstelling, studenten van verschillende profielen, verschillende niveaus, van het eerste tot het laatste jaar.

BERRY LOCHT OPTIEK

BERRY LOCHT OPTIEK is met vestigingen te Venlo, Roermond, Echt, Maastricht (B), Nuth, Born, Maastricht, Heer en Vaals, de grootste optiekketen in Limburg.

gediplomeerd opticien / Optometrist / contactlensspecialist

Functie-eisen:

- minimaal 5 jaren ervaring in een soortgelijke functie;
- contactuele aard en een dienstverlenende instelling.

Geboden wordt:

- een verantwoordelijke baan in een jong team;
- uitstekende primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden;
- goede ontplooiingsmogelijkheden.

Voor nadere inlichtingen kunt u desgewenst telefonisch contact opnemen tijdens kantooruren met de heer H. Locht (tel.: 04754-52727). Bent u energiek, minimaal 25 jaar en voldoet u aan bovengenoemde functieleisen? Stuur dan uw sollicitatie onder bijvoeging van uw cv, diploma's en referenties binnen 14 dagen na het ad.

Berry Locht Groep, T.a.v. de heer H. Locht Postbus 69 6100 AB ECHT

Production Manager M/V

BEVLAAGDE FUNCTIE

- Opbrengst, administratief/HBO-technisch, productieproces, overzichtelijk, overzichtelijk, overzichtelijk met een sterke commerciële instelling.
- Een dynamisch bedrijf in een groeiende markt.
- Leidinggevende capaciteiten.
- Kennis van de Nederlandse taal.
- Kennis van de Nederlandse taal.
- Kennis van de Nederlandse taal.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

De Production Manager M/V is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming. Hij/zij is verantwoordelijk voor de productie van de producten van de onderneming.

tempo-team uitzendbureau

INDUSTRIE

De tempo-team uitzendbureau is een organisatie die u helpt om uw personeel te vinden. Wij zijn gespecialiseerd in de industriële sector.

Textieltechnische dienst m/v

De tempo-team uitzendbureau is een organisatie die u helpt om uw personeel te vinden. Wij zijn gespecialiseerd in de textieltechnische sector.

Techniek

De tempo-team uitzendbureau is een organisatie die u helpt om uw personeel te vinden. Wij zijn gespecialiseerd in de technische sector.

Medische dienst m/v

De tempo-team uitzendbureau is een organisatie die u helpt om uw personeel te vinden. Wij zijn gespecialiseerd in de medische sector.

Medische dienst m/v

De tempo-team uitzendbureau is een organisatie die u helpt om uw personeel te vinden. Wij zijn gespecialiseerd in de medische sector.

GEMEENTE MAASBRACHT

Openbare basisschool Het Palet te Maasbracht is op zoek naar een eerste leraar.

GROEPSLEERKRACHT M/V

voor 23 uren per week

Openbare basisschool Het Palet is een groeiende school met een basisschool van 2,8. Het onderwijs is flexibel georganiseerd om zoveel mogelijk rekening te kunnen houden met de mogelijkheden van het individuele kind. Naast de cognitieve ontwikkeling staat ook de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind centraal. Groepsleerkracht van kinderen geschiedt dan ook op basis van de hele ontwikkeling. Een goede samenwerking met de ouders voor de school een onmisbare factor in de begeleiding van kinderen.

FUNCTIE-INFORMATIE:

• het betreft een groepsleerkracht voor groep 4/5 voor 4 ochtenden; uitbreiding van de functie in de toekomst is niet uitgesloten.

FUNCTIE-EISEN:

- van de kandidaten wordt een actieve instelling verwacht t.a.v. de organisatie van de school;
- de doelstellingen van het openbaar onderwijs moeten worden onderschreven;
- een flexibele houding met betrekking tot de klas-organisatie is, gezien uitgangspunten van de school, noodzakelijk.

ARBEIDSVORWAARDEN:

• de gebruikelijke rechtspositieregelingen zijn van toepassing.

NADERE INFORMATIE:

Inlichtingen over deze functie kunnen worden verkregen bij: de heer L. Knipschild, directeur van O.B.S. Het Palet, tel.: 04746-5133, privé 04746-6319; de heer G. van Hegelsom, ambtenaar onderwijs van de gemeente Maasbracht, tel.: 04746-9292.

Belangstellenden kunnen hun schriftelijke sollicitatie binnen 1 week na verschijnen van dit blad zenden aan het College van Burgemeester en Wethouders van Maasbracht, Postbus 7000, 6050 AA Maasbracht. In de linkerbovenhoek van de enveloppe s.v.p. vermelden: "Sollicitatie Groepsleerkracht".

WORDT TOPSCORER BIJ MITHRAS

Als belangrijke SPORTRECLAME onderneming werken wij samen met honderden clubs in Benelux en Frankrijk.

Dankzij onze dynamische ontwikkeling in de provincies Limburg en Brabant willen wij

ZELFSTANDIGE BUITENDIENSTMEDEWERKERS/S

de mogelijkheid bieden naar het succes.

Wij bieden u:

- een gedegen opleiding, hoog commissie loon, extra vergoedingen, secundaire arbeidsvoorwaarden en wij organiseren van uw dagelijkse

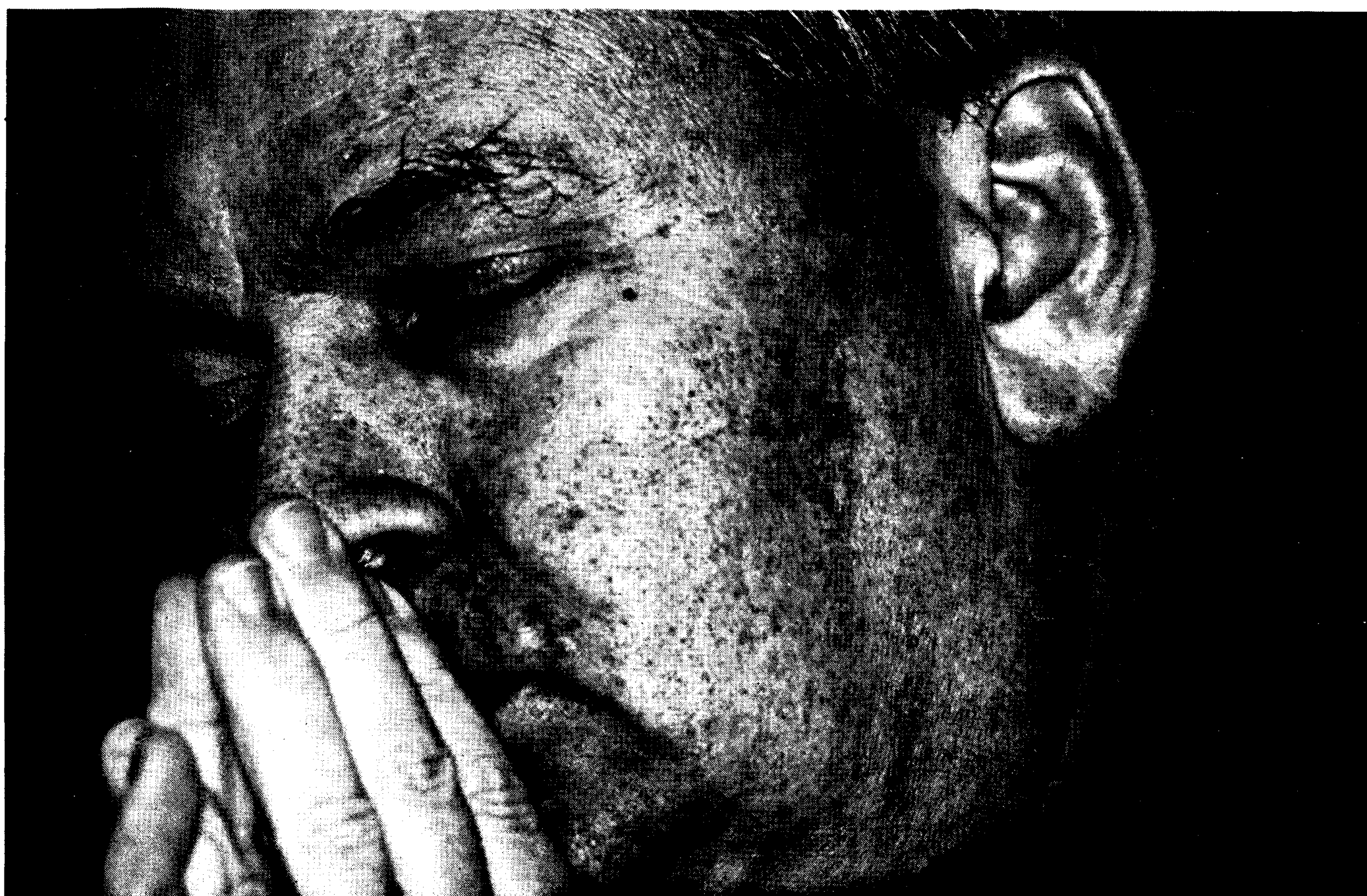
Voor meer inlichtingen, gelieve telefonisch contact op te nemen op maandag en dinsdag tussen 9 en 18 uur met onze verantwoordelijke Mithras HUMBERT.

Telefoonnummer 043/47.86.43

mithras ADVERTISING bvba Schuytweg 50 - 6216 XD Maastricht

'Weet Wiertz zelf al welk beleid hij ruggegraat gaat geven?'

Bisschop Wiertz schept klimaat voor dialoog

● Frans Wiertz een jaar bisschop: 'Er mag best een robbertje gere-detwist worden, maar niet zo verbeten als in het verleden.'

Foto: JAN PAUL KUIT

door
RENÉ ROOSJEN

Wiertz al een jaar bisschop? Waar blijft de tijd; en wanneer komt er meer duidelijkheid over zijn beleid? hoor je links en rechts van het middenschip.

Progressieven en conservatieven wachten in spanning af. Nog even genieten ze hun adempauze in het 'oud-testamenteisch vredesjaar' dat bisschop Wiertz bij zijn aantreden aankondigde.

Vanaf het moment dat zijn benoeming bekend was, klinken op alle fronten signalen van hoop op betere tijden dan onder mgr. Gijsen. Waar de vorige bisschop steeds weer in staat bleek de enige weerstand op te roepen, is met de komst van Wiertz een frisse wind door het bisdom gaan waaien. Hij wint vertrouwen door welwillendheid, openheid, menselijkheid en hartelijkheid. In een jaar tijd is Wiertz erin geslaagd een klimaat te scheppen voor een open dialoog. Het Universitair Centrum voor Theologie en Pastoraat zoekt toenadering. De Vereniging Pastoraal Werkenden (VPW), de Acht Mei Beweging zijn op kennismakingsbezoek geweest. Maar hoe verder nu?

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

Wiertz gaat als enige vertegenwoordiger van de Nederlandse bisschoppenconferentie naar de synode over de taken van religieuzen in buiten de kerk. Prachtige kans voor Wiertz om in het centrum van wereldkerk internationale contacten te leggen. De andere bisschoppen vinden het prima zo, want binnen het episcopaat heeft Roermond het gevoel dat Wiertz hen gras voor de voeten wegmaakt. Roermond zit echt te vlassen op een Rome vice-versa. Wiertz mag het. Hij heeft zelfs de vrije hand.

kers hangt een beetje van de bisschop zelf af. De een staat vooraan in de rij; de ander wacht af wat anderen te berde brengen.

Een maand naar Rome voor tien minuten spreektijd en een aantal vergaderingen. In het zakenleven heet dat een 'snoepreisje'. Voor Wiertz ligt het een tikkelje anders. Hij neemt de zorgen van het bisdom mee. Zijn grootste zorg: 'Hoe vertaal ik de links en rechts opgebouwde goodwill in daadkracht, in beleid?'

Binnen van het bisdom hoor je wat gemurmel van 'Waar gaat het allemaal naartoe?', maar het vertrouwen in deze bisschop is ongeschonden. Niemand die Wiertz voor de voeten wil lopen. Zeker niet een onbekend aantal jaarconractanten dat zich gedeisd houdt.

Zonder naam in de krant willen bisdom-medewerkers wat meer kwijt. Dan bespeur je dat het vrouwen ook weer geen eeuwigeheidswaarde heeft. Want als de trein niet in gang blijft, verandert er niets. Of zoals een geestelijke het scherper formuleert: 'Dan is het uitstel van executie.'

Bij de bekendmaking van zijn be-

noeming zei Wiertz ter introductie: 'Ik ben maar een eenvoudige pastoor. Parochies waren mijn leer-scholen; geen universiteiten. Qua karakter ben ik meer voor een harmoniemodel. Ik kan niet zo goed leven met een strijdmodel.'

Eenmaal bisschop gaf hij aan dat van zijn hand geen blauwdrukken zijn te verwachten om de polarisatie af te bouwen. 'Ze wekken te-gengestelde verwachtingen en niet-ingeloste verwachtingen wekken frustraties... Er mag best een robbertje gere-detwist worden, maar niet zo verbeten als in het verleden.'

Wiertz is een bisschop die zich graag onder het volk mengt. Bij de watersnood gaat hij op de mensen af. Scholengemeenschap Ursula in Horn ontvangt hem met spandoken 'We love Wiertz'. Met kardinaal Simonis rijdt hij op een 'mobiel' door de fabriekshallen van Nedcar. Bij de politie school schiet hij foto's. Maar een wapen aanraken druist tegen zijn principes in. Met Rolduc-priesterstudenten zeilt hij op de Friese meren. Bij de herdenking van het Indië-monument zal Wiertz niet ontbreken.

Echte wapenfeiten bleven niet on-

opgemerkt. Vicaris Moonen, belast met onderwijszaken, verdween van het toneel. Hij kreeg een taak als pastoor. Ongetwijfeld heeft het afschieten door de scholen van het Arkor-reglement voor Moonen de weg terug-naar-af gebaand.

Van der Valk. Terug door de voor-deur, na de historische aanvaring met Gijsen in de vorm van een open aanklacht in de vaak geciteerde Hubertusprek.

Binnen de muren van het bisdom voerde Wiertz een reorganisatie door. Het bureau missiezaken en het bureau katechese en evangelisatie heeft Wiertz ondergebracht in een diocesaan pastoraal centrum.

Een heel ander chapter vormen de financiën. Gijsen wist buiten zijn bisdomgrenzen draagkrachtige fans aan zich te binden. Schenkingen van pakweg vijftig mille tot een ton waren eerder regel dan uitzondering. Een belangrijk deel van die centen had Gijsen nodig voor Rolduc. Vertrouwelingen weten dat Gijsen heeft gezegd: 'Als er geen garantie is voor de komende twintig jaar, begin ik er niet aan.' Dat geld was er dus. Die twintig jaar zijn nu voorbij. Gijsen is weg. Een deel van de geldschietters ook.

Met alle consequenties van dien voor de totale exploitatie van het bisdom, weet ook Wiertz.

De leiding van Rolduc is vervangen, na onverkikkelijke affaires die in de kranten breed uitgemeten zijn, zoals de kwestie Van Opstal. Th. Willemssen deken-pastoor in Thorn; J. Vries nieuwe rector Rolduc.

Rolduc leverde tussentijds zeven diakens en negen priesters af.

Rolduc stond ook afgelopen week in het nieuws. Door de toespraak van UTP-directeur prof. dr. P. Stevens bij de opening van het academisch jaar. Er zijn meerdere gesprekken met de bisschop geweest. 'Zij zullen in de toekomst worden voortgezet binnen het algemeen kader van het herstel van een klimaat van dialoog in ons bisdom.'

Een fusiegedachte speelt niet. De UTP stemt eisen aan priesters en pastoraal werkenden en regelingen af op de afzonderlijke bisdommen waarvan Roermond er één is.

De open dialoog is Wiertz niet uit de weg gegaan. Ook de pers was weer welkom in het bisschoppelijk

paleis. Er stonden er meer op de stoep: de Acht-Meibeweging en de Vereniging Pastoraal Werkenden. En die mochten ook binnenkomen.

Woordvoerder L. van der Meer van de Acht Mei Beweging: 'We stuurden hem een felicitatie bij zijn aantreden en daar heeft hij hartelijk op gereageerd. Voorzitter Hedwig Wasser sprak vervolgens met de bisschop. Zonder agenda. Verder is het totnuotoe windstil gebleven. De gezamenlijke bisschoppen lieten verstek gaan bij de Acht-Meiconferentie in Zwolle. Eerst worden de resultaten afgewacht van de bisschoppelijke commissie dialoog. Wordt eind september. De Acht Mei Beweging is benieuwd.'

VPW-voorzitter M. Gubbels over één jaar Wiertz: 'De VPW heeft in februari een gesprek met de bisschop gehad en hem gevraagd structureel door te praten. Laat eerst het oud-testamenteisch vredesjaar voorbijgaan', was de boodschap van Wiertz. 'Er zijn nog heel wat cohortenstellingen te doorbreken', is zijn opvatting. Een positief teken aan de wand is dat de oude deken van Thorn J. van Tulder belast is met een studieopdracht (in Louvain-La Neuve) aangaande het

leiden van parochies. De VPW constateert ook dat de VPW niet bij dit soort ontwikkelingen wordt betrokken.'

'Wiertz staat dicht bij de mensen. In beleidszaken is nog nauwelijks iets veranderd. De staf is nagenoeg dezelfde gebleven. De materialen vanuit de diocesaan pastoraal centrum zijn nog identiek. Ook de geloofscurssussen. Als ik naar federatienoten buiten Limburg kijk, zou Roermond het voorbeeld van 'Rotterdam' kunnen volgen. Daar bestaat tussen bisdom en VPW in-houdelijk contact.'

De 23e bisschop van Roermond, op 26 september '93 gewijd door dr. A.J. Simonis, profileert zich als pastorale herder. 'Ik ben geen bisschop om te publiceren.' Plezier heeft hij wel in het schrijven van columns. Een aantal is gebundeld. Onder de gelijknamige titel van een toneelstuk van Herman Heijermans: 'Op hoop van zegen'. Als pastorale herder heeft Wiertz tijdens zijn eerste pontificale mis aangegeven op welke zegen hij hoopt: 'Evenals de pachters in de wijngaarden zijn ook priesters beheerders van parochies; samen met veel leken. Anders zou het niet meer kunnen.'

'NATUURLIJK PROZAC' KUNNEN WIJ ZELF ONTWIKKELEN

Het juiste antwoord luidt, dat waarschijnlijk al die factoren hun steentje bijdragen, maar dat het bepaald niet het hele verhaal is. Als we afgaan op de huidige stand van onderzoek op dit punt, zoals recent samengevat door de sportfysiologen Ralph LaForge en Dana Thomas, dan blijkt dat het stemmingsverbeterende en stressverminderende effect van regelmatige lichaamsbeweging het resultaat is van ten minste vijf lichaamsprocessen.

Op de eerste plaats is dat het stijgen van de lichaamstemperatuur. Een flinke periode van lichaamsbeweging doet onze lichaamstemperatuur zo'n 2 tot 3 graden oplopen wat normaliter - het moet niet al te warm buiten zijn - een gevoel van behaaglijke warme ontspanning geeft; niet zo heel veel anders dan het gevoel dat we krijgen wanneer we in een warm bad zitten. Bovendien is het zo, dat mensen die regelmatig aan lichaamsbeweging doen, beter in staat zijn om dat plezierig gevoel vast te houden. Dat is mogelijk zo, omdat lichaamstemperatuur samenhangt met spiermassa. Meer spiermassa betekent in het algemeen wat hogere lichaamstemperatuur. Dat is ook een van de redenen dat mannen het vaak minder koud hebben dan vrouwen - ze hebben eenvoudig meer spiermassa - en oudere mensen het vaker koud hebben dan jongere. Op hogere leeftijd neemt de spiermassa af.

Op de tweede plaats leidt lichaamsbeweging tot een toename van de zogenaamde monoaminen in onze hersenen. Monoaminen zijn een bepaalde categorie zenuwgeleidingsstoffen (ook wel neurotransmitters genoemd), waaronder noradrenaline, dopamine en serotonin. Deze stoffen zijn stemmingsverbeteraars en in de juiste dosering geven ze een gevoel van innerlijk evenwicht en zelfvertrouwen.

Op de derde plaats treden er als gevolg van lichaamsbeweging veranderingen in de buitenste laag van onze

hersenschors op. De hersenen zijn een soort van elektriciteitscentrale, die elektriciteitsgolven uitzendt, die we onder andere met behulp van EEG-apparatuur kunnen waarnemen. Lichaamsbeweging brengt de hersenen er toe een bepaald soort golven te produceren, de zogenaamde alpha-golven. Dat zijn relatief langzame golven die een aanwijzing zijn voor een gevoel van ontspanning en welbevinden. Het zijn dezelfde golven die ook optreden tijdens ontspannings- of meditatieoefeningen en in bepaalde stadia van de slaap.

Op de vierde plaats leidt lichaamsbeweging ertoe dat een hele horde hormonen wordt afgescheiden.

Er zitten in onze hersenen een aantal systemen - zoals een kleine kern (hypothalamus) en een kleine klier onder aan de hersenen, die hypofyse heet - die samen met onze bijnieren bepaalde hormonen in ons bloed pompen zoals het bekende adrenaline. Die hormonen zorgen ervoor dat onze armen, benen, ons brein en andere organen in de juiste toestand komen om er hard tegen aan te gaan. Ze zorgen er ook voor dat onze spieren efficiënter werken, dat onze ademhaling intensiever wordt en onze bloeddruk stijgt, zodat meer zuurstof aan onze spieren wordt afgeleverd.

Dat is natuurlijk prima wanneer we aan lichaamsbeweging doen en ons lichaam inderdaad een hogere ademhalingsfrequentie en meer zuurstof nodig heeft. Maar dezelfde klieren produceren die hormonen ook als reactie op stress (bijvoorbeeld op het werk of tijdens een ruzie thuis). Zonder een methode om al die hormonen weer af te breken, is de kans groot dat we er op een stressvolle dag een zodanige hoge concentratie van opbouwen, dat gevoelens van onbehagen en angst ontstaan. Stevige lichaamsbeweging zorgt er dan voor dat de hypothalamus, hypofyse en de bijnieren, stoffen gaan afscheiden die deze stresshormonen

afbreken. En dat is precies een van de redenen waarom mensen zich vaak zo plezierig gaan voelen als ze na een dag vol stress een tijd stevig gaan wandelen of joggen.

Op de vijfde plaats, ten slotte, spelen ook endorfines, de door onze hersenen zelf geproduceerde morfine- of opium-achtige stoffen, een rol. Maar ze zorgen er niet alleen maar voor dat we ons minder moe en meer uitgelaten voelen na een periode van stevige lichaamsbeweging. Endorfines regelen ook onze bloeddruk en onze lichaamstemperatuur en hebben effect op onze eetlust en eetgedrag. Anders dan uiterlijke lichaamsveranderingen als gevolg van fitness-training of body building, die vaak pas na maanden te zien zijn, treden dit soort stemmingsverbeterende effecten van lichaamsbeweging vrijwel onmiddellijk op.

De stemmingsveranderingen uiteten zich vooral op de volgende drie manieren: een afname van angst en nervositeit, een gevoel van ontspanning en kalmte, en - niet het minst belangrijk - een positiever zelfbeeld. Onderzoekers laten zien dat gevoelens van zelfwaardering en tevredenheid met onszelf, al toenemen na één keer conditietraining of stevig wandelen. Alles bij elkaar genomen lijkt het er dus op dat regelmatige, stevige lichaamsbeweging effecten kan hebben die sterk overeenkomen met de effecten die medicamenten zoals antidepressiva, bijvoorbeeld prozac, hebben. Maar net als voor medicamenten geldt ook voor lichaamsbeweging dat er ook negatieve kanten - bijwerkingen - aan kunnen zitten.

Een van die negatieve kanten is overdosing, overmatige lichaamsbeweging of overtraining. We kunnen onszelf evenzeer met lichaamsbeweging overdosen als dat we dat met medicamenten kunnen doen. Overtraining kan ervoor zorgen dat spieren en gewrichten pijn gaan doen, dat allerlei blessures ontstaan, dat de hartslag te hoog wordt, dat moeheid optreedt, dat

spijsverterings- of stofwisselingsproblemen ontstaan en dat er bepaalde veranderingen in de hersenen optreden die depressie en angst veroorzaken. Dat laatste kan onder meer een gevolg zijn van het feit dat overmatige lichaamsbeweging tot de toename van een bepaald stresshormoon, cortisol genaamd, kan leiden.

Cortisol speelt een belangrijke rol in het ontstaan van angstgevoelens. Met andere woorden, als we zowel lichamelijke als mentale ontspanning willen bereiken met behulp van lichaamsbeweging, dan is het code-woord: met mate. Een belangrijke manier om de voor ons gewenste mate te vinden - die is namelijk individueel verschillend - is om lichaamsbeweging niet alleen maar als lichaamsbeweging te benaderen.

In zijn boek De Relaxatie Reactie stelt de Amerikaanse arts Herbert Benson dat het van belang is om te bewegen op grond van een innerlijk ritme, dat overeenkomt met ritmes zoals die ook in meditatie-oefeningen worden gebruikt. Bij het wandelen, joggen, zwemmen of fietsen is het volgens hem zinnig om het ritme van de bewegingen in ons hoofd te herhalen. Bijvoorbeeld tijdens hardlopen bij het neerkomen van onze schoenen op de weg, innerlijk te herhalen: 'een-twee', 'een-twee', of het ademhalingsritme aan te houden.

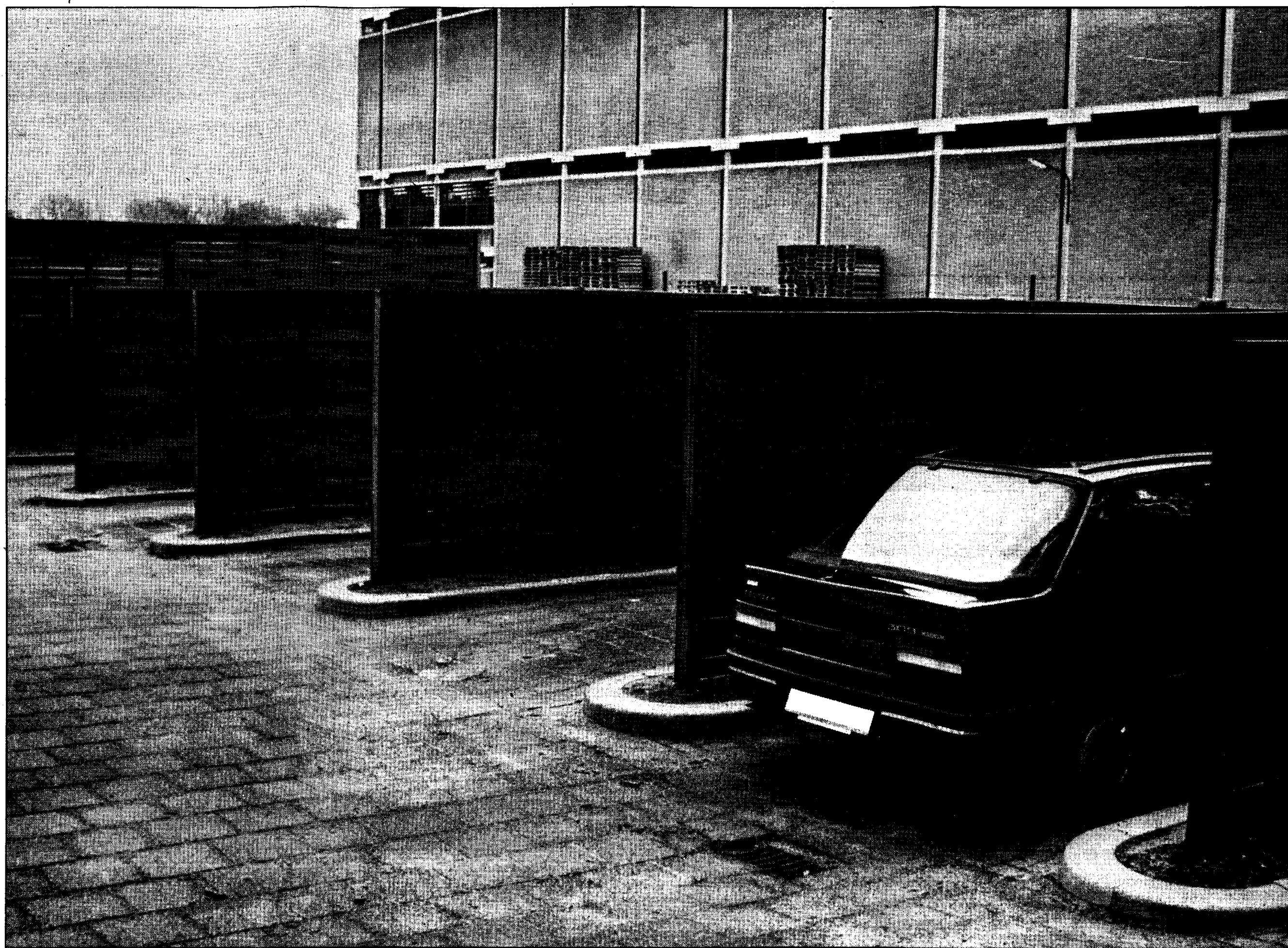
Door ons tijdens lichaamsbeweging innerlijk op een ritme te richten, treedt ook mentale ontspanning op. Daardoor neemt de kans toe, dat we lichaamsbeweging niet langer als een 'must', een prestatie of een opgave zien, wat op den duur natuurlijk alleen maar spanning oproept. In plaats daarvan wordt het eerder een soort van lichamelijke en geestelijke 'minivakantie'. En pas als lichaamsbeweging niet langer iets is waartoe onze geest ons lichaam dwingt, maar waarin beide in een soort van ritmische dans in elkaar opgaan, zijn we werkelijk gezond bezig.

door

RENÉ DIEKSTRA

Utrecht leert Heerlen hoe je hoeren gedooft

De afwerkplek bij de Utrechtse gedooftzone: hier vindt het geslachtsverkeer plaats tussen straatprostituees en hun klanten.
Foto: UTRECHTS NIEUWSBLAD

ander-

Z
ij
d
s

Pech

DOOR MONIQUE PARREN

Even tussen de middag iets regelen: bij de verhuizing naar Amsternade is deel III van het kentekenbewijs onder het voetvolk gekomen. Formuliertje kopen op het postkantoor, kosten zestig gulden. Daar begint het gedonder: de gedienschte achter het loket deelt mee dat daar niet betaald kan worden met de Postbankcard. Begrijpelijk dus. Het bedrag nog net bijeen kunnen schrapen, en het formulier ingevuld.

Aha, er moet een stempel op.

Het is dus tussen de middag, en het komt mij goed uit dat ik onderweg naar mijn werkplek, langs het politiebureau in Heerlen kom. Telefonische informatie leert dat men daar graag stempeltjes zet.

Behalve dan toevallig de dienstdoende ambtenaar. Die hecht aan regeltjes en de regeltjes willen dat ik buiten de gemeente Heerlen woon en dus in de gemeente Heerlen geen stempeltjes te verwachten heb. Maar de ambtenaar geeft wel inlichtingen aan niet-ingezetenen. Hij weet zeker dat de politieburelen in Amsternade graag en naar hartelust zullen stempelen.

Het politiebureau in Amsternade staat al een hele poos leeg, zegt een schoffende medemens, wijzend op het opvallend leegstaande gebouw. Maar in Schinnen is de politie volledig actief, meent hij. Op naar Schinnen. Het landschap is schitterend, maar ik krijg een beetje klamme handen: ik moet toch ooit een eind maken aan deze uitgelopen middagpauze. Zo klam, dat ik de benzinepomp niet in de gaten houd.

In Schinnen, u raadt het, staat het politiebureau leeg. Maar op bepaalde uren op maandag, woensdag en vrijdag is de politie te raadplegen in het gemeentehuis.

Het is dinsdag.

'U moet in Beek zijn', zeggen ze in Schinnen.

Westwaarts maar weer.

De politie-ambtenaar in Beek mompelt iets over 'flauwekul in Heerlen' en zet het felbegeerde stempeltje. Ik berg het formulier zorgvuldig op, zodat het niet uit de auto kan waaien of gestolen kan worden en ga welgemeend op weg naar mijn werkplek, waar ik, zo stel ik met klem voorhoofd vast, flink te laat zal komen.

Op de afrit vanaf de autoweg stopt de auto even heftig en geeft het dan op. Het bewijs is geleverd dat hij zonder benzine in de tank niet loopt. Ik barst in snikken uit, met van die lange uithalen, want niemand hoort me toch - iedereen raast voorbij. Iedereen moet op tijd terug zijn van middagpauze.

Als ik de tranen gedroogd heb, tracht ik toch de aandacht van voorbijgangers te trekken.

Een taxichauffeur ruikt lont en stopt. Hij rijdt me naar een benzinstation en terug; helaas heb ik niet veel geld op zak - zie boven - niet genoeg voor een benzine en de taxi. Je kunt ook te veel eisen van een mens. De taxichauffeur ziet de tranen weer opwellen in mijn weerloze kijkers en besluit dat hij in dit geval van ernstige overmacht en veel domme pech, van betaling afziet.

Dank, dank, dank.

Het is een gewone doordeweekse dinsdag.

Op de krant zie je ze denken: die houdt tegenwoordig ook lange middagpauzes.

Alle mannen voetballiefhebbers? Vergeet het maar. Terwijl Ronald de Boer tijdens de wedstrijd Ajax-AC Milan voor het eerste hoogtepunt zorgt, is het druk op de ventweg naast de Europalaan in Utrecht. Zeker twintig prostituees wachten op klanten. Het is deze woensdagavond een komen en gaan van auto's met meestal slechts één inzittende. Een man.

compromis als politieke smeermiddel voerde de gemeente een tippeverbod in voor de omliggende woonwijken.

Dat leek een goede oplossing, ware het niet dat de nabijgelegen wijk Zeswegen klaagde. Op weg naar de stad worden Zeswegense vrouwen voor tippelaars aangezien, in de wijk doken auto's op met daarin hoeren en hun klanten en ook drugsbanden.

In april nam de nieuwe coalitie van GroenLinks, PvdA, VVD, D66 en CDA dan ook in haar regeerprogramma een passage op over een nieuwe, definitieve gedooftzone. Eentje die zelfs bij de echte naam genoemd mag worden.

Rustig nadenken over de opzet van die gedooftzone is er voor de politici niet bij. De bewoners van Zeswegen, daarbij fors gesteund (opgejut, zeggen tegenstanders) door de Socialistische Partij, maakten er een hete zomer van. Via allerlei acties bemoeilijkten ze de vrouwen het werken.

Directeur Laurens Melissie van het Consultatiebureau voor Alcohol en andere Drugs (CAD) luidde na een aantal weken de noodklok: „De vrouwen zien zich nu genoodzaakt in het holst van de nacht te werken en dan zijn ze veel kwetsbaarder.”

Dat is de context waarbinnen het Heerlense stadsbestuur deze week een bezoek brengt aan het Utrechtse voorbeeldproject. Mariska van Keulen, de coördinator van het Huiskamer Aanloop Prostituees (HAP) is belangstelling als deze gewend. „Laatst waren hier twee Britse journalisten en morgen komt een delegatie van Tweede-Kamerleden kijken.”

Utrecht is een lichtend voorbeeld, constateerde de vakgroep planologie van de Katholieke Universiteit Nijmegen in 1991. Utrecht stelde de gedooftzone in 1986 in, toen de straatprostitutie in het stadscentrum voor veel overlast zorgde. „Je kunt prostitutie niet uitbannen, daarom kun je het als stad beter goed regelen,” vindt Van Keulen.

De verplaatsing naar de Europalaan gebeurde relatief probleemloos. „De gedooftzone is officieel vastgelegd in de APV. Vrouwen

kunnen rustig een klant uitzoeken. In Amsterdam denken ze 'Snel instappen, anders pakt de politie me misschien op.' Daar is elke avond wel een mishandeling of verkrachting, hier gebeurt drie keer per maand iets.”

Niet voor niets staan de vrouwen dicht bij elkaar. Ze kunnen zien wie in welke auto stapt. „We stimuleren hen de kentekens te noteren. Als het echt nodig is, kan de politie meteen gericht zoeken. Dan wordt de dader meestal gepakt.”

door
JOOS
PHILIPPENS

In de oppikzone staat een HAP-bus, zo eentje van het formaat bibliobus. Hier kunnen de vrouwen rustig een kop soep of koffie drinken, douchen, een broodje eten, spuiten ruilen en condooms kopen. „Die kosten een kwartje per stuk, dat is inkoopprijs.” Regelmatig houdt een dokter gratis spreekuur, eens per veertien dagen komt het CAD op bezoek.

Waarom die bescheiden rol van het CAD? „We zijn een prostitutieproject, geen verslaafdenproject. We bieden de vrouwen een veilige plek, dat staat voorop,” zegt Van Keulen. „Natuurlijk, bijna tachtig procent van de vrouwen is verslaafd. Maar er zijn ook vrouwen bij die hun Wehkampschuld moeten aflossen of van wie de man in de wao zit. Sommige vrouwen staan hier omdat ze snel veel geld willen verdienen, anderen zijn be-

gonnen om iets spannends te beleven.”

Het HAP is niet voor een softe behandeling. „Er zijn ook vrouwen bij die niet van hun verslaving afkomen of die een incestverleden hebben. Maar we zien ze niet als slachtoffers. Ze zijn zelf verantwoordelijk, ze moeten er zelf het beste van zien te maken. Daarom luisteren we goed naar waar de vrouwen behoefte aan hebben. Recent is hier nog een telefooncel neergezet, voor als de bus er niet is.”

Met een half miljoen gulden per jaar moet Van Keulen rond zien te komen. Daarvan heeft ze vijf professionele hulpverleners in dienst en vier chauffeurs die de bus elke dag naar de Europalaan rijden. Ook helpen zes vrijwilligers in de bus. „Die doen het prima, maar eigenlijk is dit geen werk voor vrijwilligers. Maar financieel kan het niet anders.”

Op een gemiddelde avond rijden tweehonderd klanten rond en staan 38 hoeren aan de Europalaan. „In het weekeinde zijn het er tien minder. Dan zijn veel klanten waarschijnlijk gebonden aan hun gezin. De maandag is een topdag,” grijnst Van Keulen.

In 1986 waren er nog maar 22 vrouwen, maar na een flinke groei is de groep nu vrij stabiel. Door het opjaagbeleid in Amsterdam komen daar nogal wat vrouwen vandaan. „De vorige zomer stonden er hier ineens tachtig. De afgelopen maanden heeft zich dat gelukkig niet herhaald.”

Jaarlijks verkoopt het HAP ruim 45.000 condooms. Dat duidt erop dat in de gedooftzone een miljoenenmarkt wordt gemaakt. De drugs-wereld is daarom nadrukkelijk aanwezig. Handelen mag niet,

maar het gebeurt onopvallend toch. „Soms wordt de overlast toch te groot. Dan veegt de politie de zaak schoon. Laatst zijn weer acht dealers opgepakt. Je moet de overlast beheersbaar houden. Als we bellen, komt de politie altijd onmiddellijk.”

Gedurende de eerste jaren klaagden de bewoners aan de overkant van de drukke Europalaan steen en been. In hun wijk vond veel seksverkeer plaats tussen prostituees en hun klanten, een verschijnsel dat 'afwerken' heet. Zeswegense toestanden in feite.

„Daarom is in 1989 een afwerkplek ingericht. Sindsdien is de overlast geminimaliseerd. We lopen wel twee keer per jaar met omwonenden en politie door de omgeving. Soms kunnen we kleine verbeteringen aanbrengen.”

De afwerkplek ligt langs het kanaal. Hier passeren in de vroege avond veel joggers en fietsers. Op het Merwedekanaal wordt druk geroeid. Aan de overzijde liggen woonboten. Als je de afwerkplek niet weet te vinden, vind je haar niet. Het is een soort onoverdekte carport van anderhalve meter hoog, gelegen tussen twee bedrijven, onder een paar bomen. Met plaats voor tien auto's.

„Het is zeer belangrijk dat de vrouwen in elkaars omgeving afwerken. Dan kunnen ze elkaar waarschuwen. Wie op een afgelegen plek met een klant alleen is, loopt een groter risico.” Net als in Heerlen houden de vrouwen een zwarte lijst bij van gevaarlijke klanten.

In Heerlen wordt 's middags al druk getippeld. Met als gevolg dat kinderen er het nodige van meekrijgen. In Utrecht is dat taboe. Tuppelen mag alleen van zeven uur 's avonds tot twee uur 's nachts. Op koopavonden pas vanaf half tien. Bij de oppikzone ligt namelijk de Superdoo, een grote zaak doe-het-zelfzaak.

De eerste hoeren arriveren kort na zevenen. Hun beschermers zetten hen af, één vrouw komt zelfs achter op een fiets. En daar staan ze dan, bijna allemaal onder een paraplu. De een met een dikke winterjas aan, de ander juist met een groot deel van de borsten zicht-

baar. Er zijn zichtbaar verslaafde vrouwen bij, maar de meesten ogen goed verzorgd en gezond.

Het is een drukte van jewelste. De klanten rijden niet de hele route van 2,5 kilometer, want dat zou te veel bezine kosten. Ze rijden langs de vrouwen en draaien ter hoogte van de Superdoo. En weer terug en weer heen. Totdat de keuze is gemaakt.

Nog voor acht uur staan zeker zes auto's op de afwerkplek en dat worden er in de loop van de avond niet veel minder, alhoewel Ajax en de regen niet echt bevorderlijk zullen zijn voor de zaken.

De rol van de plaatselijke politiek is wezenlijk, onderstreept ook Van Keulen. „Nu Van Thijn weg is, zie je in Amsterdam eindelijk initiatieven van de grond komen. Maar in Groningen noteert de burgemeester bij wijze van spreken hoogstpersoonlijk kentekens van klanten.”

Toch is de situatie de laatste jaren aan het verbeteren. Rotterdam heeft een gedooftzone met huiskamerproject en krijgt straks een afwerkplek, voor Den Haag geldt hetzelfde. Nijmegen heeft sinds kort ook een gedooftzone. De Arnhemse politiek daarentegen heeft na uitvoerige discussie een negatief oordeel geveld.

Natuurlijk bestaat de prostitutie bij de gratie van de mannen die er gebruik van maken. Veel mannen. „Vaak zeggen ze tegen hun vrouw dat ze even naar het café gaan,” zegt Van Keulen.

Vorig jaar benaderde het HAP de klanten met aidsvoorlichting. Dat gebeurde in een shop met gratis snacks en porno. „De meeste mannen zijn gewoon aardig en normaal,” zegt Van Keulen. „De mannen gaan naar de hoeren omdat ze daar sex kunnen hebben wanneer ze maar willen. Waarschijnlijk vinden ze het bovendien spannend en willen ze aparte dingen doen.”

Ajax heeft met 2-0 gewonnen van Europacuphouder AC Milan. Een sportief hoogtepunt, dat gevierd moet worden. Voor heel wat mannen is dat een pracht van alibi. „Ik ga nog even een pilsje drinken.”

Noem 'Market Garden' en je hebt het over Arnhem. Dan duiken meteen beelden op van ontredderde Britse para's voor wie de verovering van Arnhem een brug te ver was.

Weinigen weten dat ook Mook, Middelaar en Plasmolen, kortom het noordelijkste puntje van Limburg, was opgenomen in 'Market', 's werelds grootste luchtlandingsoperatie, en in 'Garden', de opmars vanuit Valkenswaard via 'hells highway' tot Arnhem.

De herinneringen aan de, zeker vanuit het bevrijde zuiden bijna vergeten oorlog in het noordelijke Limburg, zijn nu vastgesjord in 'In Swaeren Noodt', een monument van een boek.

Punt van Limburg in 'swaeren noodt' na mislukte 'Market Garden'

Met witte zakdoek op weg naar bevrijd Mook

1944 - 1994
50 jaar
bevrijding

gaan meteen mee tot Molenhoek, waar ze door Kanters worden ingelijfd bij zijn Orde Dienst-peloton. Als de avond nadert, staat de weg terug naar Mook onder hoogspanning. Niet één Amerikaan ligt nu te dutten. Gerrit hoort ze reppen over 'Germans'. En besluit terug te keren naar 'veilig' Molenhoek.

Een dag later is het oorlog. Kampgroep Hermann schiet vanuit het Reichswald op Plasmolen. Mook staat in brand. Drie dagen later landt het 325e Glider Infantry Regiment bij Overasselt. Samen met 540 Poolse para's rukken deze Amerikanen op naar het front bij Plasmolen en Middelaar.

Klompen

Intussen is Gerrit Thijssen met zijn kameraden toch terug naar Mook gedirigeerd om de al op 20 september gedode burgers eindelijk op een platte kar te laden. Boer Thijs Wellens is de eerste van de acht omgekomen Mokenaren die hij optilt. Bij het kapot geschoten gemeentehuis liggen de lijken van zeven Duitse soldaten tegen een berg schoenen. Gerrit vervult toch gauw zijn doorgesletten klompen voor deze stappers.

Op 3 oktober verstart het front. De evacuatie in Noord-Limburg begint.

Gerrit Thijssen blijft in bevrijd Molenhoek. Af en toe schrikt men op van bijvoorbeeld het Duitse bombardement op Malden op 29 november. Of met Kerstmis als een stomdronken Candadees door het glas&llood-tafereel van de Paterskerk in Molenhoek schiet.

Veritable

Op 7 februari krijgt Gerrit Thijssen van zijn O.D.-commandant Kanters te horen dat een dag later de operatie 'Veritable' begint, bedoeld om ineens door te stoten tot minstens achter Düsseldorf. 'Veritable' begint om vijf uur 's morgen, zo belooft Kanters.

En waarachtig, precies om vijf uur, die 8ste februari, schieten alle kanonnen op de bang ingegraven Duitsers in het Reichswald. Vijf dagen later is er vanuit de dik beboste heuvelrug geen gevaar meer te duchten.

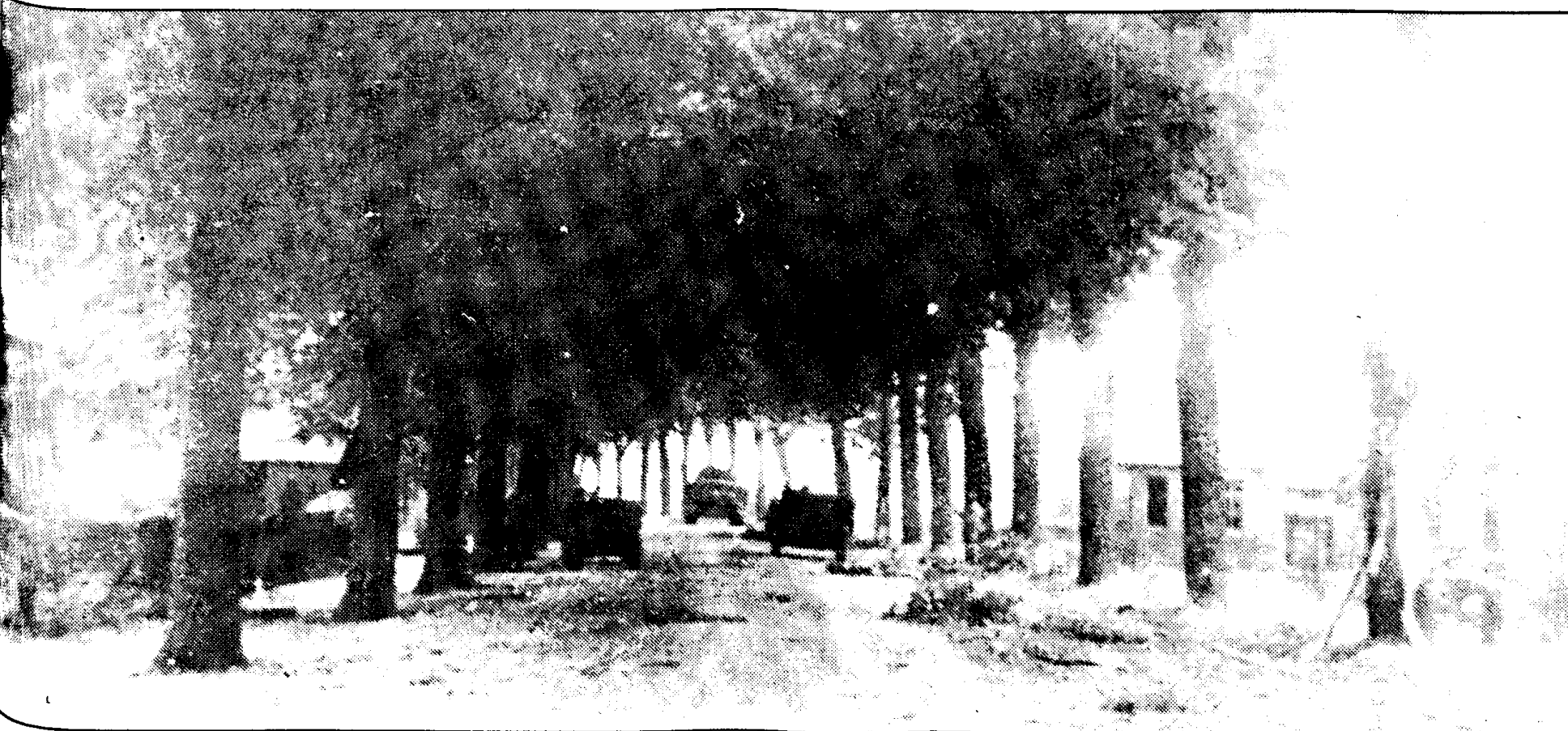
Als Gerrit Thijssen terugkeert in Middelaar, ligt zijn dorp geheel in puin. Niet één huis is ongeschonden.

Bij het geruïneerde kerkhof, op ongewijde aarde, zijn negen verse Duitse kruisen.

Ook de naam Weber staat op een kruis.

Iets verderop gaapt de hooizolder van Gerrit Thijssens ouderlijke huis wijdopen.

Het boek 'In Swaeren Noodt' is verkrijgbaar bij de Heemkundekring De Grenssteen, Mook. Prijs f45. Tel:08896-2101.

Mook, daags na de Duitse tegenaanval op 20 september 1944

Alleen dit houten kruis met gedenksteen herinnert aan de oorlogsslachtoffers van Middelaar. Foto: GER LOEFFEN

Eerst even naar de vijand, bang ingegraven bij Middelaar. Op de vooravond van 17 september 1944 krabbelt korporaal Wilhelm Lingen van de 4e compagnie, bataljon Nickel, in zijn dagboek: *erg plezierige dag. Luchtalarm om 20.30 uur. In een kelder geslapen. Ik in het ene bed en twee vrouwen in het andere. De moeder had er geen moeite mee als ik bij d'r dochter zou gaan liggen, maar ik heb me dit genoeg toch maar ontzegd.*

Een dag later moppert de kuise korporaal: *spoedalarm. Parachutisten landden in de buurt van Goch en Kleef. Snel in volle bepaking en per truck om 19.00 vertrokken in de richting van Krefeld. In een schuur slecht geslapen.*

Nu mee naar de notities van Gerrit Thijssen, net 24 en die 17de september met de rest van Middelaar braaf naar de hoogmis van tien uur in de St. Lambertuskerk. Tegen het einde van de mis horen we gebrom van vliegtuigen. Het gebrom wordt steeds luider en luider en uiteindelijk is het zo hard dat je het koor niet meer kunt horen. Als het lijkt dat de bommenwerpers boven Groesbeek zijn, klinken er opeens harde knallen. Groot tumult in de kerk. Iedereen beseft het: er wordt gebombardeerd, en dichtbij.

Nog voordat pastoor Vleugels kan laten weten dat hij het 'ite missa est' maar tot na de oorlog uitstelt, is de kerk leeg.

Over Middelaar, Mook en Plasmolen, drie dorpen in de schaduw van

het vol Duitsers gepropte Reichswald, hangt dan weer een dreigende stilte.

Tegen half twee, diezelfde zonnige zondagmiddag, spikkelt de hemel zwart van parachutisten.

Menselijk

Dat 'Market Garden' ineens als manna uit de hemel dwarrelt, daarvan hoort Gerrit Thijssen en de rest van Noord-Limburg pas maanden later.

Wat vijftig jaar na de bevrijding opvalt, is het invullen van de werkelijkheid achteraf. Begrijpelijk, want hoe wist Gerrit Thijssen nu dat hij die zeventiende september ooggetuige was van de grootste luchtlandingsoperatie uit de geschiedenis. Geen ramp; juist het ontbreken van de grotere verbanden maakt zijn getuigenis, vastgelegd in 'In Swaeren Noodt', bijzonder en boeiend. Want zijn ervaringen geven een menselijk gezicht aan de cijfermatige opsomming van deze militaire inzet.

Nu is de geallieerde inzet vooral voor 'Market' en 'Garden' indrukwekkend geweest. Dik 20.000 man, 330 stuks geschut, 511 voertuigen worden door bijna 5000 (zweef)vliegtuigen 'los gelaten' om binnen achtenveertig uur Arnhem te bevrijden. Van daaruit moeten de bevrijders doorstoten naar het IJsselmeer en het westen van Nederland.

De 1e Britse luchtlandingsdivisie

wordt ten westen van Arnhem gedropt en moet de drie bruggen over de Rijn scheurvrij in handen zien te krijgen.

Tegelijkertijd moeten de 6.695 'Screaming Eagles' ofwel de Amerikaanse 101ste luchtlandingsdivisie vanaf Eindhoven elf bruggen veroveren. En de 82ste, eveneens Amerikaanse luchtlandingsdivisie krijgt als voornaamste opdracht het vrijmaken van de Waalbrug in Nijmegen. Plus de bruggen vanaf Grave, Mook tot Nijmegen.

door

HANS
TOONEN

Wat veldmaarschalk Montgomery niet weet/geloofd, is de aanwezigheid van 'Hohenstaufen' en 'Frundsberg', twee SS-pantserdivisies die door veldmaarschalk Walter Model naar de Veluwe zijn gedirigeerd om er op te drogen van het angstzweet, overgehouden van het pak slaag in Frankrijk.

Een bijna fatale misrekening, die leidt tot de volgende dodencijfers aan weerszijden: 7212 Britten, 3974 Amerikanen, 378 Poolse para's, 718 piloten, 3300 Duitsers.

De opmars via 'Hells Highway' (corridor van Valkenswaard, via Son, Veghel, Grave naar Arnhem)

kost 5334 geallieerden het jonge leven. De Duitse prijs voor 'Market Garden' komt neer op tienduizend man.

Angsthaas

Treurige cijfers die gelukkig vlees en bloed krijgen in 'In Swaeren Noodt', een voltreffer van een boek over de benauwde bevrijding van Mook, Middelaar en Molenhoek.

Terug in het spoor van Gerrit Thijssen, die in het hoofdstuk 'Beelden die nooit verdwijnen' grinnikend noteert dat de op hun hooizolder verborgen Duitse soldaat Weber met de dag nerveuzer wordt. Schiet me maar door mijn hand, dan kan ik tenminste naar het veldhospitaal, kreunt de angsthaas vlak voor 'Market Garden'.

Bevreesd voor de volkswoede na de bevrijding duikt de 'foute' Mookse burgemeester Sengers alvast onder. Maar binnen een week sluit Piet Kanters, commandant van de ondergrondse, de bange burgervader op.

Met een witte zakdoek veilig uit de broekzak gaat Gerrit met twee Middelaarse kameraden een kijkje nemen in Mook, die 19e september. Bij de boerderij van 'Bert van 't Broek' (=Bertje Hendriks) liggen twee Amerikanen te dutten tegen hun mitrailleur. „We zijn dus bevrijd,” noteert Gerrit jubelend.

En inderdaad, Mook loopt uit. Zwaait naar de Amerikanen. Vergaapt zich aan hun lichtlopende laarzen. Gerrit en zijn kameraden

Verzamelkoorts kan oprechte filatelist (nog) niet schokken

Verdringt telefoonkaart de oude vertrouwde postzegel?

DOOR ROB PETERS

Deze week verschijnt de 54ste editie van de postzegelcatalogus van de vaderlandse postzegelhandelaren. Het spoorboekje voor filatelisten. Aan de emissie ging de eerste beurs van telefoonkaarten vooraf. Veel publiciteit voor een verzamelwoede, die volgens liefhebbers meer dan een gril is. De toekomst zal leren of de cards, de gekartelde postzegels echt gaan concurreren. De aanschafkosten kunnen een rol spelen, want voor verzamelaars zijn het voorlopig nog alleen niet gebruikte exemplaren die 'in' zijn.

Het antwoord is nog open, al legt menig oprecht filatelist toch voorzichtige al elke toevallig vergaarde telefoonkaart vast opzij.

Nederland telt al zeker vijftigduizend 'kartofielen'. Het aantal postzegelverzamelaars ligt van oudsher veel hoger, maar is wel dalend.

Het aantal kaartverzamelaars in de hele wereld wordt geschat op zo'n 2,5 miljoen.

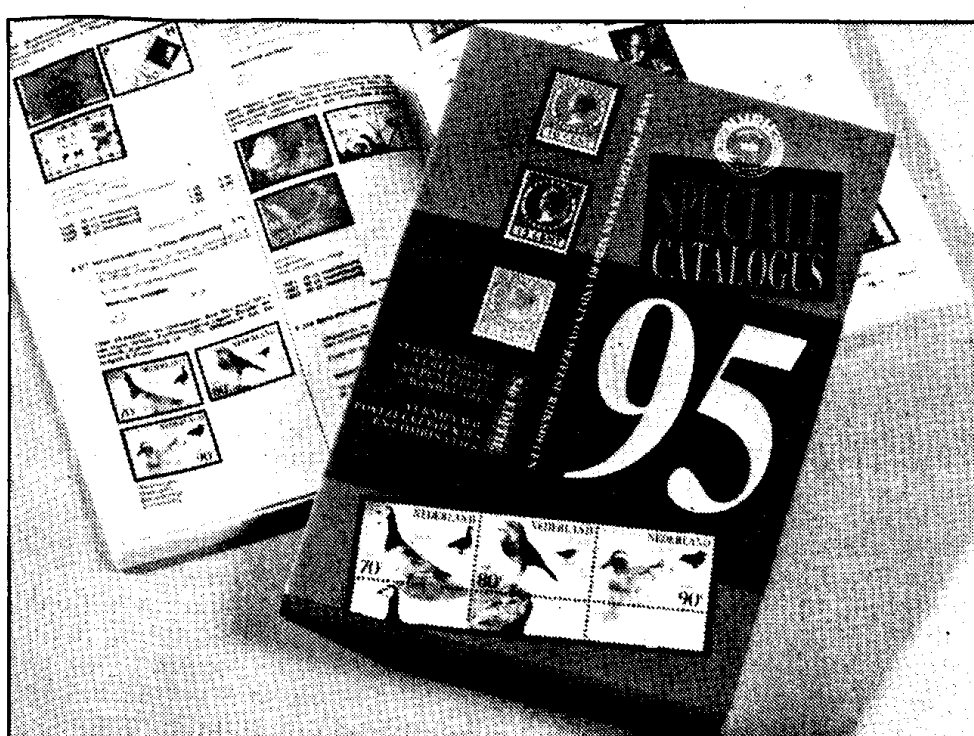
Er zijn twee clubs in Nederland waarvan de leden door middel van een professioneel magazine op de hoogte worden gehouden van alle nieuwe ontwikkelingen en uitgaven.

Naam vijfhonderd verschillende internationale organisaties geven telefoonkaarten uit in meer dan

170 landen. In Nederland startte de PTT in 1986 als eerste met een dergelijk experiment in Zeeland. Tot 1990 werd steeds dezelfde kaart verkocht. Pas sinds de grote Van Gogh-tentoonstelling in 1990 kwam daarin verandering. Sindsdien zijn er alleen al in Nederland circa vierduizend kaarten verschenen met een eigen opdruk.

Terug naar de filatelie en de catalogus 1995. De NVPH (Nederlandse Vereniging van Postzegelhandelaren) constateert in het voorwoord van de nieuwe catalogus (24 gulden) dat de postzegelmarkt stabiel is te noemen. Dat wil zeggen dat de afbraak van de prijzen in de afgelopen jaren eindelijk tot staan is gebracht. Voor de pur sang-filatelist niet zo belangrijk, al remmen hoge prijzen hem natuurlijk wel in het completeren van collecties. Voor de verzamelaar/belegger betekent die ontwikkeling wel iets. Zeker wanneer hij goed in Nederlands-Indië zit, want opvallend is dat de vraag in Zuid-Oost-Azië naar dat materiaal erg groot is geworden.

Ook oud-Suriname en Antillen doet het goed. De belangstelling voor poststukken werkt ook door naar de eerste dag-enveloppen. De exemplaren van voor 1950 doen

● De postzegelcatalogus 1995: bijbel voor altijd honderdduizenden verzamelaars van de oude, vertrouwde postzegel Foto: NVPH

voor het eerst sinds jaren weer 15% extra.

De huidige postzegelprijzen worden grotendeels bepaald door de verzamelaars, denkt de NVPH, en niet langer door speculanten. Dat zou betekenen dat de filatelie weer

door een dal is en dat moet straks in oktober als de internationale manifestatie Feapost in Den Haag wordt gehouden, duidelijk worden middels een verdere 'gezonde prijsontwikkeling' en dat maakt duidelijk dat de (nood)klok ondanks het succes van de telefoon-

kaarten geenszins geluid zal worden.

Er zijn in de loop der jaren meer aanvallen op het filateliebastion geweest. Streekpostzegels, fraaie uitgevoerde gelegenheidsblokken en andere fraai en vooral dure rommel hebben nooit een echte bedreiging kunnen vormen. De telefoonkaart lijkt meer kans te maken, maar dat is dan ook mede te danken aan het feit dat de postertijen zelf ook telefoonkaarten uitgeven...

Bij de PTT wordt ondanks de promotie van de telefoonkaart, de postzegel niet vergeten. De jeugd van de basisscholen krijgt zelfs opnieuw de kans de kinderpostzegels 1995 zelf te ontwerpen. Op de computer wel te verstaan. Elke school met het CorelDraw of Paintbrush-pakket mag drie door kinderen vervaardigde series naar de PTT sturen. Een jury onder voorzitterschap van Dick Bruna kiest dan het ontwerp uit. Eerder in 1965, 1976 en 1988 werden kindertekeningen gebruikt voor kinderpostzegelmissies.

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Al lijkt de telefoonkaart met popster meer te passen bij deze snelle tijd, dan de viltroos op het gekartelde papertje...

● Deze in Denemarken vervaardigde telefoonkaarten zijn voorzien van grappige tekeningen. In 175 landen verschijnen de laatste jaren duizenden telefoonkaarten met de meest uiteenlopende onderwerpen. Van kunst tot pin-ups. Foto: GPD

EURAMAX
COATED PRODUCTS

EURAMAX
ALUMINIUM
EXTRUSIONS

ALUMAX
ALUMINIUM B.V.

heet voortaan

ALUMAX

Aluminium is een naam tegenwoordig wordt u vaak maken per dag gecontroleerd met

producten van bij ons Aluminium is toegepast. Aluminium producten uit Limburg

Uit Roermond waar bij Euramax Coated Products aluminium van hoge

waardig. Deze wordt gebruikt voor de meest uiteenlopende producten als bijvoorbeeld

gevelbekleding of caravanrosserie. Uit Roermond komen ook de aluminium profielen

die ondermeer worden toegepast in ramen en deuren, douchecabines en garagedeuren.

Ze worden gemaakt door Euramax Aluminium Extrusions. In Kerkrade wordt bij Alumax

Aluminium schroefdraad geproduceerd voor kerkrade.

Deze 3 gespecialiseerde productiebedrijven met ruim 500 medewerkers maken onderdeel uit

van het Amerikaanse aluminiumconcern Alumax Incorporated.

De service uit de regio bestaat uit 3 filiaals die samen met de productiebedrijven

de naam: Alumax. Naast deze 3 bedrijven zijn er nog vele andere

Alumax bedrijven wereldwijd.

Alumax is een wereldwijd bedrijf met vestigingen in meer dan 20 landen.

Alumax is een wereldwijd bedrijf met vestigingen in meer dan 20 landen.

Alumax is een wereldwijd bedrijf met vestigingen in meer dan 20 landen.

Alumax is een wereldwijd bedrijf met vestigingen in meer dan 20 landen.

Alumax is een wereldwijd bedrijf met vestigingen in meer dan 20 landen.

Alumax is een wereldwijd bedrijf met vestigingen in meer dan 20 landen.

Alumax is een wereldwijd bedrijf met vestigingen in meer dan 20 landen.

ALUMAX
COATED PRODUCTS B.V.

ALUMAX
EXTRUSIONS B.V.

ALUMAX
RECYCLING B.V.

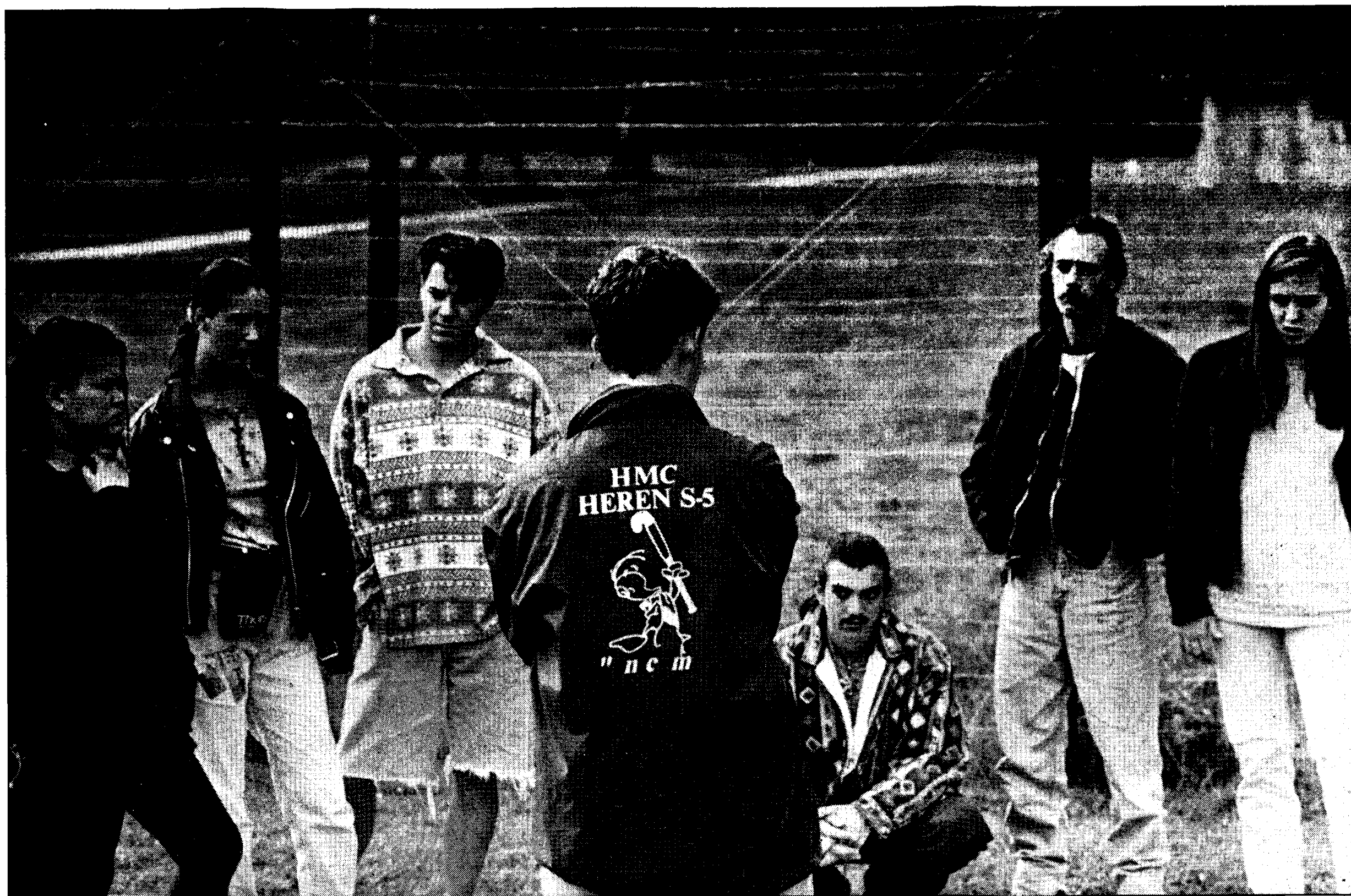
'Volgende keer zijn wij aan de beurt'

1944 - 1994
50 jaar
bevrijding

door
ANOUK
MOMMER

● **Geïnteresseerd luisteren (vlnr) Gwen, Sylvia, Marcel, Gert-Jan, Werner en Claudia naar het verhaal van de gids.**
Foto:
BERT VENNIK

sniijdt zijn racistische moeder in stukjes.

Deze bizarre tekst wordt begeleid door een jankende gitaar en een flinke bas. Marcel schudt achter het stuur wild met zijn hoofd op de maat van de muziek. 'Een anti-racistisch nummer', noemt hij het. Wel toepasselijk, gezien het doel van de reis. 'Racisme is als een slang die soms sissend naar boven komt, klaar om te bijten,' definieert hij de term. Zelf is hij anti-racisme. Hij vindt het dan ook verschrikkelijk wat er in de oorlog met de joden is gedaan. 'Ik verwacht dood en verderf in Westerbork. Je zult het proeven, je zult voelen wat er gebeurd is,' zegt Marcel als de muziek is weggeëbd.

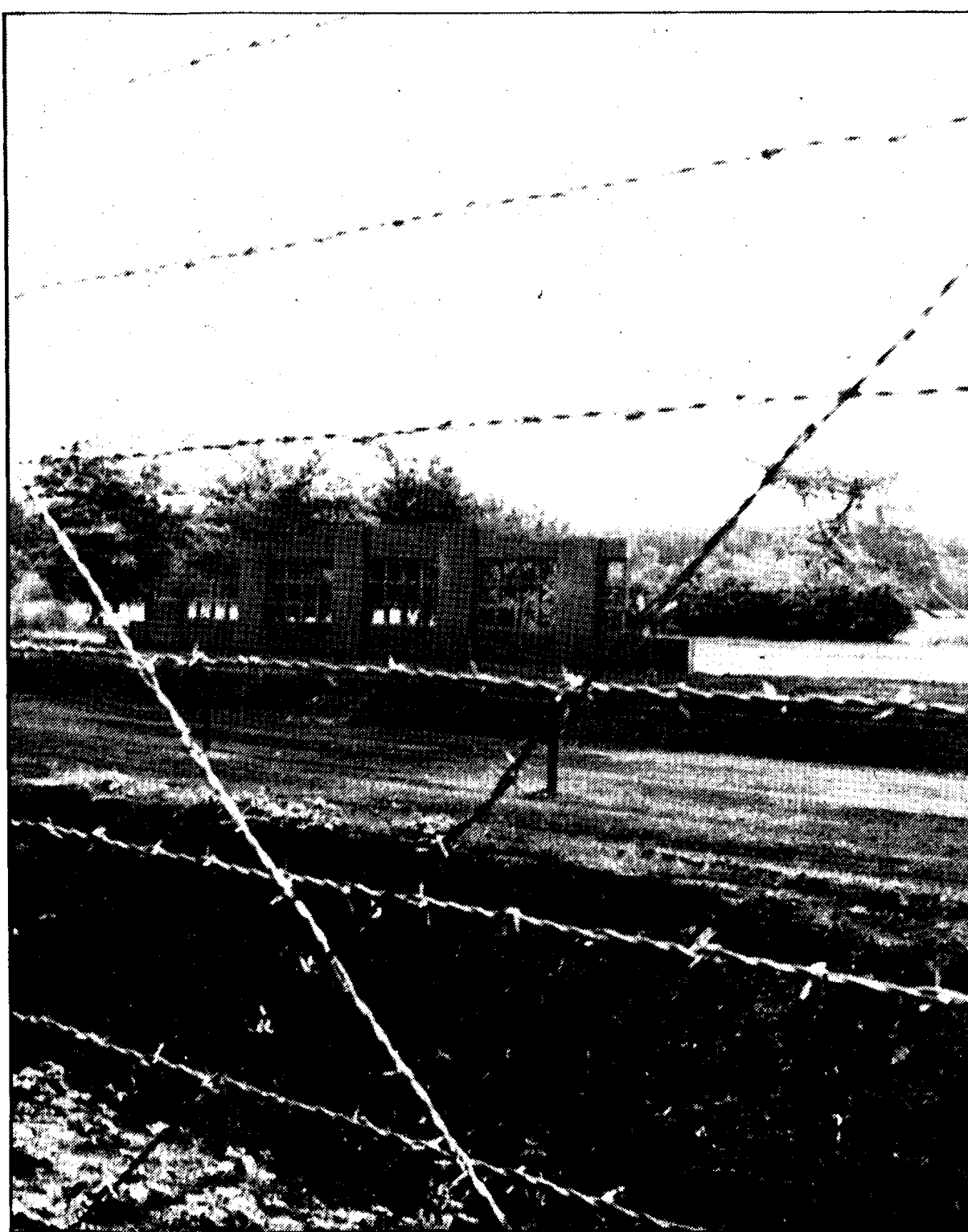
Even later klinkt Frank Boeijen uit de boxen: 'Als wilde bloemen, alleen gelaten aan de kant van de weg, aan de rand onvolmaakt.' Alle inzittenden verzingen in gedachten. Misschien denken ze aan het doel van de reis. In de andere auto wordt helemaal niet gedacht, daar slapen ze.

'Ik zou de oudjes tegen het prikkeldraad zetten en er zelf overheen klimmen. Het klinkt wel grof, maar je doet het wel, in die situatie. Het zijn oude wrakken en ik ben een jong meisje. Zij zijn bijna dood en ik heb nog een heel leven voor me. Je doet alles om te overleven,' zegt de 16-jarige Claudia fel. Het lijkt in ieder geval alsof ze meent wat ze zegt. Niemand reageert op deze ontboezeming.

Zelfs haar twaalf jaar oudere vriend Werner niet. Hij vraagt zich ondertussen af of mensen op dezelfde manier zouden hebben gehandeld als de oorlog niet vijftig jaar geleden, maar in deze tijd had plaatsgevonden. Hij denkt van niet. En Rwanda dan, of Bosnië? Daar geeft hij geen antwoord op, maar diep in gedachten verzonken loopt hij verder.

De groep lijkt haast te hebben om bij het kampterrein te komen. Op Gwen en Gert-Jan na, heeft iedereen binnen en mum van tijd het informatiecentrum verlaten. De indrukwekkende tentoonstelling hebben ze in sneltreinvaart doorlopen. Kennelijk zijn ze niet uitermate geïnteresseerd.

Een oude rugzak met een versleten teddybeer, houten speelgoedfiguurtjes die in het kamp gemaakt zijn, een metalen bord met bestek en een houten bord 'Verboden voor joden'. Het eerste deel van de tentoonstelling wordt 'versierd'

met voorwerpen uit het kamp in de tijd van de oorlog. De bezoeker wordt door de zaal geleid via borden met informatie over het leven in het 'Durchgangslager'. Onder elk bord staat een verhaaltje of gedachte van iemand die in Westerbork heeft gezeten.

In een aparte zaal staat op dit moment de expositie 'Kinderen van Westerbork'. De rode draad is het leven van Hertha Aussen uit Wijhe. Haar levensverhaal wordt verteld, ondersteund met foto's en brieven. Ze kwam eind 1942 terecht in Westerbork en stierf op 17 september 1943 in Auschwitz.

Het kamp zelf lijkt de jongeren meer aan te trekken. Een jonge gids heeft een speciale rondlei-

ding. Bij de ingang blijft hij staan. Een verharde weg verdeelt het kamp in twee delen. Het is de 'Boulevard van Misère'. Langs de weg liep vroeger een spoorlijn. De joden werden vanaf de 'boulevard' in de treinen geladen. Hier werden ze op transport gesteld naar vernietigingskampen in het Oosten, meestal Auschwitz of Sobibor.

Westerbork was een doorgangskamp, een vernietigingskamp. Bijna alle Nederlandse joden werden hier naartoe gebracht om zich te laten registreren, vervolgens werden ze doorgestuurd. In 1939 was Westerbork opgericht als opvangcentrum voor Duitse joden die gevlucht waren na de Kristallnacht. Het bestuur van het

kamp was in handen van de bewoners zelf. Ook in de eerste jaren van de oorlog hadden zij de touwtjes nog in handen. Toen kwamen er ook steeds meer Nederlandse joden. In 1942 namen de Duitsers de leiding over, breidden het kamp uit, zetten een omheining met prikkeldraad om het terrein, plaatsten zeven wachttorens en lieten Duitse SS-ers en leden van de Nederlandse Marechaussee het kamp bewaken.

'Probeerden de mensen dan niet te vluchten?' vraagt Werner aan de gids. 'Jawel, maar dat werd hen door de Duitsers erg moeilijk gemaakt. Iedereen die in het kamp terecht kwam, werd aan het werk gezet. Men werkte in ploegen. Als iemand probeerde te ontsnappen,

werd zijn familie en de hele werkploeg op transport gesteld. Er was dus een sterke sociale controle onder de gevangenen.'

Het transport hing als het zwaard van Damocles boven ieders hoofd. Ondanks de pogingen van de Duitsers om valse hoop te wekken, waren alle joden bang om weggevoerd te worden. Door cabaretvoorstellingen, toneelstukken, muziekoptredens, sportwedstrijden en het ziekenhuis werd zoveel mogelijk een 'normaal' leven nabootst. De Duitsers wilden de joden het gevoel geven dat het in het kamp zo slecht nog niet was. En dat het in het oosten het zelfde zou zijn. Er waren zelfs scholen. Er was zelfs schoolplicht voor kinderen tussen de zes en vijftien jaar.

Clara Asscher-Pinkhof vertelt hierover in haar boek Sterrekinderen: 'Toch zijn er heerlijke ogenblikken, vooral als er verteld werd voor de hele school of samen gezongen wordt door alle kinderen. Maar soms zijn er heel weinig meesters en juffrouwen: na dinsdag. Dan zie je ze nooit meer en dan moet de school weer heel anders verdeeld worden of helemaal samengenomen. Nou ja, maar er zijn dan meestal ook veel minder kinderen, na zo'n dinsdag...'

Tussen juli 1943 en september 1944 reed er bijna elke dinsdag een trein met duizend tot vijftienhonderd gevangenen van Westerbork naar Auschwitz of Sobibor. Een selectie groepje joden uit het kamp bepaalde wie wegmoesten. Deze elitegroep werd door de andere kampbewoners gehaat, hoewel men wel probeerde een wit voetje te halen om het eigen transport uit te stellen. De joden werden door de Duitsers zo veel mogelijk ingeschakeld bij hun eigen vernietiging. 'Wat een boeven,' zegt Claudia tegen de gids. 'Volgens mij was dat bedoeld als straf,' zegt Marcel. 'Het is toch verschrikkelijk dat je je eigen mensen uit moet wijzen. Niks is erger dan dat.'

De joden die zich niet aan de maatregelen van de Duitsers hielden, kwamen terecht in het strafkamp. Dat waren met name opgepakte onderduikers, zoals Anne Frank. Claudia leest deze informatie en roept: 'Fijn is dat hè? Hadden ze maar niet onder moeten duiken!' 'Staat hier nog wel wat overeind,' roept Gert-Jan. 'Het is jammer dat er zo weinig is overgebleven. Je krijgt er wel een idee van hoe het hier geweest is, maar daar moet je wel veel fantasie voor hebben.' Er is inderdaad weinig te zien op het

kampterrein. Er staan geen barakken, alleen enkele stukjes muur, een aantal heuvels waarop de barakken gestaan hebben, een gedeelte van een prikkeldraadomheining, een wachttorens en twee monumenten. De rest van de groep vindt het kamp ook minder indrukwekkend dan ze gedacht had. Ze vinden het allemaal jammer dat er geen barakken meer staan. Alles is trouwens opnieuw opgebouwd, want het kamp is in de jaren zeventig onder druk van de joodse gemeenschap met de grond gelijk gemaakt.

'Ik had een grote schok verwacht. Een goed boek maakt meer indruk dan dit. Omdat er niets meer staat, doet het me weinig. Het werkt niet op mijn gevoel. De militaire begraafplaats in Margraten maakt nog meer indruk. En daar zie je eigenlijk ook niks,' zegt Gwen. Maar in combinatie met de tentoonstelling vond ze het kamp wel interessant en aangrijpend. De anderen zijn het daar mee eens.

Op weg naar de Mexicaan in Assen duiken Marcel, Sylvia en Claudia een koffieshop in. Het adres hadden ze van een zwarte rasta-man met een wollen reggaemuts die door Marcel bijna van zijn fiets was gerukt. Eenmaal in het restaurant verwijderd Marcel zich. Even later komt hij zo stoned als een garnaal terug aan tafel.

'Als ik me open zou stellen voor de zielen van de in Westerbork overleden mensen, zou ik vannacht wakker worden van de stemmen,' zegt Marcel. Er wordt een beetje lacherig op gereageerd. Hij trekt zich er niet veel van aan. Later, in de auto, staart hij naar de verschillende kleurschakeringen in de lucht en mijmert: 'Ik zat naar boven te kijken en ik kreeg het gevoel dat de zielen van de doden uit Westerbork in de lucht hingen.'

'Bij de rails voel je nog het meest wat er gebeurd is in het kamp. Daar was ik het meest bij betrokken,' zegt Marcel aan tafel. De rest is het daarmee eens. Het Nationale Monument, - een stuk rails dat begint bij een muur van keien en dat aan het einde omhoog gebogen is - heeft op iedereen de meeste indruk gemaakt.

Westerbork is de jongeren niet echt tegengevallen, maar ze hadden verwacht dat ze meer zouden zien en er meer bij zouden voelen. 'Maar het gaat erom dat mensen er iets van leren. Als het herinneringskamp voorkomt dat dit in de toekomst weer gebeurt, is het goed dat Westerbork weer opgebouwd is.' Werner verwoordt hiermee de mening van de hele groep. 'Maar als het weer gebeurt, heeft heel het kamp geen nut.'

'Als het nog een keer gebeurt, zijn het de buitenlanders die opgesloten worden,' zegt Werner. Marcel reageert hierop met de opmerking dat zij dan waarschijnlijk ook aan de beurt zijn. 'Volgende keer zijn het ook weer de randgroepen, wij zijn randgroepjongeren.' 'Wij zijn geen randgroepjongeren,' klinkt het aan de andere kant van de tafel. Er ontstaat een felle discussie over die term. Het komt er op neer dat alleen Marcel vindt zij onder de noemer randgroepjongeren vallen. 'Jongeren zonder opleiding, zonder baan en met weinig positieve vooruitzichten', is de definitie die een van hen aan het begrip randgroepjongeren geeft. Op de drie jongens is dit inderdaad grotendeels van toepassing.

Marcel voelt zich na de joint erg beroerd. Zelfs een stevige maaltijd verandert niets aan zijn toestand. Hij is niet in staat te rijden, dus een ander neemt het stuur over. Een uur of twee en eenzelfde aantal joints later acht Marcel zich weer in staat om te rijden en neemt plaats achter het stuur. Het regent dat het giet. Na een aantal minuten raakt de auto in een sliip, vliegt bijna uit de bocht, bijna tegen de vangrail. Marcel weet de auto met een uiterste inspanning weer onder controle te krijgen.

Zo worden de jongeren in de blauwe BMW op een dag meerdere malen met de dood geconfronteerd.

'Ik zou de oudjes tegen het prikkeldraad zetten en er zelf overheen klimmen. Het klinkt wel grof, maar je doet het wel, in die situatie. Het zijn oude wrakken en ik ben een jong meisje,' zegt Claudia goudeerlijk. Ze is op weg van de tentoonstelling naar het kampterrein van Westerbork. Na het zien van het kamp zegt Gwen: 'Een goed boek maakt meer indruk dan dit. Het militair kerkhof in Margraten is nog indrukwekkender.' Samen met vijf zogenaamde randgroepjongeren uit Heerlen bezochten we het voormalige opvangkamp Westerbork.

De meningen zijn verdeeld. Een groep jongeren zit in het jongeren-centrum Nova in Heerlen aan een lange tafel. Een grote pan met goudsch staat in het midden. Ze hebben het gezamenlijk gegeten. Links zit een groepje jonge knulden, van een jaar of veertien. Ze roepen om het hardst. De jongens hebben allen zo'n beetje dezelfde mening. Ze vinden het onzin om naar een opvangkamp te gaan. Overhaupt om nog over de oorlog na te denken. 'Wat gebeurd is, is gebeurd en het heeft geen zin om daar nu nog over te zeuren', is zo'n beetje hun opvatting.

De 24-jarige Sylvia is het daar eenmalig haar vrienden niet mee eens. Ze werkt in de thuiszorg en komt weleens bij een vrouw uit het voormalige Joegoslavië die ongeveer hetzelfde heeft meegemaakt als de joden in Nederland. Sylvia wil graag mee om met eigen ogen te zien hoe het was om in een kamp te leven. 'Zodat ik er in het vervolg over mee kan praten.'

Maar haar broer vindt het ook onzin, heel dat gedoe over de oorlog. 'Oude koeien uit de sloot halen', noemt hij het. Maar hij meent wel dat je dat niet zomaar kunt zeggen als je in Westerbork bent. 'Daar wil zien hoe het was om in een kamp te leven. Zo dat ik er in het vervolg over mee kan praten.'

Maar haar broer vindt het ook onzin, heel dat gedoe over de oorlog. 'Oude koeien uit de sloot halen', noemt hij het. Maar hij meent wel dat je dat niet zomaar kunt zeggen als je in Westerbork bent. 'Daar wil zien hoe het was om in een kamp te leven. Zo dat ik er in het vervolg over mee kan praten.'

Volgens Sylvia houden veel jongeren in Nova er racistische ideeën op na. 'Het is maar goed dat jullie geen racisten hebben meegenomen. Het zou heel vervelend zijn als je met dat soort mensen door het kamp liep.'

Sylvia werkt. Claudia zit op de markt en de jongens zijn werkloos. Ze hebben geen van drieën een opleiding afgemaakt. De groep is geïnteresseerd in de oorlog en in het kamp. Ze vinden dat het goed is dat Westerbork weer gedeeltelijk is opgebouwd. 'Zolang de mensen er maar iets van leren.'

Van Heerlen naar Westerbork. De auto is op en relaxed zitten ze in de auto. Heavy muziek schalt door de kleine ruimte. De songtekst breekt boekdelen. 'Hij slaat zijn moeder met een loden pijp nog twee keer op haar hoofd. Ze blijft een eindelijk liggen. Hij heeft haar vermoord, omdat ze niet van Puericanen, Arabieren, negers en Mexicanen houdt. Hij loopt vervolgens naar de keuken om een mes te pakken, dat alleen voor speciale gelegenheden wordt gebruikt. De zanger dankt Thanksgiving. De zanger

ACH LIEVE TIJD

Twintig eeuwen Maastricht

Nu verkrijgbaar

aflevering 1
nu overal
te koop!

ACH LIEVE TIJD
Twintig eeuwen Maastricht
de Maastrichtenaars
en hun rijke verleden

Elke maand een nieuwe aflevering

Ach Lieve Tijd is een uniek verzamelijdschrift over de boeiende historie van Maastricht.

Elke maand verschijnt een nieuwe aflevering gewijd aan een onderwerp uit het fascinerende verleden van Maastricht.

Verzamel alle 19 afleveringen van 24 pagina's en u heeft een schitterend geschiedenisboek met in totaal 460 bladzijden en ruim 1.150 historische afbeeldingen.

Alle afleveringen blijven tot het einde van de serie in maart 1996 volop verkrijgbaar bij uw boekhandel, tijdschriftenwinkel en Media Expresse.

Een prachtige kleurenreproductie cadeau!

Wilt u alle 19 afleveringen mooi bij elkaar houden?

Koop dan de fraaie bijbehorende verzamelband en bundel de delen tot een compleet boekwerk. De verzamelband kost slechts f 17,50.

Bij aankoop van deze band ontvangt u bovendien – zolang de voorraad strekt – een prachtige, tweezijdig bedrukte kleurenreproductie cadeau. Op de ene zijde Het Vrijthof te Maastricht en op de andere kant de Plattegrond van Maastricht uit 1580.

ACH LIEVE TIJD,
een idee van
Waanders Uitgevers – Zwolle

EXTRA EDITIE

Maastrichtenaars en de Tweede Wereldoorlog

Deze bijzondere uitgave verschijnt op 14 september, wanneer het vijftig jaar geleden is dat Maastricht werd bevrijd.

<p>Caravans/tenten</p> <p>Te k. voll. inger. STACARAVAN 10x3 + standpl. camp. Klimolen. Oppervlakte (B). Met kase voort., compleet inger. tuintuileje + beplanting. Pr. f 23.000,-. 00-32.89756205 na 17.00 uur.</p> <p>ATLAS stacaravans. Europa's meest verkochte. Div. showmodellen '94 met aantrekkelijke korting. Gebruikte stacaravans v.a. f 4.000,-. Nieuw! Oudegasthuis. Har- chielet. Camping High Chaparral. Oudeboek. 04492-2044, zondag open!</p> <p>Koopzondag op 18 sept. 1994 v. 11.00 tot 17.00 uur. Pak nu uw voordeel op nog enkele Nederlandse meest populaire Beyerland 1994 modellen tourcaravans en Raclet vouwvragen (max. 6 weken verhuur). Tevens diverse gebruikte caravans en vouwvragen. Speciale aanbieding van de zeer luxe Deense Larsen voorrenten. Dak-, schuif- en terrasluifel. Voor al uw caravan, camping en kampeerbehoefden is de uw adres. DE OLDE Caravan b.v., Dr. Nolens- leen 141, Indpark ind. Sil- land. Tel. 046-513634.</p> <p>Te koop caravan HOBBO Classic 430 TK '92 met las- bella voortent en luifel, vele extra's. f 16.750,-. Stak tot aug. '95. Tel. 046-337254.</p> <p>Te k. BURSTNER Club 460 TN bwt. '91, extra's, luifel, f 13.500,-. 0445-63627.</p> <p>Weg. com. te k. HOBBO 520 TCM Classic, rept. div. extra's. Oude Schachtkr. 43, Kerkrade. Tel. 045-361917.</p> <p>Te k. STACARAVAN 800r- 305cm. compleet inger., vaste plaats. Tel. 046-517642.</p>	<p>Bergland CARAVANS biedt aan: door inruil verkregen enkele caravans tegen een aantrekkelijke prijs, tevens caravanselling. Stein, 046-332458.</p> <p>Caravan TABBERT Com- teesse Deluxe 5.90 mtr. p.m. 1.050 kg, 6-pers., tandem- asser, 5x gebr., pr.n.o.t.k. 045-451832.</p> <p>HOBBO 480 '87-'91 455 '94; 420 '93; 4 mtr '90, '94; 370 '87, '90. R.v. Gelestr. 45, Nieuwstadt. 04498-54684.</p> <p>HOBBO 480 '87-'91; 455 '94; 420 '93; 4 mtr '90, '94; 370 '87, '90. R.v. Gelestr. 45, Nieuwstadt. 04498-54684.</p> <p>Te koop HOBBO 535 T Classic bwt. '94, compleet met voortent. Tel. 045-452570.</p> <p>Te k. HOME CAR Eureka 38, 1994, voortent, res.wiel, ver- lengkabel, gasfles, f 15.750,-. Ralon, Bromme- len 58A Geulle. Tel. 043-645079.</p> <p>HOBBO 350 '91, 420 '93; 480 '94; 460 '93; 510 '91; Bursier, 340 '91; 420 '87; Caravall 415 '91; Home-car '88. Dethlefs 495 nieuwt. Tel. 04498-54390.</p> <p>Home Car Eureka 38T met stapelbed, 1993, voortent, res.wiel, verlengkabel, gas- fles, pr. f 15.500,-. Chateau Chiara 380 AK1, '89, voort., res.wiel, f 12.500,-. Con- structum Condor 380, '82, voort., res.wiel, f 4.500,-. Knaus Eliteland, 80, voort., res.wiel, f 5.000,-. Fend. Joker 4107, '88, geh.compt. f 12.500,-. RALON, Brom- melen 58A Geulle. Tel. 043-645079.</p> <p>HOME CAR Comfort 42T, 1994, nieuwt. prijs f 15.500,-. Ralon, Brommelen 58A, Geulle. Tel. 043-645079.</p>	<p>Home Car Eureka 43AT, bwt. '92, voortent, res.wiel, verl. kabel, gasfles, f 15.750,-. RALON, Brommelen 58A, Geulle. Tel. 043-645079.</p> <p>Te k. ADRIA 530 Tandem, nieuwe voortent, div. extra's, f 11.500,-. Tel. 045-270822.</p> <p>De grootste KENNEL van Limburg. Alle jonge ras- hondjes. Meer dan 60 ras- sen plus gar. en tattooage. Kl. America, Th. Watson 34, Achel(B). 08-3211644489 Zond. open maats. geel.</p> <p>Boemers, maltezers, YORKS., weest w. h. terr., tekels, Walein 11A, Schin op Geul. 04458-1237 / 3097.</p> <p>Te koop nest Mechelse HERDERPUPS, ontwormd en ingeënt. f 4754-81269.</p> <p>Te koop blonde BOUVIERS, ongecoupeerd (lets apart!). Internationale stamb., geënt en ontwormd. Ouders aanw. Tel. 00-32.86702760 na 17.00 uur. Kinroel.</p> <p>BRIARD-PUPS te koop met stamb., van uitmuntende ouders, schriftelijke garantie. Tel. 04752-1885.</p> <p>Te koop AMERIKAANSE Cocker-spanielpups met stamb., tel. 04492-3855.</p> <p>Te koop weg. tijdgebrak MASTINO, reu, 20 mnd., v. pr. f 750,-. f 045-741154.</p> <p>Te k. nest ROTTWEILER- PUPS, ingeënt en ontwormd, f 450,-. f 048-370461.</p> <p>Te k. Siberian HUSKIES met stamb., ingeënt en ontwormd. Tel. 04742-4188.</p> <p>Te k. FRETERHOND, bastaard Labrador, oud p.m. 15 mnd. Tel. 045-258491.</p>	<p>Te koop Holl. HERDER- PUPS met stamb., ingeënt en ontwormd. Ouders goed waaks en zeer lief voor kin- deren. Beide ouders aanw. Tel. 046-523514.</p> <p>Te koop weg. afgif. DOB- BERMAN, reu, 1 1/2 jr. oud, goede stamb., lief karakt. Tel. 046-328227.</p> <p>BOXERPUPS met stamb., kamp.afst., ingeënt, ontwormd. Tel. 040-853824.</p> <p>Te koop Duitse HERDERS en Duitse Staanders, Mech- else en Groendalse Her- ders, Rotweilers, Dobber- mans, Bouviers, Labradors, Golden Retrievers, Boxers, Franse en Engelse Bulldog, Yorkshire, Maltezers, Shi- tzu, enz., met stamb., en gar. 00-32.14679708.</p> <p>Te koop uit gedipl. kennel PUPS van Golden Retri- vers; Labradors, West High- land terriers, Yorkshires, Cocker Spaniels, keeshond- jes en leuke bastaardhond- jes. Met goede garantree. Lichterweg 8, Budel School. 04958-91851, ook zondag.</p>	<p>Te koop YORKSHIRE Ter- rier, reu, 5 maanden oud, zindelijk, f 175,-. Vriehel- depark 51, Heerlen.</p> <p>Te koop YORKSHIRE Ter- rier, klein soort, 9 weken, ingeënt en ontwormd, prijs f 350,-. Tel. 045-453497.</p> <p>Te k. jonge IERSE SETTER met prima stamb., geënt en ontwormd. f 045-228433.</p> <p>Duitse Dog KENNEL van 't Oenseler Heem heeft pups te koop. Tel. 04404-1490.</p> <p>Te koop HERDERPUPS, 9 wkn. oud, met pupenting etc. Tel. 046-523838.</p> <p>Te koop mini YORKSHIRE, reu, 5 mnd., f 300,-. Thul 30A, Schinnen.</p> <p>Gevraagd OPPAS voor poes, weekends en vakanties. Tel. 043-210918.</p> <p>Te k. jonge JACHTHOND- JES, 4 mnd. oud, van zeer goede ouders, prima luitje- gen en Duitse Staander draadhaar, reu, 4 jr. prima voor jacht. f 04780-72481.</p>	<p>Jonge sportieve MAN, 28 jr. met eigen huis en auto, zoekt eerlijke jonge dame die met mij verder wilt gaan, tot 35 jaar. Brieven met foto naar Postbus 436, 6460 AK, Kerkrade.</p> <p>MAN, 55 jaar, gescheiden zoekt vrouw tot 55-60 jr om samen verder door het leven te gaan. Br.o.nr. B-05950, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.</p> <p>WEDUWE, 49 jr., 1.85 m., slank, zoekt een maatje voor het leven. Welke betrouwb. man wil mij een brief schrij- ven, s.v.p. met foto o.e.r.o.n.r. B-05953, L.D. Postbus 2610 6401 DC Heerlen.</p> <p>WEDUWNAAR, 70 jr., jon- ger oegnd, viot, spontaan, humor, eerlijk, goed gekleed, auto, zoekt leuke gezellige vrouw. Br.o.nr. B-05954, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.</p> <p>Leuk echtpaar, zij 29 jaar, vol van boven, blond, met zeer goed figuur, hij 40 jaar, zijn op zoek naar een vlotte MAN (leest stelig) tus- sen 35 en 60 jaar voor een leuke relatie om samen haar te verwennen. Beest niet bi.nivo. gevr./geb., geen fin. bed. Hyg. en diskrete. 100% geb. en gevr. Wij be- antwoorden alleen uitge- breide en eerlijke brieven met duidelijke n.foto en eventueel telefoonnr. Leuk echtpaar ook welkom. Post- busnummers voor ons geen probleem. Foto o.e.r. Br.o.nr. B-05955, Limburgs Dagblad, postbus 2610, 6401 DC Heerlen.</p> <p>Heer, 55 jr. zkt. DAME om samen een fijne rel. op te bouwen. Br.o.nr. B-05961, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.</p>	<p>Deutscher Kaufman, 38, 1.88 m., met Betätigungsfeld in Vaals, sucht attraktive, junge, holländische FRAU, bis 35. Für gemeinsame Er- lebnisse, während Freizeit, Hobby, Beruf und vieles mehr. Briefe mit foto und tel. nr. Br.o.nr. B-05956, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.</p> <p>Goed uitzienende spirituele man, 50 jr. zoekt geijlige- sternde VRIENDIN/relatie. Bij voorkeur maagd-, kreet- of vissentype. Alle brieven met foto worden beantw. Br. o.n.r. B-05958, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.</p> <p>Zoekt u een leuke VRIEND of vriendin. Bel 06-52969322.</p> <p>Wij organiseren van alles voor alleenstaanden. Leuke dingen! Single club CONTI- NI, de gezelligste alleen- staandersclub van Limburg. Leef. 30-55 jr. Let op! Oud- nieuwaarsal met voor alle- staanden te Beek. Voor info 046-522094 of Br.o.nr. B-05959, Limburgs Dagblad, Pb. 2610, 6401 DC Heerlen.</p> <p>Aantrekkelijke Russische dames van goed nivo en meertalig v.a. 20 jr. z.k.m. een serieuze partner. Info INTEREL 045-461848.</p> <p>Al. ongeh. man, 54 jr. zkt. kennismak. met VROUW v. 'n duurzame rel. op te bou- wen. Trefw. huish.lijk, se- rieuze, geven en nemen, on- afhankelijk. Br. op erew. rel. Br.o. nr. B-05965, L.D., Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.</p> <p>Jonge man gescheiden zoekt kennismaking met jonge VROUW tot 46 jr. Br.o. nr. B-05967, Limburgs Dag- blad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.</p>	<p>Jonge 50er wil leren STIJL- DANSEN en zoekt daarvoor een gezellige vlotte vrouwe- lijke partner. Er zijn voor u geen kosten aan verbonden, en u wordt gehaald en ge- bracht. 'Interesse, bel even, bij voorkeur rond 18.00 uur 046-339084.</p> <p>Nette weduw, 53 jr. fin. onaf- hank. wil kennism. met een- voudige en betrouwb. MAN. Leef. v. 52-59 jr. Moet wel huiseel. zijn. Alle brieven liefst met foto worden beantw. Doel samen wonen, zeer discreet. Br.o.nr. B-05963, Limburgs Dagblad, Postbus 2610, 6401 DC Heerlen.</p> <p>Jonge vrouw 30 jr., geschei- den n. 1 niet inw. kind, is het alleen zijn moe en zkt. lange deze weg een JONGEMAN voor een vaste rel. en later huwelijk. Br. met foto Br.o.nr. B-05968, Limburgs Dagblad, Pb. 2610, 6401 DC Heerlen.</p> <p>Huwelijkbureaus</p> <p>CUPIDO brengt u bij elkaar indien u gewenst reeds bin- nen 1 week uw eerste con- tact. Vraag gratis en vrijblij- vend de folder aan: 03451-11486 (automatisch) of 03451-31364 (telefoniste). 24 uur per dag, 7 dagen per week. Cupido: erkend, voor- delig en één van Nederlands grootste relatie-organisaties.</p> <p>Baby en Kleuter</p> <p>Te k. k. PRENATAL-wagen f 150,-; 3 in 1 combi-wagen f 150,-; buggy f 50,-; sport- wagen f 50,-. 045-211586.</p> <p>Te k. complete BABYUIT- ZET en box, moderne kin- derwagen 3 in 1, pastellinten, 1/2 jaar oud, pr. n.o.t.k. Bred- berg 28, Melick.</p>	<p>Sport & Spa</p> <p>Nieuwe cursussen Sportief afslanken maandag 19.30 uur o.l.v. diëtiste, arts en sportleraar (f 185,- 2 mnd.)</p> <p>Conditie training. Speciaal voor heren, maandag 21.30 uur. (f 41,- per mnd.)</p> <p>Moderne zelfverdediging Leer in 8 weken u zelf effectief verdedigen. woensdag 21.30 uur. (f 85,- 2 mnd.)</p> <p>Step en Side Leuke combinatie. Ideale eigykmaestiek. donderdag 19.45 uur (f 41,- p. mnd.)</p> <p>Jugend Judo kennismakingcursus Maandag of donderdag 18.30 uur (f 17.50)</p> <p>Gratis judo pakje tijdens de cursus van 4 weken. Verder ook: zwemlessen, Aqua-joggen, Aerobic, Callanetics, Jiu-Jitsu, Karate, Sauna, Zonnecentrum Fitness-centrum.</p> <p>NA AFLOOP kan er MEESTAL GEZWOMMEN worden GRATIS PROEFLES.</p> <p>INFO: Sport- en Zwemschool Pierre Zenden. St. Bergardusstraat 5, Maastricht. Tel. 043-21221</p> <p>Zonnemarket/Zonnemarket</p> <p>Zonnehemel-verhuur Mezo Na-jaars aanbieding! 1 Maand huren voor f 150,- in- bezorgen en ophalen. Tevens verkoop nieuwe en gebruikte hemels, te betalen in 6x zonder rente. Int. Steenkruisweg 27, Landgraaf. Tel. 045-31289</p> <p>Kapper/Coön</p> <p>SCHOONHEIDS-massa- geped.-stoelen, beursmod. Tel. 04923-66561.</p> <p>Piccolo's in het Limburgs Dagblad zijn groot in RE- SULTAAT! Bel: 045-719966.</p> <p>Huish. artikelen</p> <p>LSK, gasf. f 95,-; wasaut. f 175,-; diepv. f 175,-; wasdr. f 175,-. 045-725595.</p> <p>Te koop recente TENEDITE Nederl. 2 delen van f 99,- f 79,-. Tel. 045-3164</p> <p>Boeken voor STANDS opleiding. Tel. 045-742880.</p> <p>Wat VERKOPEN? teer via: 045-719966</p> <p>Voor Piccolo's zie verder pagina 2</p>
---	--	--	--	--	---	--	--	--

MODERNE MEUBELN

IN ONZE SPECIAALZAAK, LOCHT 2, VERLENGDE HEERLERBAAN

In dit interieur vóegt interstyle verschillende natuurlijke elementen samen tot een volstrekt harmonieus geheel. De structuur van het hout blijft zichtbaar onder transparante lak. Leer laat zich zien in al zijn levendigheid.

Aktief zitcomfort. Uitgekiend ontwerp met ergonomisch gevormde lendesteun. Een tijdloos model voor probleemloos gebruik gedurende vele jaren!

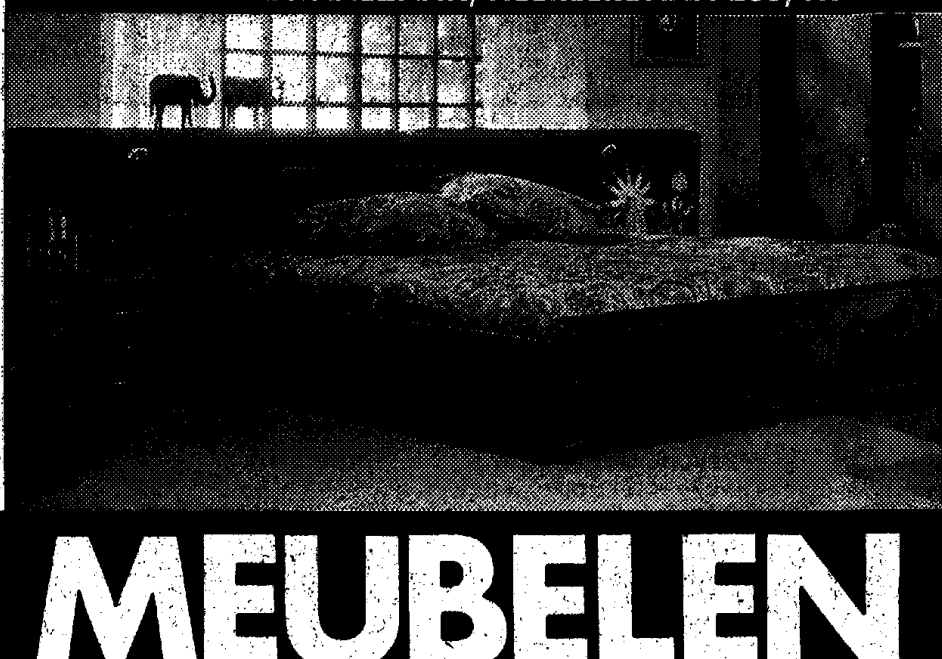
2- en 3-zitsbank leder B-kwaliteit 5750,-

Salontafel. Zwart marmer kolom, plexi onderblad met lektuurbak, afgedekt met een plaat van helder glas.

1490,-

SLAAPKAMERS

IN ONZE SPECIAALZAAK, HEERLERBAAN 235, HEERLEN

Een slaapkamer die in vakkringen werd bekroond om zijn flexibele karakter. De variabele mogelijkheden zijn namelijk legio! De ingehouden toepassing van kleurakcenten onderstreept het gedistingeerde karakter van een modern ontwerp met kwaliteitsuitstraling.

Ledikant, 180 x 200 cm 845,-

Achterwand met halogeenspotjes 1235,-

Nachtkastjes met laden p.st. 490,-

Het programma omvat verder Jossé elementen als toilettafel, spiegel, kasten en ladenblokken in diverse maten. Ook verkrijgbaar in effen grüet of alpine wit.

AUPING PULLMA VELD

VEGERS MEUBELN

Eiken klassiek
Honigmanstraat 47
Heerlen

Slaapkamers
Heerlerbaan 235
Heerlen

Moderne Meubelen
Licht 2
Kerkrade

Ook in onze zaak Heerlerbaan.

Leidse onderzoekers snuffelen in garderobe van farao

DOOR RENÉ VLEMS

De Egyptische ochtendzon jaagt de laatste slierten duisternis uit het Dal der Koningen. Het is 4 november 1922. De stad der doden, het kerkhof van de farao's, op de linker oever van de Nijl komt tot leven als de Britse archeoloog Howard Carter zijn team aan het werk zet bij een bergwand. Hij durft te zweren dat ergens achter de massieve rotspartijen het graf van farao Toetanchamon schuilgaat, hoewel vijf jaar spitten en hakken niets noemenswaardig heeft opgeleverd. Carter staat onder grote druk. Zijn geldschietlord Carnarvon wil eindelijk wel eens wat resultaten zien, want de graafvergunning van de Egyptische autoriteiten is bijna verstreken.

Maar dan, als Carter de wanhoop nabij is, komen zijn medewerkers opgewonden melden dat ze onder het puin traptreden hebben gevonden die in de rotswand zijn uitgehouwen. De archeologen graven de trap verder uit en ontdekken een deur met daarachter een gang die naar een andere deur leidt. „Met trillende handen,” schrijft Carter in het verslag van zijn archeologische triomftocht, „maakte ik een kleine opening in de linker bovenhoek. Eerst kon ik niets zien, want de hete lucht die uit de grafkamer naarbuiten stroomde, deed de kaarsvlam flakkeren. Maar toen mijn ogen aan de belichting waren gewend, ontdekte ik in het duister van de grafkamer verschillende beelden en overal stralend goud.”

De ruimte waarin Carter en zijn opgravers de kostbaarheden aantreffen, blijkt slechts één van de voorvertrekken te zijn van de eigenlijke grafkamer, gevuld met een onvoorstelbare rijkdom aan voorwerpen én met de lijkst van Toetanchamon. De egyptoloog stuurt twee dagen later een jubelend telegram naar zijn sponsor. „Heb eindelijk in het dal een wonderbaarlijke ontdekking gedaan. Een graf met ongeschonden zegels. Gefeliciteerd.”

De ontdekking van het rotsgraf van Toetanchamon is de grootste archeologische vondst ooit. Carter verwierf er wereldfaam mee en de farao kreeg zijn felbegeerde onsterfelijkheid. Het is begrijpelijk dat de aandacht van Carter en de egyptologen na hem hoofdzakelijk uitging naar het gouden dodenmasker van Toetanchamon, de kostbare juwelen, het vaatwerk, de beelden en het grafmeubilair. Tijdens het latere onderzoek van de schatkamer werden de veel minder tot de verbeelding sprekende kledingstukken min of meer vergeten, hoewel die het leeuwedeel van de vondsten vormden. Het Textile Research Centre in Leiden probeert sinds vorig jaar dat gemis goed te maken.

Egyptologe dr. Gillian Vogelsang-Eastwood, leidster van het project en directrice van het Leidse textielonderzoekscentrum, doet in het jongste nummer van het voortreffelijke archeologische tijdschrift Scarabee verslag van de eerste resultaten. Het artikel is bedoeld als een opwarmertje voor haar exposi-

tie in november dit jaar in het Leidse Rijksmuseum van Oudheden. Die gaat over de productie van linnen in het oude Egypte en over de manier waarop de Egyptenaren textiel gebruikten. Uiteraard zijn ook enkele van Toetanchamon's kledingstukken – die momenteel berusten in musea in New York, Londen en Cairo – of replica's daarvan te zien.

In totaal zijn er meer dan 450 stukken textiel en kleding uit het koningsgraf te voorschijn gehaald. Uit het onderzoek van Vogelsang blijkt dat Toetanchamon een gevarieerde garderobe bezat, waarmee hij gerust voor de dag kon komen. Zijn onderdanen stuurden hem het graf in met bijvoorbeeld 12 tunieken, 32 handschoenen, 24 sjaals, 18 sjerpen, 25 hoofddoeken, 4 sokken en liefst 145 lendedoeken (te vergelijken met de tegenwoordige onderbroek).

Opmerkelijk is dat enkele kledingstukken een kindermaatje hebben. De Leidse egyptologe vermoedt dat de farao om een of andere reden gehecht was aan die kleding. Overigens stierf Toetanchamon op zeer jeugdige leeftijd. Hij werd rond 1342 vóór Christus geboren en werd farao toen hij amper negen was. Toetanchamon regeerde slechts negen jaar en werd rond 1324 vóór Christus ten grave gedragen. Hij is dus waarschijnlijk niet ouder geworden dan 18 jaar. Over de man zelf is weinig bekend. Harde feiten zijn alleen dat hij gestorven is en begraven is. Zonder de ontdekking van zijn wereldberoemd geworden graf hadden we vermoedelijk nooit van zijn bestaan geweten.

Toetanchamon hield, zo jong als hij was, van stijl en grandeur. Zijn kleding was merendeels overdadig versierd met gouden kralen, kralen

Toetanchamon had 145 onderbroeken

● Het vermaarde, in massief goud gedreven dodenmasker van Toetanchamon.

● Tweedelige vaas, van hout met goudbeslag en glaspasta, gevonden in het graf van Toetanchamon.

van geglaazuurd aardewerk in blauw en zwart en met glazen kralen in verschillende kleuren. Enkele tunieken zijn prachtig geweven, met rijk borduurwerk en fraai appliqué. De Egyptenaren waren sowieso niet vies van pracht en praal. Zij woonden in grote huizen compleet met zwembaden, weelderige tuinen en uitgestrekte boomgaarden. In hun vrije tijd wilden ze graag op de oevers van de Nijl nijlpaarden spijeten, en helemaal wild ging het eraan toe als ze de woestijn introkken voor de leeuwenjacht.

Toch waren die geneugten des le-

vens alleen weggelegd voor de upper class. De 'gewone Egyptenaar' ging doorgaans als boer door het leven en werkte voor de koning, hoge functionarissen en priesters. De klassentegenstelling werd nog pijnlijker bij de begraving. Farao's en edellieden mochten rentenieren in de monumentale koningsgraven (de piramiden) en de mastaba's (tombes van de welgestelden), terwijl de minder bemiddelde Egyptenaar een meter onder de grond werd weggestopt, tot grote vreugde van de jakhalzen.

Dat er zoveel over het leven, de re-

ligie en de cultuur van de Egyptenaren bekend is, danken we voor een groot deel aan hun eigenaardig geloof in onsterfelijkheid. Zij waren er heilig van overtuigd dat de ziel na de dood voortleefde, of voorwaarde dat hij in het dode lichaam kon blijven huizen. Daarom werden de lijken zorgvuldig gebalsemd en in graven gelegd. Allerlei gebruiksvoorwerpen gingen mee het graf in zodat de dode ze in het hiernamaals kon gebruiken. Die waren als houten beeldjes bijgezet, want de koning kon natuurlijk niet zonder hulpjes. Oorlogszuchtige farao's kregen zelfs een miniatuurleger mee, en voor de kinderen was er voldoende speelgoed. De prachtige reliëfs in de grafkamers verbeelden het leven van de overledene en zouden weer werkelijkheid worden, zodat de dode op de oude voet kon doorleven. Al die voorwerpen zijn natuurlijk hapklare brokken voor geschiedschrijvers.

Ook de garderobe van Toetanchamon levert een schat aan gegevens op. Door archeologisch en antropologisch onderzoek van zijn textiel-erfenis – in combinatie met de afbeeldingen die van de koninklijke familie zijn overgeleverd, en met de aantekeningen en stapels foto's die Howard Carter tijdens zijn opgravingen heeft gemaakt – hoopt Vogelsang een goed beeld te krijgen van de mode in het Oude Egypte en te achterhalen hoe de mensen in die tijd hun kleding droegen en wat bij welke gelegenheid werd gedragen. Kleding zegt immers veel, vooral in het grijze verleden, over de sociale verhoudingen en de status van de mensen.

Wellicht dat de hedendaagse modekoningen inspiratie kunnen putten uit Toetanchamon's kloffie. Want kleren maken blijkbaar niet alleen de man, maar ook de farao.

wetenschap kort

Hazelip eenvoudig weggewerkt

Een hazelip kan bij kinderen eenvoudiger worden behandeld dan nu meestal het geval is. Door de ontstane kaakspleet te vullen met bot uit de kin in plaats van uit het bekken hoeft er slechts op één plaats geopereerd te worden. Dat gaat sneller en heeft voor het kind als voordeel dat het geen litteken op de heupen krijgt. Kaakchirurg R. Koole is vorige week gepromoveerd bij de faculteit geneeskunde van de universiteit Utrecht op de resultaten van transplantaties van kinbot in plaats van bekkenbot. Kinderen die geboren worden met een hazelip (een lip-, kaak- en gehemeltepleet), moeten nu nog een behandeling ondergaan die tot hun twintigste kan duren.

Oervogel was vleugellamme kip

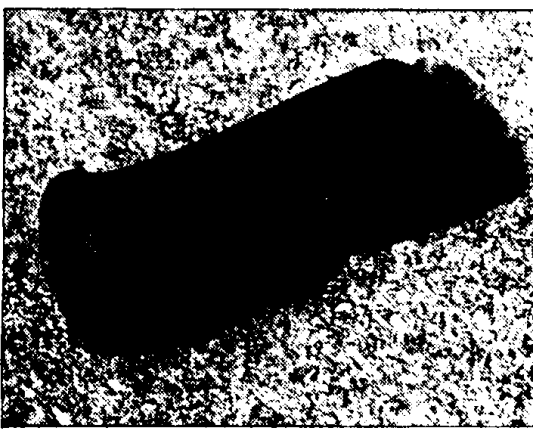
Engelse paleontologen van de universiteit van Aberdeen hebben uitgerekend dat de allereerste vogels, waarvan fossielen zijn gevonden, niet bijster goed konden vliegen. Misschien waren ze alleen in staat tot het maken van geregelde glijvluchten. De soort waar het hier om gaat is de zogeheten Archaeopteryx ('oervogel'), een wezenlijke half vogel, half reptiel, ter grootte van een hedendaagse, modale kraai. Het leefde gedurende het midden van het Jura-tijdperk, ongeveer 150 miljoen jaar geleden. Vrijwel meteen na de eerste anatomische analyses van het skelet, waarvan er later meer werden gevonden, rees de vraag of Archaeopteryx zijn verendek nu eigenlijk gebruikte voor vliegen of alleen om zich tijdens rustperiodes warm te houden. Of misschien dienden de veren beide doelen. Gebleken is dat zijn verendek meer lijkt op dat van de tegenwoordige, niet vliegende vogelsoorten. Daarmee lijkt het vrijwel vast te staan dat dit intrigerende stukje oerpluimvee veel meer een klimmende zeiler was dan een klappende klimmer. Voor dat laatste was het toen nog veel te vroeg.

Geen nieuw hart maar een pomp

Britse chirurgen hebben bij een 62-jarige patiënt een pomp geïmplantereerd die permanent een groot deel van de functies van het hart overneemt. Het is een wereldprimeur, waarvan de artsen hopen dat deze op den duur de noodzaak van harttransplantaties wegneemt. De dokters van het Papworth-ziekenhuis in Cambridge verklaarden dat het apparaat het leven kan verlengen van patiënten die anders ten dode zijn opgeschreven. De pomp, ter grootte van een hand, is geïmplantereerd in de buikwand en verbonden met het hart. Het simpele elektrische apparaat – gemaakt van plastic en metaal – neemt het meeste werk over van de linker hartkamer die het bloed rondpompt. Het verschil met de kunstharten die in de jaren tachtig werden gebruikt, is dat de patiënt het eigen hart houdt. De geopereerde man maakt het goed.

Bijl van 4.000 jaar opgegraven

Bij opgravingen op het Kops Plateau in Nijmegen is een vierduizend jaar oude bronzen bijl gevonden. Het gaat om een zogeheten kokerbijl. Volgens archeologen worden dergelijke bijlen in Nederland slechts zeer zelden gevonden. Kapotte bijlen werden in de Vroege Bronstijd meestal omgesmolten voor hergebruik. De weinige overgebleven bijlen worden aangetroffen als bijzetting in graven of op heilige offerplaatsen. Dat laatste lijkt in Nijmegen het geval. De bijl werd gevonden op een stenen vierkant, dat het begin vormt van een geplaveid voetpad dat naar een veld met zes grafheuvels leidt. De vondsten, allen daterend van ongeveer 2000 jaar vóór Christus, wijzen steeds meer op het bestaan van een heiligdom op het Kops Plateau.

Geen kat in de zak meer bij slager

De Utrechtse universiteit heeft een test met erfelijk materiaal ontwikkeld waarmee vastgesteld kan worden of vlees bij de slager of in een restaurant wel afkomstig is van de opgegeven diersoort. Het komt volgens onderzoeker dr. J. Rothuizen vaak voor dat 'vals' vlees wordt verkocht of op de menukaart wordt aangegeven. De nieuwe methode kan daar een eind aan maken. Door een analyse te maken van het erfelijk materiaal (DNA) van het vlees, is het volgens Rothuizen mogelijk exact te bepalen van welke diersoort het afkomstig is. Daardoor kan worden nagegaan of de winkelier en restauranthouder werkelijk rundvlees, reebout, konijn, varkensvlees of gevogelte verkoopt, of dat de aangeboden waar in feite afkomstig is van een paard, hond, kat of haas. „Op die manier is het mogelijk een einde te maken aan het gerommel in de verhandeling van vlees,” aldus de onderzoeker.

Robot kijkt als een huisvlieg

Over de gehele wereld hebben geleerden, ruimtevaartconstructeurs en futurologen een dagtaak aan het ontwikkelen van nieuwe generaties robots. Er worden snel vorderingen gemaakt, hoewel het geboortekaartje van de eerste androïde nog altijd niet gedrukt kan worden. Een aardig nieuwtje is de 'vlieg-robot', die is uitgerust met een serie ogen waarmee hij elk obstakel kan omzeilen. Het kijkvermogen van de robot is gebaseerd op het visuele systeem van een huisvlieg; vandaar de naam 'vlieg-robot'. In het dagelijks leven zal de robot volgens de ontwerpers gebruikt kunnen worden als geleider van blinden en in de transportsector. Ook kan hij ingezet worden bij voor de mens gevaarlijk onderzoek, zoals in vulkaanrampen of in ruimten gevuld met giftige gassen.

T-Rex wellicht warmbloedig

De Tyrannosaurus Rex, de vleesetende dinosauriër die zeventig miljoen jaar geleden op aarde leefde, was volgens een nieuw Amerikaans onderzoek een warmbloedig dier dat meer leek op een zoogdier dan op een reptiel. Andere wetenschappers blijven echter voorzichtig en menen dat de chemische data in de fossiele beenderen kunnen zijn veranderd onder invloed van de natuur. De negen meter grote T-Rex – het grootste dier dat ooit op aarde heeft geleefd – had een zeer constante lichaamstemperatuur – niet alleen bij dag en nacht maar ook gedurende de seizoenen – en moet daarom een betrekkelijk hoog metabolisme (stofwisselings)gehalte hebben gehad. Andere wetenschappers onderstrepen echter dat nog geen sprake is van een doorbraak in het aloude debat over de vraag of dinosaurussen warm- of koudbloedig waren.

Apehaar bevat schat aan gegevens

Genetische onderzoekers die haren van Afrikaanse chimpansees op DNA hebben onderzocht, zeggen op deze manier gegevens te hebben verkregen waarvoorheen jarenlange observatie voor nodig was, terwijl de resultaten van observatie bovendien nooit als vaststaand kunnen worden beschouwd. Een verrassende uitkomst van het DNA-onderzoek is de aanwezigheid dat er naast de twee bekende soorten chimpansees een derde, geheel verschillende groep bestaat. Een subgroep van chimpansees uit West-Afrika blijkt genetisch materiaal te bezitten dat zich van alle andere soortgenoten onderscheidt, en dat er 1,5 miljoen jaar over moet hebben gedaan om tot ontwikkeling te komen. Een andere uitkomst was dat de mannetjes in chimpanseegroepen, in tegenstelling tot de vrouwtjes, allemaal familie van elkaar zijn, meestal in de verhouding halfbroer. Dat zou kunnen verklaren waarom de mannetjes, zoals onderzoekers hebben geobserveerd, veel meer tot samenwerking geneigd zijn dan de vrouwtjes.

Kans op ongeluk groter dan op winnen jackpot

DOOR JAN DIEDEREN

De man die met de trein van Amsterdam naar Heerlen komt en daarna met een taxi naar Herzogenrath rijdt om enkele Duitse lottoformulieren in te vullen, loopt bij wijze van spreken meer kans om te verongelukken dan dat hij de jackpot wint. Maar net als de miljoenen anderen die wekelijks lotto spelen of aan een ander kansspel meedoen, beseft hij dat niet. Iedereen hoopt dat hij voor het geluk is geboren, en vergeet liever dat een ongeluk in een klein hoekje zit.

Nu is de algemene kans om een verkeersongeluk te krijgen niet te berekenen en al helemaal niet de individuele kans. Wel kan achteraf gezegd worden wat statistisch gezien het ongeluksgemiddelde per dag of per week is. Als er bijvoorbeeld 1.500 doden per jaar in het Nederlandse verkeer te betreuren zijn, dan geeft dat een gemiddelde van vier per dag. Vier op vijftien miljoen inwoners: geen mens die daar bij wenst te zijn.

Maar wekelijks wensen al die spelers wel dat de lottoballietjes zo rollen dat zij de jackpot winnen, terwijl de berekende

Lotto		samstags	
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div> <p>1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12</p> <p>13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24</p> <p>25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36</p> <p>37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48</p> <p>49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60</p> </div> <div> <p>Super 6</p> <p>Spiel 77</p> <p>Los-Nr.: 4141496</p> <p>ja nein ja nein</p> </div> <div> <p>Name</p> <p>Strasse</p> <p>Platz</p> </div> </div>			

kans slechts één op 140 miljoen is. Wie een heel formulier van twaalf verschillende rijtjes invult en nog twee op een ander

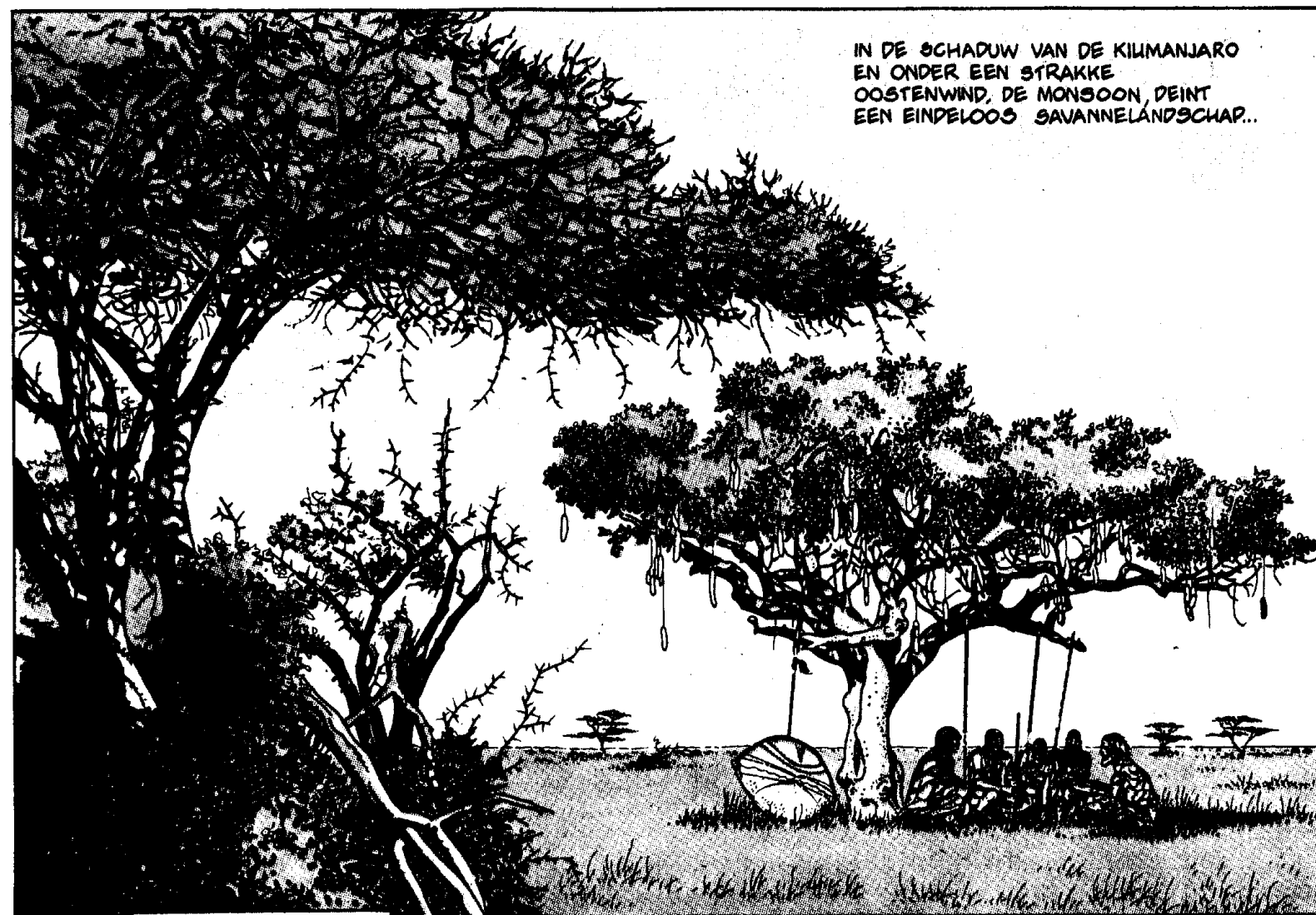
formulier, veertien in totaal dus, heeft een kansje van nog niet meer dan één op tien miljoen.

SCORPIO

DE GEKKENLIJN

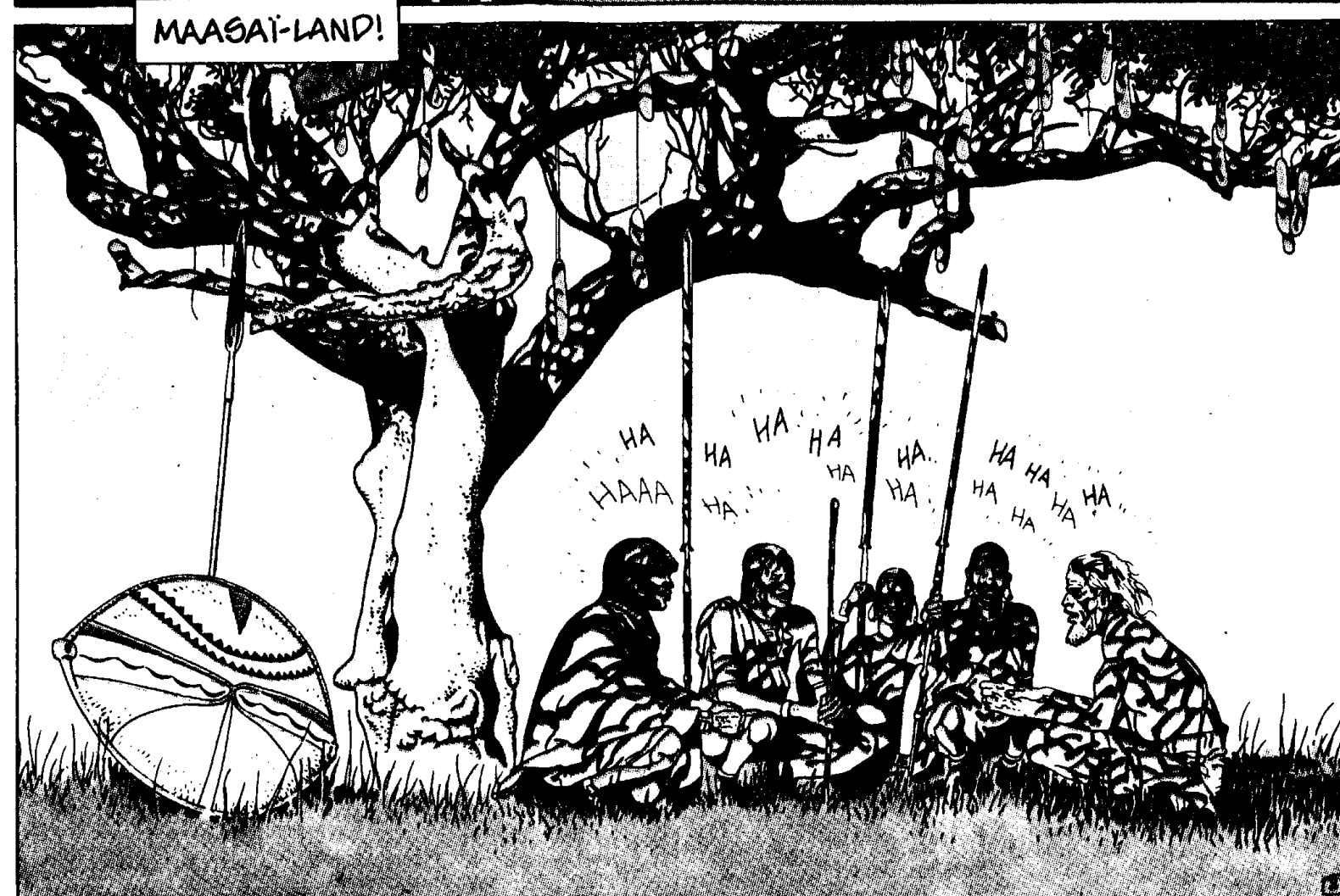
YAACK - ROBERT WUYTS

KENIA 1953...

IN DE SCHADUW VAN DE KIUMANJARO EN ONDER EEN STRAKKE OOSTENWIND, DE MONSOON, DEINT EEN EINDELOOS SAVANNELANDSCHAP...

MAASAI-LAND!

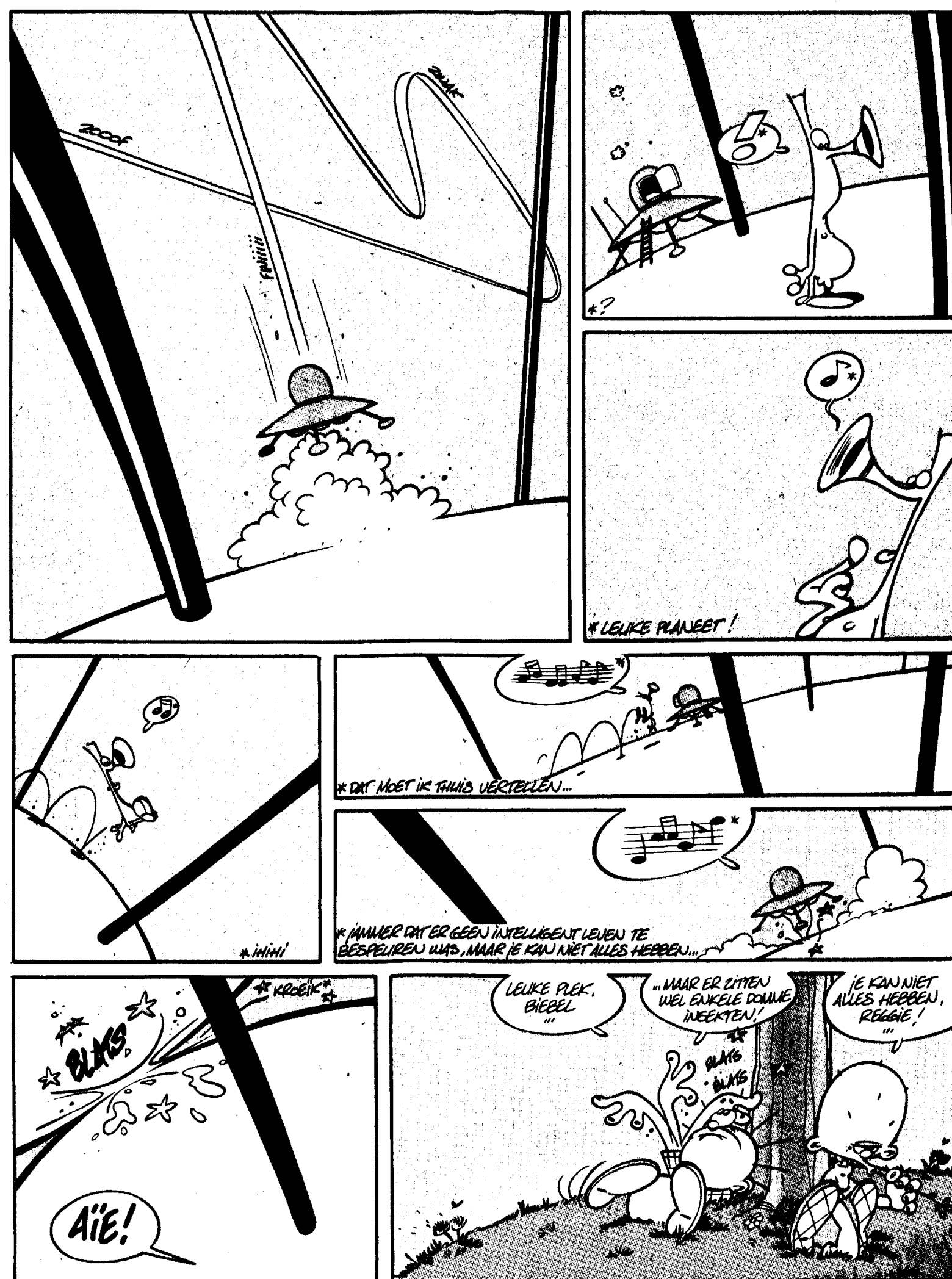
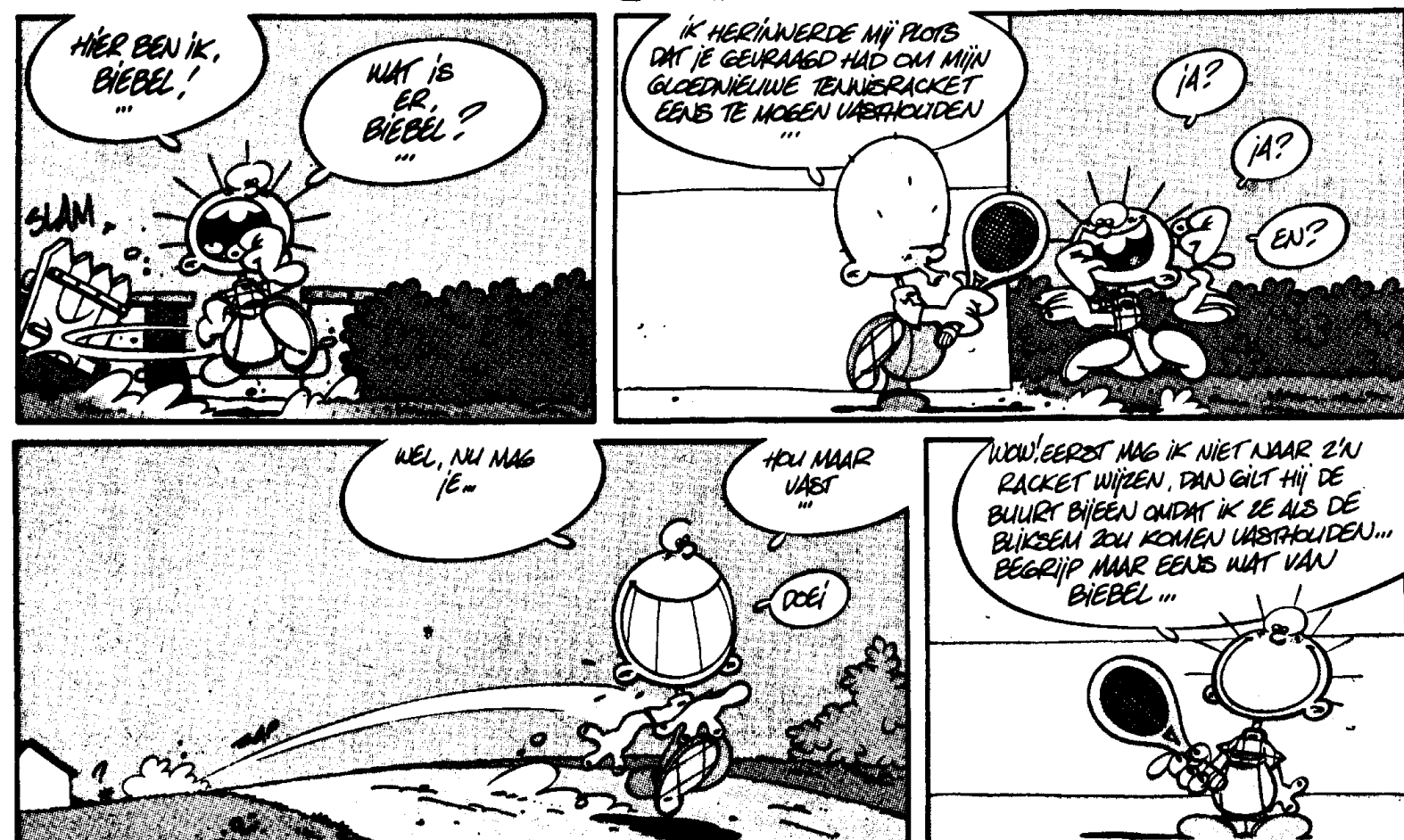
BIEBEL

IKKE

REGGIE!?

HIER KOMEN!

NU!

* LEUKE PIANEET!

* DAT MOET IK THUIS VERTELLEN...

* WAMMER DAT ER GEEN INTELLIGENT LEVEN TE BESPEUREN WAS, MAAR JE KAN NIET ALLES HEBBEN...

LEUKE PLEK, BIEBEL

MAAR ER ZITTEN WEL ENKELE RONNE WEEKTEN!

JE KAN NIET ALLES HEBBEN, REGGIE!

AIE!

* PLAT!

een slaap- en speelkamer boven in het nieuwe gedeelte.

Na tien jaar is het echtbaar Leufkens nu nog druk doende met de aankleding van het interieur. Maar ook dat mag een lang denkproces worden. Planken vloeren, gewefde plafonnetjes en houten lambrizeringen zijn het uitgangspunt. Dan kan het toch niet zo moeilijk zijn om die andere dingen nog in te vullen.

Vereniging Eigen Huis mokt over kwaliteit koopwoningen:

Mentaliteit aannemers moet verbeterd worden'

DOOR PEET VOGELS

HAAG - Je koopt een huis en stinkt vervolgens uit. Bacteriën in de muren van de vloer verspreiden die het woonruimte verpest. De kopers nemen niet en spreken de aannemers aan. Die meent dat de kopers maar meer moeten betalen, dan is de stank zo'n beetje opgelost. Pas na jaren proberen krijgen de bewoners hun huis terug en moet de bouwvereniging aanpassen. Het is in de talloze voorbeelden waarmee de Vereniging Eigen Huis, een vereniging die zich richt op particuliere huiseigenaren, bezitters behartigt, geconfronteerd wordt.

Vereniging Eigen Huis (VEH) heeft jarenlang tegen de aannemers gevoerd waar de koper recht heeft. Wonen in een huis dat stinkt, vochtig is of waarvan de muren scheuren, levert niet alleen schade op. "Het woongenot van de mensen wordt ernstig aangetast en dat is een zeer kwalijk punt", meent F. van Loon, directeur van de VEH.

Van Loon vindt dat de mentaliteit van aannemers moet verbeteren. Het makzuchtige houding van aannemers en de kleine kans dat ze worden aangesproken op hun kwaliteit zijn de belangrijkste punten die het maar niet beter wordt van de kwaliteit van de koopwoningen.

Bouwers wel degelijk kwaliteitsbewijzen leveren. Woningcoöperaties en ontwikkelaars laten scherpe kwaliteitsverklaringen van de bouwers. Zij ook de kennis in huis om de kwaliteit te controleren. Daar is goed gebouwd, maar bij het kopen voor particuliere huiseigenaren, structureel gebreken, al-
 Loon.

De kwaliteit van de opgeleverde woning wordt steeds beter, zegt S.M. Dekker, directeur van het Nederlands Verbond van Eigenaren in de Bouwnijverheid. "Het kwaliteitsdenken onder onze leden. De kwaliteit van de woning verbetert de kwaliteit niet."

Vereniging Eigen Huis (VEH) is een vereniging die de belangen behartigt van eigenaren van koopwoningen. Het jaarverslag van de vereniging constateerde dat het maar niet wil vlotten van de kwaliteit van de opgeleverde koopwoningen. De aannemers van de bouwverenigingen aan het huis neemt eveneens het aantal opgeleverde gebreken toe. In 1993 ontving de vereniging bijna 83.000 klachten. In 1992, 70.000 klachten. "Experts van ons zijn

nu bij ongeveer 40 procent van de klachten gaat het om gebreken die voortvloeien uit de mentaliteit van de aannemers. Het is de praktijk blijkt vaak dat aannemers pas willen herstellen als er druk op de ketel gezet wordt door de overheid. Het probleem is dat de aannemer bij de oplevering zijn geld krijgt, zodat de prikkel om fouten te herstellen ontbreekt. Het ontbreekt aan sancties op slecht werk en dat moet veranderen. Ons voorstel om vijf procent van de bouwsum in te houden tot alle gebreken zijn hersteld heeft het inmiddels tot wetsontwerp gebracht. We verwachten dat het nog dit jaar wordt aangenomen door de Tweede Kamer."

Mentaliteit

"Veel van de gebreken worden veroorzaakt door een slechte coördinatie van het bouwproces. Bij de bouw zijn een hoofdaannemer en diverse onderaannemers betrokken. Dan krijg je het geval dat een stucadoor de muren stuukt en dat de volgende dag de verwarmingsmonteur komt. Die moet weer gaten boren in de muur, waardoor het stucwerk beschadigt. Een betere afstemming van de werkzaamheden voorkomt al veel problemen," meent Van Loon.

Kwaliteitsverbetering begint met een verandering van de mentaliteit van de ondernemer volgens Van Loon. "Veel bouwers denken nog dat een huis niet perfect hoeft te zijn bij de oplevering. We zien wel wat er fout is en gebreken kunnen we altijd achteraf nog herstellen in de gedachtegang."

Mét dat herstel wil het in de praktijk echter vaak niet vlotten, consta-

teert de VEH. In 1993 gaf de vereniging acht miljoen gulden uit aan rechtsbijstand voor haar leden. In de praktijk blijkt vaak dat aannemers pas willen herstellen als er druk op de ketel gezet wordt door de overheid. Het probleem is dat de aannemer bij de oplevering zijn geld krijgt, zodat de prikkel om fouten te herstellen ontbreekt. Het ontbreekt aan sancties op slecht werk en dat moet veranderen. Ons voorstel om vijf procent van de bouwsum in te houden tot alle gebreken zijn hersteld heeft het inmiddels tot wetsontwerp gebracht. We verwachten dat het nog dit jaar wordt aangenomen door de Tweede Kamer."

De omslachtige manier waarop de koper nu zijn gelijk moet halen is de VEH ook een doorn in het oog. Bij het NVOB reageert men heel wat gereserveerder op de voorstellen van de VEH. "Het voorstel om vijf procent van de aannemsom in te houden lijkt ons geen goed idee. Daarmee gooie je het helemaal over de boeg van de prijs, terwijl kwaliteit breder is dan de prijs," verduidelijkt Dekker. Over hoe om te gaan in de toekomst met deze vijf procentregeling, wordt nog onderhandeld met de consumentenorganisaties.

Onduidelijk

De koper van een huis bij oplevering iets anders krijgt dan hem of haar op papier beloofd is, komt volgens Dekker vaak omdat de zaken vooraf niet goed zijn afgesproken. Meer aandacht voor kwaliteit en betere afspraken kunnen volgens het

NVOB dus de meeste problemen voorkomen. Bij de VEH denken men dat de teneur dat de bouw in de portemonnee gepakt moet worden om hem te leren. "Het probleem is dat de aannemer bij de oplevering zijn geld krijgt, zodat de prikkel om fouten te herstellen ontbreekt. Het ontbreekt aan sancties op slecht werk en dat moet veranderen. Ons voorstel om vijf procent van de bouwsum in te houden tot alle gebreken zijn hersteld heeft het inmiddels tot wetsontwerp gebracht. We verwachten dat het nog dit jaar wordt aangenomen door de Tweede Kamer."

De omslachtige manier waarop de koper nu zijn gelijk moet halen is de VEH ook een doorn in het oog. Bij het NVOB reageert men heel wat gereserveerder op de voorstellen van de VEH. "Het voorstel om vijf procent van de aannemsom in te houden lijkt ons geen goed idee. Daarmee gooie je het helemaal over de boeg van de prijs, terwijl kwaliteit breder is dan de prijs," verduidelijkt Dekker. Over hoe om te gaan in de toekomst met deze vijf procentregeling, wordt nog onderhandeld met de consumentenorganisaties.

De VEH wil ook dat het kwaliteits-

Volgens de Vereniging Eigen Huis komen bij nieuwe koopwoningen voor particulieren structureel gebreken voor.

Archieffoto: DIJKSTRA

overzicht hypotheekrente

Hypotheekrente per 13 september 1994.

Deze week noterden wij een verhoging van de hypotheekrentetarieven bij de FBTO van 0,3 % tot 0,4 %. WUH heeft haar eenjaarsstarief voor de annuïteiten met 1 % verhoogd. De rente op de kapitaalmarkt vertoonde in de afgelopen week wederom een lichte stijging.

Naam bank	rent vast gedur.	afsl. prov. in pct.	opgave bank	nwr bij fisc. besparing van constant 38,29%	
				50%	50%
ABN-AMRO	spaarhyp.	5 jaar	1,00	6,30	2,93
ABN-AMRO	spaarhyp.	10 jaar	1,00	6,40	3,14
ABN-AMRO	spaarhyp.	15 jaar	1,00	6,50	3,35
ABN-AMRO	ann. hyp.	variabel	1,00	6,50	3,46
ABN-AMRO	ann. hyp.	5 jaar	1,00	7,00	4,14
ABP	spaarhyp.	5 jaar	1,00	7,70	4,29
ABP	spaarhyp.	10 jaar	1,00	8,10	4,50
ABP	spaarhyp.	15 jaar	1,00	8,50	4,71
ABP	ann. hyp.	5 jaar	1,00	7,50	4,05
ABP	ann. hyp.	10 jaar	1,00	7,90	4,26
AEGON	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,00	4,46
AEGON	spaarhyp.	15/20 jr.	1,00	8,20	4,60
BLG-Hypotheek	spaarvasth.	5 jaar	1,00	8,00	4,18
BLG-Hypotheek	spaarvasth.	10 jaar	1,00	8,00	4,27
BLG-Hypotheek	spaarvasth.	15 jaar	1,00	8,40	4,72
BLG-Hypotheek	ann. hyp.	5 jaar	1,00	7,40	4,05
BLG-Hypotheek	ann. hyp.	10 jaar	1,00	7,80	4,14
GWK-bank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	7,90	4,39
GWK-bank	ann. hyp.	1 jaar	1,00	6,40	4,23
GWK-bank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	7,70	4,08
Centrale Volksbank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	7,90	4,31
Nationale Ned.	spaarhyp.	5 jaar	1,00	7,90	4,38
Nationale Ned.	spaarhyp.	15 jaar	1,00	8,30	5,00
ING BANK	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,00	4,41
ING BANK	spaarhyp.	10 jaar	1,00	8,40	4,68
ING BANK	ann. hyp.	1 jaar	1,00	6,40	4,23
ING BANK	ann. hyp.	5 jaar	1,00	7,80	4,14
Postbank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	7,90	4,37
Postbank	spaarhyp.	7 jaar	1,00	8,30	4,57
Postbank	spaarhyp.	12 jaar	1,00	8,60	4,85
Postbank	ann. hyp.	2 jaar	1,00	6,40	4,14
Postbank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	7,70	4,08
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	3 jaar	1,00	7,20	3,83
RABO hypotheekbank	spaar opt.h.	10 jaar	1,00	7,40	4,70
RABO (adviesrente)	ann. hyp.	variabel	1,00	6,20	4,16
RABO (adviesrente)	ann. hyp.	5 jaar	1,00	7,90	4,14
SNS Bank	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,00	4,43
SNS Bank	spaarhyp.	7 jaar	1,00	8,30	4,64
SNS Bank	ann. hyp.	1 jaar	1,00	6,40	4,23
SNS Bank	ann. hyp.	5 jaar	1,00	7,80	4,14
Westland Utrecht	lage last h.	7 jaar	1,00	8,00	4,44
Zweitsche Algemene	LA-hyp plan	5 jaar	1,00	7,50	4,20
Zweitsche Algemene	LA-hyp plan	10 jaar	1,00	7,90	4,57
Bouwv. Hoevelaken	spaarhyp.	5 jaar	1,00	8,00	4,43
Bouwv. Hoevelaken	sp. vasthyp.	5 jaar	1,00	6,90	3,69
Bouwv. Hoevelaken	ann. hyp.	5 jaar	1,00	6,70	4,40

* Deze rentevastperiode kent geen rentebedenktijd. De vermelde tarieven hebben betrekking op standaard hypotheek met gemeentegarantie. De netto werkelijke rente (nwr) is gebaseerd op de totale netto lasten van de hypotheek ad. f. 150.000,-. Voor vrouwen en/of bij andere leeftijden kunnen andere nwr-percentages gelden. Bij andere hypotheekbedragen wijkt de nwr bij een aantal instellingen enigszins af.

©Copyright 'Vereniging Eigen Huis' te Amersfoort.

'Keuken van de toekomst' niet meer weg te denken

DOOR GERT ONNINK

Niemand in de horeca kan over een aantal jaren meer aan de Keuken van de Toekomst voorbij. Dat tenminste beweert Michael Hanssen van het Nijkerkse bedrijf Wijkro (specerijen, kruiden en sauzen), niet alleen meesterkok, maar ook betrokken bij de projectgroep Keuken van de Toekomst. Het project is tijdens de maandag geopende Rotterdamse Horecavakbeurs Food-Non Food in Ahoy' officieel gepresenteerd.

Volgens Hanssen wordt in veel keukens in horeca-gelegenheden nog te traditioneel gedacht en gewerkt. "Het werk kan anders, beter," stelt Hanssen; die als lid van de projectgroep nauw samenwerkt met het in Zoetermeer gevestigde Onderwijscentrum Horeca. "Ondernemers kunnen veel meer rendement uit hun keukens halen," beweert de voormalige chef-kok in een Amsterdamse hotel.

Die verbetering kan door middel van geavanceerde en vaak geautomatiseerde (oven)apparatuur,

meent Hanssen, maar door een goede organisatie in en rond de keuken, zoals bij voorbeeld centrale inkoop. Door onder meer kant-en-klare, vacuum verpakte verspreiden in te kopen, sauzen al klaar te hebben en de distributie te verbeteren, kunnen de productiekosten omlaag. "De kok en zijn personeel kunnen hun tijd dan besteden aan de dingen waar het echt om gaat, hoe het eten lekker, snel en ook netjes geserveerd op tafel komt."

Meer rendement

Uit een onderzoek van de mensen achter de Keuken van de Toekomst onder zeven horeca-bedrijven werd duidelijk dat het rendement omhoog kan. In één geval was er zelfs sprake van een stijging met vijftien procent, stipt. Hanssen aan, die voorzichtig kritiek uit in de richting van het horeca-onderzoek. "Ook daar wordt te star gedacht." Volgens Hanssen biedt het concept Keuken van de Toekomst, waaraan ruim een jaar is gewerkt, veel mogelijkheden voor grote (horeca-)bedrijven en instellingen zoals ziekenhuizen en voor bijeenkomsten als een congres.

Kijk- en luistermeubels

Moderne elektronica is niet meer weg te denken uit ons interieur. Tv, video en audio-apparatuur hebben zich een vaste plek verworven. Ook de verzameling cd's en videobanden heeft inmiddels respectabele vormen aangenomen. Om dat alles overzichtelijk op te kunnen bergen, zijn er de laatste jaren tal van gespecialiseerde bergmeubels op de markt gebracht.

Het meest uitgebreid zijn de kastjes met schappen voor de 'hardware' - tv, video, audio en diverse rekjes of laathjes voor de 'software' zoals cd's, cassettes en videobanden. Ook de afstandsbediening(en) en omroepgids krijgen er een vaste plek. Audio-video meubelen krijgen met de dag vrijere vormen. Naast de normale blokvormige kastjes, al dan niet met afsluitbare deurtjes, zijn er nu ook wandpanelen met rekken en lage consoles, soms zelfs voorzien van een draaibaar tv-plateau.

puter erop worden gemonteerd. Zo'n trolley biedt uitkomst. Niemand hoeft een ander meer lastig te vallen. Rijd de trolley naar een comfortabel hokje, zet een koptelefoon op en de rest van het gezin kan ongestoord zijn gang gaan.

Het zal niemand ontgaan zijn. Cd-rekken zijn een echte rage geworden. Behalve functioneel, zijn ze vooral ook bedoeld als sierpad voor het interieur. Ze zijn er in alle mogelijke stijlen: van houten tempeljes, via swingende metalen vormen tot aan strakke (plexiglasen) uitvoeringen. Let er wel op dat het model ook ruimte heeft voor dubbel-cd's. Leuk zijn ook de cd-rekken op wieltjes en de nieuwe cd-ladenkasten, vaak in de vorm van een toren met kleine vierkante laathjes.

Een noviteit zijn de klappen. Simpel, maar decoratief is een gevormde metalen V-vorm die als een planket tegen de muur geschroefd wordt. De cd's worden er schuin ingelegd en kunnen dan heel gemakkelijk worden doorgeschoven. Een variant hierop is een soort metalen serpentine die tegen de wand gedrukt wordt. Kleine stantjes houden de cd's dan keurig op hun plaats. Dergelijke systemen zijn trouwens ook heel goed bruikbaar voor pocketboeken.

Tuinmeubels

Een tip voor wie deze zomer door zijn kunststoffen en bovendien witte tuinmeubels is heen gezakt: de meeste tuincentra hebben fraaie houten tuinmeubels in gedekte tinten in de aanbieding, met forse kortingen. Het is natuurlijk een raar seizoen voor tuinmeubels, maar ik zou er toch maar eens over nadenken...

Experiment

Met sommige dingen experimenteer je niet. Ik zou bijvoorbeeld wel eens de vraag beantwoord willen zien: kun je stokbonen verplanten? De harde wind van afgelopen weekende heeft het antwoord geleverd: nee. (Ik dacht het al, natuurlijk). De wind heeft mijn krakemikkige bonenstokken, die ik uit gierigheid al tien jaar gebruik, finaal omgeblazen, en daarbij een aantal planten van 'Wonder van Venetië' ontworteld. Ook zorgvuldig herplanten heeft niet mogen baten. Jammer, er hing veel oranje bonen aan, en ik vind ze zo lekker. Dat wordt wachten op volgend jaar. En zorgen voor nieuwe bonenstokken, natuurlijk.

Over onbekommerde zomerbloei en door de wind gerooide bonen

DOOR SANTE BRUN

Wat au zien welke planten niet in ons klimaat thuis zijn. Dat zijn de planten die nu nog eens duchtig begint te scheuten en knoppen maken, alsof er geen winter is. De deur staat waarin dat jonge goed allemaal ten val vallen aan de vorst. Ik doel op oleanders en op olea's, op Fatsia en misschien ook wel een beetje op Forsyia. En al helemaal geldt het voor de eenjarige. Goed voorbeeld is te zien op het Tongerseplein in Utrecht, waar een voorbeeldig assortiment eenjarige planten staat te bloeien of het half mei is. Maar een nachtvorst maakt er binnenkort een einde aan. Of het schema van de Plantsoendienst, natuurlijk.

De planten beginnen al duchtig met voorbereidingen voor de rustperiode onder de grond, omdat ze weten dat het ruig gaat worden. Vaste planten en heesters gedroogd streken niet. Ze dan ook onze bescherming bij het doorkomen van de winter. Later kom ik daar nog terug.

Ik gek op de late nabloeiers van de rode valeriana, de roze en vooral de rozen, die herfstlicht lijken de kleuren fraaier; ze zijn waarlijk ook bleker dan in het voorlicht.

Deeds woedt de discussie zijn 'naamloze' Clematis. Het komt sterk in de verlening gewoont alle planten

waarvan ik hoor slordigheid of andere omstandigheden de namen ben kwijt geraakt, op deze manier te achterhalen. Dat mes snijdt aan twee kanten: ik krijg deskundig advies, en enthousiaste lezers hebben er een onderhoudend gezelschapsspel aan...

Maar even serieus: lezer Veerman in Sittard stuurde de foto van de naamloze Clematis naar kweker Fopma in Boskoop, die de foto 'slecht' vond, maar wel aan twee namen dacht; namen die al eerder hier genoemd zijn: De eerste zou zijn C. heracleifolia 'Mrs. Robert Brydon', ook wel C. x bonstedtii 'Mrs. Robert Brydon' of C. jouniana 'Mrs. Robert Brydon', verschillende namen voor dezelfde plant dus, of een sterk verwante plant die echter vroeger bloeit, zoals de naam al zegt: C. jouniana praecox. Fop-

ma maakt een voorbehoud: hij wil pas een definitieve uitspraak doen als hij een paar blaadjes en bloemen gezien heeft. Die zijn

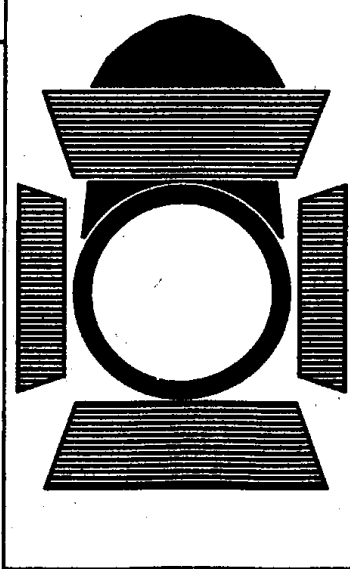
dus onderweg. Meneer Veerman wordt in ieder geval bedankt. Tot dezelfde conclusie als Fop-

Showavond met Sisters en Glenn Miller Orchestra

KERKRADE - De jaren van Glenn Miller en de Andrew Sisters herleven vanavond nog eens tijdens een muzikale show van The Glenn Miller Orchestra met Wil Salden, vanaf 20.00 uur in het Wijngrechttheater van Kerkrade. The Sisters - vier talentvolle, brutale, goed ogende zangeressen met flair en gevoel voor show - verlenen vocale medewerking. Het succesverhaal van trombonist-bandleider Glenn Miller begon in 1939, toen hij twee van zijn grootste hits scoorde: Moonlight Serenade (zijn latere herkenningmelodie) en In the Mood. In de daaropvolgende jaren volgden nog vele hits, tot Glenn Miller in 1944 bij een vliegtuigongeluk om het leven kwam. Orkestleider Wil Salden uit Obbicht houdt zich sinds 1978 onafgebroken bezig met de muziek van Glenn Miller. In 1990 werd hij op Broadway door de president van Glenn Miller Productions Inc. officieel benoemd tot bandleider van het Europese Glenn Miller Orchestra.

● The Sisters verlenen vanavond vocale medewerking tijdens de muzikale show met The Glenn Miller Orchestra.

made in

GERMANY

onder redactie van Harrie Cremers

● Claudia Jung en Richard Clayderman

Richard Clayderman en Claudia Jung als duo

Door een samenloop van omstandigheden hebben we geruime tijd niets meer gehoord van Claudia Jung (30). Een paar maanden geleden maakte de zangeres van successen als Atemlos, Stumme Signale, Fang mich auf, Du ich lieb' dich en Unter meiner Haut een leuke val met haar paard 'Bandit'. Claudia, nog niet zo lang getrouwd met haar manager Jürgen Ewers (31), belandde in het ziekenhuis van München. Aanvankelijk zag het er voor haar na dit fatale ongeval niet zo goed uit. De lancering van haar nieuwe cd-single ging in ieder geval voorlopig niet door. Met Claudia, die tegenwoordig in Nettetal (even over de Limburgse grens bij Venlo) woont, gaat het inmiddels weer de betere kant op. Vandaar dat EMI/Selectra op 29 september in Duitsland haar nieuwste album op de markt brengt. Als voorproefje hierop verschijnt in de komende dagen een cd-single, waarop de zangeres samen met de Parijse pianist Philippe Pagès oftewel Richard Clayderman (40) is te beluisteren in het nummer Je t'aime mon amour (EMI 006-7245 8 62105 7 1). Claudia Jung heeft in de Benelux een actieve fanclub. Het adres daarvan is gevestigd bij Jolanda en Peter Tetz, Terbaansweg 83, 6044 VV in Roermond.

Roger Whittaker uitgeschakeld

Tevergeefs hebben de tv-kijkers afgelopen zondagavond uitgekeken naar Roger Whittaker. Hij zou zijn nieuwste cd-single Es soll so bleiben (uit het album Sehnsucht nach Liebe - Ariola 21 217 482) voorstellen in het ZDF-programma Musik liegt in der Luft. Whittaker moest echter afzeggen omdat hij vorige week tijdens een concert zó ongelukkig kwam te vallen dat hij hieraan ernstige rugklachten overhield. Zijn plaats werd op tv ingenomen door Julien Clerc, die op dit moment een tournee door Duitsland maakt. Roger Whittaker (58) is dus tijdelijk uitgeschakeld en zal op doktersadvies voorlopig tot oktober niet optreden. Zijn tournee door Duitsland gaat in ieder geval wel door. Andermaal komt deze wereldster naar Aken en wel op 14 maart 1995 voor een avondvullende show naar het zaaltheater Hubert Geulen, Von-Goels-Strasse 181-183, 52080 Aachen-Eilendorf, telefoon 00-49-241-551250. Het afgezegde optreden in het tv-programma Musik liegt in der Luft van afgelopen zondag gaat overigens, zoals het ZDF in Mainz ons gisteren liet weten, alsnog door op zondagavond 6 november. Dan presenteert Dieter Thomas Heck een nieuwe aflevering van Musik liegt in der Luft vanuit Offenburg.

De liefdes van Hanne Haller

Hanne Haller (44) geldt in Duitsland als een van de zangeressen van het betere lied, die tevens nummers componeert en schrijft voor talloze van haar collega's. Deze dagen heeft Haller (Deckel auf Deckel zu, Weil du ein zärtlicher Mann bist, Willkommen im Leben, Mein lieber Mann en vele andere successen) een meerjarige contract bij Intercom in Stuttgart ondertekend. Gelijktijdig met de overstap van Metronome naar deze firma is ook het cd-album Liebe hin - Liebe her (Intercom 845-219) verschenen. De nummers hierop werden opgenomen in Hanne Hallers eigen studio in München en voorzien van alleraardigste teksten door Bernd Meinunger. Het lied 'Trag doch dein Bett in die Kneipe' is een mooi voorbeeld. Het verhaal van een man die vanwege zijn frequent cafébezoek het advies krijgt om z'n bed dan ook maar in de kroeg op te slaan. In de Benelux komt deze cd ook op de markt via Dureco.

● Hanne Haller

Elpees en cd's van Milva

Peter Willems, Chopinstraat 72, 6443 CW in Brunssum, is een hartschietelijk verzamelaar van cd's en elpees van de Italiaanse ster Milva. Vorige week kondigden we in Made in Germany aan dat deze gevierde zangeres opnieuw op tournee gaat door Duitsland (ze is o.a. op 22 oktober in Eurogress in Aken). Voor Peter was dat aanleiding om ons een sympathiek briefje te schrijven waarin hij laat weten dat hij tot nu toe in het bezit is van maar liefst 32 cd's en 21 elpees van Milva. Maar...er ontbreken nog drie exemplaren in zijn collectie: de cd Corpo a corpo uit 1988 en de Franstalige elpees Attends la vie (1984) en Moi, je n'ai pas peur (1984). Wie Peter Willems kan helpen doet hem daarmee een groot plezier. Zijn telefoonnummer is: 045-272077.

'Rokkenjagers' erg populair

De 'rokkenjagers' van het Zillertal oftewel de Zillertaler Schürzenjäger, ooit van start gegaan als trio, bestaan onder deze naam inmiddels 21 jaar. De zes leden tellende groep doet een beetje denken aan onze Achterhoekse formatie Normaal. De Schürzenjäger brengen een combinatie volks-, schlager-, pop- en rockmuziek. Wellicht hebben ze daarom zowel bij jong en oud razend populair. Voor de avondvullende show van de Zillertaler Schürzenjäger op 19 november in de Rodahal van Kerkrade gingen inmiddels meer dan 1500 kaarten grif van de hand. Van het recente cd-album 'Glory-Hallelujah', met twaalf gloednieuwe nummers (Setz di nieder, I relax, Zeitensprung, Am Anfang war das Feuer, enzovoort) op Ariola zijn totnu toe meer dan 150.000 exemplaren verkocht.

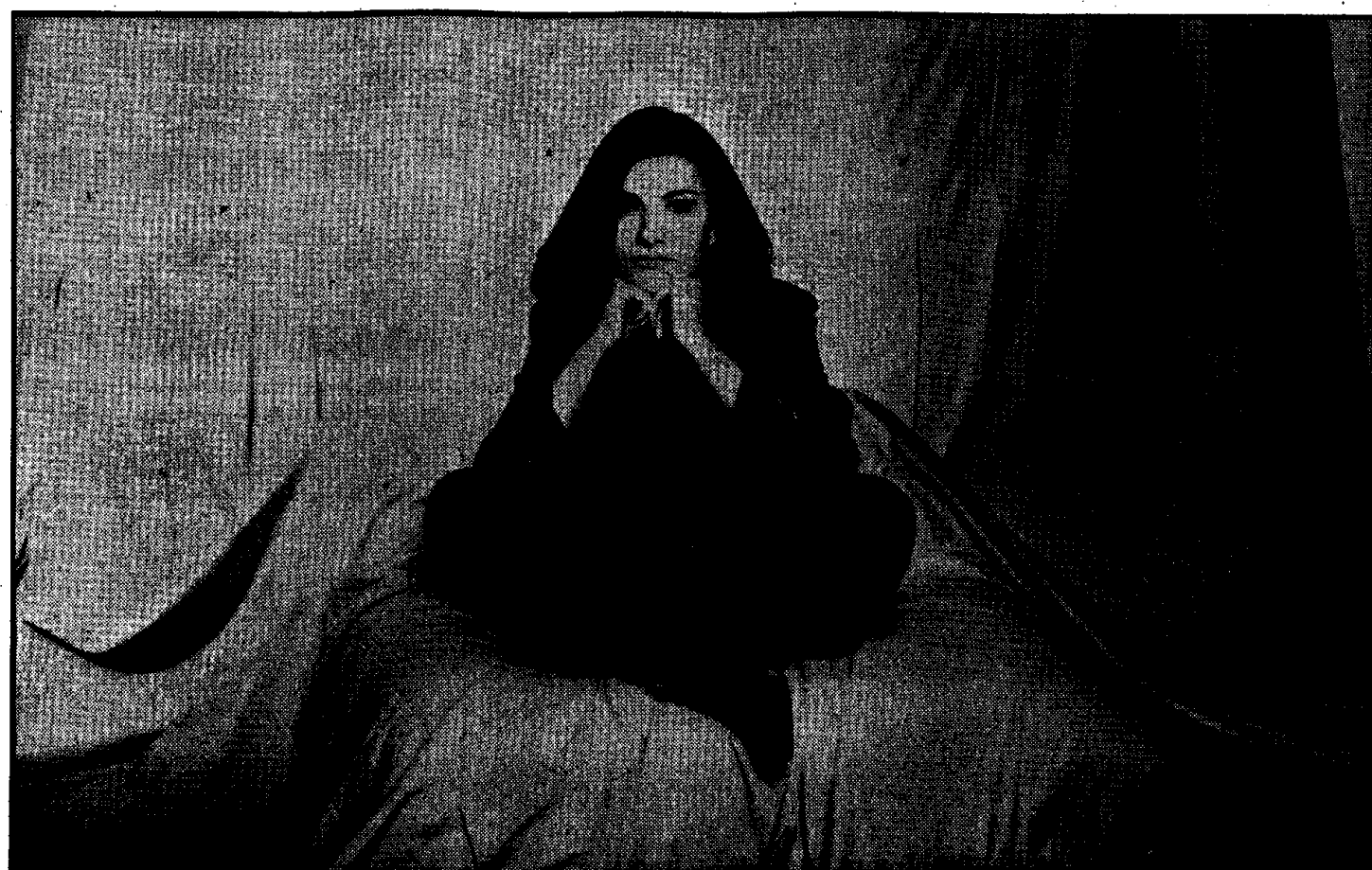

● Zillertaler Schürzenjäger: op weg naar Limburg.

Volgende week zaterdag besteden we in Made in Germany met Harrie Cremers onder andere aandacht aan de comeback van het duo Waterlool & Robinson en de zestigste verjaardag van Udo Jürgens (Aber bitte mit Sahne!). Tot dan en een heel prettig weekende.

Nacht van de romantiek vanuit Concertgebouw Grand Gala du Disque krijgt klassiek broertje

Van onze rlv-redactie

● Laura Pausini is één van de artiesten die tijdens het populaire gedeelte van het Grand Gala du Disque zal optreden.

Foto: WARNER MUSIC

uitzending is twee dagen later op Nederland 1 (20.30-22.00 uur).

Verleden jaar werd gekozen voor een dubbelpresentatie (Angela Groothuizen samen met Cees van Drongelen), dit jaar neemt Bart Peeters de gehele presentatie voor zijn rekening. „We kon-

den met Peeters geen betere presentator vinden. Zijn betrokkenheid met dit genre is groot,” aldus Kees van Twist.

Tot nu toe heeft het produktieteam van het Grand Gala Populaire van verschillende kanten toezeggingen ontvangen van ar-

tiesten die komen optreden met het Metropole Orkest. Dat zijn: Wet-Wet-Wet, de in de VS populaire Harry Connick Jr., Chris de Burgh, Laura Pausini, Céline Dion, Sinéad O'Connor, Youssou N'Dour, Björk en Andrea Bocelli. Vanuit Nederland zullen in ieder geval Marianne Weber,

Commercieel tv-station SBS óók in Nederland

Van onze rlv-redactie

HEERLEN - Nederland en België krijgen er volgend voorjaar een nieuw commercieel televisie-station bij. Het Zweedse bedrijf Scandinavian Broadcasting Systems (SBS) heeft definitief besloten om vanaf volgend jaar Nederlandstalige uitzendingen gaan verzorgen. SBS gaat acht uur per dag uitzenden, die zendtijd wordt in de loop van het jaar uitgebreid. De programmering zal vooral amusement en nieuws bevatten. Het nieuwe station zal al vanaf 1 februari volgend jaar in België te zien zijn, Nederland volgt later.

Het gaat om twee aparte stations met een eigen programma dat is afgestemd op het land waar het wordt uitgezonden. Maar omdat in dezelfde taal wordt uitgezonden, zullen delen van de programmering overeenstemmen. Inmiddels zijn al gesprekken gestart met de overkoepelende organisatie voor kabelexploitanten Vccai, over de toegang op de kabel.

Voor de Nederlandse zender zijn voormalig Vara-directeur Maurice Koopman en de vroegere FilmNetdirecteur Philip Bisschop aangetrokken. Koopman, die na zijn Vara-tijd ook voor FilmNet heeft gewerkt, zal de

● De vroegere FilmNetdirecteur Philip Bisschop (foto) en voormalig Vara-directeur Maurice Koopman zijn voor de nieuwe Nederlandse zender aange trokken.

NCRV verliest topinkoper van tv-series

het komende winterseizoen voor de drie omroepen die op Nederland 3 uitzenden: NOS, Vara en VPRO. Een woordvoerder namens dit drietal wijst erop dat het voor omroepen zeer belangrijk is mensen te hebben die

programmering voor zijn rekening gaan nemen. Volgens Koopman is er genoeg ruimte op de Nederlandse markt voor een nieuwe zender. „We gaan de concurrentie met een gerust hart aan. Dit bedrijf heeft een buitengewoon sterke positie met drie Scandinavische stations en een hechte financiële basis. We maken deel uit van een groot concern en dat geeft de kracht die we nodig hebben.”

SBS is voor 25 procent eigendom van het Amerikaanse tv-station ABC. Het bedrijf exploiteert ondermeer zenders in Zweden (Tv 5 Nordic), in Noorwegen (Tv Norge) en in Denemarken (Kanal 2).

Op dit moment worden in Nederland gesprekken gevoerd met mogelijke lokale partners. Ook hebben er gesprekken plaatsgevonden met Veronica over vormen van samenwerking, maar volgens Koopman was het nooit de bedoeling om een volledige samenwerking met die omroep aan te gaan. „De filosofie van SBS is dat het, waar mogelijk, met lokale partners in zee gaat. Het is echter geen noodzaak. In België werken we nu met een uitgever samen, wellicht dat we in Nederland ook nog een partner vinden,” aldus Koopman.

Carola Hamer

Vara stopt met Carola op Radio 3

HEERLEN - De Vara zet Radio 3 met Carola Hamer aan de kant. De Vara bevestigt dat de omroep een contract met Carola per 1 januari 1995 heeft opgezegd. De Vara-dj presenteert elke werkdag tussen twee en drie uur op Radio 3 het programma 'Carola'.

De Vara niet meer verbonden met Carola kon de Vara niet meer verbonden van de omroep niet zeggen. Tegenover het muziekblad Hitkrant verklaarde Carola dat ze volgens de Vara te controversieel zou zijn. „Ik had altijd gedacht dat de Vara iemand wilde met een eigen blik op de radio.” Carola draait in haar programma graag stevige rockmuziek. Collega-dj Jeroen van Inkel heeft zich in het verleden wel eens negatief uitgelaten over Carola en haar programma.

HILVERSUM - De NCRV is Willy Vermaas, topinkoper van Amerikaanse televisieseries, kwijtgeraakt aan Nederland 3. Vermaas ontdekte voor de NCRV uiterst succesvolle series als de Cosby-show, Hill Street Blues en Cheers. Als laatste haalde ze voor de christelijke omroep de serie New York Police binnen, die deze week in de Verenigde Staten werd bekroond met zes Emmy Awards, de Oscars voor tv-producties. Vermaas werkt met ingang van

WIST U

dat wij in Brunssum en omgeving de meeste
bestaande woningen verkopen?
Derhalve TE KOOP GEVRAAGD voor onze
cliënten, woningen in Brunssum en omgeving.
Geen verkoop: geen kosten.

Brunssum Bachtstraat 3. Vrijst. woonh. ind.: geh. onderkelderd, hal, keuken, woonk. met plav. en open haard, balkon, terras, gar. en tuin. 3 sloop. berg. ind. bak. rolluiken. Vrijst. f. 275.000,- k.k.
Brunssum Tolhuisstraat 1. Houtwoning ind.: hal, kelder, toilet, keuken, woonk. met parket, terras, tuin. 3 sloop. bak., zolder, vaste tr. c.v. berg. m. sandi. w.d. dierpr. Vrijst. f. 150.000,- k.k.
Brunssum Klingebornen 127. Ruim woonh. met gar., compl. luxe eiken aanb. keuken, 4 sloop. zolder m. vaste trap, veel berg. voor- en achtertuin, terras. Vrijst. f. 220.000,- k.k.
Brunssum ABC straat 2a. 2-slaapk. appartement. Vrijst. f. 105.000,- k.k. Bij 100% financ. plm. f. 580,- netto p.m.
Brunssum Alarstraat 1988. 1-slaapk. app. op 2e verd. Vrijst. f. 90.000,- k.k. Bij 100% financ. plm. f. 520,- netto p.m.
Heerlen Kuwendestraat 54B. App. met gar. Vrijst. f. 65.000,- k.k.
Heerlen Landvoordstraat 28. Woonh. met aanbouw. ind.: hal, keuken met app., woonk. met plav., berg., toilet, 3 sloop., luxe badk. met ligb., 2e toilet, roll., zonnesch., tuin en terras. Vrijst. f. 144.000,- k.k.
Heerlen Heerlenberg, Rooststraat 54. Halfvrijst. woonh. ind.: kelder, keuken, woonk., badkamer met douche, 2 slaapk. Vrijst. f. 120.000,- k.k.
Schijndel Kleefstraat 48. Gr. deg. woonh. met overd. terras, oprijt. gar., tuin, 5 sloop. badk. met ligb. en toilet, vaste trap n. zold., berg., woonk. 50 m2, kunstst. koz., dubb. begl., thermop. keuken met compl. app. Vrijst. f. 265.000,- k.k.

RENTE vanaf 5,7%.

INSTAPTARIEF SPAARHYPOTHEEK 5,7%!!! Eff. 5,9%.

**assurantie-,
financierings- en
adviesbureau van Oppen bv**

Lindeplein 5, 6444 AT Brunssum, tel. (045) 254543 - fax (045) 257128.

!!! NET EVEN BETER !!!

PRETTIGER WONEN BEGINT BIJ EEN HYPOTHEEK MET PRETTIGE VOORWAARDEN

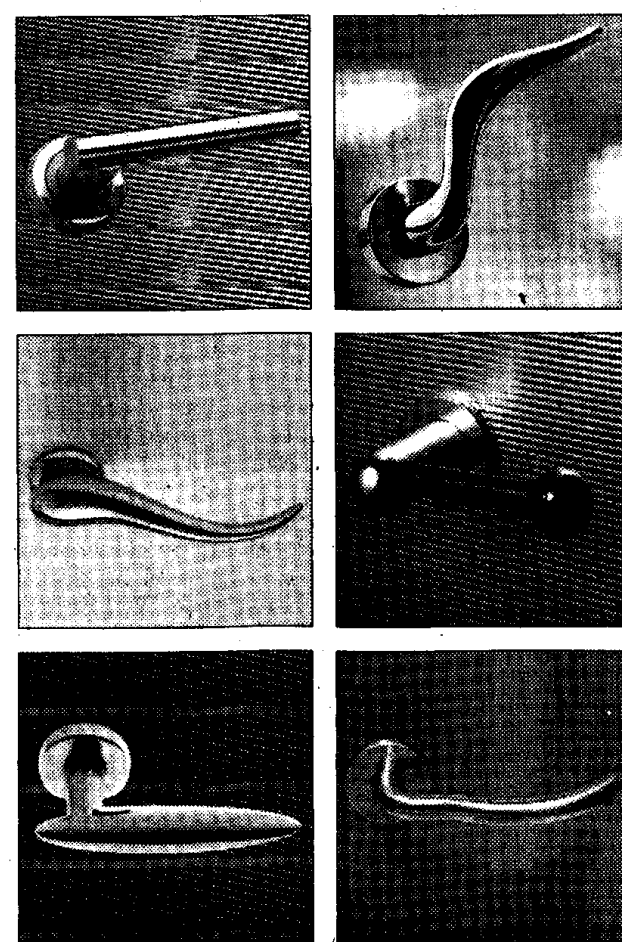
Het kiezen van een hypotheek is voor de meesten een ingewikkelde zaak. Er zijn immers enorm veel mogelijkheden. En maar één ervan is voor u de juiste. Een hypotheek is namelijk maatwerk waar u zeker geen haastwerk van moet maken. Neem er gerust alle tijd van de wereld voor. En let daarbij niet alleen op rente en rentevastperiode maar juist ook op alle andere, net zo belangrijke voorwaarden.

Zijn er bijvoorbeeld extra verplichtingen? Is het mogelijk om boetevrij af te lossen? Hoe zit het eigenlijk bij verhuizen? Stuk voor stuk zaken waar u op dit moment misschien makkelijk overheen stapt. Maar die u in de loop der jaren behoorlijk voor de voeten kunnen gaan lopen. Prettig wonen begint dan ook bij een hypotheek met prettige voorwaarden.

De Hypotheek Adviseur geeft u een advies op maat, sluit uw hypotheek af en neemt u kosteloos al het werk uit handen. Dus alle reden om nu een afspraak met hem te maken.

De Hypotheek Adviseur
"Door vrienden aanbevolen"

Heerlen Akerstraat 21 045-715354
Maastricht Vrijthof 33 043-252254
Eindhoven Bogert 26 040-653597

Bijzondere deurkrukken geef je graag een hand.

Clou verkoopt bijzondere deurkrukken, deurknoppen, deurgrepen, deurbutlers, briefplaten, beldrukken en huiscijfers. Uitgevoerd o.a. in messing, chroom, roestvrijstaal en aluminium. Van o.a. d-line, FSB, Colombo, Frascio, Kleis en Spin.

Deurkrukken vanaf fl. 69,- tot fl. 450,- per paar.

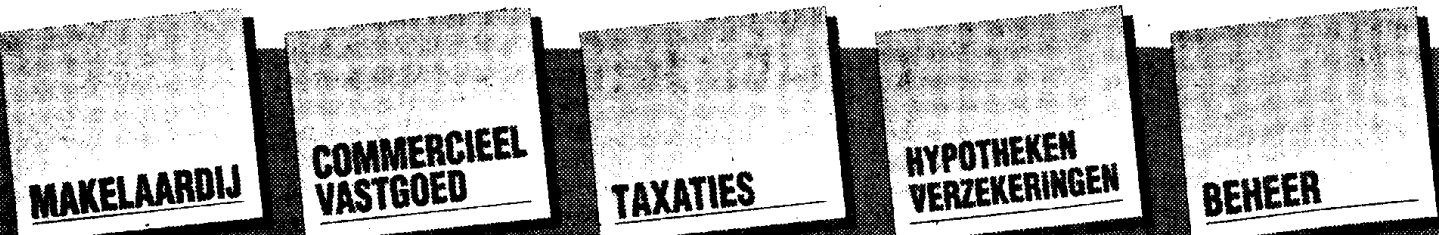
Clou verkoopt meer bijzondere producten voor interieurs en badkamers. Zoals meubelbeslag en garderobesystemen, schuif- en scheidingswanden, badkameraccessoires, badkamerkasten en -meubels, badkamerspiegels en -verlichting, wastafels, waskommen, kranen en keramische tegels.

Voor afwerking van interieurs met allure.

Stationsstraat 143 6361 BH Nuth telefoon 045 - 24 56 56

Openingsuren: maandag 14.00 - 18.00 uur, dinsdag t/m vrijdag 10.00 - 18.00 uur, zaterdag 10.00 - 16.00 uur, donderdagavond koopavond 18.00 - 21.00 uur.

RUIJTERS
VASTGOED

MAKELAARDIJ

TE KOOP

REGIO SITTARD

BUCHTEN, Havenweg

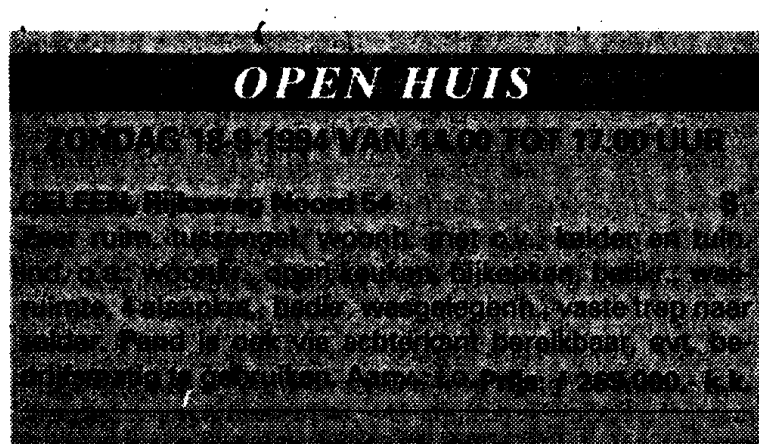
Uitst. onderh. rustig gelegen halfvrijst. woonh. met c.v., garage en tuin. Ind. o.a.: L-vormige living, moderne keuken met app., 4 slaapk., badk. met ligbad, vaste trap naar zolder. Aanv.: i.o. Vraagprijs: f. 228.000,- k.k.

GELEEN, Hoge Kanaalweg S
Groot vrijst. herenhuis, inh. ± 1.300 m², met c.v., kelder, garage, berging en tuin. Perc.opp.: ± 4.800 m². Ind. o.a.: woonk. met open keuken, aparte zitkamer, badk., 7 slaapk., vaste trap naar zolder. Aanv.: i.o. Prijs op aanvraag.

GELEEN, Holsterbeek S
Uitst. gel. halfvrijst. woonh. met kelder, zolder, garage en tuin. Ind. o.a.: ruime woonk. met open haard, open keuken met app., 3 slaapk., badk. met ligbad en 2e toilet. Aanv.: spoedig. Koopprijs: f. 259.000,- k.k.

GELEEN, Strausstraat S
Goed geleg. halfvrijst. woonh. met c.v., garage en tuin. Ind. o.a.: L-vormige woonk. met open haard, open keuken met app., 3 slaapk., luxe badk. met ligbad, 2e toilet. Aanv.: spoedig. Vraagprijs: f. 225.000,- k.k.

HOLTUM, Ankersweg S
Leuk gel. goed onderh. halfvrijst. woonh. met c.v., aanbouw, kelder, garage/berging, tuin op het zuiden. Ind. o.a.: woonk. met open haard, keuken, bijkeuken, tuink., 3 slaapk., badk. en zolder. Aanv.: n.o.t.k. Vraagprijs: f. 187.000,- k.k.

OPEN HUIS

HOLTUM-BORN, Buchterweg S
Roy. vrijst. herenh. met c.v., kelder, grote oprit naar garage en tuin. Perc.opp.: ± 620 m². Ind. o.a.: living (± 36 m²), eetk., keuken, bijkeuken, 4 slaapk., hobbyk., vaste trap naar zolder. Aanv.: i.o. Vraagprijs: f. 325.000,- k.k.

LIMBRICHT, Sch. v. Merodestraat S
Op goede stand gel. uitst. onderh. halfvrijst. woonh. met c.v., grote garage en zonnige tuin. Ind. o.a.: living, eetk., mod. keuken met app., 3 slaapk., luxe badk. met ligb., douche, dubb. v.w., wasruimte. Vaste trap naar zolder. Aanv.: i.o. Koopprijs: f. 229.000,- k.k.

SITTARD (Overhaven), Aerwinkelstraat S
Leuk gel. half vrijst. woonh. met c.v., garage en tuin. Perc. opp.: 300 m². Ind. o.a.: woonk., keuken met app., 3 slaapk., badk. met douche, zolder. Aanv.: i.o. Vraagprijs: f. 215.000,- k.k.

SITTARD, Mgr. Claessensstraat S
Goed en rustig gel. tussengel. woonh. met c.v. en garage. Ind. o.a.: kelder, woonk., eetk., dichte keuken, 4 slaapk., badk., vaste trap naar zolder, berging en kleine tuin. Aanv.: spoedig. Prijs: f. 155.000,- k.k.

SITTARD, Vouterweg S
Rustig gel. halfvrijst. woonh. met c.v., dubb. garage, zolder en tuin. Ind. o.a.: woonk. met open haard, open keuken, badk., 3 slaapk., zoldedkr. Aanv.: i.o. Vraagprijs: f. 175.000,- k.k.

STEIN, Valderstraat S
Centraal gel. zeer royaal vrijst. zakenpand met c.v., kelders, 2 grote garages en tuin, perc.opp. ± 850 m². Het geheel is geschikt voor meerdere doeleinden zoals belegging, praktijk, kantoor etc. Ind. o.a.: begane gr. wachtk. c.q. hal, 2 kantoorunits, typekr., keuken en toilet. 1e verd.: woonk. met open haard, keuken, 2 slaapk., en badk. 2e verd.: woonk. met open keuken, 1 slaapk. en badk. Aanv.: in overleg. Koopprijs: f. 475.000,- k.k.

REGIO HEERLEN

BOCHOLTZ, Heiweg H
Bouwgrond met te slopen opstal. Perc. opp.: ca. 365 m². Aanv.: direct. Koopprijs: f. 88.000,- k.k.

BRUNSSUM, F. Bolstraat H
Goed gel. halfvrijst. woonh. met c.v., garage en tuin (perc. opp. ± 318 m²). Ind.: ruime hal, toilet, woonk., keuken met app. 1e verd.: 4 slaapk., doucheruimte met douche en v.w. 2e verd.: zolder. Aanv.: medio 1995. Prijs: f. 225.000,- k.k.

BRUNSSUM, Horizonstraat H
Goed gel. halfvrijst. woonh. met c.v., garage, berging en tuin. Ind.: kelder, hal, toilet, keuken, woonk., serre, overloop, 3 slaapk., doucheruimte, bergzolder. Aanv.: i.o. Prijs: f. 165.000,- k.k.

BRUNSSUM, Langeberglaan H
Halfv. woonh. met c.v., garage en tuin. Ind.: kelder, entee, hal, keuken met app., badk. met douche en v.w., toilet, berging. 1e verd.: 3 sl. krs. 2e verd.: zolder. Aanv.: i.o. Prijs: f. 189.000,- k.k.

BRUNSSUM-TREEBEEK, Schildstraat 24 e H
Goed gel. appartement met c.v., berging en tuin. Ind.: hal, toilet, woonk. met open keuken, 2 slaapk., balkon, badk. met douche en v.w. Het geheel verkeert in prima staat van onderhoud. Aanv.: i.o. Koopprijs: f. 120.000,- k.k.

BRUNSSUM, Trichterweg H
Goed gel. halfv. woonh. met c.v., chalet en tuin. Perc. opp.: 566 m². Ind.: souterrain: hobbyruimte met douche, 3 kelders. Beg. gr.: hal, woonk. met parketvl., half open keuken met app. 1e verd.: 3 slaapk., badk. met ligb. en v.w. Ind. Chalet: Beg. gr.: woonk. met kitchenette (± 25 m²). verd.: 2 slaapk., natte ruimte. Aanv.: i.o. Prijs: f. 285.000,- k.k.

HEERLEN, Eikenderweg H
Rustig gel. woonh. met c.v. en garage. Ind.: kelder. Beg. gr.: entree, hal, toilet, woonk., keuken, bijkeuken, garage. 1e verd.: 3 slaapk., toilet, groot dakterras. 2e verd.: 2 slaapk., doucheruimte, berging. Het pand is v.v. kunststof kozijnen met ingebouwde rolluiken. Aanv.: i.o. Koopprijs: f. 155.000,- k.k.

HEERLEN, Joh. XXIII singel H
Uitstekend ggl. halfv. woonh. met c.v., garage en tuin. (perc. opp.: 475 m²). Ind.: souterrain: garage, c.v.-ruimte, berging. Beg. gr.: ruime hal, toilet, woonk. met terras, eet-keuken met schuifpui naar tuin (geel. b.g. vloer is v.v. juramant). 1e verd.: 4 slaapk., 2 balkons, badk. met ligb., v.w. en 2e toilet. Aanv.: i.o. Koopprijs: f. 335.000,- k.k.

HEERLEN, Koraalerf H
Rustig gel. woonh. met c.v., berging en tuin. Ind.: hal, toilet, woonk., luxe keuken, berging. 1e verd.: 3 slaapk., moderne badk. 2e verd.: vaste trap naar hobby-/bergruimte. Aanv.: i.o. Prijs: f. 165.000,- k.k.

HEERLEN, v. Limb. Sturumstraat H
Goed gel. halfv. woonh. met c.v., berging en tuin. (perc. opp.: 305 m²). Ind.: kelder. Beg. gr.: entree, toilet, woonk. met parketvl., half open keuken met app. 1e verd.: overloop, 3 slaapk., badk. met ligb., v.w. 2e verd.: vaste trap naar hobbyruimte en zolder. Aanv.: i.o. Koopprijs: f. 188.000,- k.k.

HEERLEN, Raadhuisstraat H
Souterrain: berging. Appartement; entree, met toilet en bergk. badk. met ligb. en v.w., slaapk., woonk. met parketvl., keuken met balkon. Aanv.: i.o. Prijs: f. 129.000,- k.k.

HEERLEN, Raadhuisstraat H
In centrum gel. appartement met c.v. Ind.: berging, hal, toilet, woonk., keuken, balkon, 3 slaapk., badk. met ligb. en v.w. Aanv.: i.o. Prijs: f. 135.000,- k.k.

HEERLEN, Thorbeckestraat H
Rustig gel. halfv. woonh. met c.v., garage en tuin. Ind.: kelder, entree, toilet, living, keuken, garage/berging. 1e verd.: overloop, 2 slaapk., badk. met ligb., v.w., 2e toilet. 2e verd.: vaste trap naar zolder (mog. voor 3e kamer). Aanv.: i.o.

Prijs: f. 169.000,- k.k.

HEERLEN, Welterlaan H
Goed gel. ruim halfv. woonh. met c.v., inp. garage, kelder, zolder en mooie tuin. Ind.: entree, werkk. met parketvl., woonk. met o.h. en parketvl., balkon, luxe keuken. 1e verd.: 5 slaapk., doucheruimte, badk. met ligb. 2e verd.: zolder over hele huis. Aanv.: i.o. Prijs: f. 398.000,- k.k.

HOENSBROEK, Akerstraat Nrd H

Goed gel. woonh. met c.v., zij-ingang en tuin. Ind.: souterrain: kelder. Beg. gr.: hal, toilet, woonk., keuken, berging. 1e verd.: overloop, 3 slaapk., badk. met ligb. Vaste trap naar grote zolder. Aanv.: i.o. Prijs: f. 185.000,- k.k.

HOENSBROEK, Mgr. Nolenstraat H
Nabij centrum goed gel. halfv. woonh. met c.v. en tuin. Ind.: souterrain: kelder. Beg. gr.: hal, keuken, woonk. 1e verd.: toilet, 2 slaapk., doucheruimte met v.w. 2e verd.: 2 slaapk., hobbyk. Aanv.: i.o. Prijs: f. 198.000,- k.k.

LANDGRAAF, Vlekkenkamp H
Uitstekend gel. vrijst. bungalow met c.v., inpandige garage en tuin. Perc. opp.: ± 1300 m². Ind.: souterrain: grote hobbyruimte, div. bergingen, wijnkelder. Beg. gr.: ruime hal, living met o.h. (± 72 m²), keuken, waskeuken, bijkeuken, 4 slaapk., 2 badkrs. Het pand verkeert in prima staat van onderhoud. Aanv.: i.o. Prijs: f. 625.000,- k.k.

OIRSBEK, Prov. weg zuid H
Goed gel. vrijst. woonh. met c.v., garage en tuin. (perc. opp.: 730 m²). Ind.: souterrain: kelder. Beg. gr.: ruime hal, woonk., keuken, garage, berging. 1e verd.: overloop, 3 slaapk., badk. 2e verd.: ruime zolder. Aanv.: i.o. Prijs: f. 348.000,- k.k.

NIEUWBOUW

BERG AAN DE MAAS S
Casa Montana in Berg aan de Maas is één van de meest aantrekkelijke woonlocaties in het Limburgse landschap. In dit appartementengebouw, met schitterend uitzicht op de Maas, zijn nog enkele appartementen te koop. Koopprijzen vanaf f. 268.500,- v.o.n.

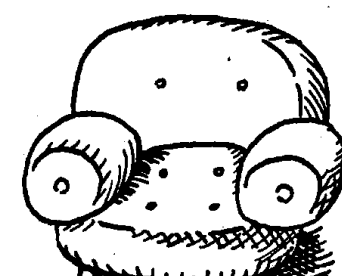
GULPEN, Kiebeukel H
In het centrum van Gulpen worden door Derksen Bouw B.V. 10 luxe appartementen gebouwd met garage/berging en lift, waarvan nog 2 appartementen op de bovenste verdieping te koop zijn. Tevens bestaat er de mogelijkheid U deze 2 appartementen aan te bieden als één groot luxe penthouse met een mooi uitzicht op het Zuid-Limburgse heuvellandschap. Nadere gegevens en prijs op aanvraag.

HEERLEN, Sittarderweg H
Op deze goed bereikbare en centraal gelegen locatie te Heerlen worden 25 premie A-woningen geïntegreerd, waarvan er slechts nog 3 te koop zijn. De woningen worden degelijk gebouwd en goed afgewerkt. Deze aantrekkelijke woningen hebben een tuin aan de voor- en achterzijde. Prijs: f. 142.000,- v.o.n. excl. renteverlies.

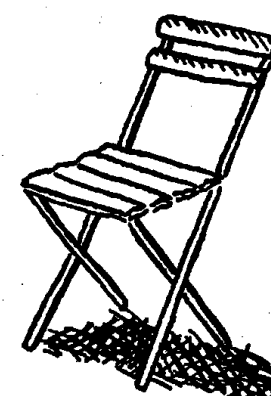
NIEUWBOUWWONINGEN S
halfvrijst. VS-woningen te Born. patio-bungalows te Sittard. Appartementen te Berg aan de Maas en Geleen. Documentatie op aanvraag.

Dit is slechts een selectie uit ons totale woningaanbod. Loopt u eens vrijblijvend binnen bij een van onze kantoren.

S = Ruijters Makelaardij B.V.
Rijksweg Zuid 35
6131 AL Sittard
Tel.: 046-595151, Fax: 046-521384
- Ruijters Makelaardij B.V.
Wijcker Brugstraat 62
6221 ED Maastricht
Tel.: 043-218941, Fax: 043-250317
H = Ruijters Makelaardij B.V.
Van Grunsvenplein 12
6411 AT Heerlen
Tel.: 045-713748, Fax: 045-715760

MONUMENT OF MAISONNETTE.

De Hypotheker

Samen met u kiest hij uit het aanbod van vrijwel alle financiële instellingen de hypotheek die het beste uw persoonlijke situatie past. En sluit hij natuurlijk ook voor u af.

VOOR EEN HYPOTHEEK GA JE NAAR DE HYPOTHEKER

Heerlen, Bongerd 22, 045 - 741454.
Maastricht, Markt 28, 043 - 255252.
Sittard, Linde 18, 046 - 525252.

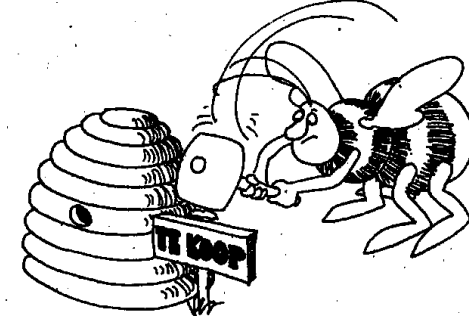
Echt nieuw is onze beleggershypotheek.

Loop eens binnen of bel de accountmanager voor meer informatie over de vele voordelen van de ING Bank Beleggershypotheek.

Ongetuifeld
ING BANK

Geerstraat 103, Heerlen - Tel. 045-768300
Kerkade, Hoofdstraat 50, 045-468787; Nuth: Stationsstraat 157, 045-241977; Landgraaf: Ruitersstraat, 045-815441; Brunssum: Lindeplein 3a, 045-277277; Hoensbroek: Heerstraat 42, 045-214555; Vaals: Maastrichterlaan 27, 0454-61643.

Alleen achter een goede naam staat NVM.

Landgraaf, Elzeshof 14
Halfvrijstaand woonhuis met o.a. L-vormige woonkamer ca. 9 meter diep met parketvloer. Ruime eetkamer met luxe aanbouwkeuken. Garage, meub. tuin. Zes slaapkamers c.q. hobbykamers. Vraagprijs f. 249.000,- k.k.

Heerlen, Iepenstraat 10
Ruim halfvrijst. woonhuis ca. 750 m² met carport, garage en 4 sloop. Geh. onderkelderd. Vaste trap naar 2e verd. Bouwjaar 1977. Opp. 281 m². Vraagprijs f. 250.000,- k.k.

Wij zoeken te huur:
Voor NATO-opdrachtgever: woonhuis met slaapkamers per 1-1-1995. Huurprijs f. 2000,-.
Voor Nederlandse opdrachtgever: woonhuis Kerkade of Simpelveld op loopafstand van centrum. Huurprijs ca. f. 1300,-.

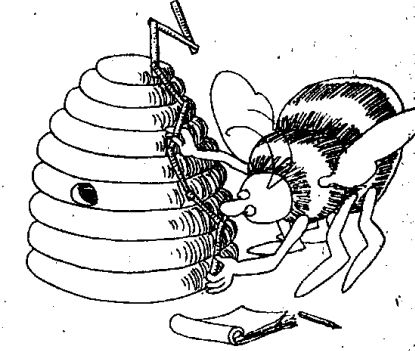
Kerkade, Kloosterradestraat 63

Nabij de markt en toch rustig gelegen woonhuis met o.a. kelder, woonkamer met erker, dichte eet-keuken met eiken aanbouwkeuken, bijkeuken, drie slaapkamers en tuin. Vraagprijs f. 182.500,- k.k.

Kerkade, Gravenstraat 75, 77 en 79
Complex bestaande uit drie aparte woonenheden, vier garages, bergingen en bouwterrein geschikt voor een eengezinswoning of appartementen. Twee woonenheden zijn verhuurd. De derde staat leeg en is eventueel op te splitsen in twee woonenheden. Inh. ca. 1400 m². Opp. 1005 m². Koopprijs f. 380.000,- k.k.

Kerkade, Pricksteerweg 60
Rustig gelegen woonhuis met o.a. kelder, woonkamer en suite, drie zeer ruime slaapkamers, serre en tuin. Aanvaarding direct. Vraagprijs f. 175.000,- k.k.

Zoekt u een huis dat bij u past? Zoekt u een passende hypotheek? Of wilt u uw huis verkopen? Bel even. Ook 's avonds en op zaterdag.

De eerste NVM-makelaar in Kerkade...

Deken Quodbachlaan 13, KERKADE
Tel. 045 - 46 04 44

Makelaar o.g. - Hypotheken - Taxaties - Verzekeringen

MAKELAAR

RUIJTERS, VAST GOED!

[illegible]

onze geheel verbouwde en gemoderniseerde winkel in.....

Deze week extra veel nieuwe meubelen en verlichting met spectaculaire kortingen tijdens de

• hiervoor ook onze huis aan huis verzorgde
laer. Tevens naar u bij ons de laatste nieuwe
Indy woon-accessoires. Kortom : bewonder en
bekend onze nieuwe winkel !

Ik morgen: koopzondag in Sittard.

Van 12.00-17.00 uur bent u van harte welkom!

KNIBBELER MEUBEL

HEERLEN WINKELCENTRUM T'LOON ☎ 045-740881

SITTARD STEENWEG 16 **046-523779**

MAASTRICHT GROTE GRACHT 48 043-258545

HOENSBROEK KOUVENDERSTRAAT 27 045-212652

POLITIE

• **Limburg Zuid**

REGIONALE CRIMINELE INLICHTINGENDIENST

**UW PARTNER IN DE STRIJD
TEGEN DE MILIEUCRIMINALITEIT**

TIPS OVER MILIEUCRIMINALITEIT?

Neem eens contact op met rechercheurs
van de RCID - Milieu

045 - 354379

(op deze lijn = antwoordapp. aangesloten)

Schrijven kan ook, richt uw brief aan:

POLITIE LIMBURG ZUID
Regionale Criminele Inlichtingen Dienst
Postbus 342 - 6130 AH Sittard

- ☐ aan een nieuwe
- ☐ start in baan-
- ☐ beroep of carrière

KIES DAN VOOR

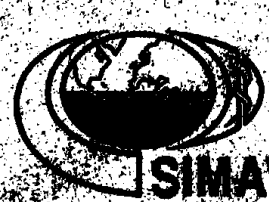
- ☐ assessment en
- ☐ werkervaring

HEAD-CENTER
Passage 22
6411 JT Heerlen

Bel voor afspraak
045-768100

SCHOON WATER BROODNODIG

GRATIS boekje
'Water - een
wereldkwes

giro
375
SIMAVI

Soruitebostraat 6, 2012 LK Haarlem. Telefoon (023) 31 80 53

ik wil.....

.....als ik
ongeneeslijk
ziek ben

Slechts eenmaal niet alijd rustig inslapen. U kunt
dus niet worden, in come zaken, ongeschiedlijk niet worden.
Het eerste stuk voor de dood is vaak om te zien. Wat
gebeurt er met u? Wat wilt u? Welke zijn de dingen die
u, of mensen in uw omgeving bezig houden. Daarom is
het een beetje omgevoerd wil veranderen in een andere
Voor de eerste en de eerste en het eerste

Naam:

Adres:

Postcode:

Plaza: _____

Source: *Deutsche Wirtschaft in den westlichen afrikanischen Ländern*. Als Beitrag zu den politischen, ökonomischen und kulturellen Beziehungen. Afrika-Jahrbuch, Band 17/18, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645,

100

1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 26

100

STUNTJH Rebel
75. Return to
Gunship 2000
rock "COC" Shar
49.95.
"COC"
10% extra korting,
als? Vraag info!
Alvestr. Ntd.
Gumstet Hoopne
25-251097

ere vrijblijvend tij
druze enorme co
ltek a.o. kasten
vieren, klokken
en enz. Wilt
Partnerschap
tel. 04747-1598,
opzend.

stische KAPT L.p.
90% tot 99%
bouw wv.

het Limburgse
aan: groots in RE
tel. 0471-95966.

De grootste Keuze en de
beste kwaliteit in de regio. vind
U alles bij ons. OFF. Antiek
Liquor. 100% alcoholische
Houten. Houten. Houten.
Houten. Houten. Houten.
25-251097, 25-251097, 25-251097
rijkt en zal.

Model. ANTIEK is een
klassiek beeldhouw-
stuk van een meubel-
3. Meubelen, kasten, stoelen,
slechte. Antiekstuk met
bier gevormd glas, uit
domeinreliet, grote
bier met een porcelain-
kap. Fissio, stoel, stoel,
complexe klok met ge-
voren slinger, urale zilver-
nigleuren, wortelstok-
tel. 04747-1598, 04747-1598,
04747-1598, 04747-1598,
04747-1598.

Antiek. SIMONS gespeciali-
seerd in noten, grenen, e-
ren, antieke meubelen, lam-
pen, klokken enz. Dorp-
straat 45A. Noth in het cen-
trum L.O. Kerst. tel. 045-343433

Een begin voor de regio

HORBACH
taxaties & makelaardij
o.u.v. b.v.
Stichting
Schaesborgerweg 36
5415 AD Horbaten
Tel. 045-723382

De laatste jaren is de productie van kunststoffen sterk toegenomen. Daarnaast worden kunststoffen steeds meer gebruikt voor de vervaardiging van auto's, vliegtuigen, schepen, huisapparaten, etc. Het is daarom van belang dat de kwaliteit van kunststoffen wordt gecontroleerd. Dit kan worden gedaan door middel van een analyse van de samenstelling van kunststoffen. Dit kan worden gedaan door middel van een analyse van de samenstelling van kunststoffen.

[illegible]

Uw huis op dit moment in de krant kost meestal minder dan een maand hypotheekrente en verkoopt sneller, want:

**Je huis
in de krant
brengt mensen
over de streep.**

VERKOCHT

Emozione *molinari*

**ledere
zondag
open
van
10 tot 18
uur.**

reëch heimsteehlijk vorkle op meins dinger
ze vooit hun zilgers han kloppen in alles wof ze heiser.
ze llyves i vanden i wat luyt geoffeneide oon dardies
vrii komey, deelen on medelaten.

heir heidme i i vorkle i vorkle i vorkle i vorkle
Heir heidme i i vorkle i vorkle i vorkle i vorkle
vorkle i vorkle i vorkle i vorkle i vorkle i vorkle

luxentrow

*Heir heidme i i vorkle i vorkle i vorkle i vorkle
Heir heidme i i vorkle i vorkle i vorkle i vorkle
vorkle i vorkle i vorkle i vorkle i vorkle i vorkle*

woonkultuur

Dinsdag 22.00 - 23.00 uur
Tijdslot voor de avond: 00.00 - 01.00 uur
ledere dag open van 10 tot 18 uur, woensdag gesloten

Levering franco aan huis zonder grenskosten.

[illegible]

Weet de familie het al?

**LIASS EN CZ GAAN SAMEN EN ZE HETEN
VOORTAAN CZ GROEP ZORGVERZEKERINGEN**

CZ GROEP
ZORGVERZEKERINGEN